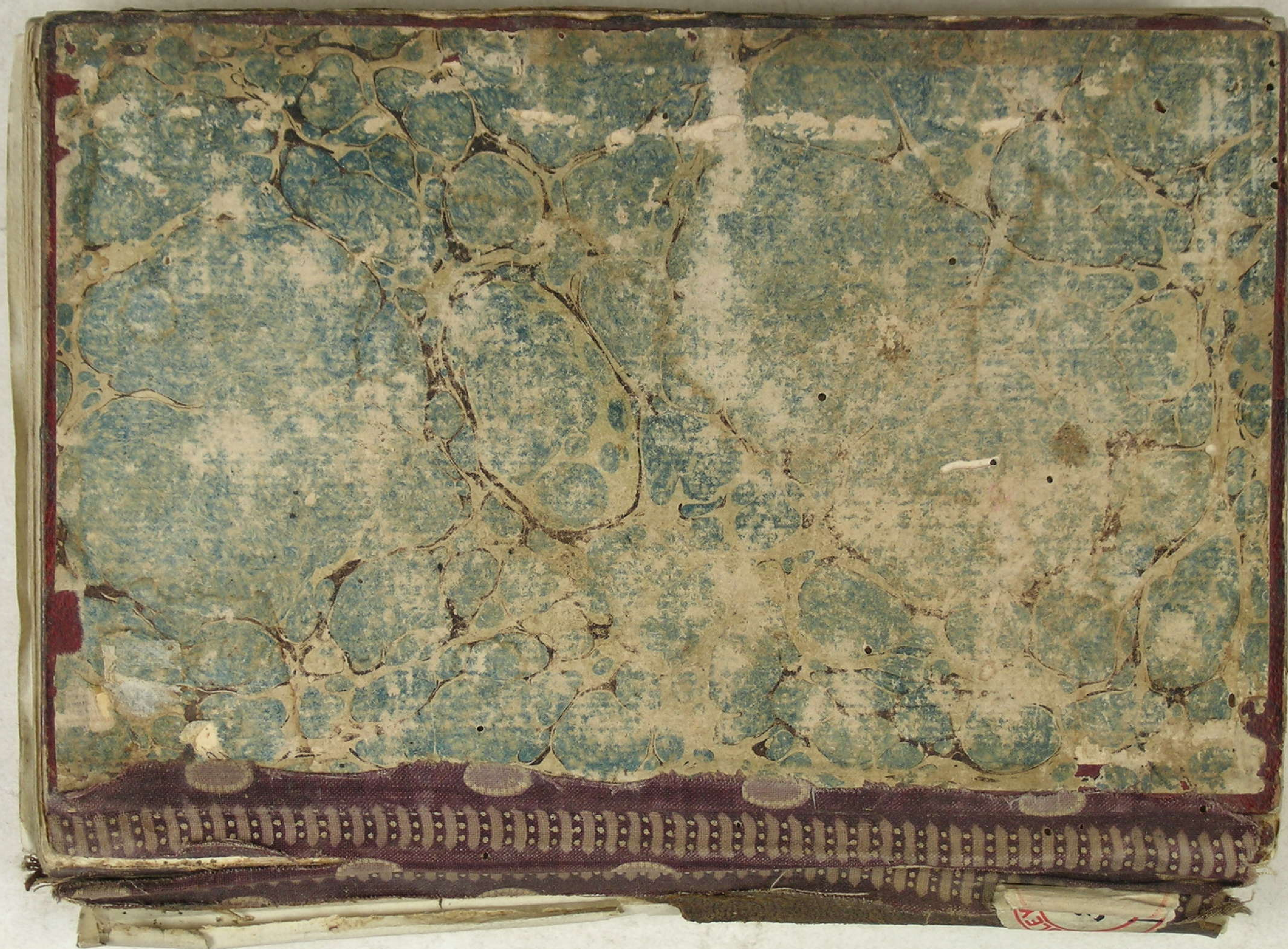

یا صو[illegible]ی اچوت بر پاره بوك طاشی بر پاره
ساقز بو ایکی اجزایی صحقایروب زیت یاغیله
خلطایروب مقعدته سوره باذن الله دفع
اولیه مجربدر

کجوردلر

الاجهاد احدا اسرا انشا لا امضا اذا استقصا
یهدلکیتابلدیجی ادیو بیحاولدی اسردی کوردلر کجرماك فکرلری قتی قوتدن شاع

انبا استعطا اجرا ابتوا احیا اعلا احزاب
خبرلر عطا دلمك بوردتماق ایرتلو دررکی بوجلتماق بولکلر

اولوا الباب انجاب احاطه اقطاب انجاب
عقراسنو کذرتوی کورمک حرمتلی اولوولیلر واجب ایلمك

وذاع وشاف
استنبطی محکم عهد

وبه بسم الله الرحمن الرحیم نستعین
اثنیه عظیم او وداد عیده تحی نما اول حد
فی بی همتا وخالق کل اشیای کواهتك چراغ
پند ونصیحتلری ایله انجمن قلوب وذوی
هدایتی مضیا ودرخشا ایلدی وهدیه
تحیات وتحفه تسلیمات اولو لاك لما خلقت
الافلاك خطاب شریفیله مخاطب ومشرف
اولان سید الکونین وختم المرسلین حضر
تلرینك روضه مطهره لرینه اولسون اولکه
وصف ما کان محمد ابا احد من رجالکم ولکن
رسول الله وخاتم النبیین ذبو دیله حری
اوروود واول هدایای تشریفات وتحایف
تعظیمات اذا صلیت فعموا حدیث شریفنه
ماصدق اولنلرینك جمیعنه وصول بو
لسون انلرکه اصحاب کزین باصفا و

ادباب

ادباب مصطفادر ودمدح پادشاه عالی
جناب وسبب تالیف کتاب بعد اذات
حضرت پادشاه عالیشان السلطان بن
السلطان محمد خان ابن السلطان ابراهیم
خان خلد الله خلافته الی یوم الدوران حضر
تلرینك ثناکار قدیمی وبندهٔ مستقیمی علم معرفت
ایله پیرآسته وحلم وفضیلتله آراسته عا
قل ودانا ایله روشن تدبیر وصداقت
واستقامتده بی نظیر محب العلماء محبی
الفضلاء اعنی ایله احمد اغا ابقاه الله مرامه
دائماشو خانهٔ خاصه ایکی بوکوت بو ضعیف
ناتوان ونحیف بی درمان بعید عبد
الرحمن غفر الله له بالغفران ولوالدیه با
الاحسان ثناخوانلری ایله شروح ومتون
فارسیه دخی استفسار ایدوب اثنای
محاوره ده کاشف مشکلات عقدهٔ غود
یعنی مرحوم سودی بوسنوی مذاکره شی
یغلوی اولانی ایله بیوردیلر که مرحوم
حقایق قاج متون فارسیه فی شرح

عبد الرحمن عبدی پاشا

وبيات ايلمشی اما نوليديکی ينه عطاردی
دخی همتله بيات ايلمشی اوليديکی هرکسی
اندن سودمند اوليدی زيرا مرحوم
شمعی اول رساله‌شی يقه نك هر بيتنه
اولقدر ضيا ورمشی يتشی بو کلام حقيقی
انجامی اول واجب الاحترام مدت کونی ايد
نجه فوائد دل الحواشی وخروجه کلوب
حقيقی دخی اوکتاب نصيحت نامه‌نك شرح و
وبياننه کتبخانه وعده ايدوب انشاء
الله تعالی همتکی ايله مذکور سوزی پاتاه بيان ومعانی
بيات دقايق اشتمال اولين عيان ايديم ديدم
حقا که بی ادبانه فضالت ايلادم زيرا حق
بودر که بو کونه مشکل کتابی شرح ايلمك
بنم کبی قليل البضاعه‌نك حدی دکلدر
لکن اول دولتلونك بالذات نطق کرده
سی وکندی پرورده‌سی اولوب کمال مر
تبه مروتلويی وعالی همتلويی مشاهده
اتمك ايله وبو دکلو خواهشی خاطر شريف
لرينی وذاده طبع لطيف لرينی کورمکله

حسبة

حسبة لله شروع ايلادم وشرح اسمنی مفيد
قودم امدی مستفيد اولدن اخواندن ملا
مولدرکه سبب خير دعادن فراموش بيورد
ميوب ياد ايده‌لر لنا مقله اقلد پادشاهد
يتشاجی ياد ايدوب مستفيد اولدن اخوا
ن ايده‌لر که جوق دعا وثنا قبول ايده
حضرت بنو ذات بعد ذا التفات همتله شو
شرح سفيد باعث اولدن يعنی که اول اغا
ی محترم ايليوب ذکر خير ايله شادات
صکره اکر قدره شارح ذاتی ايده‌لر که اکام
دعاء احسانات واهل انصافدن موجودر
که قصوريني ونقصاناتنی سهو ونسيانه
احتمال وعيوب وخطاسنی قلم عفو ايله کمال
ايدوب اظهار روا بيورميه سوکونشتی ايليه
لر امقله عيبنی اچمه کرتاك زنهار سنکده
عيبنی ستر ايده ستار ومعلوم اوله که صحه
ميمنت اوقاته سنون دخی الينی دت
تمام اولمشکی اول اغا حضرتلری التفات
شرحی يا دنيه قويق اولوب خاص اوده

یاشلقدن استعداد واستحقاق وسیله‌سیله
ویموت الله تعالی باب السعادته شریف
بیوروب سعادتلو اغاء باب السعادت
اولدیلر وبیت الخواص استیاف نام یولدیلر
لنامقله پادشاه عالمك کوردعاقل وداناً
لقن وبو دکاول صاحب کمالدن قپو آغا
لقن قپو آغالقنه یلدی لدیق اولدوغی.
الهام ربانی ایله هرکسك فهمنه ایلا اعلا
لقن لنامقله چونکه دیباجه تمام اتدلر
طوروب شرح ابتدا ایده‌یم حق توفیق محقق
تلو محیتس ایلی سه بو سهو لتلام انتها
لیده‌یم الله المستعان وعلیه التکلان

بسم الله الرحمن الرحیم

حمدی حمد ات حدا فی بابك انك ایماد دمتی حاك بیت
حضرت شیخ عطار علیه رحمة الغفار حضر
تلری بسمله شریفی ذکردن صکره کل امر
ذی بال لم یبدأ بحمد الله فهو ابتر واجذع
حدیث شریفه سنّه اقتدا ایدوب بوکتا
بی مسطابی حمد ایله ابتدا ایلدی حمد حاء
مهمله

مهمله‌نك فتحیله میمك سکونیله علم باینده
مصدردر لغتده مطلقا وکمکه دیدرلر امّا اصطلاح
شول ثنایه دیرلرکه تعظیم قصد اولنه
یعنی استهزا طریقیله اولمیه وحمد الحق
لسانیله اولور دال بونده مکسور اوقنمقلد
نمدن زیرا مابعدنه مضاف قدر اضافتی
بیانیه در قاعده کلّیه دیرلرکه لسان فارسیده
مضافك اخری دائما مکسور اولمقدر عربیده
مضاف الیهك اخری دائما مکسور اولدوغی
کبی امّا عربیده مجرورا استعمال اولنور
بانك کسریله ذات دیرلر حد حاء مهمله‌نك
فتحیله ودال مهمله‌نك شدّ دیرلر غایت ونها
یت معناسنه در لکن بو محلّده دال تشدیدك
وساکن اوقمق لدرمد ضرورت وزن
دن ایجون ادن الف ممدوده ایله نونك سکونیله
اسم اشاردر عربیده ذلك کبی مشار الیهی
حدا فی یا ایله ویا ستو ذات باریه علم خا
صدر عربیده الله کبی واجب الوجودی
معناسنه در غیری اطلاق جائز دکلدر

الکی الله دن غیری یی کیمسه خدای اطلاق ایدسه
کافر اولور العیاذ بالله توبه مکی معناسی تن
کبی مواد اولنه کندی کلف و محلّه صاحب
خانه دیمک اولور بس یوتلی یاک و دخی
یونلو کبی لمیذ غیری اطلاق جائز دکلدر
قاعده کلیه در بو کلمه نک آخری الف یا
خود واو اولسه یواکیدن صکره یوده یا
متوّق دو لکن حالت اضافتده اول یانک
حذفیده وثانیا تیده جائز مکوض و دیت و
ت وقافیه اوله یاک یای عجمینک فتحیله
ادی معناسیه در لکن تنی یاک و تظیره
دن منوّه دیمکدر خدانک مضاف الیهیدر
یونده و تخصیص ایچوندر انکلهات اسم
اشارتدر نتکم سابقا بیان اولندی که
کاف عربینک کسریله هاء رسمیله خوقله
اسم بیتنده مشتق کلدیسی اکی اسوتنی مو
داولنورسه بو شخص ذوی العقولدن
عبارت اولور که معناسنه کاف عربینک
کسریله میمک سکونیله و اکوجینی مراد

اولنورکه

اولنورسه دون معنا یه کلور یا خوف رابطه
صفت اولور یا بیان ایچون اولور یا تعلیل
ایچون اولور یا می تفضیلیه معناسنه اولور
بو بونده حرف رابطه صیغت در دائما
اعلمن افعالدا یابندن مصدردر معناسنه
دلایله اقرار وقلب ایله اینانمقدر داد
دال مهمله نک فتحیله والف ایله و دال مهمله
نک سکونیله فعل ماضی بناء معلوم مفرد
غائبدر دادندن مشتقدر قاعده کلیه
در که فارسیده مصادرلرک آخری نون اولور
نونک ماقبلی تا اولور دانستن کبی یا خود
دال اولور دادن کبی امدن بونلر دن و
بونلر کبی مصدرلردن ایچون فعل ماضی ایله
اسم مفعول مشتق اولور اما شول مصدرکه
آخری نون اوله نونک ماقبلی یا اولورکه
شنیدن کبی شین معجمه نک فتحیله و نو
نک کسریله و یانک سکونیله و دال فتحیله
و نونک سکونیله مصدردر اشتمک معنا
سنه در جمع مشتقاتی بوندن مشتقدر

نتکم سوزی موهوم بو قاعده‌ٔ اختیار ایدوب
شو وجهنده مفصّل بیان ایلمشدر امّا بونده
کی اولنان مصدرلک اصلده ما بینلرین
فرق ایتمه مثلا مشتی ده یا وحدت ایچون
درمشت دیمک ضمیله شین معجمه‌نک و تا
نک سکونیله یومروق معناسنه‌در امّا
بونده تا مکسوردر و قنق لازمدر بو وجهله
معناسی بر اوچ دیمکدر خالک خاء معجمه‌نک
فتحه‌سیله و الف و کافک سکونیله توپراق
معناسنه‌در را بونده ادات مفعولدر نو
رانک بر قاچ معناسی واردر ان شاء الله
نوعی محلنده بیان اولنور یعنی اولنان قطره
عددنجه ایچا اولنور عقلت اولنیه تحصول
نبت غایت و نهایت سز حمد و ثنا اول شی
پاکه و نظم دت پاك و منزّه خدایه مخصوص
در اولسون خدا که بر اوچ طپراغه ایمان ویر
دی یعنی بر اوچ طپرا قدر آدمی خلق ایدو
ب انکا ایمان و اسلام احسان ایلدی
بیت انکه در آدم دمید او روح را داد

طوفان

طوفان بجات نوح را آ انکه بیان ذکر
اولندی در دال مهمله‌نک فتحه‌سیله و راء
مهمله‌نک سکونیله ادات ظرفدر عربیده
فی کبی آدم الف ممدوده ایله دال مهمله‌نک
فتحه‌سیله و میمک سکونیله بونده حضرت آدم
علیه پیغمبر صلوات الله علی نبینا و علیه
حضرتلری مراددر لکن بر مضاف محذوفدر
تقدیری در جسد آدم دیمکدر دمید دال
مهمله‌نک فتحه‌سیله و میمک کسریله یانک و دا
لک سکونیله فعل ماضی بناء معلوم
مفرد غائبدر دمیدندر مشتق بر اسمك
و دم اوفورمك و نباتات بتمك و پیدا
و ظاهر اولمق معناسنه‌در بونده پیدا و
ظاهر ایلدی دیمکدر او الفک ضمیله ضمیر
غائبدر عربیده هو کبی هانک ضمی و واوک
فتحه‌سیله روح راء مهمله‌نک ضمیله واوک
حاء مهمله‌نک سکونیله بر قاچ معنایه
کلور لکن بو محلده جان معناسنه‌در انجق
را بونده ادات مفعولدر الفک فتحی و راء

مهمله نك سكونيله عربيده حروف جاره دن
اولان من معناسنه در وضميري طوفانه يونده
زياده يغوب يغوب حوطاشوب هرشئ اود
توب قيلمغه ديرلر نجات نونك فتحيله مصدر
در قورتلمق معناسنه در واو ضميري غائبدر الله
واجهده نوح نونك ضميله وواوك وحاء
مهمله نك سكونيله بر پيغمبر اسم شريفيدر
وايته ادات مفعولدر محصول بيت اويله
خدا كه جسد ادمده روحي اوپيدا وظاهر
ايلدي دخي نوح پيغمبري طوفاندن نجات اول
الله ويردي مصرع ثانينك اولنده بو ادات
عاطفه تقديري اولنمق لازمدر كه دخي ظاهر
اولوب ارتباط حاصل اوله بيت انكه قوما
ن كودر قهر شي بادرا تا ستاين داد قوم عادرا
قومان قافك فتحيله وداء مهمله نك سكونيله
امر معناسنه دركه قاف عربينك فتحيله وراء
مهمله نك ودال مهمله نك سكونيله قهرما
ضميري غائبدر كه دوندن دنتقدر معناسي
ايلدي ديمكدر قهر شي ده شين ضميري دخي ايله
واجهده

واجهده ماقبلي راء مهمله نك مفتوح اولنمق لازم
دركه زيرا اضماني لك ماقبلي البته مفتوح اولمق
لازمدر لكن كاهي ساكنده اولور ضرورت
وقت ايچون اما تا دردر زيرا ساكن اولمق
انده واقع اولور اما اسم مصدرك عادتي اولم
شيدر ماقبلي مكسور اولور ساما دانشي و
شنودشي ونالشي وسايره دخي بو كلامشا
بداسمايي وباد بونده بر معناسنه دير
ادات مفعولدر تا حرف تعليل دربوتانك
قافيه ده دخي بو قاج معناسي واردر
ان شاء الله تعالى محلنده بيان اولنور غفلت
اولنميه سنه اولا بيده يا اول سابقا ذكر اولنان
قاعده اوزره الفدن صكره واقع اولدن
يا درا ضافتده البته اثباتي لازمدر ويا
دن صكره واقع اولدن ياده بو قاعده اوزره
نتكم مقدما تفصيل اوزره بيان اولندي
دساله نك اولكي بيتنك شرحنده بيان و
معلوم اولكه بو لساني فارسينده ياء سا
كنه اسماء افعالك اخرنه لاحق اولوب نسبيه

معنایه کلور یا وحدت ایچون اولور یا
تنکیر ایچون اولور یا نسبتیه اولور یا مصدر
دیه اولور یا خطاب ایچون بعضلر بو یاء
خطابی افعال اخیرنده استعمال ایدر بوندن
کورداولدن یا الی اسمایه ملحق اولدیغی کبی انا
افعاله ملحق اولدی یا کنی یا حکایت
ایچوندر و یا بطنیته و اضافیته دخی وار
در کمال پاشازاده یوزکی اولدقلری شعبه
لندروب یکرمی درلو معناسینی ایراد
لکن طالب فارسی اولدن کسلوه اولقدر فنا
ئده سی اولمغندن اولدغندن تحریری اختیار
اتمدک سنا یده اولدن اخرنده کی یا مصدر
دیه در ودا دفعل ماضی بناء معلوم مفرد
غائبدر طاندن مشتق در معناسی
ویردی دیمکدر وقوم عاد یا بطنیته
ایله مضافدر اضافته لامیه در یاء بطنیه
مضاف اولدن کلمنک اخرینک کسره سنک
شعبه سندن حاصل اولور لکن کتابت
اولنمز قوم قافک فتحیله وواوک سکو

تیله

تیله جماعت معناسنه عاد و ثمود ایکی پادشاه
ادیلر اول قبیله بادیه حجازده یری برینه
یقین ادیلر عظیم و قوتلو و اوزن بویلو
دیدیلر شویله روایت اولنور که درت یوز
درت یوز بویلوی وار ایدی و قوتلوی شول
دکلو دیدیلر کم قوردی یرنی دپسلر ایاق
لری دیزلرینه دک کومیلوردی حق تعالی
تلوی بو قوم عاده هود پیغمبری … …
ایمان ایچون کوندردی غرورلرینه و
قوتلرینه مغرور ایدوب قبول ایمان
اتمدیلر پس الله تعالی یونلری مذکور
یل ایله هلاک ایلدی بو حکایتک تفصیلی
هوا ایدی دیو تواریخه حاجت اتسون
را دادت مفعولیدر محصول بیت اول که
خدا که انلرک قهری بادی احیا ایلدی تا عاد
قومنه لدیقیق دیو دی که دو دا فعل
لری ندر فاعل حقیقتده خدادر بیت
انکه لطف خویش را اظهار کرد و بر خلق
ناد را کلتادر کو خویش خاء معجمه تلک

بمان سکونیله مشهور محکدر نا و فاء
معجمه نک فتحیله بونده کشتیدن عبا
رتدر مثلا کمی چوق اولدقده کلان
در لنکر تکم قوشی چوق اولدقده موضعه پ
غ زاد دیرلر دقایق الحقایق صاحبی بو
زادک احوالنی تفصیل بیان ایلمشلردر
زیرا بو زاد کلمه سی ایکی قسمدر بری
ذکر اولنان در و بری دخی زاویدن
مشتقدر زاد دیرکه حسنه و اکلیچی معنا
سنه در محمول بیت ابراهیم نبینک کندو
لطفنی اظهار و اشکاره ایلدی خلیلنک
اوزرینه نیاز اتشی کلزار ایلدی بیت
ای خداوندیکه هنگام سحر کرد قوم لو
ط را زیر و زبر آن اسم اشادتدر خدا
وند بونده عظمة وکبیر یا صاحبی دیمکدر
یا خوف و حدتدر که حصه دایطه صفت
در هنگام هانک فتحیله و نونک سکونیله
و کاف عجمیله وقت معناسنه در و قوم
لوط اضافیه فتی لدمیه در عربیده غلام

کسریله و واو رسمیله ویا و زینک سکونیله
ایکی معنا بیننده مشترکدر بری خصم معنا
سنه خاء معجمه نک و صاد مهمله نک کسریله
بله دیری کندی معناسنه در بونده معنا
یی ثانیسی مراددر لکن خانک کسره سی
و واو رسمیه رعایت ایچون خوش ضمیله
اوقنمق کوکدر کرد کاف عربینک فتحیله
و راء و دال مهمله لرک سکونلریله فعل ما
ضی بناء معلوم مفرد غائبدر کی دندن
مشتقدر بو یانک فتحیله و راء مهمله نک
سکونیله بو محلده علی معناسنه در ثانی
توکنده اوزره دیمکله تعبیر ایدرلر بو
بولدی بو قاج معناسی واردر ان شاء الله تعالی
محللرنده بیان اولنور خلیلشی ده تبیین
ضمیری در خدایه راجعدر خلیل خاء معجمه
نک فتحیله لغتده دوست معناسنه در
اما بونده حضرت ابراهیم علیه السلام
مراددر نار اتش معناسنه در دال اوات
مفعولدر کلزار کل کاف عجمینک ضمیله

دلک

ذيدكى لوط پيغمبرك اسم شريفيدر ذيوا
ذال معجمه نك كسريله ويانك و دال مهمله
نك سكونيله الت معناسنه در ذين ذا
ء معجمه نك فتحيله و يانك فتحيله و دال
مهمله نك سكونيله اورت معناسنه در
محصول بيت اول خدايه عظمت و كبر
يالك صاحبيدر كه لوط قومنى و قومى
دخى ايلدى يعنى التنى اوستنه كتو
ردى باشلرى بحاشفله هلاك ايلدى
بيت سوا و خصمى كه تبرا ندا ختله يشته
كلادى كفايت ساختله سوى سيف
مهمله نك ضميله جانب و طرف معناسنه
در بونده ياء اثبات لدر زمد و ضمير
تماشيدر خدايه راجعدر زيرا ضمير
ته مضاف و خصميده ياء ساكنه وحدت
ايچوندر خصم خاء معجمه
منك فتحيله صاد مهمله نك و ميمك
سكونيله دشمن معناسنه در لكن
ميم مكسور اوقنمق لازمدر كه حرف

رابطه

رابطه صفت در تبرتانك كسريله طوق
معناسنه در انداختله بعضيلر اسم مفعو
لدر ديمشلر قول راجح بودر زيرا اسم
مفعول كتسه فاعلنه مسند اوله ضربكله
قائم مقام فاعلنه مسند اولور اما انداختله
بونك عكسيدر زيرا فاعلى ذكر اولندى
خصم ظاهر بودر كه كتسه فاعلنه
مسند اولمشدر انديكى صاحب
دسنم اولمسى اولميدر بو مقوله كلماتك اكثرى
فارسيده واقع اولور طالب تحصيل اولنر
كه سنه غفلت اوزره اولمق كركدر بو ايكى
كلمه فرق ايدوب بو خوشجه فهم ايليه
بوندن پا عجمينك فتحيله و شينك معجمه نك
فتحيله و هاء رسميله سوزى سكانك
ديمكدر بنشته ضرورت وزن ايچون
همزه دخى قونلمش ايچوندر يا وحدت ايچو
ندر اما ياء ذكرى قاعده كليه در كه بر كلمه
نك اخرنده هاء رسمى اولسه ياخود
رسمى حكمنده اولدن هاء رسمى اولسه

همزه و غمزه هالمزى كبى همزه بخطاب ایله اكتفا
اولنور یاكنایت اولنمق قاحفظ اما
بو همزه بعضاً خطاب ایچون و وحدت
ایچون طوتیلمش اما دیدكلری مخالفت
لوده یوقدر ظاهر بودر كه كندو یاتلق ندن
بو یاتمشلق دن و الدمك خدیعت بیان اتمك
كوكلى ایدی كاف عربیتك فتحیله ایشنی
معناسنده در شیخ ضمیرنه مصادقت سبق
ضمیر مذكور خصمه راجعدر كنایت
كاف عربینك كسریله مصدر ساختن انداختن
ختنه كبی در كلمه جهتندن لكن انداخته
معناسی اتمش و ساخته نك معناسی و
دوزمش دیمكدر محصول بیت بو دوشمنك
خدا جانبنه اوق اتمش خدایى سودى
سكلى اول خصمك اتسنه كفایت دوزمشى
معناى لذمه سی خدانك ایشنى بو سو
دى سكلك ایله تمام ایدوب هلاك
ایلمشى دیمكدر ساختنك تحتنده
ضمیر غایب خدایه راجعدر فرینه مقام

حسیله

حسیله اما ساخته بونده اسم مفعول اولمقده
محكمدر بو تقریره مصرع ثانینك معنا
سی بویله اولور بو سودى سكلك هلاك
اتمشى دیمك اولور یعنى ساخته قائم مقام
فاعلنده در ساز اولمش اولور غفلت الجحیم
اول حیقدن مراد نمرود كه حضرت ابراهیم
علیه السلامى اتشه اتدى و دعواى الوهیت
ایدوب آسمانه اوق اتدى صكره الله عظیم
الشأن حضرتلری انى بر سودى سكلك ایله
هلاك ایلمى قصه لرى بونده یا نلق لازم
دكلدر مواد ایدن تواریخه مراجعت اتسون
بیت انكه اعدا را بدریا در كشید ناقوا
ازسك خارا بر كشید بدر یا ده یا حرف
صاله مفتوح او قنور دریا دال مهمله نك
سكونیله دكزه دینلور لكن بونده مصر ملكنده
اولان نیل مباركدر مراد دركى فرعون قو
میله الله عظیم الشان انده غرق ایدوب
هلاك ایلمشدر دركشید ده دال مهمله
نك فتحیله و راء مهمله نك سكونیله تأكید

اغوش در کشید کاف عربینک فتحیله وتشدیدی
میمله تانک کسریله فعل ماضی بناء معلوم
مفرد غائبدر کشیدن دن مشتقدر
ناقه دشی دوه یه دیرلر و ادات مفعول
درسنگ سینک مهمله نک فتحیله ونونک
وکاف عجمینک سکونلریله طاش دیمکدر
بی سنگ خاراقتی طاش دیمشلر بر کتبده
معناسی دیمکدر ترکیب اضافیدر بعضلر
سیاه طاش دیمشلر بر کتبده معناسی
لغویسی یوقاری چکدی دیمکدر اما
معنای لازمه سی چقاردی دیمکدر یعنی
بونده معنای لازمه سی مراددر حصول
بیت اویله خداکه دوشمن لوینی دریایه
چکدی یعنی دوشمنی غرق ایله هلاک
ایلدی دخی قتی طاشدن بر دیشی دوه
چقاردی دینله مصرع ثانیده بعادات عا
طفله مقدردر ارتباط بیت ایچون و
ناقه نک یای وحدت ایله ناقه یی بونده دا
لکن ضرورة وزن ایچون یاسی اوقنور
بیت

چون عنایت قادر قیوم کرد در کف داود
آهن موم کرد چون جیم عجمینک فتحیله و
واو رسمیله نون ایله ونون نونشی ایکی معنا
بیننده مشترکدر بر معناسی تشبیه
ایچوندر و بر معناسی تعلیل ایچوندر بونده
معنای تشبیه مراددر عنایت عینک مهمله
نک کسریله ددایات وزننده مصدر
در لغت معناسی استمکدر یعنی بر نسنه
مرادایدوب طلب ایتمک کبی در ادات
ظرفدر عربیده فی معناسنه کف کاف عر
بینک فتحیله فانک سکونیله آل آیاسنه
دیرلر بونده اوج مراددر داود مضافدر
داود بر پیغمبرک اسم شریفدر که حضرت
ذیبون اکا نازل اولمشدر آهن الف ممدو
ده ایله وهانک سکونیله دمور دیرلر عر
بیده حدید دیرلر حاء مهمله نک فتحیله
ودال مهمله نک کسریله موم میم اولنک
ضمیله و واو اصلیسنک و میم ثانینک سکو
نیله معلوم ومشهوردر یعنی موم کلمه

سی قادسیه ده و توکیده ارتق آنکا اوزره استعما
ل اولنور کوز کاقعو بیتنک فتحی و داو مهمه
نک و دال مهمله سکونلریله فعل ماضی بناء
معلوم مفرد غائبدر تتکم سابقا مفصل
بیان اولندی محصول بیت چونکه قادر
قیوم اولدن خدا عنایت ایلدی حضرت داود
پیغمبر علیه السلامه ملک میراثی اوجنده دخی
دیو موم ایلدی یعنی موم کبی مادیم و یومشق
ایلدی تتکم دموری میراثک الله ایله یو.
مشادوب زره یاید قلری مشهوردر
تواریخده مفصل مسطوردر ذکری بو
رده مناسب دکلدر مصراع ثانیده او
لدی کوزدیم معناسنه در افعال قلوبدن
در ایکی مفعول تعدیه ایدر اهی مفعول
اولی و موم مفعول ثانیدر بیت ما
بادسلیمان داد ملک سروری شد مطیع
خاتمش دیو و پری یا ادات صله در سلیمان
سلطنتله مشهور پیغمبر عظیم الشانک اسم
شریفیدر ملک میمک ضمیله و لامک سکونیله

سلطنتله

سلطنت

سلطنت و مملکت معناسنه در و سروری
اولو پادشاه دیمکدر یا مصدریه در شد
شین معجمه نک ضمیله و دال مهمله نک سکونیله
فعل ماضی بناء معلوم مفرد غائبدر معناسی
اولدی دیمکدر شد ندن مشتقدر بو شد
کلمه سی یعنی بعضی یرده وقت معناسنه ده
کلور معناسی کتدی دیمکدر تتکم شیخ سعد
ینک بو بیتنده ظاهردر بیت ای مرغ سحر
عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را
جان شد و آواز نیامد خاتم خاء معجمه نک
فتحیله و تانک فتحیله مهر یوزک معناسنه
در شینت ضمیر حضرت سلیمان راجعدر دیو
بونده جنلری ینک متمردی و معاندی دیمکدر
پری یا عجمیه نک فتحیله و راء مهمله نک
کسریله و یانک سکونیله کادنیاده بو جنسی
مخلوقدر مخفیدر و صورتا کوزنلو کوزل
نسنه جانلو کوزدلیلر دیو کاعوبیده جن
دولو جیمک کسریله و نونک سکونیله
محصول بیت ایله خداکه حضرت سلیمان علیه

السلامه سلطنت و پادشاهلق ویردی
و دیو و پری اول پیغمبرك خاتمنه مطیع او
لدی بیتده اولنان یوزانکه کلمه سی مقدردر
بیت ازین صابون یکی مات قوت دادهم تر
یوزنی لقمه یاخوت دادازالفك فتحیله و
زاء معجمه نك سکونیله عربیده حرف جاره یوزنه
اولدن من معناسنه در نوناك کسریله او
قنق لدزمدر زیرا صابونه مضاف قدرصابو
ندن مراد حضرت ایوب علیه السلامدر
و یکی مات ده مفتوح ادات صله در که مان
کاف عربیتك کسریله و راء مهمله نك سکو
نیله کرمك جمیدر اوفق قوردلر که حقیقتنه
اطلاق اولنمق جائزدر جودك اغجلی ده
اولدن قورتجغزلر اولسون و کوك میوه
لرده اولدن قورتجغز اولسون لکن بو
محلده مراد اولدن بودر زیرا حضرت ایوب
علیه السلامك جسم لطیفی اوفق قورد
تجغزلر اکل ایدوب زیاده سیله زبون
والم اولدی اما دخی بو کروه ایلدی یلکه

دائما

تسبیح ایدوب جناب باریه شکر و ثناء
ایدردی اول سبب دن صابونك معناسی
صبر ایدیجی دیمکدر لسان ترکیده قاتلنیجی
دیرلر قوت قافك ضمیله و واو و تانك
سکونیله آزق معناسنه در هم هانك فتحیله
و میمك سکونیله یونده عطف جمعیت معنا
سینی افاده ایدر و بعض یرده تأکید ایچون
تدر زیرونش ده زاء مکسور حرف جاره
اولدن من معناسنه در معلوم اوله که بو
زانك مابعدی دال واو اولسه زاء مضموم
اوقنور و اکر الف اولسه زا مفتوح او
قنور و اکر یا اولسه مکسور اوقنور اما
بو زانك ما بعدی حرف صحیح اولسه البته
زا مکسور اوقنور لقمه لامك ضمیله و
قافك سکونیله و میمك فتحیله و هاء رسمیه
بر یودم طعام دیرلر یا وحدت و همزه تو
سل ایچوندر لسان قادرسیده ماهی دیر
لر هانك کسریله و یاء اصلیه ایله محصل
بیت اویله حدا که صابونك تذیندن قورتجغز

لره ازق ویردی دخی جسم یونسی دخی بالغه
بر لقمه ویردی یعنی یونسی بر بیمیلک اسم
شریقدر که حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک
امرنی یقلو بیله اول یونسی یتمیلک وجه
دلطفیق بالغه بر لقمه کبی یوتدردی
وتمام قرق کون وقرق کیجه بالغه قرنینده
ساکن اولدی ویننده دائما عبادت ایدرک
نماز قادر دی زیرا حضرت یونس غایتیله
نماز قلمغه مائل ایدی حتی شویله روایت
اولنور که قچن بالق کندوی یوتدقده
حق سبحانه وتعالی حضرتلری اویالقنه اد
قرینی قبله کبی ایدوب فی الحال حضرت یونس
علیه السلام نمازه مشغول اولدی نتکم حضرت
قرآن عظیم الشانده فلولا انه کان من المسبحین
للبث فی بطنه الی یوم یبعثون بیور
مشدر و مسبحین ای مصلین دیو تفسیر
ایلمشلر در دخی حضرت یونس علیه السلام بطن
ماهیده ایکن اوراد شریفی دائما بو آیت کریمه
ایدی لا اله الا انت سبحانک انی کنت من
الظالمین

الظالمین دیمکدر بو آیت کریمه منقول اولسه
بادلو دخی بلا شبهه خلاص اولمق متحققدر
بعون الملك الرحمن بیت بنده دار و یونس
بیتنهد دیکوی تاج یونسی متنهد بنده یا
نك فتحیله ونون نك سکونیله ودال مهمله نك
فتحیله وهاء رسمیله قول دیمکدر عربیده
عبد کبی یا وحدت ایچوندر وهمزه توسل
ایچوندر معلوم اوله که آخرنده هاء رسمی
ویا خود هاء رسمی شکلنده ها اولان کلمه
لرک آخرلرینه یاء وحدت اقتضا اتسه
کتابت اولنمق ایچون همزه ایله اکتفا اولنور
سائر یالرک اقتضاسی دخی بویله در لکن
مصدریه لاحق اولدوغی وقتده یا کتابت
اولنور اما هاء رسمی کاف عجمیله متبدل اولور
نتکم ستورسی وری موجوم شرحنده بونلر
عده مفصل بیان ایلمشدر اما بعض محل
مذکورده هاء رسمیدن صکره بر کاف عجمی یازلور
یلوردیعشلو در لکن اولی اولدن اولکیدر
دا بونده ادات تخصیصدر و اوه الفك فتحیله

وراء مهمله نك فتحيله وهاء سكونيله يعنى سمتا
سنه دخى اما دال ده تشديد ضرورت وزن
ايچوندر زيرا لسان فارسيده اصلا تشديده
يوقدر ديمشلر عربيده تانك فتحيله وراء مهمله
نك سكونيله استاد ايچوندر عربيده اولان
على معناسنه تكيده اوزره ديمكله تعبير
اولنور سير سين مهمله نك فتحى وراء مهمله
نك سكونيله بر قاچ معنا بيننده مشتركدر
لكن بونده بالش معناسنه در لسان عربيده
رأسى كبى مهرده مى ميمك كسريله ويا
اصليه ايله بر ادات در كه فعل مضارعه دا
خل اولدقده يا حال ايچون ويا استقبال ايچون
دا اولور ويا استمرار ايچون اولور ويا تأكيد
اولور اما بونده معناى استقباليه تأكيد
افاده ايدر نهد نونك فتحيله وهانك ودال مهمله
نك سكونيله فعل مضارع بناء معلوم مفرد
غائبدر نهيدن دن مشتقدر معناسى
قور ديمكدر يعنى وضع ايدر ديمكدر دخى دال
لام مهمله مكسوره در ويا اوّل كلمه دندر
كاف

كاف مفتوحه عجميه وراء مفتوحه مخصوص
ايچوندر تاج التون مرصع اولور مشهور اوّل
زمانده عجم پادشاهلرى باشلرينه كيار
لر ايمش بو رسم تهديده ذكر اولندى كبى
در محصول بيت اويله خدا كه بو قولك
باشى اوزرينه يعنى قوريغى يعنى ايله يكيد
ورب هادلك ايلر بو عبرى قولك باشى
اوزرينه تاج قور يعنى عالمه سلطان
ايدوب ومعتقد ومحكم ايلر مصرع اوّل
حقيقت ذكر يا يعنى عليه كد داه تمجيددر
اما مصرع ثانيده ارباب دولتك واصحاب
سلطنتك قنقى سنه تلميح اولنسه جائز
معلوم اوله كه بو بيتك قافيه لرى رد
عايددن عادى اولمقله نسنه لازم كلمز
زيرا اولياء اللهك مراد شريفلرى معناى
لطيفه دن الفاظ رديفه دكلدر بيت
اورت سلطان بوجه خواهد ات كند
عالمى دادر دمى ويرانت كند او ضمير غائب
در خدايه راجعدر وسيف وتا ادات

خيردر وسلطات غفرات وزنا وزره
مصدردر غالب وقاهر معناسنه در بونده
والى معناسنه در هرچه هر هانك فتحيله
وراء مهملهنك سكونيله كل افرادى معناسنه
درچه جيم عجمينك كسريله وهاء رسميله
توركيده نه معناسنه در خواهد خاء
معجمهنك فتحيله وواو رسميله فعل مضارع
بناء معلوم مفرد غائبدر ديلر ديمكدر
خواهيدندن مشتقدر ان الف ممدوده
ايله ونونك سكونيله اسم اشارتدر شاد
اليه هرچه دركند كاف عربينك ضميله و
نونك فتحيله ودال مهملهنك سكونيله فعل
مضارع بناء معلوم مفرد غائبدر كنيدندن
مشتقدر عالمى عالم الله تع حق جل جلاله حضر
تلرندن غيرى اطلاق اولنور يا تنكير ايچو
ندر ورا ادات مفعولدر ودر دال مهمله
نك فتحيله وراء مهملهنك سكونيله ادات
ظرفدر جديده يا وحدت ايچوندر ودم
نفس وزمان وساعت معنالرينه كلور

اما

اما بونده اوّل زماندن عبارتدر ويقين اوجق
زمانده ديمكدر وويران خراب معناسنه در
كنديده ذكر اولنان كبيدر محصول بيت سلطا
نا اوّل فعّال مطلقدر هرنه دلرسه انى ايلى
يفعل الله ما يشاء ويحكم ما يريد آيتنك مضمو
ن شريفنه تلميحدر مرادى اولسه جميع عالمى بر نفسده
ويران ايدر وخراب ايدر مصرع ثانيده بر ادات
شرط ايله بر فعل شرط مقدردر بيت هست
سلطانى مسلم مر ورا نيست كس را زهره
چون وچرا هست هانك فتحيله وسينك مهمله
نك وتانك سكونلريله لفظده وار ديمكدر
اما بونده تحسين كلام ضرورت وزن ايچون
كلمشدر وسلطانى بيتده يا مصدريه در
ومسلم تفعل بابندن اسم مفعولدر مر ورا
ظاهر بودركه بونده ميمك فتحيله وراء مهمله
نك سكونيله ادات تأكيد اوله وواوك
فتحيله اودن مخفف اوله ضمير غائب اوله
ورا علامت مفعول اوله ايكى كمال دخى دقا
يق الحقايقده بو مقدار بيان اتمشدر اما

سائر لفظلرده ورا اکا دیمکلردر دیو اجمال او
قدر بیان اولنمشدر لکن طالب تحصیله
رغبتیه زیاده ایضاح ایچوندر تفصیل او
لندی نیست اصلنده نی ایدی نونک کسریله
ویا اصلیه تانک سکونیله ادات نفیدر یعنی
یوقدیمکدر اخرینه ادات خبر سین
وتا الحاق اولندی نیست اولدی بویله
اولنجه معناسی یوقدر دیمکدر کس کاف
عربینک فتحیله وسینک سکونیله شخص
ذوی العقولدن عبارتدر ودا بونوع
ادات تخصیصدر زهی زای معجمه‌نک فتحیله
وهانک سکونیله اوده معناسنه در که حیات
صاحبلرنده اولور ومجالسه معناسنه کلور
بونده معناسی تادنی‌در چون جیم عجمینک
ضمیله واو اصلیت ایله نیچه وینه دیمکدر
عربیده کیف معناسنه وچو جیم عجمینک فتحیله
کسریله ده لغتدر معناسی نیچون دیمکدر
زیرا بو کلمه چه ایله رادن ترکیب اولنه
معناسی چه دن چقار وچون معناسی و
دن

بجمی

دن چقاربی بونده چوانک وخی فتحیله
اوقنمق لازمدر مصرع اولده رایه موافقت
ایچون محصول بیت سلطانلق اول فعال
مطلق اولان خدا ایله مسلم اولدیقدر یعنی
حقیقتده پادشاه ووالی اوددر انک افعال
واحکامنده کیمسنک چون وچرا دیمکله مجال
وقدرتی یوقدر یعنی بو ایشی نیچون ایلدی
ونیچون ایلدی دیو تفتیشی وتفحص ایلدکه
کیمسنانک سؤاله قدرتی یوقدر وحدی دکلدر
زیرا سؤال اولنمق مخلوقه مخصوصدر خالقه
دکلدر نتکیم حضرت قرآن عظیم الشانده لا یسئل
عما یفعل وهم یسئلون بیت ای یکی را کنج
ونعمت میدهد وان دیکری را رنج وزحمت
میدهد یکی یانک فتحی وکسریله وکاف عجمینک
سکونیله ویا سنی بر دیمکدر ایکیسیده لغت
درانخی تعیینی مقامده فوق وادر ورا ادات
مفعولدر وکنج کاف عجمینک فتحیله ونونک
سکونیله خزینه معناسنه در وواو عاطفه
موقت معناسی افاده ایدر لکن تلفظ او

ف حفص ملوی
الآیه عظیم الشان انواع دولت
قوللرندن کیمی صاحب حشمت
لره مظهر اولوب وفاقه
اولمش کیمی احتیاج وفقره ونون
دن اول بریسینه خزینه ووار
ورور وبر غیریسنه الم وزحمت یعنی
حاصل کلام قوللرینک بعضیسی
ایدوب اموال مالدار وذوخیر
وثلث داب ایلی وبعضیسی رنجیده و
زحمتده فرقتا ایلی قصور معانی
ابتدا سنده الله تع قوللرندن
دیو دینلمک قرینه مقامدن ما
خوذدر والله اعلم

لفن ایچون ماقبلینك مضموم اوقوت دسته د
لالت ایدر دیمک دهد ده تحتیه‌نك کسریله و
یا اصلیه‌نك سکونیله فعل مضارع داخل
اولسه یا استقبل معناسنی افاده افاده
ایدر نتکیم سابقا بیان تفصیل اولنده ذکر
اولندی ذهد دال مهمله‌نك فتحیله وهانك
ودال مهمله‌نك سکونیله معا فعل مضارع
بنای معلوم جمع غایبدر معناسی و
یوق دیمکدر ودهید یدك مشتقدر واف
دیکده واو عاطفه‌نك فتحیله واف کلمه
سنك همزه‌سی واصرا وقنو وضمودت ایچون
وزن ایچوندر دیکی دال مهمله‌نك کسریله
وکاف عجمیه‌نك فتحیله غیری معناسنه ودخی
معناسنه وبینه معناسنه کلور اما بو
نده معناسی اول حادر ورنج راء مهمله
نك فتحیله ونونك سکونیله الم معناسنه
دریغی اغری دیمکدر واو عاطفه معناسیله
جمعیت افاده ایدر زحمت دخی الم معناسنه
ودخی عطف تفسیریدر محصول بیت

الله

الله عظیم الشان حضرتلری قوللرندن اول
بردسته خزینه ونعمت ویرر وبو غیری سنه
الم وزحمت ویرر حاصل کلام قوللرینك بعضی
بسی غنی ایدوب اموال مال دار ودولتیله
دولت دار ایلر وبعضیسنی رنجیله وزحمتله
کوفت دار ایلر تصویر معنانك ابتداسنده
الله تعالی حضرتلری قوللرندن دیو دیملك
قرینه مقامدن اکلاشلور والله اعلم بیت
اب یکی دانه دوصد همیات د هد دیگری
درخسرت نان جان دهد زر زاء معجمه‌نك
فتحیله وراء مهمله‌نك سکونیله ایکی معنی
بیرتنده مشترکدر وبو معناسی التوندر
وبو معناسی سکه‌لی اقچه‌در اما بونده
قفه‌سی جواد اولنور دسته جائز در دو دال
مهمله‌نك ضمیله وواو رسمیله اسم عدددر
ایکی معناسنه درصد صاد مهمله‌نك فتحیله
یوز دیمکدر وهمیات هانك فتحیله میمك
سکونیله بونده اقچه التون قودقلری
کیسه مرادر نان اتمك معناسنه در محصول

الله عظیم الشان قوللرندن اولبرینه ایکی
بوز کیسه التونه ووردایکیوز کیسه اقچه
وردیمارده واولنه یعنی بر قولنه ایکیوز
کیسه التونه مالك غنی اولور بو غیری
قولی اتمك حسرتندن اجلقدن جان
وردو بونده اوتلکی معنا قرینه‌دن

بیت الله عظیم الشان حضرتلری قوللرندن
اول بر دسته ایکی یوز کیسه التون ویرور
ویاخود ایکی یوز کیسه اقچه ویرور دیمک
اولور یعنی بر قوله ایکی یوز کیسه التونله ما
لک غنی اولور بوغنی قولی اتمک حسوتندن
اجلقدن جان ویرور بونده اقلکی معنا قوینمشدر
در **بیت** انڭ یکی یوزیده دسنجابه سمور دیکی
خفت بر هنه در تنور بو نشیده باء عجمینك
ضمیله ماضیدن بر قسمدر معناسی کیمش
دیمکدر تختنده فاعل ضمیری یکی یه راجعدر
وخفت خاء معجمنك ضمیله وفانك سکونیله
ماضیدن بر قسمدر معناسی یاتمش وا
یورمش دیمکدر بر هنه بانك ضمیله وراء
نك فتحیله چیلاق معناسنه در یعنی عریان
دیمکدر وتنور تانك فتحیله ونونك ضمیله
بر دوزلوا اوجاقدر که ایچنده اتمك پشور
لوایمش دخی اصو دلوایمش **محصول بیت**
اول بریسی سنجاب وسمور کورکلو کیمش
بوغیبی تنورده عریان وچیلاق یا
تمشی

اول بریسی سنجاب وسمور کیمش
بوغیبی تنورده عریان چیلاق
یاتمش الله عظیم الشان حضرتلری قوللرندن
کمسنی انواع دولتلره مظهر اولوب
صاحب عزت اولمش کمسی احتیاج
وفقیر وفاقه دن قائل ذلت اولمش
اهل احتیاج کوره جمله دن بری ابوالد
الدرداء حضرتلری

تمشی الله عظیم الشان حضرتلری قوللرندن
کمسنی انواع دولتلره مظهر اولوب صاحب
عزت اولمش کمسی احتیاج وفقر وفاقه
دن قائل ذلت اولمش اهل احتیاجه کوره
جمله دن بری ابوالدرداء حضرتلری خاتو
نیله کندی انجق بر جامه یه مالك ایمشلر اشو
یله روایت ایدرلر که کندولری نماز قلمقلقه‌یا
نیت اتدکده خاتونی اعضاسی عورتنی
سنتر ایچون تنوره کیرمش وخاتونی تحلو نما
ز قلدقده کندولری دخی اویله ایدرمش
حاصل کلام اول جامه نوبتیله که یرلر ایمش
بیت انڭ یکی بر بستانی کچیا وتخ دیکی بر
خاك خواری دبسته تخ بر علی معناسنه در
بدست باء عجمینك کسریله وسینك مهمله‌نك
وتاء نك فتحیله دو معناسنه در کچا کاف
عربینك فتحیله خاء معجمنك سکونیله شول
قالیچه در که ایکی یوزیده دوشنلمش اوکی
اولسه وخار خاء معجمنك ضمیله وواو وسیله
عزیزلك ضدیدر عزتسز معناسنه یعنی

ذلیل و یوهنه معناسنه دخی کلور یعنی جیلدق
دیمکدر اما الف سز اولنجه دخی چوق معنا
یه کلور ویا مصدریه دیر بیسته یانک فتحیله
وسین مهمله نک سکونیله یونده ماضیدر
بو قسم اولمسی مراد دروخ یانک فتحیله و
خاء معجمه نک سکونیله یوق معناسنه در محصول
بیت اول بویسی کمان وخ دوشله اوزرینه
اوتورمش یعنی بوینی ذلت وحقارت توپرا
غی اوزره یوق یغلمش معنا یی له ذمسی طو
تمش دیمکدر اما موده اولملاه دکلدر تشدید
زیاده اولنمشدر هر کی دوشنک کوره محش
دیمکدر و بعض نسخه ده کیده یخ واقع
اولمشدر که کیده کاف عجمینک فتحیله
بونده ماضیدر بو قصیده معناسی دوتمش
دیمکدر دالمش معناسنده کلور بس
محصول بیت مصراع ثانیدن بوینی سی
ذلت وحقارت توپراغی اوزره یوز طو
تمش ویا خود بوزا ولمش دیمک اوله
بیت ان یکی بو تخت پا صد عز تاز دیکی

کده

کرده دهات از خاک پات ان اسماء اشارتدر
در یکی بویسی دیمکدر تخت تاء اولک ضمیله
خاء معجمه نک سکونیله پادشاهلر اوتورجق
کرسیدر کذا فی معنا فهمه الله یا مصاحب
صد عز تاجی در صد یوز معناسنه در عز
عینک مهمله نک کسریله وزاء معجمه نک تشدیدیله
له شرف وعظمت معناسنه در ناز افتخار
معناسنه در دیکیده یا وحدت ایچوندر
کیده کاف عجمینک فتحیله ودال مهمله نک سکو
نیله بونده ماضیدر قسم اولمق مراد در دهقان
دال مهمله نک فتحیله اغنی معناسنه در فاقه
فقیرلق معناسنه در محصول بیت الله عظیم
الشاننک قوللوقندن اول بویسی یوز عزتک
یله و شرف وعظمت وافتخار ایله تختا و
ترینه اوتورمش یعنی پادشاه عالم اولمش
بو غیرسی فقیرلقدن اغنی ایچمش یعنی
زیاده محتاج وفقیر اولوب اجلقدن اغزینی
ایچمش معلوم اوله که مصراع اولده بو نشته
کلمه سی تقدیرا اولتورد اوتورمش معناسی

اندن ظاهر اولور مصراع ثانیده کی ده ایله
یازلك ما بیننده دهاتله ازفاقه کلماتی
تحلل اتمه سی ضرورت وزن ایچون والا
تقدیری دهاب ازفاقه یازلکی ده المقدر
ایچمشی معناسی وبرملك مبتدیه دوشندی
بیت طرفة العین جهان برهم زند کسی
نمی‌آرد که انجام زند طرفة طاء مهمله
نك فتحیله ورای مهمله نك سکونیله ضرب
بابندن بناء مره در معناسی کوز قپا
قلینجه یعنی بر کره قپامق معناسنه در نتکم
معتاد خلق دائما بویله در الا قصدا قپامق
دیو شمق معناسنه دکلدر اما بونده طرفة
العین اقل زمان واسرع وقتدن عبار
تدر یعنی کوزی بر کره قپایوب اچنجه
دکین نك معناسی ازجق زمانده دیمکدر
عینده یا وحدت ایچون در ظاهر بودر که
بو یا وحدت بو محلده طرفده اولان معنا
ی وحدتی تأکید اوله والا اول یا وحدت
عین مصروف اولمق لازم کلور فتدبر و
تأمل

تأمل وجهات دنیاده عوبیت عالم معناسنه
کدا نعمة الله یحهم بانك فتحی ورای مهمله نك
سکونیله وهانك فتحی ومیمك سکونیله
بری بریله اوردر دیمکدر زندة فعل مضا
رع بنا معلوم مفرد غائبدر زنیدندن
مشتقدر معناسی اوردر دیمکدر کسی شخص
ذوی العقولدن عبارتدر کمسه دیمکدر
نمی‌آرد که معناسی قادر دکلدر دیمکدر که
حقیقت بیان ایدر انجا اولیه دم واول مقامده
واول محلده دیمکدر دم دال مهمله نك فتحیله
ومیمك سکونیله بوتده نفس معناسنه در
نتکم شاهدی لغتده دم نفس وهم دم اش
صوکه یا یان دیو بیان ایلمشدر محصول
بیت ایله خدا که حوادثسه بتی کوه کوی
قپایوب اچنجه دنیای بری بریه اوردر
یعنی حوادث ساعتده واقل وقتده دنیایی
خراب ویباب ایلر که کمسه قادر اولمز
که اول مقامده نفس اوره یعنی اراده
حداده سوز سویلمکه کمسنه قادر دکلدر

قدر وحدی دخی وکلادر معلوم اوله که بو
بیتنک دخی اولنده بو انکه مقدردر فتأمل
بیت انکه یا موغ هوا ماهی دهد بنده کا
نوا دولت شاهی دهد یاحوق صلاه دری
غ قوشی معناسنه در هوا کوک ایله بودما ماهی
بینی یاء اصلیه نک سکونیله بالق معنا
سنه در عربیده سمک کبی سین ومیمک
فتحه لریله دهد فعل مضارع معلوم غائب
در معناسی ویرر دیمکدر دهیدن ندن
مشتقدر وبنده کانوا بنده لک جمعدر وکا
ف عجمی بنده ده اولدن هاء رسمیدن بدلدر
نتکم بو قاعده سابقا ذکر اولندی دولت
دالک فتحیله وضمیله یکیدنک وایل اودرسته
غالب اولمق اما بعضیلر قتنده دولت دال
ایله مالده جیده وجاهده یکیدنک معناسنه
استعمال اولنور باری وجه کات معنا جائزدر
دولتک شاهیه اضافتی بیانیه در شاهیده
یاء نسبت مصدریه محصول بیت اویله
خداکه هواده اوجان قوشه دریاده اولان
بالغ

بالغه غدا وارزق ویرر وقوللرینه پادشاهلق
ویرر مصراع ثانینک اولنده وار مقدر بیت
نی بود فرزند پیدا اوکند طفل را در مهد
گویا اوکند یعنی یانک کسریله ادات سلبیدر
ویدر یاء عجمینک فتحیله وذال معجمه نک فتحیله
یابه معناسنه در اما بعض دال مهمله نک فتحیله
شهرت بولمشدر لکن قاعده اقتضا ذال معجمه
ایله اولمسیدر زیرا بود دالکه کلمه اولنده
واقع اولمیوب ماقبلی حرف صحیح ساکن اوله
اودال مهمله در واکر ماقبلی حرف صحیح ساکن
اولمسا اول ذال معجمه در نتکم واعظ شمس
المسلمین مولانا یزدان الدین محمود بن یمین
حضرتلری بو قاعده یی شو قطعه کبی نظمه کتورد
ب بیان ایلمشدر در زبانی فارسی فرق
دال وذال با دکیر از من که در نزد افاضلهم
است پیشی از دو در لفظ معو کو صحیح سا
کنت دال خوان ازاد باقی جمله ذال معجمه
است کذا فی نعمة الله فرزند فانک فتحی و
راء نک سکونیله وزاء معجمه نک فتحیله اوغل

معناسنه در واو ضمیر خدایه راجعدر
کتد کاف عربینک ضمیله و نونک فتحیله فعل
مضارع مفرد غائبدر معناسی ایلر دیمکدر
کتیدن تدن مشتقدر لکن بو محلده و بونک کبی
محللرده استعمال مراددر و کتد افعال قلوبدندر
ایکی مفعول صریحه تعدیه ایلمشدر اولکی مفعول
قورقتدر و ایکنجی مفعولی بیدادر طفل طانک
کسریله و حایی یدی یاشنه داخل اولمامش کوچک
درلور را اداة مفعولدر در اداة ظرفدر عربی
بیده فی معناسنه در مهد میمک فتحیله وهانک
سکونیله جوجقلری توکل ایدنجه قودقلری
ظرفدر تورکی لساننده بشک دیوا تعبیر
ایدرلر کویا کاف عجمینک ضمیله بونده اسم فاعل
معناسنه سویلیجی دیمکدر عربیده ناطق کبی واو
ضمیر بیته خدایه راجعدر محصول بیت
یا باسی او علی قادر مطلق اولان خدا ظاهر و
بیدا ایدر و بشکده طفلی اول خدا سویلیجی
ایلر معلوم اوله که مصراع اولنده قورقتدی
یدیدن مراد حضرت عیسی علیه السلام در قوله
تع

تع فاشارت الیه قالوا کیف نکلم من کان
فی المهد صبیا قال انی عبد الله اتانی الکتاب
وجعلنی نبیا یا خود طفلدن مراد بونده حضرت
یوسفک عظمتنده و زلیخانک تهمتنه شها
دت ایلدیکی اوله معلوم اوله کم سؤال اولونور
قده باذن الله تع بعنایت شی یفلک فقهومی
ایتدی قوله تع ان کان قمیصه قد من قبل
فصدقت وهو من الکاذبین وان کان قمیصه
قد من دبر فکذبت وهو من الصادقین
بیت مژده صد ساله را تحقیق کند این بچه حق
دیکوی کی کند مژده اولو دیمکدر عربیده میت
معناسنه در همزه اضافت ایچوندر صد اسماء
عدددندر یوز معناسنه سال یل مخصوصدر یعنی
در فی وا ساله یل دیر و آخرنده ها رسمی معنا
ی تخصیص افاده ایدر بو صد سالنک
معناسی یوز یللق دیمکدر را اداة مفعو
لدر معلوم اوله که بو رانک فارسیده بش
معناسی واردر ایکنجی بونده آخر کلمه لاحق
اولدوغی وقتده اقتضا سیله را اولنور مثلا

بودر که کلمه آخرینه لاحق اولور یا تخصیص
ایچوندر عربیده لام جاره معناسنه عربیده
الحمد لله دیدکلری گبی که معناسی جنس
حمد ویا حامدلک حمدی الله ایچوندر یعنی الله
مخصوصدر دیمکدر پس فارسیده منت خدا
را دیوب اللهدن اولدی لام جاره نک معنا
سنی بونده را افاده ایدر یاخود اول را سقوط
علامتی اولور نتکم رشد حافظ دل میبرد
ز دستم صاحب دلان را قسم ایچوندر یعنی کوکل
الدن کیتدی بو رای صاحب دللو الله حقیچون
دیمک اولور بو بیله اولنجه خدا مصرعنا تیده
مصروف اولور و دو دیتی معناسی صله ایچون
در رشد کلستانده باران رحمت بی حسابش
همه را رسیده گبی بو همه راده اولدی را
صله معناسنه در یعنی خدانک حسابسز
رحمتی یغموری جمیع کائناته ایرشمشدر دیمک
در اسنی شاد همه را ده اولدی راده فتأمل
وکاهیجه بو را تحسین لفظ ایچون آخر کلمه یه
لاحق اولور که معنایه نقصان کلمز ایکن

لاحق

لاحق اولمسی ایچون لفظ رونق ویرر ان
شاء الله تعالی بودخی محلنده بیان اولنور
حتی حاء مهمله نک فتحیله ویا تاک سکونیله
دری معناسنه فارسیده زننده گبی زاء معجمه
نک کسریله و نون نک سکونیله ایکی اسما اشا
رتدن تقریب ایچون وضع اولنمشدر عربیده
ذا گبی اکثر مستعمل اولدن هندو رها تنبیهیه
ایله یعنی ده یا مفتوحه زائده در ضرورة
وزن ایچون کلمشدر حتی جیم عربینک فتحیله
و ذاء معجمه نک سکونیله عربی معناسنه در
گی کاف عربینک فتحیله و یا تاک سکونیله
قیجی معناسنه در حتی کند فعل مضارع مفرد
غائبدر معناسی استعمال رحیله اولنور الیته
اندن بحادات استمرار و تجدد لازم اکی ظاهر
اولمسه ده تقدیر اولندی فتأمل خصوصیت
اویله خدا که یوز یالقو میتی دیری ایلیو
نی خدادن غیری کیمی ایدر یعنی خدادن غیری
کیمسه احیایه قادر دکلدر مصراع اولده می
دهٔ صد ساله دن مراد حضرت عزیز پیغمبر

دکلدر بو کون چوریمش استخوان کوروب
ایتدی یوکسک تکوادیکه حیات بولورمی
حق حضرتلری کمال قدرتین اکا ایلدرمک
مراد ایلدی اوداده انک دورت قبض ایدوب
یوز ییل آنی اول حال اوزره قودی یوز ییلدن
صکره یینه حیات بولوب نتیجه زمان دیری
اولدی نتکیم قصه سی تواریخده مفصلدر مراد
ایدنلر اکا مراجعت ایلسون بیت صانمه کیم
طینی سلاطینی کند بجم دادیم ثنیا طینی
کند صانمه فتحه یا ایله اسم فاعلدر صنا
لق معناسنه در ویا حرف وحدتدر وکیم
کاف عربینک فتحیله و ذال معجمه نک سکونیله که
ادات مخففدر که کافک کسریله وهاء رسمیه
له حرف رابطه صفته در اذهم نک فتحیله
وذالنک سکونیله عربیده حروف جاره اولان
من معناسنه در تورکیده دن افاده ایدر
وطینی طاء مهمله نک کسریله بالچق معناسنه
در جمعی طینات کلور اللفك فتحیله کذا فی الاختری
وسلاطین سلطانک جمعیدر ونجم تونک

فتحیله

فتحیله لغتده یلدز معناسنه در ویرقاج معنا
یه دخی کلور اما بو محلده مراد اولدر کوکدن
شیطانه آتلان آتشدر اهل زمینه یلدز کبی
کورینور و رجم راء مهمله نک فتحیله نصب یا
یندن مصدردر رمی معناسنه در رانک
فتحی ومیمک سکونیله یعنی آتمق معناسنه در
و ثریا طینی شیطانک جمعیدر محصول بیت
اول خدا بر خالقدر که بالچقدن سلطانلر ایلی
و یلدزلری شیطانلره رجم ایدیجی ایتی و شیطانی
انکله هلاک ایدیجی مصراع ثانیسنک اولنده بر
حرف عاطفه تقدیری اولنور بیت از ذخیت
خشک دو یاند کیاما سماتها داهم او دارد نکاه
از ذخیت ذال معجمه نک فتحیله ومیمک کسریله
ارض معناسنه در زمک معناسی صوق د
یمکدر ویرده دخی زیاده صوق اولدوغندن
ذمه یر یای نسبت الحاق ایدوب ویرتو
ن تأکید دخی کتوردوب یره اسم ویردیلر
خشک خاء معجمه نک ضمیله وشین معجمه نک
دخی ضمیله وکافک سکونیله قوری معنا
درتله

دردر و یا ندر فعل مضارع بناء معلوم مفرد غا
ئبدر والف ونون تعدیه دن درویانیدن
مشتقدر معناسی بتوردر دیمکدر دروکیاه کاف
عجمیتك کسریله قوروی اوت معناسنه در
دیرشی نعمة الله لکن بونده چاپی وچمن مراد
اولمق دردر وا اسمادر الف ممدوده نك فتحیله
وسین مهمله نك سکونیله کوکده دلی سما معنا
سنه معلوم اوله که فارسیده رهی ده ماتك
ماقبلی ساکن اولمقدر کم کلستانده اقلکی توشی
دوات عادل حکایه سنده واقع اولدی
بیتك شرحنده شارح ماتی تعریف اتدکده
شارح سوری رحمه الله مذکور قاعده
منه سنده بوخوش ایلمشدر فتأمل وها
ادات جمعیدر نتکم لذوی العقول دن غیری
بویله جمع لنور مثلا دوستان ومعلمات و
عاشقات ودلیات ودخی بونك امثال
کبی و درختانه بعضیلر شاذ دیمشلر وبعضی
لرشو وقیاسی اولدن غیری ذوی العقولك ایکی
طریقله جمعی جائز دردیمشلر مثلا درختها

اولسه

اولورسه جائز دیمکدر ودا بونده ادات مفعول
در وهم ها نانك فتحیله عطف وجمعیت معنا
سینی افاده ایدر دا وضمیر خدایه راجعدر
داد دنکاه بدارد تقریرنده دریغی حفظ
ایدر دیمکدر معلوم اوله که بونکاه کلمه
سی دادودا شت کلملری ایله وبونلرك
تصریفیله استعمال اولنور حفظ معناسنه
در کوردوکت کلملری ایله وبونلرك تصریفیله
استعمال اولنسه نظر معناسنه در فتأمل
محصول بیت اول الله خدا که قوروی یردن
چاپی وچمن بتوردر وسمواتی اول حفظ و
صیانت ایلر بیت هیچ کسی را در ملك او انبا
زنی قول او را کفی نی ورسازنی کسی شخص
ذوی العقولدن عبارتدر ورا ادات ظرف
در ملك مملکت معناسنه در انباز فتح الفنك
فتحیله ونونك سکونیله اورتق معناسنه
در عربیده شریك در لوفی نونك کسریله
ویای اصلیه ادات تفید بیوق دیمکدر
اما نیست تقدیرنده در یعنی ادات نفی در

مقدّردر وقوله قافك فتحيله نون كيده سوز
معناسنه دردر واو ضمه خدايه راجعدر ورا
ادات تخصيصدر وحق لامك فتحيله وحاء مهمله
نك سكونيله صوت معناسنه وخطا معناسنه
دريعنى اعرابده خطا امّا بونده تعيين كلام
مدن كنايت دريو ايكى وجهله ده جائز
در وساق بونده دوزن معناسنه در لحنه
عطف تفسير واقع اولمشدر بو لحنه اولنجه
صوت معناسنه اولورنيته آنلكى كيبيدر
محصول بيت هيچ كمسه اول خدانك ملك و
سلطنتده اورتق دكلدر يعنى شريكدن
ونظيردن بريدر ومنزهدر نتكم حضرت
فخر الانبياء بيوردى لا اله الا الله وحده لا
شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شىء
قدير ودخى قول شى يفنك وكلام بليغنك
صوت ودوزن وخطاسى يوقدر واحق
تعالى حضرتلرينك كلام شريفى صوتدن وحرف
وقدن وخطادن ودوزندن منزه اولدر
غنى بيات واشعادر در نعت سيد المر

سلين

سلين صلى الله تعالى عليه وسلم وآله اجمعين
حضرت شيخ عطار عليه رحمة الغفار الله
عظيم الشانه حمدن صكره رسول اكرم صلى
الله عليه وسلم حضرتلرينه صلوات شروع
ايدوب مدح طريقيله بيورر سيد الكونين
ختم المرسلين اخر امد بود فخر الاولين
سيد سينك فتحيله وياء مشدده نك كسريله
اولو عظيم ومولانا معناسنه در جمعى سادات
كلور كونين مضاف قدر اضافتى لاميه در كو
نين كافك ضميله و واوك سكونيله و
نونك فتحيله كونك تثنيه سيدر بى بونده
كونيندن مراد ايكى عالمدر يعنى دنيا واخرت
در ختم خاء معجمه نك فتحيله وتانك سكونيله
مصدر در خاتم معناسنه تانك كسريله
هونزنه تانك اخرته وصوكنه دلو مرسلين
مضاف قدر اضافتى لاميه در مرسلين لامك
كسريله مرسلك جمعيدر ومرسل ميمك ضميله
افعال بابندن اسم مفعولدر مرسل شول
پيغمبر درلركه خلقى بر تازه دينه دعوت

و نبوت
اولدر رسول اكرم كه نبوتندن مراد ...
خاتم دور نبوت التنبيه اولدر
عظيمدر نبيده خاتم مرادن قرآن
اولمشدر نتكم حضرت
اشعاردر وخاتم النبيين
دلكن رسول الله دخى لا نبى
بيورلمشدر كندولرى
بعدى بيورمشدر كه جميع
انبيادن صكره كلدى لكن
اول كلى پيغمبرلر انكله فخر ايدر
لر ايدى اول رسول اولمينك
فخر ايدى ديمك اوله

ایلمك جانب خدادن بر کتاب اوله مثلا حضرت
داود و حضرت موسی و حضرت عیسی و حضرت
محمد صلوات الله علیهم کبی اخو صکره معناسنه
در امد الف ممدوده ایله و میمك فتحیله و دا
لك سکونیله فعل ماضی حقوده غائبدر معناسی
کلدی دیمکدر امدن دن مشتقدر و بودن
بانك فتحیله و واوك و دالك سکونیله ایله بمعنی
مابین ده مشتقدر فعل ماضی حقوده غائبده
اونق واد دورادات زمانیده اونق ده وار
اکو فعل ماضی اولمسی مرادا ولنور ایسه اولدی
معناسی ویرلور ادات اولمسی مرادا ولنور ایسه
ایدی معناسی ویریلور و فتحی فانك فتحیله
و خاء معجمه نك سکونیله شرف و فضل معناسنه
در اولنده مضافدر اما اضافتی لادمیه در
اولیت اولدك جمیعدر و جمله حالده جیا یله
نونله در ذیرا بو اولیت اعرا بیدن لفظا
مجرور مضاف الیهدر تخرك و معلوم اولکه بو بیت
تك او مصراع اولنك مبتداسی محذوفدر تقدیر
بواندن رسول دیمکدر محول بیت اول

رسول ایکی جهانك اولوسی و پیغمبرلرك ختمی در
یعنی نبوت و رسالت ذاتلرینه تکمیلنده تمام
اولمشدر مراد خاتم النبیین اولدوغنه اشهاد
در نتکم حضرت قرآن عظیمده و لکن رسول
الله و خاتم النبیین بیورلمشدر و کندولری
دخی لا نبی بعدی بیورمشدر اول کیمسه جمیع ا
نبیادن صکره کلدی لکن اول کلان پیغمبرلری
انکله فخر ایدرلردی بو اول رسول اولنك
فخری ایدی دیمك اوله بیت انکله آمدنده
فلك معراج اوا انبیا و اولیا محتاج او نه نونك
فتحیله و هاء اصلیه نك سکونیله اسم عدددر
طقوز معناسنه معراج نردبان معراج میمك
کسریله و عینك سکونیله او ضمیر در معراج او ضمیرنده
مضافدر انبیا نبینك جمعیدر نبی کا دیرلرکه
اکا حق الهام الهی اوله بر رسول خاصه در
نبی عامدر اولیاء ولینك جمعیدر ولی بونده
اهل الله معناسنه در محول بیت اولدر
رسول که دنیاده طقوز فلکی انك معراج
اولدی یعنی طقوز فلکدن عروج ایدوب

حتی عرش اعلادن صعود ایلدی حاصل کلام اول
رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری جسمانی
طقوز قات افلاکدن چقوب تا عرش اعظمه وا
صل اولدی نتکم قصهٔ لیلة المعراج کون کبی ظاهر و
عیاندر ومعلوم عالمیان ومعتقد اهل ایمان
در نبیلر نبی ولیلر اولی اول رسول الله اکرم محمدا اکوندن
جدر **بیت** رشد وجودشی رحمة للعالمین
مسجد اورشد همه روی زمین رشد رشین
معجمه نک ضمیله ودالک سکونیله فعل ماضی ولدی
معناسنه در وجود شده رشین ضمیری حضرت
پیغمبر علیه السلامه راجعدر رحمة للعالمین
عالمینک جمیعنه حالتدر یعنی یادرمسجد مصدر
میمیدر عینک فتحیله کلیجک ایدی عینک کسریله
کلدی مفعل وزنی اوزره بنا شاذدر او
ضمیر غائبدر رشد فعل ماضی ذکر اولنان کبی
همه جمیع معناسنه در روی یوز معناسنه
در زمین ذالک معجمه نک فتحیله ومیمک کسریله
ونونک سکونیله ارض معناسنه در **محصول**
بیت اول رسول اکرمک وحبیب محترمک

حیادن

مبارک وجود شریفی عالمیه رحمت اولدوغنه
کم حضرت قرآن عظیمده وما ارسلناك الا رحمة
للعالمین بیورمشدر جمیع یریوزی اکا مسجد
یولوده اولدی زیرا اندن اقدم کلن پیغمبرلر زمانینه
مقیددر مسجدلرندن غیری یرلرنده عبادت
ایدوب نماز قلمغه رخصت وجائز دکل ایدی
اما بزم پیغمبریمز محمد المصطفی صلی الله علیه
وسلم حضرتلری عالمیه رحمت اولمغله حضرت
حق جل جلاله جمیع یریوزنی اکا وامتنه مسجد
وعبادتگاه ایلدی **بیت** انکه یار شد بو
بکر وعمر از سر انگشت او شق شد قمر
ان اسم اشارتدر که حرف رابطه صفت
یار شده رشین ضمیری حضرت پیغمبره راجعدر
بو دیوندن ایکی وجهله ده معنا جائزدر نتکم
سابقا مفصل بیان اولندی از حرف جردر
در سابقا بیان اولندی وسر اوج معناسنه
در انگشت الفک فتحیله ونونک سکونیله
وکاف عجمینک ضمیله وشین معجمه نک سکونیله
پرمق معناسنه در رشق رشینک فتحی ایله

وقافك سكونيله يا رمق معناسنه در شد
شيت جيمنك فتحيله ضميله ودال مهمله نك سكو
نيله فعل ماضي بناء معلوم مفرد غايبدر معناسي
اولدي ديمكدر شد بندن مشتقدر قمي قافك
وميمك فتحه لريله سيعه سيادة در اول فلكك
نی عظيم يلدز اسميدر كه اولندن اوج كو
ندن صكره اخر شهر واردنيجه قمر اطلاق او
لنور اما اوج كوندن هلال درلر وقا رسيده
ماه نو وماه تاب درلر محصول بيت اولدر
سول اكرم صلى الله عليه وسلم كه ابو بكر عمر رضي
الله عنهما انك يار و مصاحبي ايدي انك
ميادك بو مقا وجندن فلكده اي شق اولدي
بيت ان يكي او را رفيق غار بود وان ديكي
لشكر كشي ايوار بود رفيق يولداش معنا
سنه در غار اضافتي لاميه در مجازا غار
بونده مغاره معناسنه در بود اولكي بيرابلاد
بوك جميد ربو بانك فتحيله وداناك تشد
يديله صفت مشبهه در ايو ديمكدر وبا
دكده جمع اولور يسي يا دكده معناسي بويله

در

در امدی ابرار ایو دیمکدر محصول بیت
اول برسی پیغمبر علیه السلام ایله مغاره یو
لداشی ایدی مراد حضرت ابو بکر در نتکم
کمیه معظمه دن مدینه منوره یه هجرت
واقع اولدوغی کیجه بو مغاره ده پنهان
اولدیلر کفار غار کنارینه قدر جیت
وجو ایلدیلر اصلا انلری درك بواشی بو
لمدیلر وتحرا و لغیری سعادتلری سعداری
ونیباتلوری ایدی که مراد حضرت عمردر
بیت صاحبش بود ند عثمان علی بی مدان
کشتند در عالم ولی صاحبش دو ثنیان
ضمیر حضرت پیغمبر علیه کدمه را جعدر بو
دند جمعدر فعل ماضی اولدقده اولدیلر
معناسنه اولور ایکیسد مجلف ادات ذ
دات اولورسه ایدیلر معناسنه اولور ایکی
سنده جائز در بو عربیه لام اجلیه معنا
سنه در توکیده اجوت دیمکدر کنتنده
فعل ماضی جمیع معناسی اولدیلر دیمکدر عا
لم ماسوی الله ولی اهل الله اولدنه دولی

يونده محصول بيت اول رسول اكرمك اصحا
بى ايديلر حضرت عثمان وحضرت على رضى
الله عنهما ياخود اولديلر ديمك اول پيغمبره
مصاحب اولدقلرى حالده ولايت بخشش
اولوب هر بيرى ولى الله ايديلر ظاهرى بو
در كه بو صحبت شريفه لرينك اثرى يوقو
نه كاثر كى وسيله هدايت خدايه ايصال او
له ايدى چوق منافق صحبت شريفه لرينه
داخل اولورلردى اما اينانه منافق ايدى قنده
قالديكه اولحق بيت اتيكى كان حيا
علم بودر اول ديكى باب مدينه علم بودر
كاف كافعر بيتنك فتحيله ونونك كسريله
معدن جواهر معناسنه اولفتده اما بو
محلده مصاحب معناسنه اولحق درشندر
حيا حاء مهمله نك فتحيله او تنمق معنا
سنه در وحلم حاء مهمله نك كسريله و
لامك وميمك سكونلريله يواشلق معنا
سنه در وباب يونده قپو معناسنه در
مدينه شهر ديكدر وباب مضاف اليهسى

در

سيدر ولديق اولان بودر كه مدينه علمه
اضافتله اولنه لكن ضرورة وزن ايچون
اضافتى منقطع اولندى يعنى اضافتله او
قنمدى اما تقديرى اضافتله در ومعنا
سى دخى اضافت معناسى اوزره در محصول
بيت اول بوسى ادب وحيا وحلم ومرحمت صا
حبى ايدى كه حضرت عثمان رضى الله عنه
حضرتلريدر واول غيرسى علم شهرينك قپوسى
ايدى كه على حضرت على رضى الله عنه حضرتلريدر
كه زياده عالم اولدقلرينه اشعار ايدوب انا
مدينة العلم وعلى بابها حديثنه تلميح در بيت
ان رسول حق كه خير الناس بودر عم پاكشى حمزه
وعباس بودر ان اسم اشارتدر كه حرف
رابطه صفت خير خاء معجمه نك فتحى وياناك سكو
نيله يونده معناى تفضيل مراددر يعنى اولو معنا
سنه در بويله اولنجه خير الناس بودر يعنى
ناسك اولوسى ايدى ديمك اولور عم عين
مهمله نك فتحيله وميمك شدتيله بابانك
ادكلى قرنداشنه اطلاق اولنور نتكم توركى

لریاننده عموجه‌لری پاک مصداقدر اضافتی
بیانیّه‌در و پاکشی شیت ضمیری مصداقدر اضا
فتی لامیه‌در و شیت رسول اکرمه راجعدر
مفعول بیت اول حقّ رسول که ناسک
اولوسی ایدی اناک ایماننه کاه‌شی کفره ضلا
لتدن پاک و آدی اولدن عمّی حضرت حمزه و
حضرت عبّاس رضی الله عنهما ایدی پاک قیدی
قید احترازیدر یعنی ابوجهل و ابولهبدن
احترازدر زیرا انلر شرکت وضلالتدن پاک
دکل ایدیلر بیت هردم ازما صد درود صد
سلام بر رسول آل و اصحابش تمام دم وقت
زمان معناسنه‌در از حرف جارّه‌در عوید
من معناسنه‌در ما دیمکدر عوید متّا معنا
سنه‌در وصد صاد مهمله‌نک فتحیله و دال
مهمله‌نک سکونیله عدددر یوز دیمکدر درو
د دال مهمله‌نک ضمّیله اسمدر که بیان وسلام
معناسنه‌در پس صکره واقع اولدن سلام عطف
تفسیری قبیلندن اولور سلام سینک مهمله
نک فتحیله لغتده مطلق عیبدن بریء اولمق

معناسنه

معناسنه‌در امّا اصطلاحده هر محنت ومشقت
و دنیاه خوف بادلرندن نجات بولوب قور
تلمقه دیرلر امّا بو محلّده جناب رسوله تعظیم
مراددر پس بو تقدیرجه سلام ضمننده صلوات
ملحوظدر زیرا کلک ایچون حضرت شیخ صلواتی مستقل
ذکر ایلمدی بر اوزره معناسنه‌در رسول تبلیغ
احکام ایچون بر قومه کوندریلن کشیه دیر
لر رسول نبی اطلاق اولنور زیرا رسالت
ضمننده نبوّت ظاهردر پس رسول اول کشیه
دیرلر که اکا حضرت الله عظیم الشاندن الهام
اولنمش اوله وهم اکا کتاب ویا صحف اینمش او
له یعنی هم الهام الهی اوله وهم کتاب ربّانیسی
اوله امّا نبی اول کشیه دیرلر که انجق اکا جناب
حضرتدن الهام اولنه یعنی اشیانک واسرارک
قلب ظاهره و اعلام ایدوب بلدره یاخود جنا
ب خدادن اکا ملک کلوب خبر ویره یاخود
رؤیاسنده بلدیریلور و بعضیلر دیرلر که رسول
حضرت جبرائیل وحی کتورمش اوله الحاصل کلام
جمیع رسوللره نبی دینلور امّا نبیّه رسول

دینلمز بو تقدیرجه معنی عامدر رسول حاشا که در
پس لا وجود للعالم الا فی ضمن الخاص توکیدنده
معنای لطیفی بونده ظاهردر آل الف ممدوده
ایله کل مؤمن تقی ونقی الی یوم القیمة فهو آل محمد حدیث
شریفی موجبنجه هر مؤمن که الله عظیم الشان
دن قورقوب گناه کبائردن وصغائردن پاک
اوله تا قیامت گوننه دک بو مقوله مؤمنلره
آل اطلاق اولنور اهل بیت معناسنه دخی گلور
اصحاب صحابت جمعیدر وصحب صاحبک جمعیدر
وحاء مهمله‌نک سکوننه صاحبک جمعیدر پس
اصحاب حضرت رسول اللهی گورنلره ومجلس
شریفلریله مشرف اولانلره فی الجمله اصحاب
دینلور اگر بر ساعت مقداری دخی مکالمه
شریفلریله مشرف اولدیلر ایسه انلره اصحاب
اطلاق اولنور لکن آل واصحاب بیننده عموم
وخصوص مطلق واردر اما اینده بری برینک
مقامنده استعمال جائزدر تمام بتون معنا
سنه در اما بونده معنای لازمسی مراددر
جمیع معناسنه وردیمک اولور محصول بیت

هر زمان وهر ساعتده دن بوندن آشناکی
ویوز سادم رسول اللهه توبی اوزرینه وجمیع
آل واصحاب اوزرینه اولسون ثانیده
بر یا فعل مضارع مقدردر معلوم اولکه یوز
آشناکی ویوز سادم دیمدن مراد چوق دیمکدر
زیرا قاعدهٔ اعجام بودر که کثرت محلده ایلک
کره صد هزار ایله تعبیر ایدرلر نتکیم قلت
محلده ایلک کره پنج شش ایله تعبیر ایدرلر مثلا
پنج وشش قلتدن عبارت ایتدکلرینه
مثال جمله‌دن بری شیخ سعدی حضرتلری
گلستاننک دیباجه‌سنده بیورمشلردر بیت
گل همین پنج روز وشش باشد وین گلستان
همیشه خوش باشد پنج روز وشش دیمکدن
مراد سریع الزوال وزود الدن واقل عمردن عبا
رتدر یعنی گل انجق بش آلتی گون اولور دیمکدر
مآل قصیر عمردر یعنی آز زمانده فنا بولور دیمکدر
در در مناقب ائمه دین رضوان الله علیهم
اجمعین در بونده اما ظرفدر زیرا قیو معنا
سنده گلور مناقب افعال حسنه یعنی هر اشلی

ذكر اولنان فضلالرى ديمكدر انلره امامك جميدر
امام الفاك كسريله اوقنيلدن ومقتديى اولان
كمسنه يه ديرلر ديمك بونده شرع شريفه معنا
سنه رضوان رضا معناسنه در بيت محصول
تركيب بودركه اوليجق ابيات لطفه دينى
اسلام وشرع عظام امامليرينك ايو وكوزل
اشلرى وكمال هنرلرى تانك ذكرلرى بنيا بنده
در معلوم اوله كم مه مناقيده بو مضاف
محذوف كورنماكه لازمدر اما مضاف تقديرى
اولنمسه ده جائزدر ديوا بيات كفايت ايدر
بيت اى امامانكه كى وندا اجتهاد رحمت
حق بو روات جمله باد امامات قاعده
قادرشيه اوذره امامك جميدر ويا تنكير
ايچوندر كه حرف رابطه صفته واجتهاد
افتعال بابندن مصدردر معناسى دوق
شب جالشمقدر وبونده ادات صله دن
روان جان معناسنه در عربيده روح معنا
سنه در يادبونده امر غائب معناسنه در
يعنى اولسون ديمكدر محصول بيت

اول

اول عظيم القدر اولدن اماملركه اجتهاد ايله
يلو يعنى استخراج ايات كريمه دن واحاديث
دن استنباط مسائل دقيقه ده جهد وسعى ايدوب
دين مبينه رونق وتقويت وشرع شريفه
كمال شهرت ويرمده بذل اقتدار ايدوب
بالكليه حق رحمتى جمله سنك روحنه او
لسون يعنى جمله سنى الله عظيم الشان حضرتلرى
رحمت ايلسون اماما تنده يا وحدت نوعيه
اولمق دخى جائزدر بو تقديرجه معنى بويله
اولوا اول بر بلوك امامليكه الى اخره بيت بو
حنيفه بو امام با صفا انجم سراج امتدن
مصطفى بو بانك ضمنلرايدن محققدر يا
با معناسنه حنيفه حضرت امام اعظمك اسم
شريفى نعماندر حنيفه اتانك قزينه دررلر پس
حنيفه نك معناسى حنيفه باباسى ديمكدر
امام اعظمك كنيه سيدر با صفاده يا مصاحبت
ايچوندر صفا صادك فتحيله كدرك ضديدر
يعنى صافى وخالص معناسنه در وسراج
سنك كسريله شمعه فتحيله سنده ضيا ويرن

امتثالك اسمیدر كه قادر بیده الكا چراغ دیرلر و
بعضیلر سراج ضیا معناسنه دردیرلر امتثالك
امثالك جمعیدر امت الفك ضمیله ومیم مشدد
دیه تاك فتحیله جماعت معناسنه دردر مصطفا
لغتده اوتدلمش صافی ودكوبده معناسنه در
بونده حضرت محمد علیه السلام مراددر واخرنده
الف شكلنده یازلمسی قاعدهٔ اعجام اوزره
موافقت قافیه ایچوندر محصول بیت ابو
حنیفه حضرتلری صدق وصفا ایله امام
ایدی یعنی افكاره ماسوادن متبری قلبی صافی
ودروت پاك مالك اولوب امام ایدی پس اول
ایلدن حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینك امتلرینك چراغی اولدی یعنی
شریعت اول امام همامك اجتهاد كاملیله
روشن اولوب رونق وشهرت تمام بولدی
نتكم حقنده سراج امتی بیورلمشدر معلوم
اوله كه مصراع ثانی شرط محذوفك جواب وا
قع اولمشدر اذا ثبت جوابیله دخی محذوفدر
تقدیری كلام پس اذ كان بو سراج امتك

مصطفا

مصطفادر لكن ضرورت وزن ایچون حذف
اولنمشدر بیت باد فضل حق قرین جان او
شاد باد ارواح شاگردان او باد امر غایب
اولسون معناسنه قرین مقارن معناسنه در او
ضمیرلری امام اعظم حضرتلرینه راجعدر
محصول بیت اللهك فضل واحسانی ورحمت
وغفرانی اول امام اعظمك روح شریفلرینه
یقین اولسون وشاگردلرینك روحلری
دخی رحمت حق ایله شاد اولسون مصراع
ثانیده بو دیكی كلمه سی مقدردر جمعنا
سی افاده ایدوب مصراع اوله عطف وجمعیت
ارتباطن ویره شاگردان كاف عجمیله
والف ونون ادات جمعیدر بیت صا
حبشی بو یوسف قاضی رشید وز محمد
ذو المنن راضی شده صاحبشده ضمیری
امام اعظمه راجعدر بو یوسف امام
یعقوبك كنیه سیدر پس معناسی یوسف
باباسی دیمكدر قاضی حاكم معناسنه
در رشید رشیدك ضمیله ودالك فتحیله وا

خونده بوهاء رسمیله ماضیدر قسمدر معناسی
اولمشدر دیمکدر معلوم اوله کم شده فعل معنی
صاحبشه قید در تقدیری کادم صاحبشی
شده دیمکدر لکن بویله اولنجه قاضیده الف
لام لازمدر یعنی بو یوسف القاضی دیمک
کرکدر امّا شده فعلی قاضیه قید اولورسه
قاضیده الف ولام لازم دکلدر بلکه یوسف
قاضیه مضاف اولور بو یاء بطنیله
اوقونور دورددر واوک فتحیله وذالک سکونیله
واو حرف عطف ذا حروف جاره دن من معنا
سنه در ذو ذال معجمنک ضمیله وواو ملفوظ
نک سکونیله اسماء ستهدن مضافدن اسمدر
صاحب معناسنه در منت میمک کسریله منّتدن
جمعیدر ومنّت میمک کسریله ونون مشدّد
دنک فتحیله نصب یایندن مصدردر تو
بفتحیله تنبیه ده مستعمل در معنی توبیخ اولدر
که بو کمسه‌یه بوشی بغشیله سن صکره اذی
وجفا ایچون باشنه قاقمه سن بو منّت
عقلاً وشرعاً مذمومدر نتکم قوله عظیم

الشانزه

الشانزه بو منّتک نهیده ایت کریمه وارد او
لمشدر قوله تعالی لا تبطلوا صدقاتکم بالمنّ والا
ذی ومعنی تنبیهی اولدر که سود کله بو منته
بغشیله سنک صکره عوضی محبت کزیقله بغشی
دیغنک شیلری تعداد ایلیه سنک که سنک
الا محبتنک اولدوغنه متنبه واکاه اولمغی
ایچون هم بو منّت عقلاً وشرعاً مقبول در
نتکم ایت کریمه بوکه دلالت ایدر قوله تعالی
بل الله یمنّ علیکم پس بو ایکی طریقله
اولدن منّتک صاحبی اللهدر وذو المنن
مواد خداددر وواضح در شنود معناسنه در
محصول بیت امام اعظم حضرتلرینک مصاحبی
قاضی اولمشی ابو یوسفدر شده فعل ماضیه
معروف اولور وقاضی معرف باللام اولدو
غی تقدیرجه در امّا قاضی معرف باللام
اولورسه یعنی القاضی تحریر النوب شده
فعلی صاحبشه معروف اولنجه بویله اولور
اول امام اعظمک مصاحبی اولمشی قاضی
اولدی ابو یوسف وامام محمد تمثیلی وا

واحسانلو صاحبی خشنود اولسون زیرا امام
محمد قضاسنی قبول ایلمدی که معلوم اوله کم حضرا
ع تابعینک اولنه وصاحبشی بو تقدیر
اولنمق لازمدر که معنی درست اوله پس
بو ایکی امام که بری امام محمد و بری امام
ابو یوسف حضرتلری امام اعظم حضرتلری
نینک شاکردلریدر رحمهم الله اجمعین
بیت شافعی ادریس و مالک یاذخویا
فت ذیشان دی احمد ذیب قرا احمشا
فعی حضرتلرینک اسم شریفلری محمد در
کنیسی ابو عبدالله در وشافعی جدینک
اولمغله جدینه نسبت ایدوب امام شا
فعی دیدیلر و باباسینک ادی ادریسدر
دیمکدر علمیت بیننده ابنی حذف اغلب قا
عده اجماسدر علی الخصوص ضرورت
وزن اوله پس اتانک ایجون حقی شیخ
عطار شافعی ادریس دیو ذکر ایلدی وا
مام شافعی حضرتلرینک مذهب صاحبلری دلو
امامدر و مالک دخی مذهب صاحبی بر اما
ملک

مک اسم شریفی در که امام مالک دیکله مشهو
ردر و مذهبنه دخی مالکی دریلر یای نسبتی
ایله معلوم اوله که مذهب مشهور دورت
در اولکسی حنفی ایکنجیسی شافعی در اوچنجیسی
مالکی در دردنجیسی احمد حنبلی در بو دورت
مذهبک حقدر لکن حضرت حنبلی ذکر ایلمدی
باعث مذهبی اول قدر شهرت بولمیوب
شایع اولمدوغنه بناء اولمشدر والله اعلم
بحقیقت ذوق ذاتک ضمیرله وفاتک فتحیله
مجتهددر بو کزیده امام همام ملک اسم شریفی
لویدر یافت فعل ماضی مفرد غائب در معناسی
بولدی دیمکدر یافتندن مشتقدر معلوم
اولکه بو یافت کلمه سی دو ایله استعمال اولنه
رسه در یافت دینله علم معنا سنه یعنی بلدی
دکلدی دیمک اولور اما در سز استعمال اولنه
رسه یقا ذکر اولندیکی وحدت معناسنه او
لور ذیشان اذا یشان دن مخففدر معنا
سی انلودر دیمکدر زیرا ذاتک کسریله معی
جاده معناسنه در و ایشان الفک کسریله

ضمیری جمع غائب در مذکر دا اماملوه دا احمدی عم
بیده بهم کبی هانك ضمیله ومیمك سکونیله احمد
دن مراد حضرت حبیب اکرم صلی الله علیه و
سلم حضرتلریدر ذیب ذالك کسریله ذینت
معناسنه در رونق رانك فتحیله و وانك
سکونیله یونده رونق معناسنه در محصول
بیت اماملرك بو عددتی ادریسی اوغلی شافعی
در و بری دخی امام مالکدر و امام زفر ایله او
ل اماملردن حضرت احمدك دینی و شرعی
مبینی زینت و رونق و شوکت و قوت بو
لدی ادریسی امام شافعینك اسمدر دیو
سهو اتمش عفی عنه بیت روح شان در صد
جنت شاد باد قصر دین از علم شان آباد باد
روح شان آنلرك روحی دیمکدر شان ایشان
کبی جمع ضمیریدر غائب ایچون اماملوه دا حمدر
مطلق اولدوغی کلمه نك آخرنه املا اولنمشدر
دنید در صد در صادك فتحیله لغتده کوکس معنا
سنه در دوهو شیئك اولنه دیرلر کتی یونده
جنتده اضافتله جنتك عالی مقاملری مراد

اولنور

اولنور قصر قافك فتحیله وصادك سکونیله
یونده کوشك معناسنه در دین مضاف دا
ضافتی مشبه بهك مشبهه اضافتیدر باد
الف ممدوده ایله معمور معناسنه در اولکی
مصراعده اولدن باد کلمه سی امر غائب معنا
سنه اولور اما مصراع ثانیده اولدن باد کلمه سی
دنه معنای اصلیه اوزره در که اصل معناسی
فعل ماضیدر بویله اولنجه مصراع ثانی مقام تعلیله
اولور محصول بیت اول اماملرك روحی نیرلو
لوب جنت صدرنده شاد اولسون زیرا دین جبیق
کوشکی آنلرك علملرندن معمور اولدی مرحوم سنجی
مصراع ثانیده اولدن باد کلمه سنی دخی امر غائب
معناسنه ویروب بویلجه تفسیر ایلمش دینی
قصری آنلرك علملرندن معمور اولسون در
عذر کناه میکوید عذری عینك ضمیله اکسك
لك دیمکدر و کناه کافك عجمیتك ضمیله تکیده یا
زق معناسنه در سوید فعل مضارع مفرد
غائب در معناسی سویلی دیمکدر محصول
ترکیب حضرت شیخ عطار کناهنك عذری

عذرا اکسکلك دیمکده دیلر

ای پادشاه بزم جرمیزی عفو ایله
زیرا بز عاصی بوز و سن غفور
و غفارسن معلوم اول که
مصراع ثانیده مقام تعلیلدهدر
اولنده بر ادات تعلیل که کلمه
مقدردر فتأمل

بیاننده در بیت پادشاها جرم ما را درگذار و ما
گناهکاریم تو آمرزگار پادشاهک آخرنده اولان
الف حرف ندادر یعنی ای پادشاه دیمکدر پادشاه
اصلنده شاه پاد ایدی شاه اولو معناسنهدر
پاد پانک عجمیله حافظ معناسنهدر موصوفک
صفتنه اضافتی قبیلندن ایدی صکره صفتی
موصوف اوزرینه تقدیم ایدوب یعنی صفتی
موصوفه مضاف قلوب پادشاه دیدیلر شا
لفظ عظیم معناسنهدر بو محلده مراد اولنان
خدادر هم حقیقتده پادشاه اولدر جرم جیمک
جیمک ضمیله و رانک سکونیله صوچ و گناه
معناسنهدر مایه مضاف و اضافتی لامیهدر
ما بونده ضمیر متصلدر نفس متکلم مع
الغیردن عبارتدر عربیده مثلا کی اما هو ما
اللّه بو مایه عربیده نحن معناسنهدر دیمش
بو بلا اولنجه ضمیر منفصل اولمق لازم کلور لکن
خفی دکلدر لسان عربیده ضمیر متصل و ضمیر
منفصل مستقله باشقه باشقه وضع او
لنمشدر اما بونده فارسیده بویله او تحقیق

ظاهر

ظاهر بودر که بو ما ایکیسنک مقامنده استعمال
اولور را ادات تحقیقدر و درگذارده در ادات
تأکیددر گذار کاف عجمینک ضمیله و ذال معجمه
ایله امر حاضردر معناسی لغوی سنی کچ دیمکدر
اما بونده بغشله و عفو ایله دیمکدر ما گناه
کاریم ده اولان ما عربیده نحن معناسنه
در ضمیر منفصلدر تکلم مصراع اولده بونک
عکسی ایدی یعنی بونده ظاهردر و شو اولان
یکه بو نحن کلمهسی متکلم مع الغیرک ضمیر
منفصل و ضمیر متصل مقاملرنده مستعمل اولهبی
ایکیسنک مقامنده مستعمل اولدوغنده اشتباه
قلمدی و گنه کاف عجمینک ضمیله گناهدن
مخففدر و کار کاف عجمینک فتحیله ادات فاعلدر
دخی معناسی افاده ایدر و یای ساکن ایله
میم ادات متکلم مع الغیردر ما گنهکاریم دیمک
معناسی بز عاصیوز دیمکدر و تو تانک ضمیله
و واوک سکونیله سن دیمکدر خطاب ایچون
موضوع ضمیر منفصلدر عربیده انت کبی الفک
فتحیله و اخرده الف ممدوده ایله و میمک ضمیله

ودا وذانك سكونیله بونده اسمدر وكاركاف
عجمیله یجی معناسن افاده اید‌ر اما ات قاقلدر
یو احوق كارك معناسی یو لقیسی دیمكدر
عوبیده غفور و غفار كبی **محول بیت** ای
پادشاه یوم صوچمزی عفو ایله ذیرا یتو عاصی
یوز وسن غفور و غفار سن معلوم اوله
كم مصراع ثانی مقام تعلیلده دراولنده یرادات
تعلیل كه كلمه سی مقدر قاسّل **بیت** تو نیكو
كاری ماید كه ده ایم جوم بی پایان وبی حد
كوده ایم تو سن معناسنه در عوبیده انتریكی
تیكوایو معناسنه در وكار ادات مبالغه در
اسمانك اخرینه لاحق اولور مبالغه معناسن
افاده اید‌ر معلوم اوله كم بو كار كلمه سن
ابن كمال و نعمة الله و تحفة السنیه صاحبی
وحلیمی ولدمی ودخی ساتی لغت صاحب تاك
اكثری فعللی اخرینه ده لاحق اولور دیدیلر
اما میدان فرسك فارسی یكه تازیسی و
عرصهٔ نتونكتك شهوادی ممتازی اعنی یه
سوودی رحمة الله انجق اواخر اسمایه مخصوصدر

دیدی

عجمیله

یاربّ سن ایو اشلیجی سن و یاخود
ایو اشلو سن تز بز هزایاتمز یاخود
یاربّ سن بز كریم سن بز لئیمز دیمك
اوله ذیرا غایت و نهایت سن و حدسز
حساب سن جوم و كناه ایلمشز
مصراع ثانی تعلیلده در

دیدی پس تحقیق دخی بودر كه اسمایه مخصوص
اوله ونكو یو تا ده كو یم معناسنه دروا كوجه
تحفت السنیه صاحبی كارك كافنی عجمیله توتب
ایواشلو ولطف اسی معنا سینه در دیمش اما
حق بودر كه تحقیق سابق مختار در ویا
وحدت ایچون خطابی تضمن ویا خطاب ایچو
ندر وحبتی متضمن تلفظ اولنور وماناك بیا
نی جوروا ایتدی وید یوحی معناسنه در و
كوده ایم ماضیدن قسم نفسی متكلم مع الغیر
در معناسی ایلمشز دیمكدر جرم وبی ادات سلب
در اسمای جوامده واسمای مصادرده داخل او
لور انجق وپایان پی نسخه نك اخرینه ده
دخی صوكنه دیو لو بونده بی ایله نهایتسز وغا
یتسز معناسنه در **محول بیت** یاربّ سن
ایو اشلیجی سن ویا خود ایو اشلو سن وبز یوحی
ایلمشز یاخود یاربّ سن یو كریم سن وبز لئیمز
دیمك اوله ذیرا غایت ونهایت سز وحدسز
حسابسز جرم وكناه ایلمشز مصراع ثانی تعلیل
ده در **بیت** سالها در فسق وعصیان كذشته

ایم اخواذ کوده پشیمان کشته ایم سالیل دونا
سنه دروالف وهاادات جمیدر یبی سالها
نك معناسی نیجه یللر دیکدر زمان کشتکی
عبادتدر وفسقی طاعت وعبادتی ترك اتمکه
دیرلر وعصیان هرمان ورتنده سهو دیدر گناه
معناسنه وکشته ایم ماضیدن بر قسمدر نفس
متکلم معناسی اولمشدر دیکدر دوارخی بوندهسکوه
معناسنه در لکن قول صحیح بودرکه کلمهسی بو
مقولهدن بولیده ما یحق تقریر وتاکید افاده
ایدوب تحسین وتزیین کلام ایچون اولهاذ
کوده ایم در معناسی ایلدیکمی دن دیمکدر لکن
ضرورت وزن ایچون ادات متکلم لوی همزه
جملهسی حذف اولمشدر وپشیمان قاده سیده
وتوکیده مستعمل عربیده نادم معناسنده در محصول
بیت نیجه یللر یعنی چوق زمان فسق وعصیانه
اولمشم امّا ایلدوکم کناهلردن پشیمانم دیمکدر
بیت روز وشب اندر معاصی بودایم غافل
اذ یؤخذ نواصی بود ایم روز وشب کیجه وکو
ندز معناسنه در عربیده لیل ونهار کبی اندر
ادات

[illegible]

ادات ظرفدر ومعاصی معصیتلر جمعیدر کناهلر
معناسنه در بودایم بونده معنی جهتندن کشته
ایم کبیدر یؤخذ بالنواصی ده یاء الف لازم
ضرورت وزن ایچون بحرین اولمشدر محصول
بیت کیجه کندز معصیتلر وکناهلر ایچنده اولمشم
لیمتی یؤخذ بالنواصی ایت کریمه رسنك معناسی
نشی یقیندن غافل اولدوغم حالده بوایت کریمه
تمامی بودر قوله تعالی یعرف المجرمون بسیماهم
فیؤخذ بالنواصی والاقدام یعنی قیامت
کوننده مجرملر وعاصیلر عملّلری ایله یاننوب عملری
اینسه یوزلوتیاك قاره لقیدر وکوزنی اوملری
دوطوتلو دلری کاهی پرچملرندن وناصیلرندن
وکاهی ایقلرندن یوزلوی اودزینه جهنمه
اتولور دیمکدر نه جهنم که دنیا بیلر انلری صاچلرندن
ویا شلرندن وکاهی ایقلرندن طوتوب
یوزلوی اودزینه جهنمه اتی اللهم عافنا بیت
دائما درنده عصیان بودایم هم قرین نفس
شیطان بودایم محصول بیت دائما وهر زمان
کناه وعصیان قیدنده اولمشم دخی نفس وشیطانه

یقینده صاحب اولمشق بیت بی کنه نکذشت
بر ما ساعتی با حضور دل نکرده طاعتی ساعتی
ده یا وحدت ایچوندر ونکرده نك اصلی بونده
نکرده ایم اولمقدر اما ضرورت وزن ایچون
ادات متکلم حذف اولنمشدر معناسی ایلمشدر
یعنی کندو طاعتیده یا وحدت ایچون اولور
تنکیر ایچون اولور محصول بیت بنم اوزریمزه
کناهسز بر وقت و بر ساعت حوور ایدوب
کچمامشدر یعنی هرکز کناه اتمه دن خالی اولمه
مشدر و داخی قلب و جمعیت خاطر ایله
عبادت و طاعت من واقع اولمامشدر دیمك
اولور بو معنا یا وحدت اولدقده کوره در
اما معنا وار اولدقده لکن معنی در بیت بردر امثلنده
یکی نکته اب دور خود بمصیبات دیکنه یی
بونده ادات صله دردی بونده قیو معناسنه در
ورت تقدیرنده در تا خطاب ایله یکی نکته یا
تك کسریله وکاف عجمیه نك کسریله ماضیدر
قسم در معناسی قاچمشی دیمکدر بعضیلرده
یا ... بیله ایچوندر دیکنه دانك کسریله ایکی
کلمه

کلمه ما بینینده مشترکدر ماضیدن قسم اولنق
واسم مفعول اولنق وارکی بنده فاعل اولوب
واب دوری مفعول اولوب ماضیدن قسم اولمسی
جواز اولنور پس دیکنه اسم مفعول اولوردی
بو ایکی تقدیرده ده دیکنه نیت مشتقدر قبوکه
محصول بیت یا رب بو قاچمش قولکه کلدی حال
بو که کناه و معصیت سببیله درکاه مغفرتکدن
و آستانه رحمتکدن دور اولمش بو بنده نکوا
. دانیکی کناهلره توبه ایدوب استغفاره
کلدی بیت مغفرت دارم امید از لطف تو
زانکه خود فرموده لا تقنطوا مصراع اولك
تقدیری امید مغفرت دارم امیدانه لطف تو
درلکن ضرورت وزن ایچون تقدیم وتأخیر
اولنوب مغفرته اضافتدن منقطع اولنمشدر
قاعده اعجامه کوره ذال معجمه ایله نتکم بوقا
روده ذکر اولندی لکن دال مهمله ایله
شهرت بولمشدر محصول بیت لطفکدن
مغفرت وبار لغفق امید طوتدم اول اجلدن
که لا تقنطوا بیوردمشسن یعنی رحمتمدن

ناامید ونا‌ایوس اولمق دیمکدر بو آیت کریمه
نک تمامی بودر قل یا عبادی الذین اسرفوا
علی انفسهم لا تقنطوا من رحمة ان الله یغفر
الذنوب جمیعاً انه هو الغفور الرحیم بو آیت
حضرت وحشی رضی الله عنه حقنده نازل
اولمشدر که دخی اسلام کلمدن حضرت حمزه‌یی
قتل ایلدی صکره نادم وپشیمان اولدی
بعضیلر دیدیلر که بو آیت کریمه مشرکلر
حقنده نازل اولدی که عظیم کناهلر ایدوب
بوندن صکره ایمانه کلسه‌لر عفو اولنیه‌لر
دیو خوف ایدیلر پس الله عظیم الشان حضرتلری
ایمانه دعوت ایدوب بو آیت کریمه‌ی انزال
ایلدی یعنی یا محمد سن دیکه الله عظیم الشان
بیورر دیا بنم شول قوللرم که معاصی کثیره سبب
بیله نفسلری اوزرینه اسراف ایلدیلر
ناامید ونا‌ایوس اولمیک الله تعالی تو به ا
ایدرسه‌ک الله تعالی کبائر وصغائرلری کمی
جمیعاً عفو ایدر تحقیق الله عظیم الشان مبالغه
ایله رحمت ایدیجیدر وغفوردر بیت

بجی

بجی الطاف تو بی پایان بود نا امید از
رحمت شیطان بود یجی با نك فتحیله وحاء
مهمله‌نك سکونیله لطفك جمیدر محول بیت
یا رب سنك لطفلك واحسانلك دریا سنك
حد ونهایتی یوقدر حاصل کلام رحمتك چوق
قدری سنك رحمتندن امیدسز شیطان
اولور زیرا شیطان غوی سنك رحمتکدن
امیدسزدر کلدی انجق شیطان سنك رحمتکدن
امیدسز ونا‌ایوسدر بیت نفس شیطان زد
کو عنان گمی رحمت باشد شفاعت خواه من
زد زانك فتحیله ودال مهمله‌نك سکونیله فعل
ماضی بناء معلوم مفرد غائبدر معناسی اوردی
دیمکدر زدند کوك ایدیکادات جمله ظاهر
بودر که ضرورت وزن ایچون اوله اولمجلدن
مفرد ایراد اولندی محول بیت ای کریم الله
نفسله شیطان بنم یولمی اوردیلر یعنی ایکسی
بنی طریق طاعتدن اخراج ایلدیلر پس یا رب
دیلرم که سنك رحمتك بنم شفیعم اولسون که
تا اول ایکی ظالملر الندن خلاص اولوب

جنته و دیداره و رحمتکه نائل اوله یم والّـ
اعمالمزه نظر اولنورسه واکا کوره جزا ویریلورسه
حالمز نیکدر دیو **بیت** چشم دارم کو گنهم پاکم
کنی بیش از آن کاندر جهان خاکم کنی چشم
بونده امید معناسنه در دارم لفظنده طوتوم
دیمکدر بونك کبی یولده وار لفظنده عبار
تدر و کاندر اصلنده که اندر در که حرف بیان
اندر ظرفدر **محصول بیت** یا رب امیدم وار
درکه بنی گناهدن پاك ایلیه سن اندن
اول که جهانده طوپراق ایلیه سن حاصل کلام
بنم توبه می قبول ایدوب عفو مغفرت
ایله دیمکدر **بیت** اندر آن دم که بدن
جانم برون از جهان با تو دارم ایمانم بجی بوی
باتك فتحیله فعل مضارع مفرد مخاطبدر
محصول بیت یا رب اول دمده واول وقت
ده که بنم جانمی بدندن ایلدرسك یعنی بنم
روحمی قبض ایدوب بنی مرده ایدرسك
یا رب سندن رجام اولدر که وار امیدم
بودر که جهاندن بنی ایمان نوریله ایلته سن

ذیرا

ذیرا مؤمن موقنم و خاتمه می دخی ایمان کامله
مقترن ایلیه سن یعنی معلوم اوله که شیخ عطار
علیه رحمة الغفار حضرتلرینك اسم شریفلری
محمددر و کنیه سی فرید الدیندر و پدرینك
اسم شریفلری ابراهیمدر نیسابور ولایتنده
سنه سویدر و صنعتلری عطارلق ایدی اول
سببدن حضرت شیخ دخی پدرینك فوتندن
صکره پیشه عطارلقه مشغول اولدیلر لکن
حضرت شیخك کراماتی و مقاماتی کوندن کبی
ظاهردر و یوز اوتوز درت یل عمر سوردی
مثلودر تألیفاتی و تصنیفاتی دخی چوق
کتابلری واردر فارسیده مرتب دیوانلری
واردر وصوك دمده شهید اولمشدر رحمة
الله علیه رحمة واسعة **نکوهش نفس**
اماره میکوید نکوهش نونك ضمیله کاف
عجمیله و هانك کسریله اسم مصدردر دوکولیش
معناسنه در یعنی تحقیر و تذلیل اتمك معنا
سنه در نفس اماره یا دخی اجلدیجی نفس
دیمکدر تقدیری نفس امارة بالسوء **محصول**

ترکیب حضرت شیخ نفسی اماره یا السوء خود
لیشی بیاننده بیوردر و بعض نسخه‌ده ور صفت
عاقل و کامل واقع اولمشدر یعنی شیخ عاقل
و کاملک صفتی بیاننده بیوردر دیمکدر
بیت عاقل آن باشد او شاکی بود و آنکه‌ی
بر نفس خود قادر بود و آنکه‌ی ده یا اصلیه
دراننصکی دیمکدر محصول بیت عاقل اول
کمسه‌در که جمیع خصوصده شاکی اوله یعنی
شکر ایدیجی اوله اندنصکره کندی نفسنه غالب
اوله یعنی اوزرینه غالب و قاهر اوله نفسی
آنک زیر تصرفنده اوله قهرینده اوله دیمکدر
بیت هر که خشم خود فرو خورد ای جوان
باشد او از دستکاران جهان خشم غضب
معناسنه‌در فرو خوردن یوتقوندی دیمکدر
جوان جیمک ضمیله یکیت دیمکدر دستکاران
جمعیدر کاف عجمیله یونده معناسی قورتلمش
دیمکدر جهان اضافتی لادنیه در محصول بیت
هر کمسه که کندی خشم و غضبنی یوتقوندی
یعنی غضبی محلنده خشمنی دفع ایدوب اظهار

ایلمدی

ایلمدی اول کمسه جهانک قورتلمشلی ندرت
اولور بیت آن بود ایله تیغ مردمان کزین
نفسی و هوا باشد دوات محصول بیت
خلقک اجمله‌سی اول کمسه‌لردر که نفسی و
هوا اژدرنجه بیلکی اوله دوات صفت مشبهه
هندر لکن اسم فاعل معناسنده کلور یعنی
بیلیجی اوله دیمکدر جائز در بیت وانکه‌ی سندا
دوات تا دیان ذات خواهد ما مزید نشی آخر
خدای آن اسم اشارتدر اول نفسی و هوا
اژدرنجه بیلی کمسه‌یه راجعدر تادیان ای فا
سد فکرلی دیمکدر محصول بیت آن دنکه
یعنی دائما نفسی و هوا اژدرنجه بیلکی اولوب
عمرنی فسق فجورده ضایع و افنا ایدکدن
صکره اول فاسد فکرلی ظن ایلیکه خو خدا
کندوی یارلغق دیلی پس هم علی الدوام
کناهدن خالی او محبوب تائب اولمز وهم
کندوی یارلقادیغی ایلی بو خود عادت الله‌ده
خالقدر مادامکه اول عفو اولنوب یارلقنمز
بیت کوچه دو ویشی بود سخت ای پسر هم

زر و سیمی نباشد خویشی محصول بیت اکر
جه ای اوغل درویشلک قتی اولور اما درو
یشلکدن کوچک یوق نسنه اولماز یعنی درو
یشلک کوزل حالدر بیت هر که او را نفس
کشی دام شد از خود همه دانی نیکونام شد سی
محصول بیت هر کمسه که اکا باش چکیجی عقل
او زره اولدی نفسی مطیع اولدی اول کمسه
تاملی عاقلو ادب اولدی و بعض نسخه ده
نفسی سوشمش واقع در سوم یا خود مناسنده
درویشیت ضمیری هر کره مقتدی اولدی کمسه یه
دا خود معناسی دیمک اولور که هر که هر
کمسه اکا یوره حق نفسی مطیع و دام اولدی
الی اخره بیت در ریاضت نفس بد را کوش
مال تا نه بیند از دیکرا اند وبال محصول
بیت ریاضتده و بو هیچ ده یاره بو نفسک
قولاغنی بور یعنی تادیب ایله تا کم سنی کناه
و وبال اتمیه یعنی ایلقیه بیت هر که خوا
هد تا سلامت ماند او از جمیع خلق دور
کی واند او محصول بیت هر اول کمسه که تا

ایکی

ایکی جهانک مشقتندن قورتلوب سلامت
قلمق دیلر اول کمسه جمیع خلقدن یوز دوندر
سک و عزلت و وحدت اختیار ایلسون زیرا
السلامة فی الوحدة بیوده شد بیت مرد
مان را سو بس در خواب دان کشت بیدار اکر
او وقت جهان دان امو حاظر معناسی بل
دیمکدر عمر بیهوده اعلم کبی الغافل کس یالله محصول
بیت جمیع ناسی اویقوده و خواب غفلتده بل
یعنی بویله ملاحظه ایله کاکثر ناسی خواب
غفلتده در امدی اویانق اول کمسه او
لدی که جهاندن کتدی یعنی دنیادن کیدن
کمسه اویاندی الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا
مفهوم شو یعنی اشارتدر بیت انکه دیکا
ندت عذر دیش بذیر تا بپای مغفرت بو
وی سکی محصول بیت اول کمسه که سنی
انجیدسه انک عذرنی قبول ایله تا کم خدای
تعالینک مغفرت بولسک انک او زریته
کین طوتمه که الله تعالی حضرتلری سکا مکافا
ت ایدوب سنی یا قلقیه و هم کین و غضب بو.

خصلت دکلدر خصوصا کم من کان لله کیت
فلیسعله دین بیورمشدر بیت حق ندارد
دوست خلق آزار را نیست این خصلت یکی
دین دار را خلق آزار وصف ترکیبیدر خلق
انجیدیجی موذی کمسه یه دینلور خصلت خوی
معناسنه در ودین دار لغتده دین طوتیجی
دیمکدر اما بونده مؤمن کامل معناسنه در
محصول بیت حق تعالی خلق انجیدیجی کمسه‌یی
دوست طوتمز سومز زیرا بو بر مؤمن کا
مل خوی وخصلتی دکلدر یعنی مؤمن
کامل اولان کمسنه موذی اولمز بلکه مو
ذی اولان کمسه مؤمن کامل اولمز بلکه
مسلم دخی اولمز نتکم حدیث شریفده وارد او
لمشدر ان العبد لا یکتب فی المسلمین حتی
یسلم الناس من یده ولسانه وینال درجة
المؤمنین حتی یامن جاره بوایقه ولا یبلغ
من المتقین حتی یدع ما لا بأس به حذرا لما
به الناس بیت از ستم کرده که کو بدی داریشی
کر داری جراحت یا وجود خویش کرده که

کو

کو اصلنده یعنی که اوایدی یعنی کل افرادی معنا
سنه حرف رابطه صفتیدر و بر کسه مقدردر
تقدیری کادم یعنی کسی که او دیمکدر و ضمیری
غایبدن معناسی یعنی اول کمسه که دیمکدر
ورد ریش یاره معناسنه در محصول بیت یعنی
اول کمسه که ظلمدن بر کوکلی یاره ایلدی
یعنی ظلمله بر کمسنه‌نک خاطرینی یقوب قلبنی
مجروح ایلدی کمسه اول جراحتی کند وجودینه
ایلدی یعنی جراحتی بر کمسه نه ایدرسه کندویه
ایدر دیمکدر بیت یعنی که دربته دل آزاری
بود در عقوبت کار او زاری بود محصول
بیت یعنی کمسه که کوکل انجیدیجیلک قیدنده
اوله عذاب وعقابدن آنک ایشی فریاد
وفغان اولور زاریده یا اصلیله ایله فریاد
وفغان معناسنه در بیت ای بسی قصد
دل آزاری مکن وز خدای خویشتن بیزاری
مکن محصول بیت ای اوغل کوکل انجیدیجیلک
قصدین ایلمه یعنی کمسنه‌نک خاطرینی یقمغه
میل ورغبت اتمه وکذلک تنفر وبیزار

اتمه دیمکدر امّا بو معنی قرینه دن اخذ اولنور
بیت نام مردم جز به نیکویی مبر کر همی خواهی
که کند کسی معتبر به یا نک فتحیله اداة صلة
در لکن هاء رسمیله یازلدیغنه باعث داخل
اولدوغی کلمه دن ضرورت وزن ایچون منفصل
یازلدیغی ایچوندر زیرا بویله کلمه سی اصلنده
جمع امداد اولنقدر مشدد یعنی تجربی اولنمق لازم
ایدی امّا ضرورت وزن ایچون وجه مشی
وج اوزره اختیار بیسی کا حیی ده بو قاعده
جاریدر فاحفظ وکرد کاف عجمیله مضارع
مفرد مخاطبدر معناسی اوله سنک بیت توت
نیکی تدادی یدمکی بی وجود خود ستم نی خد
مکی محصول بیت اکر ایلک اتمکه قادر دکل
ایسک یاره مق لقده ایلمه کندی وجودک
اوزره حد سز حساب سز ظلم ایلمه بیت دو
زبان از غیبت مردم ببند تا نه بیشی دست
وپای خود به بند اوّلکی ببند امر حاضردر
وپای مکسوره دد ومصراع اخرنده اولان
ببند اسمدر ویاء اوّل مفتوحدر معنا

ظرفیتی

ویعلمه دیمکدر محصول بیت خلقلرک ناموسنی [illegible]

ظرفیتی متضمندر محصول بیت یوری خلقک عیبی
بندن لسانکی بقله یعنی کمسه یه غیبت ومذ
لت ایلمه کم روز محشرده جزاده کندی الیکی وا
یاغنی عذابده وقید عقابده کورمیه سن بیت
هرکه از غیبت زبانش بسته نیست از جنا
ن کس از عقوبت دستش بسته نیست یانک
فتحیله لفتده بغلو معناسنه در بونده مضبوط
دیمکدر محصول بیت هر کمسه که انک زبانی
غیبتدن مضبوط ومحفوظ دکلدر انکلدین
کمسنه عذاب وعقابدن قورتلمز شدیعنی
غیبت ایدن کمسنه خدانک عذابندن هر کز خلا
ص بولمز مکر رجوع وتوبه ایده ویا اول غیبت ایتد
وکی ادمله حلاللشه زیرا الغیبة اشد من
الزنا بیوردلمشدر درکا فوائد خاموشی میکوید
محصول ترکیب حضرت شیخ سویله منک فائده
لری بیاننده بیوردر بیت ای برادر که هستی
حق طلب جز به فرمان خدا مکشا لب هستی
ده یا خطابیچوندر لفتده معناسی وار ایدی سنک
دیمکدر لکن بونده انجق ایسک معناسنی افاده

ایدر یعنی کی طالب حق ایسك خدانك بیو
غندن غیوریله در دق اچمه یعنی حق سوزدن
غیری سوز سویلمه دیمکدر حق طلب وصف
توکیدر لکن تقدیری حق طلبیدر هستی ده
اولدنیای خطاب اکا مصروفدر دنمسنك و
جمعی یوقدر زیرا بو تقدیری حاجت دکلدر اولم
معلوم اوله بیت کو خبر داری ز تحلی دیموت
بودهات خود بنده مهر سکوت محول بیت
اکو تحلی دیموت اولدن خدادن خبرك وارایسه
یعنی عارف بالله ایسك کندو اغزك اوزرینه
سکوت مهرنی قو یعنی خاموش اولوب کمسنه ایله
سوز سویلمه بیت ای بسی پند و نصیحت
کوش کن کی نجاتی بایدت خاموش کن پنده
یای عجمینك فتحیله و نونك سکونیله نصیحت
معناسنه در و نصیحت اکا عطف تفسیری وا
قع اولمشدر محول بیت ای اوغر پنده نصیحت
دکله اکر سکا مشقت طاربیندن خلاص کرك
ایسه خاموش اول ظاهر بودر که مصراع ثانی
ده اولدن کن شنو معناسنه اوله شینك میمنك

فتحیله

فتحیله در و اولك سکونیله ما حو خاضر در بیت هرکه
را گفتار بسیار شی بود دل دروت سینه اش پی سا
رشی بود بسیار شده اولدن ضمیر حقیقتده
گفتاره مقید در و تقدیری گفتار وشی بسیار
بود دیمکدر و بسیار شده اولدن ضمیر حقیقتده
بسینه یه مقید در و تقدیری سینه اش بیما
بود دیمکدر ولکن بو تقدیر جه سینه ده
اولدن هار رسیدن صکره بی همزه تحلیله
یان یلور قاعده کلیه اوزره نتکم بیانی مرور
اتمشدر محول بیت هرکیمك که سوزی چوق
اولور یعنی چوق سویلی انك کوکلی دروت
سینه ستدر یعنی سینه سی ایچنده خسته اولور
هرکه ذاده داز یاده در و بین کم صیدن
اکاه اولمه مثنی معلوم اوله حضرت شیخك
چوق سویلیدن منع اتمه سی من کثر کلامه
کثر سقطه موجبنجه چوق سوز مادام ایلك
ایدر مثنی اتی اشعار در اما بوکلام سالدینی
اولوب هیچ منفعتی اولمیان سوز حقنده در
خصوصا ضبط لسانه قادر اولمیان کمسنه

کی کلتی مقالی ایو وکم هونده ایسه سویلیه
تصوف بیاننده مالك اولیه پس بو یولده
اولدن کمسه کدمت الانسان فی حفظ اللسان
موجبنجه عمل اغله مکلله بیلیه دك سالم اولیوب
بلاء الانسان من اللسان مقتضاسنجه مبتلای
مشقت دائمی اولسی محققدر امّا اولب
سوزکه خیر وصواب وپند وموعظه وذکر
الله اوله عامهٔ ناسه زیاده واخزلری
جهتندن نفعی اوله پس بوکونه کلام عینی
عبادت ومحض طاعتدر بونه قدر چوق
سویلنسه اولقدر ثواب در بلکه بو قسم
معقوله خیر انجامه مالك اولدن کمسه نك
سکوتی جائز دکلدر زیرا کلامندن هم کندو
یه منفعت وار وهم خلقه منفعت وار
پس بوکونه صاحب کلامك سکوتی بخل
دن ناشیدر وبخل اولدن کمسه نك ایسه
حالی معلوم زیرا البخیل لا یدخل الجنة بیو
رلمشدر بیت علم عاقلانرا پیشه خاموشی
بود پیشه جاهل فراموشی بود عاقلاندن

مواد

مواد بونده اهل عقل اولدن علماء در زیرا جاهلك ضدی
عالمدر وعاقلك ضدی احمقدر پیشه پای عجمینك
کسریله صنعت وعادت معناسنه در وخاموشی
وفراموشی ده اولان یالر مصدریه در محصول
بیت اهل علم اولان عاقللرك صنعت وعادتی
خاموشلق اولور وجاهل اولان احمقك صنعت
وعادتی فراموشلق اولور یعنی کندیی اونو
دوب لسانندن کلاتی تدقیقات ومالا یعنی سوز
لری سویلمك اولور دیمکدر زیرا فراموشی بونده
اونتمه معناسنه اولور واسم مصدردر امّا یای
مصدریه ایله اونتمق معناسنه ده اولور وبود
کلمه لری دخی نونك فتحه لری ایله فعل مضارع در
امّا شمو موهوم ادات خیر معناسنه والحق وروو
شندر دیمش بو دخی جائزدر بیت خاموشی
الکو از کذب وغیبت واجبست اهل ستا اگر کف
تن را غیبت کذب کافك فتحه سیله یلان معنا
سنه در وغیبت غینك کسریله بر کمسه نك
اردندن یعنی غیبتندن سویلنان سوزه
درلر محصول بیت کذب وغیبتدن سکوت

ایدوب سویلمه مك واجبدر احمقدر اول
کمسنه که ذکر اللهدن غیری سویلمکه طا
لب ویا راغب دکلدر کرامة للکذب ومن ترك
من الغیبة احب الی الله من الف رکعة بیت
ای برادر چون ثنای حق مکوی قول حق را
برای حق مکوی حق ذالك فتحیله لفتحه دن
کاف مکله دیولر اما بونده مجاز ایشتنده دك
معناسنده دورتکم ناسی بدینتده حق قولنی
لقردی چالمدی دیلمك مشهوردر سوز
محصول بیت ای قرنداش حق تعالی حضورنکی
بیلدك ثناسندن غیری سوزی سویلمه یعنی
بونده ندن دائما ذکر الله ایله حق سوزی ناسی حقنده
حق ظن ادسوك نیدیله اشدرمکیچون سو
یلمه میله ذیرا بونده دیا ضمنا دیا تیجه سی
واردر شعر موجوم مصراع ثانینك معناسنده
دق غمزدن اوتری حق سوزی سویلمه
یعنی سوز ایسده چونکه غمزا یجاب اتدی انی
سویلمه دیو تعبیر اتمش بودخی بوتده
دورظاهر بودرکه دقی غمزی معناسنده المنتی

بیت

بندر

بیت هرکه در بند عبادت میشود بهر جاه دار
دجمله غارت میشود میشود فعل مضارع مفرد
غائب در استعمال دورادر محصول بیت هرکم
سکه دائما فصاحت ویلاغتیله سوز سویلمك
قیدنده اولورسه بوسنی واریسه جمله غارت و
یغما اولور یعنی اوقات وازمنه سنی فصاحتله
بلاغتیله تحصیل سوداسنده کچوروب عبادت
وطاعات واعمال صالحه دن محروم قالوب
عمر نازنینی وایام صحت قرینی بوق یره تلف
وضایع ایلر بیت دل زبر گفتن عیبی دردیدن
کو چه گفتار شی بوده دن عدن بمیرد فعل مضارع
مفرد غائب در یاء مکسوره تأکید ایچوندر عد
عدن دیادعنده بو شهرك ادیدر محصول
بیت کوکل یدنده چوق سویلمدن اولور یعنی
انسان چوق سویلمدن کوکل یدنده اولور
اگرچه سویلدیکی سوز عدن انجوسی کبی قیمتلو
ایسه بعض نسخده تاء خطاب ایله گفتار دن
واقع بولنمغله معناده سنك سوزك دیمك
اولور بیت وانکه سوا اندر فصاحت می کنی

میکند

چهره دل را جراحت میکند محصول بیت دخی
اول کمسنه که فصاحت و بلاغتله سوایدی
یعنی دینی و ایماننه و عبادت و طاعتنه مقید
اولدق و ساعدمنده لذتم اولدق اثباتی ترك
ایدوب متصل فصاحت و بلاغته چالشی
کمسنه کوکلنك چهرهسنی مجروح ایلر یعنی قلبی
دینی مرینده لذتم اولدق مسائلدن خالی قالوب
معلوم اولهکه فصاحت و بلاغت استعمال هوا
فق واقعه مطابق کلام سویلمکله دیرلر
حقیقتده بو فصاحت و بلاغتك معنالری
و مابینلرنده فرقلریت بلمك دلیل معانی کتا
بلرینه مراجعت اتسون بیت دو زبان آورد
دهان محبوبی دار و ز خادیتی خویشی دل ما
یوسف دار محصول بیت بوری ملکی اغزکده
محبوبی طوت یعنی حبس و ضبط ایله حاصل
کلام کمسیه سوز سویلمه دیمکدر زیرا نبی
صمت نجا بیورمشدر و خلقدن کندوکی تا
امید طوت یعنی کمسهدن امید دار اولمیه
زیرا الله تعالی حضرتلرندن غیری کمسه نسنه

ویره

نله قادر دکلدر بیت هرکه او بی عیب خود بینا شود
روح او را قوتی پیدا شود بینا صفت مشبهه در
اسم فاعل معناسنه یعنی کورجی دیمکدر محصول
بیت هر اول کمسنه که کندی عیبنی کورجی
اولور جانب الهیهدن اناك روحنه بر عون
و قوت پیدا و ظاهر اولور زیرا غفلت دخی
ردن اولوب عیب بینی اولور عمل صالح می کو
ید محصول بیت ترکیب حضرت شیخ عطار
عمل صالح سبیلنی بیاننده بیورر عملدن
بر مضاف محذوف در تقدیر کلام سبب
عمل صالح دیمکدر یعنی نسخهده در بیات
عمل خالص واقعدر پاك عمل دیمکدر بیت
هرکه باشد اهل ایمان ای عزیز پاك دار د چار
چیز از چار چیز چار اسماء عدددن درت
دیمکدر و چیز نسنه دیمکدر عربیده شیء کبی
محصول بیت خطاب عام طریقله بیوررلر ای
عزیز هر کمسه که اهل ایمان اوله درت شیء
دن پاك طوته یا خود طوتمسی دیمکدر اوله
نصیحت طریقیله دارد کلمهسی امر غائب معناسنه

طوتمش اوله بیت از حسد اول تو دل را پا
ک دار خویشتن وا یمه از آن مؤمن شمار محصول
بیت دسی اول کوکلکی حسد دن پاک طوت
اندن صکره کندوکی مؤمن کامل صای بیت
پاک دار از کذب و از غیبت زبان تا که ایمانت
نه یفتد در زیان کذب غیبتدن دیلی صقت
اتدی و زیان ذاتنک فتحه‌سیله و ضمه‌سیله لغتده دل
معناسنه که عربیده لسان دیرلر لکن ذاتنک
فتحه‌سیله اوقومق عادت اهلنی اکثردن ذقانذبود
یرلو یای قافیه تیدیلله تا ادات تعلیلدرکه
حرف بیاندر نه یفتد ده نون مفتوحه ا
دات نفیدر ویا مضمومه قاعده‌ اوزره وارد
اولدن یا در زیرا ابتداسی الف اولان کلمه
نک اولنه یای تاکید یا نون نافیه داخل او
لسه انلردن صکره یر یا اشارت اولنور بعضی
لر دیدیکه الف یایه تبدل اولنور محصول
بیت کذب وغیبتدن دلکی پاک طوت که تا
ایمانک زیانه دوشمیه یعنی نقصان اوزره
اولمیه بیت پاک اکر داری عمل را از ریا شمع

ایمان

ایمان را تو باشد ضیا محصول بیت اکر عملکی ریا
دن پاک طوتر ایسک ایمانک شمعنه ضیا و نور
حاصل اولور یعنی ایمانک نوری ارتر بیت چون
شکم را پاک داری از حرام مرد ایمان دار باشی
والسلام شکم شینک کسریله و کاف عربینک فت
حیله قرن معناسنه در عربیده بطن دیرلر لکن بو
ضمیر متصل تاء خطاب مقدر در تقدیری کلام
شکمت را دیمکدر اولور وایمانلی معناسنه در
اصطلاحلرنده ایمان دار مؤمن کامله اطلاق
اولنور نتکم مالدار مالی چوق اولان کمسیه
دیرلر والسلام کلام تمامنده استعمال اولنور
یعنی تمام اولدی اللهک سلامی سنک اوزرکه
اولسون دیمکدر تقدیری سلام علیکم دی
مکدر محصول بیت چون که درونکی پاک طو
ترسک مؤمن کامل اولورسک کلام تمام او
لدی اللهک سلامی سزنک اوزرکه اولسون
ضیا القلب من اکل الحلال بیت یعنی که دارد
این صفت باشد شریف ورنه دارد دارد
ایمان ضعیف محصول بیت یعنی کمسنه که یودرت

صفتی طوتر اول کمسه شریف و غنی اولور و
اکر طوتمز ایسه اول کمسه نك ایمانی ضعیف اولور
حاصل معنا بودر اما معنای ترکیب اول کمسه
ایمانی ضعیف طوتر دیمکدر زیرا که ترکیبدن
افاده اولنان معنا بو منوال اوزره در بیت
هرکه باطن از حرامش پاك نیست روح اورا
ره سوی افلاك نیست حرامشی ده اولان
شین معنا جهتدن باطنه مقید در تقدیر
کلام هر که باطنش از حرام دیمکدر محصول
بیت هرکه انك درونی حرامدن پاك دکلدر
انك روحنه افلاکه چیقمغه یول یوقدر
یعنی اول کمسه عالم سفلیده قالور هرکز عالم
علویه صعود ایتمز معلوم اوله که بو بیتلرده ذکر
اولنان درت نوع خصلتك علتلرندندر
یعنی بو خصلتلردن احترازك سببلرینی
بیان ایدر بیت چون نباشد پاك اعمال از
ریا هست بی حاصل چو نقش بوریا اعمال الفك
عملك جمعیدر هست بونده است معناسنه
در ایدر بوریا بر نوع قامشدر که حصیر یاپوب

فقرالر

فقرالر اولور زیرا غایت اوجوز اولور حصیرلرك
بك اعجمی بوریادن اولان حصیردر محصول بیت
چونکه عمللرك ریادن پاك اولمیه بوریا نقشندن
اولان حصیرلرك نقشی کبی عمللرك بی فائده در یعنی
فائده سزدر بیت هرکه را اندر عمل اخلاص
نیست در جهان از بهر کارش خاص نیست
محصول بیت هر کمسه نك عملنده خلوصیتی یوقدر
جهانده اول کمسه الله تعالی حضرتلرینده خاص
مقبول قوللرندن دکلدر بیت هرکه کارش — که
از برای حق بود کار او پیوسته با رونق بود بیت
محصول هر کمسه که انك ایشی الله ایچون اولور
یعنی ریادن اولیوب و رشوت مقابله سنده
اولمیه پس بویله اولان کمسه نك ایشی متصل و
لطافتی اولور دائما کوزل اولور دیمکدر بیت دنیا
پادشاها خدای کوید حضرت شیخ پادشاهلرك
عرض و ناموسنه نقصان ویرور سببلرك بیان ایدر
بیورر بیت چار خصلت ای در جهان پادشا — برادر
هانرا همی دارد زیان خصلت خوی معناسنه
در دارد فعل مضارع مفرد در معناسی طوتر در

دیکدر ولکن بونده دهر معناسنه اولمق دو
شندیکی یرده دیکدر محصول بیت ای
پادشاه جهانده دولتخواه پادشاهلرك سیما
یله سلطنتنده نقصان وزیان و یوجیقی
پادشاه که بو دولتخواهك بو سبیله متصف اوله
پادشاهك عزت وشوكتی وناموس سلطنتی
نقصان وزیاندن طوتی یوحاصل جهانده پا
دشاه عالیشان اولنلره لازم وواجبدر که
حضرت شیخك بو نصیحتیله عامل اولوب بو
دو خصلتدن احتراز ایده لر بیت پا
دشاه چون در سلا خنداه بود کمان در
هیبتش نقصان بود ملایمك فتحیله جماعت
وخلق معناسنه در خنداه صفت مشبهه در
کوله جی معناسنه در لکن اسم فاعل معناسنه
استعمال اولنمشدر یعنی کولیجی دیمك اولور محصول
بیت چونکه پادشاه خلق اراسنده کولیجی اوله تشبیه سنی
انك هیبت وعظمتنده نقصان واقع اولور بیت
باز صحبت دلشکنت باهمه خیلی پادشاهانه همی
دار حقیقی یان بونده تأکید افاده ایدر انجق حائز
درکه

در که دخی معناسنی افاده ایدر محصول بیت دخی
همه خیلی ایله صحبت طوتمق پادشاهلره حقیقی
طوتی و بعض نسخده مصراع ثانی بو یله واقع اول
مشدر پادشاه را عیب باشد کوش نی معناسی
عیب اولور قولاق طوتوت دکله بو نصیحتی دیمکدر
در بیت با زنان بسیار اکر خلوت کند خویش
تن را بشاه بی حرمت کند محصول بیت اکر عورت
لر ایله چوق خلوت ومصاحبت ایلیه پادشاه
کندو نفسنی حرمتسز و رغبتسز ایلیه بیت
که را قوت جهان داری بود میل او سوی کم آزاری
بود قوت قافك فتحیله وواوك تشدیدیله بونده
قوت وقدرت ورونق ولطافت معناسنه
در جهان دار دیده یا مصدریه در جهانداری طوتیجی
جیلق دیمکدر وصف ترکیبیدر پادشاهلره اطلاق
اولنور کم آزار دن اولدن کم کافك فتحیله
بونده کلی ترکدن عبارتدر آزار ظلم تعدی معنا
سنه در ویا مصدریه در بویله اولیجه کم آزا
ری ظلم سزلق دیمکدر زیرا کم کلی ترکدن عبا
رتدر اویله اولیجه ادات نفی مقامنده قائم

اولور حاجتی کورلور محول بیت سنی کمک که
جهان دارلق قوتی اوله یعنی عالمده پادشاه
لقله قادر اولوب و پادشاهلق دخی اول کمسنه
شانندن اولدوغی حالده حادی انکله پادشا
هلق اولمانک میلی ظالمستلق و جورستی جانبنه
اولسون زیرا پادشاه که عدل عدالت اوزره
اولمیوب ظلم تعدی ایدوب رعیت فقیرلره
مرحمتی اولمیه خلق اندن نفرت ایدوب فساد
ایدرلر بویله ایسه سلطنت الندن کیتمک لا
زم کلور بیت عدل باید پادشاهانرا وداد
تا زعدلش عالمی کردند شاد دادده اولان
واو عاطفه الف دن صکره واقع اولمغله قاعدۀ کلیه
اوزره ضمیله تلفظ اولنور ویاء نسبتدن صکره واقع
اولدقده بویله در لکن سعودی مرحوم بو ایکی
سندن صکره واقع اولان واو بیت الهیه تلفظ
اولنور دیمش اما بو کلام اداب عجمه کوره
در دیو یوق لازم اولان کتاب لرده ذکر اولنان
قاعده در وزای مکسوره منی ابتدائیه معنا
سنه در وکوردند کاف عجمینک فتحیله فعل ماضی

جمع غایت

جمیع غایبده محول بیت پادشاهانرا عدل
داد کرکه دیمکدر یعنی پادشاهلر عادل وصاحب
داد کرکدر تاکه پادشاهلر عدلندن خلق
عالم شاد اوله لر یعنی امین واسوده حال و
راحت لکله زندکانی ایدیله زیرا اثبات الملك
في العدل بیورلمشدر بیت کرکند اهنای ظلمی
پادشاه سود نکند سود واخیل سپاه اهنک
الف ممدوده ایله هانک فتحیله ونونک سکو
نیله وکاف عجمیله قصد معناسنه در وظلمیده
اولان یاء تنکیر یوقدر اما بعض نسخه ده یا
یوقدر لکن ضرورت وزندن ایجون لازمدر
سود سینک ضمیله فائده معناسنه در واو
مقدر اشباع اولنق لازمدر که وزن تمام
بوله ونکنده کافک ضمیله سعتیله اوقنمق
لازمدر وختی سکوننه قریب اوقنه بلکه محضا
سکون اوزره اوقنه جائزدر زیرا وزن
تکمیل اولنمق کرکدر ومود اناک بیانی سا
بقا مرور اتمشدر خیل یوند چوق معناسنه
در
در پادشاه دخی لغتده و سپاه واسپاه اسپهیدن

اتلو عسكره دیولر اسب اتله دیولر واخرنده
ها تخصیص افاده ایدر دیمك اتله مخصوص دیمك
اولور واو لنده الفك حذفی واثباتی جائز
در درنجی تخصیص تأكید ایچوندر واخرنده‌كی
یای نسبیه الحاق ایدوب سپاهیده دیو
لو محمول بیت اگر بر پادشاه ظلم قصد
ی ایدرسه اكا سپاه وعسكر قائده ایله
مز یعنی بو طرفدن دوشمن توجه ایدوب
معركه اقتضا اتدكده جمله عسكر یوز چویر
وب اول ظلم ایدن پادشاهه یاردم اتمیوب
بلكه ضررینه سعی ایدرلر و بعض نسخه‌ده
كنج واقع اولمشدر خیل یرینه وخیلی عسكر
معناسنده اولسه جائزدر بویله اولنجه
سپاه عطف تفسیر قیلنمش اولور بیت
چونكه عادل باشد وشیرین لقا باشد اندر
مملكت شه را بقا بیت چون كند سلطان
كرم با لشكری بهر او بازند صد جان بر سری
یعنی نسخه‌ده جان وسری واقعدر واو عاطفه
ایله محمول بیت پادشاه ظالم اولورسه
حالی

حالی نه اوله جغی معلوم اولدی اما چونكه پاد
شاه عسكرینه كرم ولطف ایلیه یعنی وظیفه
وعلوفه‌لرین ورسوم ولوازملرین محلنده ویره
دیه وعدل عدالت وحفظ صیانت اوزره
اوله عسكر دخی اول پادشاه ایچون بر باشی
اوزرینه یوز جان اوینه‌درلر دیمكدر یعنی
اول پادشاهك یولنه جانلرین و باشلرین
فدا ایدرلر دیمكدر معلوم اوله كه واو عاطفه
ایله بر ادا اولنان نسخه یوزی اولنان نسخه‌دن
اولادر زیرا بو دیدیگمز معنی بو نسخه‌دن طریق
اسهله مفهومدر اما بونی اختیار اتدوكمز نسخه‌دن
معنی تأویل و تقدیر ایله مفهومدر لكن شیخ مر
حومك مختاری اولدوغی جهتدن بز دخی اختیار
اتدك ولشكری به یا وسریده اولان یا مختا
ر دیمگه كوره وحدت ایچون اولور واو عاطفه
ایله ادا اولنان نسخه‌یه كوره تنكیر ایچون
در در بیان اخلاق حمیده میكوید حضرت
شیخ عطار رحمة الله علیه كوزللك خویلری بیا
ننده بیورر بیت چارچیز امد بزركی را دلیل

هر كه ان دارد بود مرد خليل ونوركى ده
كاف عجميدر وياء مصدريه در اسلم شا
رتدر وتوسطا جون موضوعدر يعنى بو
ايكى معنيده مشتركدر واكر مشاد اليهى جار
جيى طوتسق بعيده اشارتدر وعوبيده
ذلك كبى واكر دليل اشارت اولورسه توسطه
اشارت اولور عربيده ذلك معناسنه كى
محصول بيت دوركتنسه اولوقلدر
ليل و سبب كلدى هر كه كمسنه كه اول در
رت نسنه طوتسه مرد خليل اولور يعنى اول
اولو اولور يا خود هر كمسنه كه اول دليل
طوته ديك اوله الى اخره والله اعلم بيت علم
را اعزاز كن در تربى حساب خلق را دارت
جواب باصواب اعزاز الفك كسريله افعال
بابندن مصدر در معناسى بو شى اولوب
تعظيم اتمكدر محصول بيت اول اولقله
دليل و سبب اولدى نسنه نك بوسى علمه
حسابيسنى رعايت وتعظيم وتكريم وبوسى
نى خلقه ايلكله جواب ويرمكدر زيرا الكلمة

الطيبة

...له را از علم دل روشن بود
در زمانه با صلاح تن بود
هر كه را از علم دل روشن بود
در زمانه با صلاح تن بود
بيت
ديگران با شاه گويند وصر دو
وان گدا زد و شمع هنر كود تن

الطيبة صدقة بيورلمشدر بيت هر كه
دارد دانش عقل وعلم يعنى اهل عقل وعلم را
دارد عزيز دانش اسم مصدردر علم معناسنه
وعلم تاءنك فتحيله وميمك كسريله ويانك
سكونيله عقلله يوشيئك ايوسنى وكمنى يى
عرفندن فرق ايدوب سحيه ديرلر بونك
اصلى عيبق در ميمك سكونيله وياء اولاك
كسريله ياء ثانيئك سكونيله دركلكا عجام
بو ياء ايله استعمال ايدوب ميمك كسريله
اوقيه كلمشدر محصول بيت هر كمسنه كه
عقل وعلم وادراك طوته يعنى علمى وعقلى
وادراكى وار در اول اهل عقلى واهل علمى عزيز طو
تر واولو طوته حضرت شيخك بو بيت لطيفنده
علمه رعايت وتعظيم توجهله اولدوغنه نكته
وتعليم وارد رزيرا علمه تعظيم اهلنه تعظيم
ورعايت اتمكله حاصل اولور دمشلد بوكشى بو
عالمه تعظيم اتسه علمه تعظيم وتكريم اتمش
اولور وتحقيق دخى بوبله در نعوذ بالله تعالى
وحديث شريفده وارد اولمشدر من تقدم

عالمًا فكأنما جلس على المصحف فضل العالم على
العابد كفضلي على ادناكم ايدي مؤمن كامله
لازم و واجبدر كه علمايه و عقلايه دائما
تعظيم و اعزاز ايليوب انلرك خير دعالرينه
مظهر اوله بيت اى برادر كر خبر دارى تمام
خود
نرم و شيرين كوى با مردم كلام نرم نونك
فتحيله يومشق و ملايم معناسنه در محصول
بيت اى قرنداشيم اكر تمام عقلك وار ايسه
يعني كامل و ذهني مستقيمه مالك ايسه‌ك
خلقه سوزى طتلو و يواشى سويله يعني
خلقه ملايم و رفقله مكالمه ايله زيرا حق
عذب لسانله كتب اخوانه بيورمشدر
بيت هر كه باشد ترش روى تلخ كوى دوستا
ن ازو يكبار دانند روى ترش روى تانك
ضميله و راء و شينك سكونيله وصف تر
كيبيدر معناسى اكشى يوزلى ديمكدر يعني
قاش و كوزن بوزيجى چاتوب يوزنى بورشدر
مش كمسنه در و تلخ تانك فتحيله و لامك
و خاء معجمه‌نك سكونيله وصف تركيبيدر و

نده

نده اجى سوزلى معناسنه در دوستان مينك
سكونيله دوستون جمعيدر يكبار دانند ده
يا مكسوره تأكيد افاده ايدركى دانند كاف
عجمينك فتحيله فعل مضارع جمع غائبدر محصول
بيت هر كمسنه كه اكشى يوزلى و اجى سوز
لى اوله دوستلر انى يوزلى دوندرلر بيت
هر كه از دوشمن نيانديشد بخورد عاقبت ني
تداز وى رنج و ضرر محصول بيت هر كمسنه كه
دوشمندن صقنوب حذر اوزره اولميه
اول كمسنه عاقبت اول دوشمندن الم و ز
يان كورر بيت در جوار خود عدو را مده از
براى انكه دوشمن وور به جوار جيمك ضميله
و كسريله لغتدر يقينلق و قونشولق معناسنه
در يعني ايراق اوزاق كى دور بوده باشد
تقديرنده در محصول بيت حضرت شيخ بيت
مذكورك علتنى توضيح و تنويه ايدوب بيوردر
كندى قونشولقنده دوشمنه يول ويرمه زيرا
دوشمنى يقينكله قونشولقكه كتورمه اول
ايلدنكه دوشمنى يا كندن ايراق ايلمسى بدر در

زیرا دشمن یانکه قریب اولنجه محتملدر که فر
صت دوشدکجه ضرر اصابت ایده
بیت با محبان باش دائم همنشین تا توانی دور
اعدا را مبین همنشین لفظی بله اوتورجی معنا
سنه‌در مصاحب معناسنه کلور **محصول بیت**
دائما دوستلر کله همنشین اول یعنی اتلره ایله بیله
اوتور و مصاحبت ایله مادامکه قادرسن
دشمنلرک یوزینی کورمه **بیت** دور باش
دوستان مسرور باش کو خود طوری ز دشمن
دور باشی **محصول بیت** دوستلر ارسنده دائما
مسرور و شادمانی اول اکر عقلک وار ایسه
دشمندن ایراق اول بو تیکدن **بیت** ای بتیغ تدبیر
داه توشه کی پس حدیث این وان درکور تکی
محصول بیت ای اوغل یول تدارکی ایچون ازق و
زاد و زواده حاصل ایله یعنی لوازم آخرتکی تدارک
ایله اندنصکره انک و بونک سوزینی بو قولاقم
یعنی هیچ دکلمه مراد عوامدن اختلاطی قطع ایت
آخرتکه اشتغال سببیله عزلت اختیار ایله
دیمکدر زیرا اولو لفه دلیل اولان دوستلرک

بودخی

بودخی بودر **بیت** در بیان چار چیز که
خطرت **محصول** ترکیب بو نصیحت اودرت
نسنه‌نک بیاننده‌در که خطرلیدر **بیت** چار
چیز است ای پسر با خطر تا توانی باش از آنها
بحذر دریا و نار و ذات نهی معناسنه مقید
در تقدیری با خطر است دیمکدر **محصول**
بیت ای قرنداش درت نسنه خطرلیدر یعنی
خطر ایله‌در بو کون خطردن ایراقلق مادامکه
قادرسک بو نسنه‌لردن حذر ایت او ذره اول خطر
قورقولی معناسنه‌در **بیت** قرب سلطان
و الفت با بدان و رغبت دنیا و صحبت با ز
نان **محصول بیت** اول درت نسنه‌لک بری
سلطانه یقینلقدر و بری دخی یا ده خی کرلره
دوستلق ایله مکدر و بری دنیایه رغبت ایله
مکدر و بری دخی عورتلر ایله صحبت ایلمکدر
بو درت خطر ایله **بیت** قرب سلطان آتش
سوزان بود با بدان الفت هلاک جان
بود حضرت شیخ مذکور اول ایلدن درت
نسنه‌نک توجیهی الله خطرلی اولدقلری یعنی

ترتيب اوزره تفصيل ايدوب بيوردر محمول
بيت پادشاه يقينلغي يقيني ايدرشد ورع
اوله الفت واختلاط اتماه جات هلدكنه
سبيدر زيرا خدايه يقين اولمقه مانع اولور
معلوم اوله كه يونده يود كلمه لرينه ادات
خبي معناسي ويرلديكي حسن ادايه رعايت
در بيت زهي داوردر دوران دنيا چو جان
كوچه بيني ظاهرش نقش نكار محمول بيت
دنيا دوننده مار كبي زهر طوتر يعني دنيا حق
قنده يلدن كبي زهرناكدر اگرچه ظاهرينك
نقشي نگار معنا كوررسن نگار نوننك كسريله
وكاف عجميله نقشي معناسنه در بو محلده
عطف تفسيري قيلندندر محمول بيت
مي نمايد خوب زيبا در نظر ليك از زهرش
بود جانرا خطر محمول بيت كرچه دنيا
نظرده كوزل ونقشلي كورينور اما زهر
ندن جانه خوف واردر بيت زهر اين مار
منقش قاتلست باشد از وي دور هركو
عاقلست محمول بيت بو نقشلي يلدنك

زهري

زهري قاتلدر فامن خيرايه جمله عالمي وعاقله گيمه كه
عاقل اولان دنيادن ايراغه رغبت ومحبت جميع خطا
نك باشدر نتكيم پيغمبر ده بويله بيورمشدر حب الدنيا
رأس كل خطيئة بيت همچو طفلان منكر انه
سوخ رغبت دون چون زنان مغرور ورنكو بو ميكرد
منكري ميم للحيه نك فتحه ونون ثاني كسريله وكاف
عجمينك فتحه سيله در مغرور مخاطب درمعنا
سي بنقله ديمكدر واندر يونده ادات صيله معنا
سنه در وسوخ بنيي مضمومه ايله قول معناسنه
سنه در وزهر ده زانك فتحه سيله صاد معنا
سنه در مكويه نك فتحه سيله وكاف عجميله تاي
خاطب ايله ديمكدر محمول بيت كوچك
بي قزل وصاريه التفات ورغبت وميل
اتمه عورتلر كبي قوقويه ورنكه مغرور او
لمه بيت ذال دنيا چون عروس اراسته است
هر دو روزي شوي ديگر خواسته است ذال كهي
معنا سنه در دنيا اضافتي بيانيه در و
شوي شينك ضميله زوج معنا سنه در يعني

عاقلدر زيرا دنيايه
رغبت
همچو طفلان منكر اند سوخ در
چون زنان مغرور و رنكو بو مكرد
كاف عجمينك فتحه سيله خاطبدر
مغرد مخاطب در معناسي بقله
ديمكدر واندر يونده
ادات صبر
معناسنه
در

عورت ادی دیمکدر دنیا مطلقا اره جوجی
دیولر محصول بیت قوری دنیا کاینه کبی بلو
تورشدن هایکی کوتره بوغینی ادا اسلق
معلوم که بعض نسخه‌ده هر دو دختری
یرینه هر قیمات واقع اولمشیجه واولا
تقسیم و خوابیستیسنه اصلنده اولاست
است و خوا ستماست لدخم ایدی لکن
ضرورت وزن ایچون حذف ایصال
قلندی بیت مقبل ابن جودی که شد
ذیت جفت طاق بهشت بوری کود دا
دنی سه طلاق مقبل میمک ضمیله بونده
دولتلی و سعادتلی معناسنه در یعنی جفتک
عربیده قوردیولی و بهشت یا عجمینک ضمیله مقابلی ..
و شینک سکونیله ارقه معناسنه در بوری
بوادات استعاده دردی واوک فتحیله ویا
نک سکونیله ضمیر غائبدر جفته واحدر
سه سینک فتحیله وکسریله اسم عدددر
اوچ معناسنه در و طلاق اصطلاحده استعمال
اهل شریعتده عورتی بوشمغه دیولرلکن
بونده

بونده استعاره طریقیله ذکر اولنمشدر دنیا خصوصا
شیخ دنیانی عورته تشبیه ایدوب اکا لا
زم اولدن شیلری دنیایه اثبات ایلمک یعنی
مشبه بهک لوازمنی مشبه اثبات ایلمک معا
نیده استعاره تخییلیه دیولر محصول بیت
سعادتلی و دولتلی بوکوته اردر که بو جفتدن
تک اولدی یعنی زن دنیادن بوی اولوب
انکله جفت اولمدی وارقه سنی دنیایه
ایلدی واوج طلاق ویردی مراد دنیای
قبول ایله مبوب ترک ایلدی دیمکدر بیت
لب به پیش شوی خندان میکند پی هاد
لک از خم دندان میکند لب دودی بپیشده
باء مفتوحه تاکید ظرفدر پیشی یاء عجمینک
کسریله عنده معناسنه در و قدام معناسنه
کلور و قافک معناسنه در و دندان دیش
معناسنه در محصول بیت دنیا بو عجوزه
مکاره در که زوجی اوکنده محبت ایدوب
لبنی کولکی ایله اندن صکره دیشی یاره
سندن هادک ایلی مراد دنیا ظاهرده انواع

زینت ولطافتله آراسته وپیراسته کورد
ینور وصکره موجب ندامت وسآمت اولدر
غی بیاندر در دلائل اهل سعادت محصول
ترکیب یو نصیحتلی اهل سعادت ونیک بخت
اولاد کمسنه لرک دلیللری سبیلری بیاننده
در بیت شد دلیل نیك بختی چار چیز
هرکه این چارش بود باشد عزیز نیك بخت
وصف ترکیبیدر ایو طالعلی وسعادتلی دیمک
در ویاء مصدریه در محصول بیت درت
درت نسنه ایو بختلیلکه وسعادتلیلکه و
سبب اولدی هرکه بو درت نسنه اکا
میسر اوله او کمسنه عزیز ومحترم اولور
بیت اصل پاك اما دلیل نیك بخت نیست اید
یعنی اصلی سنایی تاج بخت اصل پاك مضافدر اضا
فتی بیانیه در اصل پاکدن مراد پاك خلقت
در زیاده دلشی ایو اولاد کمسنه لرده
استعمال اولنور وبد اصلیده پاك ترکیبی ایچون
در محصول بیت پاك خلقت ایو بختلیلکه
وسعادتلیلکه دلیل وسبب کلدی اصل پاده
مرد خلقتی

مرد خلقتی چوق کمسنه تاج وتخت لایق و
شایسته در کلامی معلوم اوله که ایو بختلی
وسعادتلی وطالعی قوتلی اولدن کمسنه اصلی
وخلقتی پاك ایمش لکن بختلی کمسنه اطلاق
اولنور وسعادتلی نه کونه کمسنه دینلور انی
اشعار ایدوب بیورر بیت نیك بختا
بود رأی صواب آنکه بد ذات باشد در
عذاب محصول بیت ایو بختلولرك طوغری
ومعقول فکری اولور یعنی سعادتلو ایو بختلو
کمسنه اوله بوندن بللو اولدرکه فکری معقول و
رأی مستقیمه مالك اولورلر اما اول کمسنه که
یرامز نامعقولدر عذاب والمده اولور یعنی
سعادتلی وایو بختلی اولماز والله اعلم بیت که
کر ایمن از عذاب حق بود نیست مؤمن کافر
مطلق بود ایمن همزه نك ومیمك کسره لریله ایمن
دن مقلوبدر محصول بیت هر کمسنه که عذا
ب حقدن ایمن اوله یعنی قورقوسی اوله
اول مؤمن دکلدر مطلق کافردر نتکم حدیث
شریفده الامن من عذاب الله کفر والیاس

من رحمة الله قوی کلامیمز کفر واقع اولور شیدی
معلوم اولدی بر کمسنه دائما طاعت وعبادت او
زره اولوب عصیان بن بوقدر مدامی عبادت
ایدرم دیو حقتعالی عذاب وعقابندن خوف
وحذر اوزره اولمیه مطلق کافر اولور نعوذ
بالله من ذلک انتهی فائده انتهی و بر کمسنه
دخی فسق وعصیان ایچنده اولوب اللهم بو
علم بوقدر دیو رحمتی حقدن نا امید او
لسه بو دخی مطلق کافر اولور ایدی مؤمن
کامله لازم اولان بودر که خدانک رحمتندن
امیدین کسیوب دائما رحمتی اومیوب عذا
بندن خوف اوزره اولمق کوکدر بیت عمر
دنیا پنج روزی بیشی نیست غافلست ان
کسکه بیشی اندیشی نیست مصراع اولنده
اولان بیشی باء عربینک کسریله زیاده معنا
سنه در ومصراع ثانیده اولان بیشی اندیشی
عاقبتدن فکر ایدیجی دیمکدر زیرا بونک اصلی
اندیشنده ایدی اندیشنده الفک فتحیله و
نونک سکونیله ودالک کسریله وشینک
فتحیله

فتحیله ونونک سکونیله ودالک فتحیله وهاء رد
سکونیله اسم فاعلدر یعنی وصف ترکیبی قلبنی مواد
ایلدک سابقا کیجی قاعده اوزره مضاف الیهی
تقدیم ایدوب اندیشنده اولدی علامت اسم
فاعل نونک ودال وهاء رسمی حذف ایتدک
بیشی اندیشی اولدی محمول بیت دنیا
نک عمری بیشی کوف زیاده دکلدر مراد سوزی
التی والیدر دیمکدر یعنی از در وقلیلدر دائما
دار اوزره دکلدر غافلدر اول کمسنه که ایلروکی
فکر ایدیجی دکلدر یعنی عاقبت اندیشی اولمیا
کمسنه غافلدر بیت ترک لذات جهان بایدک
فت دامن صاحب دولت بایدکرفت ترک تا
نک فتحیله وراء نک سکونیله مصدردر لذات
مضافدر اضافتی مصدرک مفعولنه اضافتی
قبیلندندر ولذات لامک فتحیله وذالک
تشدیدیله لذتک جمعیدر ولذاتک دخی جهانه
اضافتی لامیه ایله مضافدر وبایدکرفت مضا
رعدر لازمدر وکوکدر معناسی مستعملدر و
کرفت کاف عجمینک کسریله وراء نک کسریله

وفانك وتانك سكونيله فعل ماضى مفرد غائب
در معناسى طوتدى ديمكدر لكن بونده فعل مضار
ع دن صكره واقع اولمغله مصدر معناسنه اولور
كوفت كى فتق معناسنه در يعنى طوتمق معناسنه
در قاعدهٔ كليه دركه علوم فارسيه ده مبيّن ده
كه فعل مضارعدن صكره فعل ماضى واقع اولسه
اول ماضى تأويل مصدرده اولور مصدر معنا
سنه مستعمل اولور حافظك بها وداعى اتاى معنا
سنه در والفلاه دامانده ديلو وصاحبى عك
در حادا اولياى كرام كواست نماد محول بيت
جهان لذتلرينى ترك ايلمك كركدر يوخسه كوفتك
معناى لذتنه سيد اولياء كرامك اتكيى طوتمق
كركدر بيت دردى لذاتى نفسانى مباش دوست
كذا دعالم فانى مباش بى پاء عجمينك ضميرلدر — وارد
وارد معناسنه در لذاته مضافدر لذات دخى
نفسانيه مضافدر اضافتلرى لاميه در و
دوست دار محبت معناسنه در لكن بونده
دوست دار عالم فانى تركيبى اقسامندن
اولمق دوشندر بويله اولنجه دوست باشقه
ودار

ودار باشقه يا ذالمق لدرسه در محول بيت
نفسانى لذتلوا ردنده اولمه دخى عالم فانى دو
ست طوتيجى اولمه حضرت شيخ بو بيتنك مقتضى
اولدوغى نصيحتك ايضاح ايدوب بيوردر بيت
بيدست حاصل درنج دنيا بودنت عاقبت چون
مى بايد مى دنت بو دنتيه اولدن تاضمير
خطاب معنى جهندن حاصله مقيددر
ويدن ياتك ضميله ودانك سكونيله ايلمك
معناسنه در بونده چكمك معناسنه مجازاً
مستعملدر محول بيت دنيانك رنجى وزحمتى
چكمك سكا نافع دكلدر چونكه سكا عاقبت
اولمك لازم ومقرردر پس نه لازم بوقدر
زحمت والمتى چكمك بيت ازتنت جونجان
دوان خواهد شدن خاكت اندر استخوان خواهد
شدن دوان بونده كديجى معناسنه خواهد
شدنلك معناى لازمه لرى اوليسردر — اوليسردر
ديمكدر ودائما بو معنايه مستعملدر مستعمللردر
وخاكت ده اولان تاضمير خطاب تاء
استخوانت ديمكدر محول بيت سكا دنيا

زحمتی چکمکدن نه فائده که چونکه تندن
جان کیدیسه و دوجسدلک چوریوب کمو
کلک ایچنده طوپراق اولیسه در **بیت** می
توان از دادن چاره نیست ده زشت خوی نفسک
امّاره نیست حو میمک فتحیله و دالک سکونیله
ادات صله در بونده تأکید افاده ایدر توا
ده اولدن واصله مؤکّده در و نفسک کاف
عربی تصغیر ایچوندر یعنی نفس چیکنی دیکدر
امّاره مبالغه ایله ایدیجی دیمکدر یعنی یرامز
امر ایدیجی دیمکدر تقدیری امّاره بالسّوء
محصول بیت مسکاجان ویرمکدن چاره یو
قدر یعنی البتّه موت مقرّر در بسنک یوللک
اودیجیسی وصول الی الله دن منع ایدیجی نفس
امّاره چکمکدن غیری دکلدر حق سبحانه و تعا
حضرتلری جمیع قوللرینی نفس امّاره دن صقل
صقلیوب نفس شیطاندن حفظ ایلیه
امین **در بیان اسباب عافیت محصول ترکیب**
بونصیحتلری عافیتک وسلامت صحتک سبب
لری بیاننده در **بیت** عافیت کی بجوی ای عزیز
می توانشی

ظاهرش خوه امیاد ای فقیر
تارکی در باطنش پدیدی فقیر
که

می توانشی یا فتی در چار چیز عافیت وسلامت
معناسنده در **محصول بیت** ای عزیز عافیت
وسلامت استر ایسه‌ک انی دورت نسنه ده بو
لمق ممکندر **بیت** ایمنی و نعمت اندر خاندان
تن درستی فراغت بعد از آن ایمنلک یاتی
مسلمیقا موروانتدی ویا مصدریّه در دوخاندان
اهل بیت معناسنده در تندرست بدن صاغ
لغنه در لی ویاء مصدریّه در **محصول بیت**
صحّت و عافیته سبب اولان دورت نسنه در
بری امینلکدر یعنی هر حالده امین و آسوده حال
اولوب بی خوف اولمقدر خیانت اوزره اولمق
در و بری دخی اهل بیتکده نعمت و معیشت او
لوب فقر واحتیاجدن مصون اولمقدر و بری
بدن صاغلغیدر و اندن صکره هر شیدن فرا
غت ایدوب دنیایی ترک ایلمکدر بونلر اولان
دورت نسنه صحّت و عافیت سببلریدر حضرت
شیخ تفصیل بعد الاجمال بیوردی **بیت** چونکه
یا نعمت اسانی یا شدت عافیت ازان نشانی
یا شدت امانی ده یا مصدریّه در امانت امین

فراغت

تندرست

لك معناسنده در محصول بيت چونكه رستى ز تهمت
دامانتك اولمايقى تهمتك اولمقله احتياجك او
لميه جق امنلك اوله خوف وخيانتك اولميه صحبت
وعافيتك سكا بوعادتدر ونشانى حاصل اولور
والله اعلم بيت بادل فارغ چو باشى تن درست
ديكر از دنيا نباشد هيچ چست محصول بيت
چونكه سن دل فارغله تن درست اوله سن يعنى
كوكلك هر شيئى ترك ايدوب ويتنك دخى صحت
اوزره اوله دنيادن ارزو ايدوب يوتتى استمك
لازم كلوركيمي بيت بو دريادر تا توانى كام
نفس تا نيفتى اى پسر در دام نفس محصول بيت
مادامكه قادرسن نفسك مرادينى حاصل ايلمه تا
كم اى اوغل نفسك طوزاغنه دوشميه سن
يعنى نفسك زبونى ومغلوبى اولميه سن ديار
در بيت ديو پاى او وهواى نفس را كم بده
ده بهرهاى نفس را كم كاف عربينك فتحيله
وميمك سكونيله از ديمكدر قليل معناسنه در
لكن بويله محلاتده كلمهٔ ترك دن عبارتدر
اصلنده با وايدى يانك فتحيله والفك ضميله الخ

دال قلب

دال قلب اغاك يعنى موافقه قاعده لرنده
اوجه قلا الخ طالع تبديل ايدوب بده ديديلر
باء مفتوحه خوف صله ودراو معناسنه در
ضمير غائبدر مذكور نفسه راجعدر بهرها
بهره نك جمعيدر نصيب معناسنه در محصول
بيت نفسك هوانك ارزوسنى ايفاك التنه
كتوره يعنى حاصل ايتميه ايلمه بيت نفس وشيطان
مى بندند از ده تو تا تا ببيند زند اند چه تو تا تا
بونده حتى معناسنه در انتهاى غايت ايچوندر
ببيند زند ايدى اولتيه تأكيد ايچون بو ياء مكسوره
كتوردلر باكا علامه همزه يايه تبديل اولندى
ببيند زند اولدى اندر بونده ادات ظرفدر
وچه جيم عجمينك فتحيله وهاء اصليه ملفوظه نك
سكونيله قويو معناسنه در مراد جهنم قويوسيدر
محصول بيت نفس وشيطان سنى يولدن چقا
ردرلر حتى سنى قيوليله اتولر ياخود تا اداة
تنبيه اوله بويله اولنجه نبيند زند كامستنده
نون نافيه ايله نبيند زند اولور حتى بويله
اولور محصول بيت نفس وشيطان سنى يولدن

چقاردلو غافل اولمه اکاه اول سنی قیویله اتمیه
لو صوادطریق مستقیمدن چقاروب جهنم قیوسنه
کوتوران ایدولو دیمکدر نعوذ بالله بیت نفسی
داسو کوب دائم خوادداد تا توانی دورنتی آر
مودادرا کوب کاف عربینک ضمیله وواوک سکو
نیله وپاء عجمیله اورحاضردن صوب معناسنه
وروک معناسنه وداد معناسنه ده کلور وچو
دادمیمک ضمیله ودانک سکونیله نامشروع
وحرام افعالدن عبارتدر ورادبونده امر
حاضردر معناسی طوت دیمکدر محصول بیت
نفسک باشنی دوک ودائم خور وحقیر طوت ما
دامکه قادرسک محو ماندن نفسکی ایراق
طوت بیت نفس بدرا هوکه سیری میکند
درکنه کی دت دلیری میکند وبس سینک کسریله
ویانک سکونیله طوق معناسنه در ودلیری
دو محصول بیت یرمو نفسی هوکسه که طوق ایلی
یعنی نفسی طوق اولدقده نفکوه ضبطی ممکن اولمدو
غنی اشعاردر بیت ذاب نان تالب شکم دابر
مساز همچو حیوان بهر خورداخور مساز ذا بونده

ذاء

کناه وبال ایلدی افزون دلیری بیلادر

ذاء مفتوحه ممدوده اوقنور ضمیمه وزن
ایچون همزه وصل اولنور واب الف ممدوده
ایله صو معناسنه در ونان اتمک معناسنه
در وبی یاء عجمینک ضمیله ودانک سکونیله
طولو معناسنه در ومسازنهی حاضردر میم
نهینک فتحیله اوقنور معناسی دوزمه و
ایلمه دیمکدر واخور الف ممدوده ایله وخا
نک ضمیله و واو رسمیله اتلو وسائر حیوانلی
بباکن اولمق ایچون اولان مکاندر محصول
بیت اب ونانذن قرنکی تادوده عکمه دک
طولدرمه حیوان کبی کندوک ایچون اخور
دوزمه چون طعام یبوب حیوان دشابه او
لمه دیمکدر دربیان خاصیه جوع محصول
کیب تونصحیله خلقات خاصیتی بیاننده در
بیت حلقخود را پاک دارا ز هو جوه تا نیفتی
در بلاودر ته حلق حاء مهملتک فتحیله
ولامک سکونیله بوغز معناسنه در وحوه
میمک فتحیله وضمیله وذاء عربینک فتحیله
وهاء رسمیله داد ولذت معناسنه در و

نوه یانك فتحیله کناه و بال معناسنه در
محمول بیت بهلزاتدن کندو بوغازکی یالك
طوت تاکم یلدو یالله دوشمیه سن دیمکدر
بیت دوذکم خود کو چه صائم نیستی بی محمود
اخور بهایم نیستی بهایم یانك فتحیله بهیمه نك
جمعیدر حیوانات معناسنه در محمول
بیت کوندز اذ یاه اکر صائم دکل ایسکر
چوق یمه اخور حیوان دکلسنك معلوم اوله
که بهایم بو بیتده یونده بهیمه لازم ایدی
اما بیتده مقصود معناسی ویدیلور بیت ای که
خوابی همه شب تا بروز بهر کوری تو خود
چراغی بر فروز خوابی ده اولادن یاء سکته
خطاب ایچوندر و کوردکاف عیبنیك ضمیله
و واوك سکونیله مقابلی معنادنه در و
چراغیده اولان یاء وحدت ایچوندر بو یا
نك فتحیله و دانك سکونیله بونده تأکید
ایچوندر و فروز فانك و رانك ضمیله و
واوك و زانك سکونیله امر حاضردر صفتاسی
شعله لندر و ضیالندر دیمکدر محمول

بیت

بیت ای شول کمسنه که بتون کیجه تا صباحه
دك اویقوده سن غفلتی ترك ایدیه واکاه
اول قلق کندو قرنلق قبروکی روشن ایتمك
ایچون بر چراغ شعله لندر یعنی حق تعالی یه
عبادت و طاعت ایله همان حیوان کبی صباحه
قلده دك یاتوب اویومه معلوم اوله که
سحرا ع اولك تتمه سندن بر بیتی واکاه
مدیشو کلمه لری مقدردر زیرا ارتباط
معنا بویله اقتضا ایدر بیت خواب خود
جز پیشهٔ انعام نیست خفتگان را بهره
زین انعام نیست اولکی انعام الفانك فتحیله اذ
ونونك سکونیله دورت ایقلی حیوانات
معناسنه در محمول بیت اویقو واجمه
حیوان صفتدن غیری دکلدر یعنی خواب
صفتیدر زیرا انسان اولان خواب غفلتدن
اکل و شربیله مشغول اولمز زیرا ایو مشلك
بواحسانندن نصیبی یوقدر یعنی احسان
خدادن بیت ای بسی بسیار خواهی خفت خیز
که خیلی داری زخود بی کفت خیز خفت خاء

جیمنك ضمه‌سیله و فانك و تانك سکونلریله فعل
ماضی مفرد غائبدر لکن مضارعدن صکره
واقع اولمغله مصدر معناسنه‌در و خیز
خاء معجمه‌نك کسریله و یاء غیر ملفوظه‌نك و زا
نك سکونلریله امر حاضردر معناسی قلقوز
ایکدر و بو کفت ده بر ادات تأکیددر مشتقا
تدن غیریه داخل اولمه‌کلمشدر لکن کفت
بونده کفتن معناسنه‌در مصدر تأویلنده
اولمغله بوناك دخولی بالضروره جائز کور
لمشدر بو قسمه مصادرده توت تأخیردر
داخل اولدی محمول بیت ای اوغل بی التنه
چوق یاتسك ایو سن کی کچدی یعنی مقبره‌ده
چوق زمان اویویجق سن قلق طاعته
و عبادت ایله اکی کندندن خیرك وارسم
سویلمك سن قلق یعنی کندی نفسنی بلورسن
سکا کسه قلق دیمدن تمجید اوقمدن
قلق کیجه‌لرده خدایه عبادت و طاعت ایله
بیت دل در دنیای دون بستن خطاست
دامن ازوی کی تو بچینی روا رست دوست

دالك

ودزیر

دالك ضمه‌سیله و واوك و نونك سکونلریله الحق
و ذیر و سفلی معناسنه‌در بستن بانك فتحه‌سیله
و نونك و تانك سکونیله مصدر بغلمق معناسنه‌در
بو چینی ده اولدر بو بانك فتحه‌سیله و رانك
سکونیله ادات تأکیددر و چینی فعل مضارع
مفرد غائبدر جیم عجمینك کسریله و یانك سکو
نیله و نونك کسریله و یا خطاب ده شیئه کی
و دیه‌سن دیمکدر و حواده بوشیدر دال چکوب
فارغ البال اولمدن عبادتدر محمول بیت
الحق دنیایه کوکل بغلمق خطادر اکوسن دنیا
اتکلرینی چکوب دوشیه‌سن خیری خلقدن
اختلاطی قطع ایدوب عزلت و خلوت اختیار
ایدرسك رواددر و معقولدر زیرا حب الدنیا
رأس کل خطیئة بیورلمشدر بیت ازچه
بندی دل بدنیای دنی چون ناء جاوید
دروی بو دنی بندی باء عوبینك فتحه‌سیله
و نونك سکونیله فعل مضارع مفرد مخاطب
در معناسی بغلرسن دیمکدر و نه نونك
فتحه‌سیله و هاء رسمیله ادات نفیدر کتمه

توسل ایچوندر وبودنی یانك كسریله ضمیله دوا
لك سكونیله ودالك فتحیله ونونك كسریله
ویاء خطاب ایله معناسی سنك اولمقلغك
دیمكدر محصول بیت نه سببدن كوكل ایلدر
سن دنیای دنیه‌یه چونكه انده اولمقلغك
ابدی دكلدر دنیاده قرار وثباتك یوقدر
بیت ظاهر خودرا بیارای فقیر تا چو بدر
باطنت كی دو منیر میادیم نافیه ایله
نهی حاضر در معناسی بزه مه دیمكدر بدر
ده یاتتكبی ایچوندر بدر تمام طلوع اتمش
ایله اطلاق اولنور منیر میمك ضمیله نورلنمش
دیمكدر محصول بیت ای فقیر ظاهرینی قا
خر چامل ایله زینتلو یوب بزه مه تاكم در
ونك ای كبی سنور وروشن اوله فقیردن
مراد یوبنده اخرت فقیری در یوخسه دنیا
فقیری چامه خانه قادر اولمدوغی محتاج
انهادكل بیت طالب صورت زیبا میاش
در هوای باطن و دیبا میاش محصول بیت
یقشقلی صورتك طالب وراغب اولمه یعنی

ساده

ساده دوكوتل تازه لوه میل ومحبت ایلمه
حاصل كلام دلبوسوده زیبا خدادن غیری یه
تعشق خطادر واطلس ودیبا كیمك سوا
سنده اولمه معلوم اوله كه مولدنا جامی
نفحات تام كتابنده بو كمسه‌دن نقل ایلیكه
اول كمسه ایتمشكه قرق ولی یه صادق
اللوم وجمله سندن نصیحت طلب ایلدم
جمیعسی بكا دیدیلر كه ایاك ومصاحبت
الاحداث دیدیلر یعنی زنهار صقین سا
ده رولوله مصاحبتدن واتلوله اختلاط
ایلمه‌یی معلوم اولدیكه تازه لوردن
احتراز لازمدر بیت از هوا بكذر خدارا
بنده باش زنده كی می بایدت در قید با
ش بكذر ده یاء مكسوره تأكید افاده ایدر
وكذر كاف عجمینك ضمیله ذال معجمه‌نك فتحیله
ورانك سكونیله امر حاضر در معناسی كچ و
قو وترك ایله دیمكدر و زنده زاء عربینك
كسریله ونونك سكونیله و دالك فتحیله و
هاء رسمیله دیری معناسنه لكن اخیرده یاء

مصدریه لاحق اولمغله هاء رسمی کاف عجمیه تبدیل
اولنمشدر وثرنده زاء عجمینک فتحیله ونو
نک سکونیله ودالک فتحیله وهاء رسمیله عیا
لی جامه کبی که حق حریردن اولمیه وبسا
ط یادر یعنی محصول بیت هوا وهوسدن
کیم خدایه بنده اولماز سکا دیلک کوکده
ایسه یمانی جامه ایچنده دیرکلدن مولد
اخوت دیولکیدر که حیات جاودانی ذوق بیت
حوقه پشمینه در بو دوشنکی شوبهار دنیا
موادی نوشنکی حوقه پشمینه یوک حقه
دیمکدر که صوفیلر کیرلر زیرا پشمینه پاک
عجمینک فتحیله وشینک سکونیله ومیمک
کسریله ونونک فتحیله وهاء رسمیله یوک
معناسنه در کوک قیوق یوکی اولسون
کوک عینی حیواتک یوکی اولسون ودوش
دالک فتحیله وواوک سکونیله اوموز معنا
سنه در دوشنکه اولدنیا تنکیمی ایچندر
نوشنک نوشایله دیمکدر یعنی ایچ دیمکدر
محصول بیت یوک حوقه اوموزیکه ایله

یعنی

یعنی حلال جامکی ودنیا نامرادلقندن شربت
نوش ایله زیرا دنیاده نامراد اولمق قیو مرهمان
حق سبحانه وتعالی حضرتلری قوللرنی اخرت
نامرادلقندن حفظ ایلسون امین بیت ای
که دربرمیکنی پشمینه را پاک ساده کیوز اول
کینه سینه را بعض نسخه ده دربرمیکنی واقع
اولمشدر یعنی اوزدیکه چکرسن دیمک اولور
وبعض نسخه ده دربرمیکنند واقع اولمشدر
خطابدن غیبته التفات طریقیله یعنی شول
کمسه که پشمینه حوقه اوزرینه چکر محصول
بیت ای شول کمسه که یوک حوقه اوزرینه
ایلرسک یعنی صوفیلر کبی یوک حوقه وحلال
جامه کیرسن اول کبی وکینه دن پیشکی پاک
ایله زیرا کشی همان ظاهرینی جامه دن حفظ
ایتمکله زاهد وعابد اولمز بلکه اصل باطنی
جامه دن مطلق کوکدر بیت اکرهمی خوا
هی نصیب اخرت رویدرکن جامهای فاخرت
رودانک فتحیله وواوک سکونیله امر حاضر
در معناسی یوری دیمکدر وجامهای جامه نک

جمعیده محصول بیت اکر دائما خوب مراد
لە استرسەك یعنی اخرتدە مراد ونصیب متیسر
اولسون دیو سەك بو دنیادە قاضی لباسلرینی
حریر جامەلری آدن چقار کە اخرتدە
کیمك میسر اولە زیرا من لبس الحریر فی الدنیا
لم یلبس فی الاخرة بیوردیغی معلوم اولە
کە رجالە حریر جامە کیمك حرامدر حتی حرمتندە
شبهە یوقدر لکن ظنیلە حرامدر یوخسە حرمت
قطعیە دکلدر پس بر کشی حریر جامەیی بسملە
ایلە کیسە کافر اولمز انجق اثم وکنهکار اولور
امدی کورکدر کە حریر کیی رجال دخی بسملە
ایلە کیمیەلر زیرا حرمت قطعیە اولیدی
بسملە ایلە کیین کشی تکفیر اولنمق لازم کلوردی
دی بیت بی تکلف باش و دایشی مجوی تی
لە راحت کیی واسایش مجوی ادایشیانك
کسریلە وشینك سکونیلە اسم مصدردر
بزك وزینت معناسنەدر واسایش دخی
اسم مصدردر راحت وحضور معناسنەدر
ومجوی میم نافیەنك فتحیلە وجیمك ضمیلە

حریر جامە کیمك حرامدر وحرمتندە شبهە یوقدر لکن ظنیلە حرامدر
یوخسە حرمت قطعیە دکلدر پس بر کشی حریر جامەیی بسملە ایلە کیمك رجال دخی
کیسە کافر اولمز انجق اثم وکناهکار اولور امدی کورکدر کە حریر
بسملە ایلە کیمەلر حرمت قطعیە اولیدی تکفیر اولنمق لازم کلوردی

حاضردر معناسی استماع دیمکدر محصول بیت
هر شیئە قانع اولوب بی تکلف اول زیور
وزینت واسایش ورنك استماع وراحتك
ترکنی طوت یعنی ترك ایلە حضور وصفا استماعە
زیرا دنیانك زینت وزیورندە حضور
صفا وراحت بقا ووفا یوقدر بیت دربیت
کوکسوت نیکو مباش زیبا جامە خواب
مباش کو کاف عجمینك ضمیلە وواوك سکونیلە
امر حاضردر سویلە دیمکدر کسوت کافك
بینك کسریلە لباس وجامە معناسنەدر
وپهلو یان معناسنەدر عربیدە جنب دیر
لر جیمك فتحیلە ونونك سکونیلە کونیلە اولکی
کبیدر لکن بوندە مخفف اوروت قاقمیوب
کلمشدر ومباش نهی حاضردر لکن نهی غایب
معناسنەدر مستعمل اولور محصول بیت سوزی
اوزرینە دە ایو زیبا جامە ولباس اولمسون
ودخی سویلە یانك التندە جامە خواب
اولمسون جامە خواب اوییقو لباسی دیمکدر
درمراد دوشکدر بیت هجوصوقی دربادی

وصوف باشی با صفتهای خدا موصوف باشی
محصول بیت صوفی کی اسکی جامه ایچنده درویش
لباسنده اول خدانك صفتلری ایله موصوف
اول یعنی صفتلنمش اول دیمکدر حدیث تخلقوا
من اخلاق الله مفهوم شریفی ایله عامل اول
دیمکدر یعنی ای مؤمنلر اللهك خویلریله واو
صاحبله خویلنك وصفتلنك دیمکدر بیت
مرده‌ئی بود یا قالبی بود زانکه خشتش
عاقبت بالین بود خشتش خاء معجمه‌نك کسریله
و شینك سکونیله کرپیچ دکمه معناسنه
در بالین یصدق معناسنه در لکن بونده
یوز یصدوغی مراددر محصول بیت بولادی
تك درویشی و حالسی بود یا جیفه‌یی اولور
یعنی مراددا اما قوت لازمدر که جیفه‌ی دوشمه
ایله قانع اولوب کلیم و حالی استمیه زیرا عا
قبت یصدوغی کرپیچ طاشی اولجقدر قا
لبی و قالبجه حالی معناسنه در دربیان
درویشی و جنب درویشان میگوید حب
حانك ضمیله و یاء مشدده ایله محبت

درسوماك و محبت ایلمك معناسنه در محصول
بیت ترکیب حضرت شیخ درویشلك صفتی و در
ویشلره محبت ایلمك و ایلمنك فائده‌لری بیاننده
بیوردر بیت کی تو اعقلست یا دانش قرین باشی
درویش یدر ویشان نشینی عقلست ده او
لدت سیق و تاادات خیرده قرینه مقید در لکن
ضرورت و ترن ایچون بویله واقع اولمشدر
محصول بیت اکر سنك عقلك علمه قرین ایسه
بو ایکیسنده موجود ایسه یعنی هم عالم و هم عا
قل ایسك درویشی اول و درویشلر ایله
اوتور معلوم اوله که درویش شول کمسیه
درلر که اول دنیایی ترك اتمش اوله یعنی کندی
غنی و مالدار اولدوغی حالده غنایه و ماله میل
و رغبتی اولمیه اما که بونك عکسیدر بیت
همنشینی یه درویشان مکن تا توانی غیبت
ایشان مکن همنشین ده اولدن اخونده یا مصد
دیه محصول بیت درویشلردن غیریسیله
اوتورمقلق ایلمه و مجالست و مصاحبت اتمه
مادامکه قادرسن انلرك غیبت و ذمی ایلمه

وذمی

ایله معلوم اوله که بو درویشاندن منفصل یا
ذیلقله هاء رسمیه یازلدی زیرا مدخول
حقیقتده بو کلمه سیدر انکله جوق منفصل کتا
بت اولنور ضرورت وزن اولمقله بو دخی
املا اولمق ممکن اولمدی بیت حب درویشانی
کلید جنتست دشمن ایشان سزای لعنتست
کلید کاف عربینک فتحیله مفتاح معنا
سنه در نهایت تو کیده کاف عربینک کسریله
قفل معناسنه استعمال ایدرلر و جنتده باب
مضاف محذوفدر تقدیری باب جنت
دیمکدر محصول بیت درویشلره اولان محبت
جنت قپوسنک مفتاحیدر یعنی درویشلری
سومک موجب جنتدر انلرک دشمنی یعنی
درویشلری سومیلر لعنته لایقدر بیت
پوشش درویش غیر از دلق نیست درپی کام
هوای حلق نیست پوشش پاء عجمینک ضمیله
وواوک سکونیله وشینک اولک کسریله اسم
مصدردر کیجک معناسنه در ودلق درویشلی
صوفیلو خرقه سی وکام کاف عربینک فتحیله مراد

معناسنه در

معناسنه در محصول بیت درویشانک کیجه
لکی خرقه دن غیری دکلدر درویش اولان کمسه
مراد دنیوی سوادرنده دکلدر وخلقک هوا
وهوسی ایزنده وسوداسنده دکلدر امّا بعضی
نسخه ده حلق حاء مهمله ایله واقع اولمشدر
بویله اولیجه بوغاز معناسنه اولور یعنی در
ویش بوغازینک مرادی حاجتی اوزره دکلدر
بیت مرد تا نشود بیخود پای ره کجا یابد
که خدای نشود نون اولک فتحیله اداة نفی
در ونون ثانی کلمه دندر واو ده مفتوحه در
امّا بونده ضرورت وزن ایچون ساکن او
قلنمق لازمدر کجا کاف عربینک ضمیله وجیم
عربینک قنده دیمکدر محصول بیت مادامکه
کشی نفسانک باشنه ایاق قومیه یعنی نفسنی
ایاق التنه آلوب مغلوب وزبون ایلم
یه اول کمسه خدانک درکاهنه قنده یول
بوله یعنی نفسنی مغلوب ایتمیان کمسه
واصل الی الله اوله مز دیمکدر بیت مرد
ره درین قصر و باغ نیست بود لا وغیر در

دوداغ نیست موده یول اری دیمکدر یعنی
اخوت یولینک اری عماد اهل الله در وداع یعنی
معناسنه درکه اعضاده اتشله وفتیله ایله یقا
دلو نهایت یونده الم معناسنه در محصول بیت
یول اری اهل اخوت کوشک وباغ قیدنده
دکلدر واناک درهو المندرت غیری کوکلنده بر
شی یوقدر یعنی دنیانک سوور وجورندن
بریدر بیت کو عمارت دایو بر اسمه عاقبت
زیر زمین کی دی نهات عمارت عینده کسوبه
یونده او معناسنده در وکوری کاف عجمینک
فتحیله ونانک سکونیله فعل مضارع مفرد
مخاطبدر محصول بیت اکر او یکی سکنکی اسما
ایلدنسن یعنی یوکسک بنالو ایدوب خانکی
یوجالدرسن حماقت وغباوت ایلرسن زیرا
یر التنده کتی لو اوجقسن مصراع ثانی تحلل
تعلیلدر واقع اولمشدر ویا خود معنا یاد
تقدیر ویاد حذف اولنمه محصول بیت اکر او
یکی اسمانه ایلدرسن یعنی زیاده یوکسک
ویوجلدرسن اخر یر التنده کتی لو اولورسن

بیت

بیت کوچه رستم شوکت زور بود جای جون
بهرام درکور بود شوکت یونده قوت وقد
رت معناسنده در وبهرام دخی بهادر که اسمی در
بادشاه ایدی وبو بهرام دخی وارده اول انجق
پهلوان در نهایت یونده اوله بادشاه اولاد
بهرام درکه داغ اتینک صیدنده دائم ایدی
اخو سبب هلاکی اول اولدی وکور کاف
عجمینک ضمیله وواوک سکونیله مقبره معنا
سنده در وتای خطاب معنی جهتندن جایه
مقید در تقدیری کادم جایت دیمکدر لکن
ضرورت وزن ایجون بویله واقع اولدی محصول
بیت اکر بهادر رستم کبی قوت وزور ایله
مغرور اولمه وزور تکبر ایتمه بهرام کبی یرک
مقبره اولور بیت ای بی نوا اخوت غافل
میاش باه متاع این جهان خوشی دلریاش
محصول بیت ای اوغول اخوتدن غافل اولمه
بو جهانک متاع اسبابیله خوش دل وشاد
دمان اولمه زیرا بی بقادر بیت دنیا ست
جهان صیاد باش کاه نعمت شاکر جبار باشد

یلبات پادشاهك جمشیددر گاه کاف عجمیله قوت
معناسنه در ظرف زمان در نوبت معناسنه در
اضافتی لامیه در ظرفیه دخی دینلور و جبار
اسماء اللهدندر بو اسم ستویقدر **محصول بیت**
جهانك پادشاهلرینه مبالغه‌یله صوایدیجی اول
ذوات الله یحب الصابرین بیورمشدر
نوبت وقتنده جبار شکر ایدیجی اول یعنی
حضرت خدایه شاکر اول که نعمتکی دخی زیاده
ایلیه لئن شکرتم لازیدنکم بو دلالت
در بیان بدبختی محصول ترکیب بو کلماتك
نصیحتاتی بولاتی بختلك صفتاتی بیانندهدر
در **بیت** چار چیز آثار بدبختی بود جاهل
وکاهلی سخت بود **محصول بیت** درت
شی بدبختلکه نشانلری واثرلری در بری
جاهللکدر وبری کاهللکدر بو ایکیسی غفلت
قتی در کاهللکدن مراد عبادات وطاعت
خدایه اهمال وکسل اوزره اولمقدر **بیت**
کی کسی وناکسی بهجا رشد بخت بدرا
این همه آثار شد کی کسی کمسه‌یه تودعکدر

یعنی

یعنی دنیاده بی ضعیف وظهری ومرشد بیری
وملجا ودستگیری اولمیان کمسه در و نا
ناجنس ودنی الاصل ورذیل وخسیس
سقیل اولان کمسه‌یه دولت بو ایکیسده
بدبختلك عادتلری در **محصول بیت** بری
نی کسلکدر وبری دخی ناکسلکدر جمعا درت
اولدی بو جمیعسی پاره مز بختلك اثرلری
ونشانلری اولدی **بیت** آنکه در دینه عبا
دت نیشود پی نشان اناهر [illegible] سعادت نی
شود **محصول بیت** اول کمسه دائما عبادت
قیدنده اولور شکست وشبهه سز اهل سعا
دتدن اولور یعنی شقی اولیوب سعدادن
اولور **بیت** بی هوای خود قدم بر کو نهاد
میتواند کرد با نفسانه جهاد بر کو او دن
مخففدر ضرورت وزن ایچون خفف ایصال
قلنمشدر وکی دکاف عربیله فتحیله فعل
ماضی در تأویل مصدرده در زیرا ما قبلنده
مضارع واقع اولمشدر نفسنکره کاف عربی
ادات تصغیر در وجهاد جمعك کسریله الله

عظيم الشانك يولنده جنك اتمكه دلر محمول
بيت زيرا اول كمسه كه هواسى اوزره ايتقو
دى يعنى هواسنى زيرا پاك ايدوب چكلدى جا
صركادم هواسنى ترك ايلدى اول كمسه نفسى
جكنديله جنك قادر اولور زيرا ما دامكه كشى
هوا وهوسنى ترك ايليه نفسنى زبون اتمكه قا
در اولمز بيت هركه سازد در جهان با خوا
ب وخور در قيامت نبودش ذاتش كذر
خور ضرورت قافيه ايچون خانك فتحيله اوقنور
وبعضلر دلوكه واو رسميله رعايتا دوم
ضميله اوقنور كذر كاف عجميتك ضميله كچت معنا
سنه در محمول بيت هر كمسه كه جهانده خوا
ب وراحت واكل وشربه معتاد اولور يعنى دايما
اويقو وغفلتى ويمه واچمه كندويه عادت
ايدوب طاعت وعبادتده اهمال وتكاسل
ايدر يوم قيامتده اول كمسه يه انتشار
يعنى جهنمدن كچت اولمز بيت دوى كوركه
از مرادى ندارد بى بدركاه او رتو دوا
محمول بيت مرادوار زوردن يوز دوندر
انلر

شكوه اللهك دركاهنه يوز كتور بيت كامراني
هو ينلركانى كشد حود ره خط دركو تانى كشد
كامرانى ده ميم ساكن اوقنمق لازمدر يا مص
مصدريه در خط خاء معجمه نك فتحيله بونده
بوجمله خيمه معناسنه در محمول بيت دنياده
كامرانلق اخرتده حاصل لقه باعث جكوب يعنى
ايونامله طفلهيه اولور دنياده ايونام
قرنه وجائز درخط بوبنه خط واقع اولنمشو
اوله عاده مهمله ثاني فتحيله وطا ء مهمله الطايله حصا
سيونقيب وخوادىكدر بوتقديرجه معنى
بويله اولور محمول بيت دنياده كامرانلق
اخرتده عادسز لقه باعث جكى اول سببدن
يول ادى نفيتى ومرادنى ايونام جكى يا خود
يول ادى غضبنى ايونا ملق جكى ديمكدر
بويله اولنجه هر درده بادات معمول
دا تقديرى اولتور بيت اى برتهى حق جودا
دى اى وحيد ببى حود ير وايله نفسنى بليد
وحيد مفرددر يعنى اى بر كمسه ديمكدر تقديرى
ايشيعنى وحيد دروبله هر كم اولورسه اولور

كامرانى ده ميم ساكن اوقنمق
لازمدر يا مصدريه در وخط
خاء معجمه نك فتحيله بونده
بوجمله معناسنه در

خطاب عام طریقیله دیر ودایه یونده ذوق
ولذت معناسنه در ومواد واوزره معناسنه
در اما پای عو بیتك فتحیله اولنجه عوبی اولور
احمق وغبی معناسنه اولور محصول بیت ای
شخص منقود چونکه احمقك [illegible] وغبینی
طوتوسك ذوق ولذاتی ومراداتی وسنی
اوزره کتمه یعنی نفسی تابع اولمه یا خود احمق
نفسك مرادی اوزره کتمه دیمك اوله بیت
امو تنی حق زقران کوش دار جای نشادی
بیدرت دنیا هوش دار کوش دار حفظ
ایله وادبر له دیمك در زیرا کوش لفظی
کجیدن وکنیدن کلمه لو یله ویونلرك
مشتقاتیله استعمال اولنسه اشتعاك ودکلمك
معناسنه اولور اما داشتن ودا دیدن کلمه
لری مشتقاتیله مستعمل اولسه حفظ وصیا
نت معناسنه اولور قافهم وشادیه اولدی
یا مصدریه در وهوش دار اکاه دیمکدر
محصول بیت حقك امرنی ونهیسی قرآندن
عظیمدن حفظ ایله دنیا شادلقندن

دکلدر

دکلدر اکاه اول غافل اولمه معلوم اوله که هو
ش لفظی دخی تحجی دار دیدن وداشتن کلمه لریله
مستعمل اولسه اکاه اولوب غافل اولمق معناسنه
اولور اما کردن وکنیدن کلمه لریله مستعمل
اولسه فهم اولوب واکلمق معناسنه اولور فاحفظ
بیت هر کم تو ندکامرانی میکند بوخلفتی زندکانی
میکند زندکانی درلك ومعیشت معناسنه در
کاف عجمی ها رسمیدر بدلدر زیرا یاسی مصدریدر
در والف ونون محضا تحسین لفظ ایچوندر محصول
بیت کمسه که کامرانلغی ترك ایتدی ایتك خادقی
اوزره دیرلك ومعیشت ایلر مراد لدعم للقا
تع حدیث شریفنك معنای لطیفنه نظر اولنور
دنیاده واقع اوله غم وغصه یوقدر کوردیکی
ایکی جهانده شاد کام اولور زیرا کامرانلق
خلقی فقر وقافه دروقناعت سبب ازدیاد
راحتدر در بیان بو هیچکار محض ترکیب
بوذکر اولنجق نصیحتلی بو هیچکارلقك صفتی
بیاننده بیت کی همی خواهی که کردی سربلند
ای بو خود در راحت بینی کردی کاف

عجمينك فتحيله درنتكم كواتله بياني كچمشدر
سويلنن يونده يوجه قدرلي معناسنه در
در دالك فتحيله قپو معناسنه دركه عربيده
باب كبي داختن مضافدر بيتده اولدخي
باء اول مكسوره تأكيد افاده ايدر وباء
ثاني مفتوحه كاه دخي در محمول بيت اكر
استي سك كه دائما عالي قدر اوله سن وخدا
قتنده مقبول ومرغوب قدرلي يوجه اوله
اوغر كنديكي وتريكه داخت قپوسني بقله دنيا
داختني ترك ايله بيت هر كه يو بيست اودر
داخت تمام باز شد بروي در دار السلام
يوبست ده كه يا اداة تاكيد در بيست باء
عربينك فتحيله بغلدي ديمكدر باز شد
اچلدي ديمكدر دار السلام قپوسي ديمكدر
دار السلام دخي جنت در محمول بيت
هر كسه كه داخت قپوسي تمام بغلدي يعني يا
بالجمله داختي ترك ايلدي انك اوزرينه جنت
قپوسي اچلدي يعني جنته داخل اولدي ديمك
در بيت غير حق را هر كه خواند اي پسر

كيست

كيست در عالم او را همراه تو خواند لعنته اوقيه
ديمكدر اما تو بالعيدن لنده دعوت طلب معناسنه
شيني در وكم كاف عجمينك ضميله وميمك سكونيله
ضايع وغايب معناسنه در راه يول معناسنه
در تو تاء تائك فتحيله وواوك سكونيله اداة
تفضيلدر كمراهترك معناسي يول ازيتي
طريق مستقيمدن غائب اولمشي ديمكدر عربيده
ضال كبي لكن اداة تفضيل اولديغنه كوره اضل
معناسنه اولور دشوق ديمك اولور محمول
بيت اي اوغل هر كم كه حقدن غيري دعوت
طلب ايلي عالمده اندن اضل كمسه يعني عالمده
اول كمسنه دن ازغين كمسه يوقدر زيرا
خدا اوزره دن غيردن مراد طلب ايدوب
مقيد اولور وحصول مرادي غيردن بلمك
نعوذ بالله تعالى شي كه مقادير درويلكم شونك
محقق در بيت اي برادر ترك عز وجاه كن
خويش را شايسته درگاه كن شايسته لا
يق معناسنه در قپويي ديمكدر زيرا
در قپو درگاه كاف عجميله اداة ظرفدر

مکانده و فرمانده مستعملدر لکن بوراده محللوده
قبوادکی دیمکله معتبر اولنور و عوبیده خیتا
مناسبله در محصول بیت ای قوانیکی عزتت
و منصبی ترك ایله کندی یکی حقه لدیکی وکتوا
داد ایله بیت خوارکی در هر که از دیجاه جوی
ای برادر قریب ایت و درکاه جوی کی دولو
لك ایکیسنده کاف تحجیله فعل مضارعدر جاه
جاه جوی وصف ترکیبیدر منصب استیجی
دیمکدر طالب منصب معناسنه در درکاه
پیوردو عند جواد درکاه حقدر
محصول بیت خود وحقیر اولور هر کسه
که طالب منصب اولور ای قرنداشی کی دو
لت و منصب استمه درگاه حقدن حقیقتله
غنی استه بیت عز جاه هست کوی بستی
میکند حو تحا بو تو پستی میکنند بو بیت
ما سابق بیته علتدر ذیرا بیت سابقده
قوپ حق ادرته عز جاه استمه دیدکده بو
سؤال کوزد ری عز وجاه دن امتناعه سبب
و علت ندر محصول بیت ذیرا عز وجاه هستی

الحقلق

الحقلق جانبنه چکی و الحقدن جواد تعطا اولندوغی
مصراع ثانیده ایضاح ایدوب بیورد یغیدن
بو سلکدن چکدکی دخی اتك سیبیله حیوان غیر
ناطقیه طبقه سنده قالوب ثقیل اولوب انسان
بیننده بوی اولودکی تحذیر ایدرت وجودینه طابجی
دیمکدر یعنی کندویه مائل و کندوی یکمش جود
پسبتده معناسنه در و یا سو مصدریه در بیت
نفسی در ترك هوا مسکینی بود کو شمال نفس
ناداری بود مسکینی آکا دیرلر که بولقمه نفق
قله یه مالك اولیوب کمال مرتبه احتیاجده
بولنه و ساکن اولوب اعضاسی حرکته قادر او
لمیه کوشمال وصف ترکیبیدر تأدیب معناسنه
در اسماء اشارتدر ترك هوایه راجعدر بود
یانك ضمیله و فتحیله لغتدر و واوك فتحیله در
فتحیله
محصول بیت ترك هوا ایتمکده نفسی مسکین
زبون و ضعیف اولودیغی کشی هوای ترك
ایدنجه نفسی پزمردی ضعیف و زبون او
لور ایدی نفسی ناداتك تادیبی بو اولوردیغی
نفسی تادات تادیب هوای ترك ایتمکله اولور

بيت چون دلت بر ياد حق ايمن بود نفسك
اشاده هم ساكن بود ايمن همزه نك و ميمك كسر
لويله امين معناسنه در وامن ت مقاوبدر
و نفسكده كاف عربى تصغير ايچوندر محصول بيت
چونكه سنك كوكلك حقى اكمق اوزرينه امين
اولور يعنى قلبك بر آنكه حقى اكمق امين وراحت
اولور حاصل كلام چونكه دائما ذكر حقيله مقيد
ياده هوا وايديجى نفسيجكك دخى ساكن اولور
بيت هركه او را تكيه بر صانع بود در جهان
بالقمه قانع بود تكيه تانك فتحيله و كافك
سكونيله اعتماد معناسنه در يعنى دايانمق ديمك
در صانع يونده خالق معناسنه در محصول بيت
هر كمسه كه خالقه اعتمادى اولور جهانده بر لقمه
قانع اولور بيت اكتفا بر روزى هر روزه
كن كو نوادى از خدا در بوزه كن روزى ياء
اصليه ايله رزق معناسنه در همزه توسل
ايچوندر روزى كن معناسنه در واخرنده هاء
رسمى تخصيص و نسبت افاده ايديجى اتمكى
معناسنه در محصول بيت هر كونك رزقيله

اكتفا

اكتفا ايله قانع اوله يعنى هر كونكه كفايت ايده
جك مقدارى رزقك بولنسه انكله اكتفا ايله
يا دينى واو بو كونى قيمه اكى اكتفا مقدارى
رزقك بوقايسه خدادن استه زيرا الرزق
على الله بيورلمشدر در بيان صفت مجاهد
ميكويد مجاهد جيمك ضميله جهاد ايلمك درلو
يعنى برهيله جنكك ياتمكه ديرلر محصول تركيب
بو نصيحتلى كيشى نفسيله جنكلشمك طريقى بيا
دوزيدا نفسيله دوكشمك الت حوبى باشقه
در بيت شو نفس نتوان كشت الا باسر چنين
چونكه بكويم ياد كيرى اى عزيز كشت كاف عربى
نسبتك ضميله ديلمك واولدرمك معناسنه تا
وبله مصدر ده در زيرا مضارعه مقارندر محصول
بيت نفس اولدرملك ذكردر الداوج نسبه
ايله ممكندر اى عزيز چونكه اول اوج نسنه
سويليم خاطركده طوت اوتمه معلوم اوله
كه ياد كيرشنده ضمى مفتوحه تندر بكونده مقيد
دولكى ضرورتدر وزن ايچون بيوله واقع اولدى

بیت خنجر خاموشی و شمشیر جوع تیغ تنهای
و ترك هجوع خاموشی سویلمك دیمکدر یا مصدریه
در شمشیر شینك اوتلك فتحی و کسری جائزدر و شین
تانیتك کسریله در قلج معناسنه جوع جیمك
ضمیله آجلق معناسنه در تیغ تینك کسریله قلج معنا
سنه در گوده دلو بسنك و کاف عجمینك ضمیله
تنهای یالکزلق دیمکدر یاء ثانی مصدریه
در هجوع هانك و جیمك ضمیله یم اویومق معنا
سنه در محصول بیت اول نسنه‌نك که خا
موشلق خنجری در و بیر دخی آجلق قلجیدر و
بیر دخی تنها القلق اویقویی ترك ایلمك تیغی
در یعنی بر کمسنه بو اوچ آلته مالك اولسه
اول کمسنه نفسینی اولدرمکه قادر اولور
زیرا نفسی بو اوچ آلتدن غیری نسنه اولدر
مز بیت هرکه او نیز و مرتب این سه سلاح نفس
او هرگز نمی یابد فلاح که کاف کسریله که
رادن مخففدر معناسی کیمك دیمکدر
زیرا تخصیص افاده ایدر و مرتب میمك ضمیله

اسم

اسم مفعولدر معناسی دوزلنمش دیمکدر سلا
ح سینك کسریله آلت حرب معناسنه در مراد
بیت مسبوقده تنبیه طریقیله ذکر اولنان اشیا
در فلاح فانك فتحیله نجات و خلاص معناسنه
در محصول بیت هر کیمسه بو سلاح ایله بونده
اولمیه آنك نفسی هرگز عذاب خدادن نجات و
خلاص بولمز بیت چونکه دل بی یاد اللهست
بود دیو ملعون یار همراهت بود لفظ
اللهستده اولان تاء ضمیر خطاب دله مقید
در تقدیری دلت دیمکدر محصول بیت چو
نکه سنك قلبك ذکر اللهسز اوله یعنی قلبکده
و لسانکده الله ذکری اولمیه ملعون شیطا
نك یار و یولداشك اولور بیت اهل دنیا
را چو دیوار ایدنش لقمه‌های چرب و شیرین
نه باید نش ادا ایدنش الف ممدوده ایله و راتك
مدیله فعل مضارع مفرد غائبدر معناسی بزر
یعنی زینتلی دیمکدر و شین ضمیری اهل دنیایه
راجعدر و چرب جیم عجمینك فتحیله یاغلو
و غلیظ معناسنه در و شیرین شیننك کسریله

طتلو معناسنه در محصول بیت چونکه شیطان
اهل دنیای زینت دنیا ایله اولدیرور و متیقی ایلی رزاول
اهل دنیایه یعنی دوستی و طتلو لقمه لر و طعاملر
کم کورکدر بویله اولنجه شهوت نفسانیه مستحکم
اولوب بنیاد عبادت و طاعت منهدم اولمق
لازم کلور بیت هر که او دربند سیم زر شود
در عقوبت کار او مضطر شود یعنی شنیده بود
دیو لوبینه رشود واقع اولمشدر محصول بیت هر
اول کمسه اقچه و التون قیدینه اولور عاقبت
عذاب و عقابیه ناچار و عاجز اولور لعن عبد
الدراهیم بیت آنکه بهر اخرت کارش بود آن
خدا تشریف بسیار ش بود محصول بیت اول
کمسه که انک ایشی اخرت ایچون اوله خدادن
اکا چوق تعظیم و تشریف اولور تشریفک معنا
سی تعظیم کبی اولمق دیمکدر لکن بونده انعام
و احسان معناسنه در بیت مال دنیا خاکسار
نا دهند اخرت به هیچ کار ناید دهند خاکسار
لفظنده توپراقلو و طوپراغه قوشمق معناسنه در
لکن بونده حقیر معناسنه و ایکی وادی و سفیل معنا

لوبینه

لوبنه مستولدر یعنی هیچ کاره کاف عجمیله در صاحب
و عاید می نامی جمیع محل مانند یک اولکه
دیرلر دهند فعل مضارع جمع غائبدر تحتنده
فاعل ضمیر خدایه راجعدر جمع صیغه سی تعظیم
ایچوندر محصول بیت دنیا مالنی ایچقلو ده دد
نی لره ویررلر و اخرت دولتنی یعنی هیچ کارلره
و صالحلره ویررلر بیت هست شیطان ای پدر
دوشمنت غافل اتش تواهت اندر کونت شیطان
مقدم خبر دوشمنت مؤخر مبتدادر ضرورت
وزن ایچون تقدیم و تأخیر اولنمشدر غافل عیتک
فتحیله اسلوک دیمکلک یونسنه قودقلری دمور
دن باغدر و حلقه در جمعی اغلال کلور اندر کونه
دن بوینکده دیمکدر زیرا کوندن کاف عجمیله
فتحله بوین معناسنه در کونه دیرلر الفلاه
محصول بیت ای قرنداشم سنک دوشمنک شیطا
ندر بوینکده غل اتشی استر یعنی سنی صراط
مستقیمه دن ازدروب جهنمه اتشدن
حلقه طاقدرمغه سبب اولمغه باقر یا خود معنا
ی بیت بویله اوله ای قرنداشم شیطان سنک

دشمنک دخی آتشی غمّی بونیکره استی بو تقدیرجه
شیطان مبتدا دشمنت خبر اولور غمّ آتشه عاد
مت مفعول بوادامقدر اولور بیت مدبری کور
ویدبختی اوردیره کیم اول عالم عقبی بود مدبر افعا
ل بابندن اسم فاعل در ادبار دن کیم کیسنه
کیدیجی کمسه یه دیرلر بونده بدبخت وطالعسز
معناسنه در ویاء تنکیر ایچوندر بدبختده یا اصل
ایچوندر بدبختی یاء اوللک کسریله ویاء تاء نک
سکونیله قاعدهٔ اعجام اوزره در دنیا دیمکدر
لکن عجم آخر کلمه ده واقع اولدن الفی یا ایشکالنده یا
زوب ماقبلی مکسوره اوقیه کلمشلردر معناء دنیوی
ویاء وتاء یی تی اوقودقلری کبی کی فتح کاف
عربیله وبانک سکونیله قمی نصیب وحواله ایلدر
یعنی اول دنیایه توجّه ومحبّت ایدن کمسه آخرت
عالمندن نصیب الامر درمیان صبر وفقیر
میکوید محمول ترکیب کلیات نفحتلی فقر و
صبر بیانیده حضرت شیخ بیورر بیت ای
پسر با یاد حق مشغول باش از خدایق دور همچو
غول باش غول غینک ضمّیله طائفه جنّدندر

نوعدر

نوعدر بیابانده وصحرالرده اولور دورلو دور
لو اشکاله وکونه کونه الوانده کورینورلر ناسی
طریقندن آزدرر وجمعی اغوال وغیلاندر کلور محمول
بیت ای اوغل حقک ذکرینه مشغول اول دخی خلقدن
غول غولکبی ایراق اول یعنی غول نیجه ناسدن بعید ایسه
سنده انلرکبی بعید اول حاصل کلام ناسدن ایراق
لقک غولک ایراقلغی کبی مبالغه ایله اولسون
دیمکدر یوخسه غول کبی اول دیمک دکلدر بیت فقر خود
رایشنو کی بیدامکن محنت امروز را ذپی فردا مکن
امروز بوکون دیمکدر الفک کسریله ومیمک سکونیله
اصلنده ایکی روز ایدی معلوم اوله که روزه ورثیه
وساله اسم اشارت قریب اوله کسره همزه یه دلا
لت ایلین یا حذف اولنور نونیه حایدل اولنور
فاحفظ فردا یارین دیمکدر معلوم اوله که امروز
دن مراد دنیا دیمکدر فرداده مراد آخرتدر محمول
بیت کند وفقر وفاقه کی کمسه نلر قتنده اظهار وانکار
ایتمه یعنی فقرکدن شاکی اولمه بوکونک محنتنی
یادیف ایلمه یعنی کوت دنیا محنتنه تحمّل ایدوب
شکایت ایلمه کله یارینکی آخرت محنتندن خادعی

بوله که زیرا دنیا محنتی غایت شدید و زیاده مشکل
در بیت موت اول کسی که خودا جان دهد غم محور
اخوتا یاك نان دهد موسیمك فتحیله ورانك سکو
نیله اداث صله در محمول بیت اول کمسه که
یادینه سکا جان وحیات ویرر یعنی دنیاده
مادامکه روحنی دخی قبض اتمز غم یمه که اخر
سکا بوا نعمتك ویرر زیرا مادامکه حیات مقرردر
رزق قطع اولنمز بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله
واقع اولمشدر غم مخور اخرکه یاك لب نان دهد
لب بونده دلیم معناسنه در محمول بیت مصراع
غم یمه که اخر بر دلیم اتمك ویرر لکن نسخه
لرده یاك برینه یکی واقع اولوب که کلمه سی ذ
کر اولنمامشدر لکن صحیح نسخه بوم یازدوغمز
در که اخر کلمه سندن صکره یازیغی ضرورت وزن
ایچوندر والا غم محور دن صکره یازیلوب عبا
رت غم محور که کوك ایدی بیت تا بکی چون مور
باشی دانه کش کوتو موری فاقه داری دانه کش
دانه کش وصف ترکیبیدر دانه چکیجی معناسنه
مور دور رزق جمع ایدیجی دیمکدر محمول بیت تا
قیجنه دك

قیجنه دك قوینجه کبی دانه چکیجی ورزق وارزق
جمع ایدیجی اولورسن اکر مور ایسك فقر فاقه
مور انه چك یعنی کونده مالك اولدوغك رزقه
قانع وراضی اولوب کلجك ایامی قیورمه بیت
بر توکل کو بود فیروزیت حق دهد سامندی
غات روزیت توکل لغتده قول امری خدایه
اصمولیوب هر حالده خلقدن قطع تمنا اتمکه
دیرلر اما اصطلاحده بدنینی الحق عبادت
وطاعته صرف ایدوب قلبینی الحق خدایه
تعلق اتمکه دیرلر فیروز مظفر معناسنه در
لکن بونده یای مصدریه لاحق اولمغله ظفر
وقدرت معناسنه در یای مصدریه فتحیله
اوضمسی ضرورت وزن ایچوندر زیرا اصلنده
ساکندر ورورزیت یاسی دخی ضرورت و
زن ایچوندر فتحیله در والا اصلنده روزی
ساکنه اصلیه ایله رزق معناسنه در محمول
بیت اکر توکل اورزینه ظفر وقدرتك اولورسه
هر امورده احوالکی الله تفویض وسپارش ایدوب
خلقدن قطع تمنا اتمکه قادر اولورسه حق تع

حضرتلری کسب وسعی سزلرنده رزقکی ویرو قوشلره
ویردیکی کبی قوله نوق ومن یتق الله یجعل له مخرجا
ویرزقه من حیث لا یحتسب ومن یتوکل علی الله
فهو حسبه بیت از خدا رزق کی بود مرد فقیر کی
دهد قوتشی یکی نان فطیر فطیر تانک فتحیله
شول خمیره دیرکه مایه سی یتشمو دلی رشلده کول یو
غرجه سی دیمکله تعبیر اولنور مایه اتمه سی
اکا اتمکدن اکمقدن ولذت وچاشنده دخی اول
قدر دکلدر معلوم اوله که تانک فطیره اضافتی
بیانیه در محصول بیت مرد فقیر خدایه شکوی
ایدیجی اولور اکی خدانک ازغنی بودلیم مایه سی
بشمش اتمک دخی ویودر بیت خم مشو پیش
توانکی هیچ طاق تانکی دی یاد یا اهل نفاق
خم خانک فتحیله اکری معنا سنه در مشو میمک
فتحیله نهی حاضر در خم مشونک معناسی اکلمه دیمک
در پیش یاء عجمینک کسریله قت معناسنه در
واوک معناسنده ده کلور عربیده عند وقدام
کبی تکی دی نونک فتحیله وکاف عجمینک فتحیله ضمیر
مضارع معلوم مخاطب در محصول بیت اکابر اغنیا

درتزه

قتنده کمو کبی اکلمه یعنی انلرک اوکنده رکوع و
سجود مقدارن اکلوب زیاده تواضع اوزره
اولمه تا که اهل نفاق یار ویولداشی اولمیه سن
ایلچیسی دیمکدر بیت مرد ره را نام وننک
ازخلق پذیرت نفرتش ازجامها دلق نیست
مرد ره یول اری دیمکدر یولدن مراد بونده
عشق یولیدر را تخفیف ایچون ننکک کسریله
عار معناسنه در ونفرت نونک فتحیله وفانک
سکونیله ایکرنمک معناسنه در دلق دالک فتحیله
ولامک سکونیله ودرویشلرک خرقه سیدر محصول
بیت عشق خدا یولی اولسانک خلقدن عاری و
نامی یوقدر یعنی هیچ خلقدن عارلنمز وکهنه
لباسلرندن ایکرنمسی یوقدر حاصل کلام عاشق
حقیقی خلقدن عار وناموسی ترک ایدوب کندو
لباس فاخره ایله بزنمک سوداسنده اولمیوب
که خرقه وعبایه وکهنه عبایه قانع اولوب دائما
محبت خدا وعشق مولا ایله مقید ومشغول او
لور دنیا اهلنک حقنده لا یخافون لومة لائم
بیورمشدر بیت هر که را ذوق نکونامی بود

خاص شماردش که او عامی بود محصول بیت بس
کمک که ایو نامق ذوقی اولور یعنی بین الناس
ایو نامی اولمدن حظ ایدوب اختر تقیّد اولیتو
اینچون خلق ارسنده ایو نام چقارمغه چالشوب
طرف حقی فراموش ایدیسی او کمسه خاص صیمه
اول عامیدر مقبول خدا دکلدر بیت کو تو ادل
فارغ از زینت بود کی هوای جو کیب و زینت بود
مصراع ثانیده اولان زینت دانک کوبه و یا
تانک سکونیله و نونله اکی معناسنه در یعنی اتنوک از
وسته اوروب اوزرینه سوار اولورلر تا خطاب
اینچون ضمیر متصل در تقدیری دله مقید ضرورت
وزن اینچون و قافیه اینچون زینته ملحق اولمشدر
محصول بیت اکر سنک کوکلک زیب و زینتدن
فارغ اوله سکا قیجی ات و اکر سوداسی اولور
یعنی بو سودا که دخی اولمز دیمکدر بیت رو ای دل
چون از هوا برتافتی بعد از آن می دان که حق
دا تافتی محصول بیت قلب یوزینی چونکه
هوا و هوسدن چوردک اندن صکره بل که حق دخی
بولدک زیرا که مادام قلبک هوا و هوسنده اوله

وصول

وصول الی الله تو میسر دکلدر بیت هر که او از حرص
دنیا داو شد بی کمان از وی خدا بیزار شد
حرص جانک کوبه طمع معناسنه در دا ضاوفتدن
منقطع در دنیا داو مال الدار معناسنه در دکو
محل ادادة حال قبیلندندر محصول بیت بس
اول کمسه که حرص طمعدن مال الدار اولدی یعنی زرق
مالی خیرات و حسنات و زکوات و صدقات
اینچون کسب اتمیوب اینچون حرص طمعدن جمع ادرزاق
مالی و رزقلی اولدی شبهه کتو حق تعالی حضرتلری اندن
بیزار اولدی یعنی خوشنود اولمدی دیمکدر بیت
چون شتی مو غی شناسی این نفس را نه کشد یار
و نه بود بر هوا تن را وجه دیمکدر ضرورت وزن
اینچون در بر یونده اداة صورده اولمق و را دات
ظرف اولمق ده ممکندر محصول بیت بو نفسی
دوه قوشی کبی اکله زیرا دوه قوشی نه یوک چکر
و نه هوایه اوچر یا خود و نه هواده اوچر بیت
کر بخی کو بیشی که کویدا اشترم ور بنی یار نی بکو
ید طائرم بیچ یار سکسوره تأکید اینچوندر
یای عجمیتله فتحله و رانک سکونیله اوچارمدر

معناسی اوچ دیمکدر کوید فعل مضارع مفرد مخا
طب در دشی ضمیر شتم موغه راجعدر ومعلوم اوله
که شینی ضمیر اولیک ماقبلی مکسور اولدوغی خلدفنجه قیاس
اوزره در زیرا قاعده فتحه اقتضا ایدر پس بونده
شاذ دنلسه وجهندن خالی دکلدر محصول بیت
اکی دره قوشینه اوچ دیه‌رک دره یم دیو یعنی بن
قوشی دکلم هیچ دره اوچسونی دیو جواب ایدر
واکر اکا یوک قودرک یعنی اورقه سنه یوک قومق
استه یه‌رک قوشم دیو یعنی بن قوشم هیچ قوشی یوک
چکسونی ویوک چکمک انک شاننده میدر دیو
جواب ایدر پس حضرت شیخ دخی نفس امّاره دره
قوشنه تشبیه ایدوب بهانه وتعلله الکا مماثل کتور
مشلودر یعنی نفس امّاره بالسوء دخی عبادت
وطاعت وریاضت وعزت تکلیف ایدسک
دوه لودر دلو وکونه کونه بهانه وتعلله شروع
ایلر بیت چون کناه زهرنکینی دلکش است
لیک طمعش تلخ وبوینی ناخوش است وتکرف
بونده ظاهرده دلکشده کی دل ددت حواد باطنی
در ناخوشی یادخی دیمکدر محصول بیت
نفسی

نفس امّاره نک ظاهری کوکل چکیجیدر لطیف
در امّا باطنی چوکندر اجیدر یعنی زهر زهرک
دادی نیجه اجیسه نفسکده باطنی چوکندر ودا
یحه‌سی بوه مودر یعنی زهرک رایحه‌سی نیجه یوه مو
ایسه نفس امّاره نک ده خویلری واغواسی والقا
سی یوه موددر معلوم اوله که حضرت شیخ نفس
امّاره یعنی مناسبتلو زهرا وتنه تشبیه بیور
مشدر یعنی شجره کیاه برینه درخت واقع او
لمشدر بیت کو بطاعت خوانیش سستی کند
لیک اندر معصیت چستی کند خوان فعل مضارع
مفرد مخاطب بیشو ضمیر نفس امّاره یه راجعدر
وخوانیده اولان یاء ساکنه ضمو ورزدت
ایچوندر مفتوحه اوقنور محصول بیت اکر سنک
نفس امّاره کی طاعت وعبادته دعوت ایدیه‌سک کوشکلک
کلشکلک وکاهلک ایلر اما کناه وعصیانه عزم
چابکلک ایلر بس اسدی چونکی نفس امّاره تدن
حالی بودر بیت نفس را اثبه که دو زندان
کنی کوچه فرمایه خادقان کنی محصول بیت
نفسی اول یکدر که زندانه ایدیه‌سک یعنی حبس

ایدیسن وبسوته امی ایدر دایسه انانک خدا فنی و عکسنی
ایلیسک **بیت** نیست درمانشی بحو جوج عطشی
تاکه سازی دام اندر طاعتش درمانشک
تقدیری درمان ضبطنی در دردمانک مضاف
الیهی محذوفدرشی ضمیری نفسه راجعدر جوع
جیمک ضمیله اجلق معناسنه در عطش عینک
فتحیله صوسزلق در دام مطیع معناسنه در طا
عتنی شینی ضمیری یا سازی کلمه سنه بیقیدی
ویا دام کلمه سنه مقیددر لکن ضرورت وزن
ایچون طاعته مقید اولدی وبنه نفسی زاجره در قافیه
امّا بعصیان خدا ادجاع ایلدی **محصول بیت**
نفس امّاره نک ضبطنه درمان یوقدر اجلق
در وصوسزلقدر غیری یعنی نفس امّاره
نک اجلقدر وصوسزلقدن غیری ضبط
ایلمک ممکن دکلدر حاصل کلام مرادک اکر نفس
امّاره کی ضبط اتمک ایسه اج وصوسز قو تا که
انی طاعت وعبادته مطیع ورام ایدیه سن سنتو
بیت چون ادر دهادی یار کشتی یا رطاعت
بردر جبّار کشتی در دهر اولان درادات

صله

صله معناسنه در دراثنای کلامده کلدر در بونده
ادات تاکیددر واضافتله قبو معناسنه در جبار
دنیی مراد خدادر **محصول بیت** دخی یوله کل
وبولک چکمت یعنی طاعت یولنی الله تعالی حضرتلرینک
قپوسنه چکی مصراع ثانی تفسیرنی حکمته در **بیت**
با بدایت درد ابجات کشیده بودنه همچو سکی نیا
بایی کشید این در دل بوقپونک دیمکدر وقپو یابد
دن مراد الله تع قپوسیدر سکک سینک فتحیله کاف
عجمینک سکونیله کوپک دیمکدر عوبیده کلدی
محصول بیت بوقپونک یوکنی جان ایله چکمک کو
کدر بوخسه کوپک کبی دلنی چکمک کورکدر یعنی
بابی خدایه متعلق طاعت وعبادت یوکنه جان
وکوکلله تحمل ایدوب الطاف مولدیه منتظر اولمق
کورکدر والا یعنی یادینزکودی تحمل ایدوب چکمز
سک صوسزلقدن دلنی چقرمش کوپک کبی اولمق
محققدر یعنی زحمت رحمانت مدد اولور ومعا
ونت طلب ایدر امّا فائده اتمزدیو اقومادن خدا
یه طاعت بولنمدی پس زحمتده لیاقت بو
لنمز همان کلب کبی بیهوده دلنی چقروب محضا

کمثل الکلب ان تحمل علیه یلهث او تترکه یلهث ایة
شریفه سنده مناصب قدر اولور **بیت** بو اوکی
دن کیشی زیبا وها باشی از تفوین بیو
انیا زها پادها دانائی سکوتیله یادک یعمدن
تفوین لعنت معناسنه در و بو ویا او دن
تخفیف دیا بناوها الفاء فتحیله و نونک
سکونیله و دانانک سکونیله انیادک یعنی خدا
ی داد یه و ترکه تو یعنی طرفان اسیدر **محصول**
بیت بو که یو طاعت و عبادت یو کلوین
دن زیوتین چکی یعنی تحمل اتمیوب اعراض
ایدر اول کمسه نک اوزرینه نفرین و لعنت
انیادلر اولور یعنی مبالغه ایله زیاده لعنته
مظهر اولور خدادن دور اولور **بیت** کرده
یاد امانت را قبول از کشتن بی نیاید شد
ملول امانت دن مراد طاعتدر. **محصول**
بیت حضرت شیخ خطاب عام الربقیله بیوردی
نکی امانت یوکنی قبول ایلمشکن بی اسدی
اول یوکی چکمکدن ملول و بیحضور اولمه کی
کمی نتکم قرآن عظیم الشانده وارد اولمشدر

انا

انا عرضنا الامانة علی السموات والارض والجبال
فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان
انه کان ظلوما جهولا **بیت** رونا اول خود فضو
لی کرده وان فضولی از جهولی کرده خود بو معقوله
یولرده ایکی تقدیر و تاکید افاده ایدر فضولیت
اولدن یا مصدریه در فضولی فانک ضمیله عوام
تحریف ایدوب فودل دیدکلری معنی دربی فضو
لک معناسی ارتقلق و زیاده دیمکدر و جهول
جیمک فتحیله مبالغه ایله جاهل دیمکدر و یا
مصدریه در **محصول بیت** اول کون خود
فضوللق ایلمشکن مراد انسان طاعت و
عبادت بویله مشکل اولدوغن بلمیوب قبول
ایلدیکی اشعار در **بیت** جنبشی کن ای
پسر کاهل مباش چون بلی کفتی تنبل مباش
جنبش حرکت جیمک ضمیله حرکت معناسنه در و
یا تنکیری ایچوندر وحدت ده اولسه جائزدر
و کاهل اوشنجی معناسنه در هانک فتحیله او ضمیق
له دمدر زیرا اداب اعجام یوقدر که اسم فاعللک
وزننده اولدن کلمه لرک مکسور اوقنان اوته

حرفلرینی مفتوح اوقودلر مثلا ظالمی وکافری وعا
دضی لدمک وقانک ودانک فتحه لریله اوقودقلری
کبی وس ثینک دخی یوریله اوقویه کلمشلردر ویای ادب
اعجام اوزره لدمک کسریله در اما عوبیده لدمک
فتحیله وقدله در توکیده اوت معناسن افاده
ایدر یعنی بونده تانک فتحیله جسد ویدن معنا
سنه در ونیش تانک فتحیله وتونک سکونیله و
یانک فتحیله کاهل معناسنه در محول بیت
چونکه دوزادله فضوللق ایدوب امانتی قبول
ایلدک امدی عبادت وطاعته حرکت وسوایلم
ای اوغلان شیخ اولمه عالمده واحده چونکه الست بربکم
سوالنه بلی دیو جواب اتدک امدی بو عالمده و
جوده کتور وجسد بیرینه تنیس اولمه بیت نه که
اندر طاعتش کساد نبود حاصلش کمراهی وخذ
لان بود کساد کافک فتحیله وسینک سکونیله او
شکی معناسنه در کمراه کافک ضمیله ویا مصد
ریله ایله ضلالت معناسنه در کاتله یول غایب
اتمک یعنی طریق مستقیمدن ازمق معناسنه
در وخذلان خانک کسریله وذالک سکونیله

دسوایلق

رسوایلق معناسنه در محول بیت هر کسه که خدا
نک طاعتندن اوزکنی اولمه اول کسه یه ضلالت
ورسوایلق اولور بیت راه بی خوفست ودوتر
دات در کمیک ره تروان بو تاغاقی بوزمیت
دوز دات دالک ضمیله وذانک سکونیله دزدک جمع
در اوغرلو وخرسزلر معناسنه در ره کمیک کاف
عجمینک فتحیله ومیمک کسریله پوسه معناسنه در
ره زد قولاغوز ودلیل ومرشد معناسنه در تا
نیده یا وحدتا بوندن یر یانک فتحیله وضمیله
لفتدر معناسی ایدت وکتور دیمکدر محول
بیت یول قورقولودر وخرسزلر پوسیده در
بر قولاغوز ایلت تا کم منزله واصل اولویه غو
یولده قلمیه سن یولدن مراد طریق مستقیمدر هم
خرسزلردن مراد شیطان قولاغوزدن مراد مر
شد کامل اولمه ویاخود طاعت وعبادت اولمه
زمیلق مطلق بیه دیولی لکن بو محلده ذکر کل و
اراده جزء قبیلندندر بیت هنوز لت دود
رت ویادت بسی کوانکو زنشنی کن بسی همان
از دیکران بسی پاء عوبرینک فتحیله بونده زیاده

معناسنده دركوان كاف عجمينك كسريله اوغور معناسنه
دروبيوك ياء عجمينك فتحيله صوكك واو ده معناسنه
درامّا بونده يكو معناسنى افاده ايدر محصول
بيت سنك لك اياق درويوكك زياده اغو
دركه ايله چالشه غنيلى درت يكو وقلمه سنك لكدن
مراد حيّت اعاده ويادت مراد اعمال سيئه
در بيت هركه درده از كوان يادان بود هر
دمش از ديده خون روان بود هر دمشده كه
شيت ضميرى معنى ده ديده يه مقيّد در رواتى بونده
اقيجى معناسنه در امّا مصراع اقلده اولدن يادان
يادك جمعيدر يوكلى ديمكدر لكن كوانله وصف
توكيبى قبيلندن اولسه وجهدن خالى دكل
در محصول بيت هركسه كه بو يولده اغريوكلى
لودن اوله هردم وهرنفسده انك كوزندن
قان اقيجى وا قبجى اولور يعنى اغر يوكلى لودن
اولدن كمسنه چوق زحمت چكوب قان اغلى
خصوصاً منى ليده اياق اوله بيت لدشنه
دارى سيان كى يادخويش ورنه دروه سخن
بينى كاد خويش لدشه دا ديونده چدانسا
ندر

ندر ومصراع اوّلده بو اوات تعليل مقدّر اولسه
جائزدر محصول بيت چونكه بوله شه طورتوك
يعنى بو ثقيل جسدك وار در كندى يوكلى يعنى
وخفيف ايله يوخسه بولده كندى ايشكى قتى و
مشكل كوررسك بيت مذكورده اولدن يادى
سؤال وجواب ايله بيان ايدوب بيورر بيت
چيست يادت جيفهٔ دنياى دون كنى چو او
كى دهٔ خورد و زبون محصول بيت يوكلدن مراد
دنيا جيفه سيدر كه انك ايچون حق قتنده عزّت
تنى وخورمتسى وزبون اولمشسكدر زيرا طا
لب دنيا حق قتنده كلب حقيقيدر دنيكم الدّنيا
جيفة وطالبها كلاب بيوردلشيدر بيت
وقت طاعت تيز تغد وچون يادياتى وزهمه كار
جهات آزاد ياتى محصول بيت طاعت وعبادت
وقتنده يل كبى تيتز يوريجى اول يعنى اهمال ومسامحه
ايدوب اوشنكى اولمه وجهاتك جميع ايشندن
فارغ وآزاد اول يعنى اشتغال دنيويه كلّى توك
ايدوب ظاهركى وباطنكى عبادت وطاعته صرف
ايله در بيان خصال ذميمه خصال خانك

کسیله خصلتلرك جمیدر خانك فتحیله خلق خو
وخوی معناسنه در ذمیمه چرکین ویره مز خویلی
بیاننده در بعض نسخه ده نیك ودیشت میکو
یدواقع اولدی تقدیر در خصال نیك ودیشت
محمول ترکیب شیخ ایو ویره مز خویلرك بیاننده
بیو در معلوم اوله بو نسخه اولکندن مناسبدر
بیت چار چیز دیکر ای نیکو سرشت هست از
جمله خلایق نیك وزشت چار چیزی ده یاتیکی
ایچونده وحدت ایچون دکلدر سرشت بونده
خوی وطبیعت معناسنه در محمول بیت ای
ایو خویلیکی دوست تثنیه دخی وار در جمله مخلوقات
دن ایو در ویاره مز در یعنی اول خویلرك ترکیبله
متصف اولدن جمله مخلوقات دن ایو در وکبیره
مقید اولدن جمله مخلوقاتدن یاره مز در
بیت نوان جها اول حسد کینی بود ذات کذ
شتی عجب خود بینی بود معلوم اوله بو بیتده
بود کلمه لری ادات خبر محمول بیت اول دورت
خوی دن اولکیسی حسد در که کیندر اندن کچدی
صکره عجب در که کندو اوزین کورمکدر ذات

کذشتی

دعکدر محمول ترکیب وکلامك نصفلری جویکلری ویره مز

خویلی

کذشتی دن بری کلمه سی تقدیر اولنمق لازمدر
که صکره معناسنی افاده ایده بیت خشم دیکر قر
وناخوردنست خصلت چارم بخیلی کردنست
خشم خانك ضمیله غضب معناسنه در محمول
بیت دخی غضبی یو تقتما مقدر ودوردنجی
خصلت بخیللك ایلمکدر بیت ای پسر کم کو و کم خوار
این خصال دیعاذ بوای انکه زشتست این خصا
کم کاف عربینك فتحیله ومیمك سکونیله اکسك
معناسنه واز معناسنه در لکن بو محلده کلی تر
کدن عبارتدر ونتکم سابقا بیانی مکرر موجود
اتمشدر کم کاف عجمینك فتحیله وواوك سکونیله
بونده امر حاضر معناسنه در اولدن چکینك د
یمکدر ولکن بونده کم ایله مستعمل اولمقیق و چکونه
دیمکدر کم کاف عجمینك کسریله وواوك سکو
نیله جوده واطراف معناسنه در فعال فانك کسریله
فعلك جمیدر محمول بیت ای اوغل بو خویلری
جوده یتلوده اصاد بونلره ترکیب اوله ذیرا
بوایشلر جو کندر ویره مزدر بیت غل غیشی

یکذار چون دزد پاک شو پیشوا انکه خاک کوری
خالک شو غل غشنک کوی خیانت اتمک ویره مق
معناسنه در یکذار ده یا تأکید ککوید وکاف
عجمینک ضمیله امر حاضر در معناسی قو دیمکدر لکن
بو محلده معنای لازمه سی مراد در که ترک ایله
الوندیکی پاک دیمکدر محصول بیت کین و
حسدی و خیانتی ترک ایله الوندیکی پاک
واری اول اندن اولکه طوپراق اولورکت
طوپراق اول یعنی طوپراق اولمزدن اول طو
پراق اول دینک معناسی موتوا قبل ان تمو
توا موافقنجه دخی حیاتده ایکن لوازم دنیا
یی ترک ایدوب اشتغال اخرته مشغول اول
دیمکدر زیرا موت ایکی قسمدر بری موت کسبی
درکه لوازم حیاتی و دنیایی ترک ایلمکدر و
بری دخی موت ضروریدر که حیاتی ترک ایلمک
دربس معنی موت ضروری ادشمزدن اول موت
کسبی ایله اول یعنی عجب و کبری و لوازم حیا
تی و دنیایی ترک ایدوب جانب تواضعه

مبذول

مبذول و اشتغال اخرته مشغول اولک زیرا موت
ضروری ایرشنجه بر ساعت دخی متوقع دکلدر نته
کم قرآن عظیم الشانده وارد اولمشدر اذا جاء
اجلهم لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون
بیت حرص بگذار و قناعت پیشه کن اخواز
مردن یکی اندیشه کن حرص حاء مهمله نک
کسریله طمع معناسنه در و قناعتک معناسی خدا
نک ویردیکی رزقه راضی اولوب زیاده سنه
طالب اولمامقدر کن کاف عربینک ضمیله در نو
نک سکونیله امر حاضر در کیندن مشتقدر
معناسی ایله دیمکدر محصول بیت طمع ترک ایله
و قناعت صنعت ایله اولمکدن بو تکی ایله
یعنی موتی فراموش ایلمه دیمکدر بیت با محبان
باش دائم همنشین تا توانی دور اعدا را
ببین بو بیت سابقا اخلاق حمیده بیاننده
بیورلموه ایدوب بیان اولنمشدر دو
صفت مدبری میکوید محصول ترکیب
بدبختلک صفتک بیاننده بیوردر معلوم
اوله که میکوید ک فاعلنه تعظیم قصد اولندقده

میفرماید معناسنه‌در بیت چار چیز آمد دلیل
مدبری یادگیری شی کی تو در وشی خاطری هر مدبری
ده یا مصدریه‌در دروشی خاطری وصف ترکیبی
اقسامندندر وخاطری بونده قلب معناسنه‌در
اولمق جائزدر وفکر معناسنه‌ده اولمق جائزدر
یا خطاب ایچوندر محصول بیت دورت شی
بدبختلك نشانی کلدی ای اذبرا کوستدك قلب
پاك اندیشه ایسه‌ك یعنی نسخه‌ده مصراع ثانی بویله
اولمشدر یادگیری شی چو شنیدی ای (اخی) پس معنی دخی بویله
اولور ای اخی اذبرله چونکه ایشتدك ای قرنداشم اما
رعایت قافیه جهتندن اولکی نسخه اولیدر بیت
مدبری یا رشد بابله مشورت هم بجاهل داشت
سیمدر ورت ایله الفك فتحیله ویانك سکونیله احمق
معناسنه‌در مشورت میمك فتحیله دانشمق معنا
سنه‌در داشتن مصدردر ویرمك معناسنه‌در
مفعولنه مضافدر محصول بیت بدبختلك او
لور احمقله مشورت ایلمك دخی جاهله آقچه والتونکی
ویرمك مشورتدن صکره بر کودن کلمه‌سی تقدیر
اولنمق لازمدر که ایلمك معناسنی افاده ایده

بیت

بیت هرکه پند دوستان نکند قبول در حقیقت
مدبرست ان بو الفضول معلوم اوله که عوجب پوشیده
مبالغه قصد اتسه ابو یا آم کلمه‌لرین ادخال ایدر
ب تقیید ایدرلر پس ابو الفضولك معناسی فضول
باباسی دیمکدر وجهی مبالغه‌یله کندو حدده مقدا
رندن بلیوب ایچق کندو زعمیله وفکر فاسدیله عاصی
اولدقده کمسه دیرلر بو الفضول الفك و ابو الفضل
الفله بو معنایه‌در لکن الف ضرورت وزن ایچون
حذف اولنمشدر محصول بیت هر کمسه که دوست
لرك نصیحتنی قبول ایلمز حقیقتده بدبختدر و
بو الفضولدر دیمکدر ومعلوم اوله که فضول ترکیده
فضول دیدکلری معنیدر نتکم سابقا ابیاتده مفصل
بیان اولنمشدر بیت هرکه از دنیا نکیرد عبرتی
هست از ان مدبر جهان نفرتی عبرت عینك کسری
بونده اوکت الحق معناسنه‌در یا تنکیر ایچوندر و
یا وحدت ایچون اولور نفرت نونك فتحه وفا
نك سکونیله بونده قچمق معناسنه‌در محصول
بیت هر کمسه که دنیادن عبرت طوتمیه اول بد
بختدر جهانك نفرت واردر یعنی تمام جهان خلقی

زیاده لك وار تفلك اصلی دیمکدر یعنی مبالغه ایله

اندن نفرت ایدرلر **بیت** مشورت هر کسی که
با ابله کند دیو ملعون شی سك کمراه کند شیخ خیری
ابله له مشورت ایدن کمسیه دا یعنی کمره کاف
عجمینك ضمیله و میمك سکونیله ازغون معناسنه
در غوییده یکی وکمراه دینلور الف له لکن یو محلده
الف حذف اولنمشدر **مجهول بیت** هر کمسه که احمق
ایله مشاوره ایده ملعون شیطان انی ازغون
کویاك ایلر **بیت** انکه مال و زر دهد یا جا
هلان انجنان کسی کی یودان مقیلدن
مقیلدن میمك ضمیله وقافك سکونیله ویانك
کسریله مقبلك جمعیدر که قاعده اعجام اوزره معنا
سی دولتلو وسعادتلو دیمکدر **مجهول بیت**
اول کمسه که کندو مالنی جاهلره ویره انجلیی
کمسه سعادتلودن قچن اولور یعنی اولمز دیمکدر
پس معلوم اولدیکه جاهللره رزق ومال و
یوروب رعایت ایلمك ید نجتلك ایشی **بیت**
زرچو جاهل راهی اید یکف میکند اسراف بیاکه
وتلف زر دانك فتحیله ودانك سکونیله التونه
وتکلی اقچه یه درلو **مجهول بیت** چونکه احمقلك

احمقلك

احمقلك اوجنه التون اقچه کله چونکه اسراف
وتلفه ضایع ایلر و بعض نسخه ده مصراع ثانی
بویله واقع اولمشدر میکند اسراف وبیسیار یو
نده میکند معناسنه در ایلر دیمکدر یعنی اسراف
ایلر وتلف ایلر دیمکدر اسراف بونده عبث یره
مال خرج اتمکه دیرلر حق تعالی ذکره اسراف وبال
عظیم در نتکم نظم شریفده واردر ولتسرفوا ان
الله یحب لا یحب المسرفین فی **مثنوی بیت**
ثانی بنوعا نفرت ایله بید اذجهالت بکی
بسلد بنوتند را بکسلد یاء تاکیدك کسریله
کاف عجمینك ضمیله وکسریله سینك ولامك فتحیله
یدقعو مضارع در معناسی اوزره وقوت دیمکدر
معلوم اولدیکه یاء تاکیدك تفضیلی مضموم اوقودیلور
یودنخی جائزدر معا اما عجمینك نا ذکلری علی الدوام کسره
سی اختیار ایدرلر هم ناکت دخی بونده در و
مشتقات داخل اولدن بالوجه یوکه کوره قیاس
اولنجه سماع محتاج اولمز بیوند ره یاء عجمینك
فتحیله ویانك سکونیله وواوك فتحیله بونده سبب
اتصال معناسنه در کوچه بو قچه معناسنه دخی وار

بیت ثانی مثنوی دن
از دوست ابد نبیدرا
از جهالت بکا با کسلد بیوند را

اما بو محلده مناسب دکلدر محصول بیان دو
رتندن احمق نصیحتنی و کلامنی یعنی قبول ایلمی جا
هللکدن اتصالمنی اوزردر قور یعنی طریق
حق اولشمسنك بیلمیجی ایدوب کیده ندر
نیسیندن جواد دوستلوك نصیحتنی و کلم
احمقانی قبول اتمکله طریق مستقیمه اهل اولمز
اما یکسلن قطع معناسنه اوقمق خود دو ودر
تنکم کاشفه شکلات شرح کلستان بودر
تحقیق ایلمشدر بیت غبغب کیمان دمانم
ای جوان تا نیاشی اذ شمار ایلهاب یکی
کاف عجمینك کسریله احواض دو معنا بو طوت
دیمکدر یعنی یدن مستقدر جواب جیمك
ضمیله یکت معناسنه در شمان شینك ضمیله
بونده بولاك و ذمه معناسنه در ایلهاب
ایلهاك جمعیدر محصول بیت ای یکت دما
ندن بو عیوب طوت یعنی متنفر اول احمقلر
ذموه سندن اوجیه کی بیت هر کو ادعقل الا
هی بود نغداوان بادکی اهی بود الکاهی الف
ممدوده ایله و کاف عجمیله و یاء مصدریه ایله
خبرداد

خبردادلق معناسنه در تن د نونك فتحیله وقت
معناسنه در اد یاد الفك کسریله و دالك سکونیله
و دانك سکونیله اغمال باینده مصدردر اما
بونده بختلك معناسنه در وکمراهی یاء مصدریه
ایله اذغونلق معناسنه در محصول بیت
هر کسکه که کمال که عقلدن خبردارلغی اوله
انك قتنده بدبختلك اذغونلق اولور صاحب
عقل اولدن کمسه بدبختلکی ایوکو دیموب از
غونلق عد ایدر معلوم اوله که هر کو ادت
صکره یه کله کلمه تقدیمی اولنمق لازمدر که
بیان ظاهر اولوب ادایی بوله و کوجه تتبع
اولنان نسخه لرده بولنمدی معنی ویردکده
تقدیم اولنمق کرکدر در صفت بنودك باتاك
و ذالك ضمیله و کاف عجمی اولو معناسنه در و تعبیر
میمك ضمیله و عینك سکونیله اعتیاد اولنمشی
دیمکدر محصول ترکیب بو نصیحتلی اولو واعتیاد
اولنمش شیئلر بیانده در بعضی نسخه ده در صفت
دانشی واقع اولمشدر یعنی علمك صفتی بیانده
در بو نصیحتلی دیمکدر اولور بیت چو جینا امد

لیکن خود
بونلك ومعنیسی بی نماید خود ولیکن در نظر خود
خانك ضمیله اوقو وکچاك معناسنه در محصول بیت
دوردن نسنه اولور ومعنیسی کاری لکن نظرده اوقو
کورینور بیت ان یکی خصم است ودیکی آتش است
یاز بیمادی کور دل ناخوش است یاز بونده دخی
معناسنه در وبیمار دیده یا مصدریته در محصول
بیت اوردر تدن بری دشمندر ودخی آتش
در ودخی خسته لکدر که کوکل اندن ناخوشدر
بیت چار دینی دانش که ادا اید توان همه
تا خود ننماید ترا وچار جهت وچار دم وچار دیوها
دم جیم عجمینك فتحیله دوردن معناسنه اسم عدد
در وجمعی بو لفتده یعنی جمعی بو معنایه در لکن
میمی اولان کلمه لوده دالی مضموم در ادا اید الف ممدود
ده ایله قصر مقادر عدد وغابند دادایدن نشقدن
معناسی بودر وزینتلی دیمکدر محصول بیت دورد
دنجسی علمدر که سنی بونلر وزینتلی اکاه اول بو
جمله یعنی بو دوردن شئ لکا اوقو دقده کورینمی
معلوم اوله که خصم ودشمنی هر نه قدر اوقو ایسه
انی بیوك کوروب حذر اوزره اوقو کوکدر

بسی

بسی دشمنی حقیری بیچاره کورمك چاتی ذکلدر
زیرا ومولود قبلجه دن چوق مواضع متعدده طو
توشوب بر باد وخاکیله یکسان اولمش وختمکی در
نجه کلك لاك نقددن انایس بیوك وچوق کورمك
کوکلدن زیرا چاتی درکه حق تعالی المدن ادم هلاك
اولور وعلم نقددن انایس اهلی معنیسی ومشق
ایله بیرانی دخی اولو کورمك کوکلدن ونجد
نتکم حضرت شیخ بو منکو دالی تفصیل ایدوب
بیوردی محصول بیت بسی که در چشمش عدو باشد حقیر
از جای او کند دوری نقیبی نقیبی بونده نفرت
معناسنه در محصول بیت هر کسه که انك کوز
ینده دشمنی حقیر اولور یعنی کوزینده دشمنی خورد
حقیر وبیچاره کورینور بر کون اول دشمن
حقیری بر کثرت نفرت ایلی یعنی ضرورتی کوردیب
فریاد ایلی قچی یاخود نقیبی بونده مجازا فریاد و
فغان معناسنه اوله یعنی دشمنی خورد وحقیر کو
روب حذر اوزره اولمغله بر کون اندن خرد
مشاهده ایدر بیت ذره آتش چو شد افروخته
بینی از وی عالمی را سوخته محصول بیت بر

ذرّه اتشی بونکی یالکلندی اندیت عالمی یاقت
مشی کوردکت ذرّه دخی جاذبونده قیلجمدی
ذرّه اتشی زیاده قاتندت و عالمده اعلادی
ناتنکیی ایچوندر بیت علم اکی انداك یود خو
دشی مداد ظالتکه داود علم قدری شماد لمزه که
کاف عجمیله اذ معناسنه در و شماد یونده صای
عدد معناسنه در محول بیت علم اکی اذ اولور
سه ده الحکود طوتم زیرا اناك ایچون علمك حسابی
بسو قدری ومقداری وار در یعنی نقدار
ایسه شوق و عشقی معلومدر داد کلمه سی اکثری
وار لقدن کنایت اولنور نتکم سابقا نجی ایله
بیان اولنمشدر فاحفظ بیت دریغ اندکیکی اندرکی
غمخوارکی ده ته بینی عجز در بیچارکی غمخوارکی
و بیچارکی ده اولان کاف عجمیلی های رسمیدن
بدلدر زیرا یونلی اصلی غمخواره و بیچاره در
اخلویته یا مصدریه لاحق اولمغله های رسمی کاف
عجمیه تبدیل اولنذی یسی لازمدر که هاء
رسمی کاف عجمیله کنایت اولنیه اما جمعیلی بو
ایکیسنی بو یرده جمع ایدوب کنایت اتدیلر

محول

محول بیت از جق خسته لق ایچون غم بیچیلك
ایله یعنی قابی و علاجنه تدارك کوریوخسجا
ده سی لکده ضعیفلك و کوجلك کوردکی بعضی
نسخه ده مصراع ثانی بو یله واقع اولمشدر تا بینی
عجز در بیماره کی تاخته لکدن عجز کورمیه کی
دیمکدر عجزلك معناسی ضعیفلك در بیت
کر درد کو ذا نخود کسی علاج خوف ان باشد که یدکی
در مزاج محول بیت اکر کمسه یاشی اغرینه علا
ج اتمیه خوف اول اولور که مزاج یده حو اولور
بیت یا شی از قول مخالف بحذر بدشی اذ
ان کی پادداری ای یسو قول مخالف بری بوینه
اویمقی سوزه دیو لو لکی بو محلده مخالفدت
مراد دوشمندر یعنی قولك مخالف اضافتیله
میدر قول قافك فتحیله یونده سوز معناسنه در
حذر خوف معناسنه در محول بیت دو شمناك
سوزندن حذر اوزره اول صقین اندن
اولکه ایقدن دوشوب سوجه کی یعنی باشکه
دوز کاردن بو مصیبت کلمه دن اول دو
شمناك سوزندن صقین حذر ایله اندن تولیم

عامل اولمه بيت آتشى اندك تواند كشتن

ياب اى آن سعت كه كيرد التهاب آتشى ده
ياتنكين ايچوندر كشتن ضم كاف عربيله يوننه
سوندرمك معناسنه در وبايده با مصاحبته
ايچوندر واب الف ممدوده ايله صو معناسنه در
واى دارى قوياد معناسنه در وكيده استعمال
اولنور اكثر وقت مصيبتده مستعمل در حاصل
كلام دورت دلدن صادر بو لفظ در التهاب
الفك كسريله طوتوشوب يالكلنمق معناسنه در
محصول بيت آزجق آتشى صو ايله سوندرمك
ممكن در واى اول وقت كه طوتشمق ويالكلن
مق بوله يعنى طوتشوب يالكلندقدنصكره سو
ندرمك مشكل اولور دبيات انجه ازو رسوا
بى خيزد خيف دخانك كسريله قالقور ديمك
دركه بونده ظاهر و پيدا اولور معناسنه در محصول
تركيب بونصيحتلو اول شئنك بياننده در كه
اندن رسوالق پيدا وظاهر اولور يعنى بعض
نسنهده در صفت ايچونچى ميكند واقع اولمشدر
ايچونچى لدمك فتحيله اوتكولك وعناد ايليق كشيه

ديولو

ديولو محصول تركيب بونصيحتلوى خصومت شنيع
ايچونچك صفتى بياننده بيورور بيت اى بسى كه
كس دارد پا چكى چارديكى هم شود موجود تيغ
ديكى بونده غير معناسنه در محصول بيت اى
اوغل نيجه كه دورت شئى طوتى هم چارديكى دخى
موجود و پيدا اولور يعنى اوش دورت نسنه نك
ضمننده حاصل اولور بيت عاقبت رسواى ايد
از لجاج خشم را نكند پشيمانى علاج لجاج لد
ملك فتحيله چكشمك معناسنه در علاج عينك
كسريله درمان معناسنه در محصول بيت
چكشمكدن عاقبت رسوالق حاصل اولور
وغضب پشيمانلقى درمان ايلمز يعنى نسنهده
وه امده واقع اولمشدر بويله اولنجه حاصل اولدى
معناسى وريلور ومعلوم اوله كه اول دورت
شيئك برى چكشمكدر كه ضمننده رسوالق حا
صلدر وبرى غضبدر صوكنده پشيمانلق مقرر
در وظاهردر اما نه قائده بيت بى كمان از
كين خيزد دوشمنى حاصل آيد خوارى ازكاهل
تنى كين كافك كسريله يونده اولو لنمق وبيو

كاسنماك وتكيلي لك معناسنه در خنيق ولغتده قالقي
ديمكدر بونده ظاهر و پيدا اولور معناسنه در و شمني
ده ياء مصدريه تني ده ياء مصدريه در معناسي
تنبللك واوشنكانلك و سستلك ديمكدر محول
بيت تنكيلكدن شكنج و شنه تو دوشمنلك پيدا و
ظاهر اولور و تنبلكدن خوارلق و عزتسزلك
حاصل اولور معلوم اوله كه اول دوست شيلدن بوي
دخي تنكيلكدر كه انك ضمننده عداوت پيدا اولور
وبوي دخي تنبلكدر كه انك ضمننده ذلت پيدا
و هوان حاصلدر نتكم حضرت شيخ مذكور بيتلكي
توضيح و تنويه ايدوب بيوردر بيت چون لجوجي
در ميان پيدا شود بنده از شوخي او رسوا شود
شوم كنيند ضميله لغتده بومنى يلدزلو خيسز
كمسه يه ديرلر بونده ياء مصدريه ايله بومرلق
معناسنه در محول بيت چونكه اورتاده معاند
چكيشيجي ظاهر اوله عبد مكلف انك بومزلقندن
رسواي اولور بنده دن مراد عبد مكلف در
يعني ابتساق كاملدر بيت خشم خود را چونكه
راند جاهلي پشيماني بنود حاصلي راند نونده

شكنو

فخجيله

فخجيل سوور معناسنه ديمكدر فعل مضارع در
رانيدندن مشتقدر جاهليده ياء تنكيري
ايچوندر پشيمانيده شين ضمير جاهله راجعدر
وما قبلي نون مكسوره اوقنمغي على خلاف قياسي
ضرورت ووزن ايچوندر محول بيت چونكه
كندو خشمني سوره يعني بو تقصيري اظهار ر ا
شكاره ايليه اكا پشيمانلقدن غيري حاصل قا
نه اولور بيت هر كه گشت از كبر بالا گردنش
دوستان گردند اخر دشمنش گشت كاف عجمينك
فتحيله بونده اولدي معناسنه در يعني شجره كرده
واقع اولدي ودخي كاف عجمينك فتحيله گشتن معناسنه
در گردند فعل ماضي جمع غائب در معناسي اولدي
لر ديمكدر محول بيت هر كسه كه بيوكلنمكدن
وتكبرلكدن بويني يوجه اولدي يعني مغرور و
خودبين اولدي اخر دوستلري اكا دوشمن او
لديلر بيت كاهلي را هر كه سازد پيشه اي پدر
خواري بيايش تيشه كشه وكاهلك
معناسنه در وياء غير مكتوبه تنكير ايچوندر و
حدتده اولور اما نيسه ده البته تنكير و معلوم

اوله كه تيشه ذكرى بو محلده تردد آوردندن كنايت
در محصول بيت بر كمسه كه كاهلكه كاهلكى
صنعت و عادت ايدينور ذلت و سفالت انك يرى
ايا غنه بوشيشه كلور ياخود تيشه كلور ديمكدر
يعنى كاهل اولان كمسه خور و حقير اولور ذلت
و حقارتدن كندويه ضرر و آفت اصابت اتمك
مقرردر و معلوم اوله كه ياى ذكرى بوتده ذكى
جزء ادادن كلامه قبيلندندر بيت خشم خوردا
كى فرو نخورد كسى عاقبت بيند پشيمانى بسى
اكر فرو نخورد دى فعل ماضى طوتلسه نون نافيه تلفظده
بو مقدار مكث لازمدر و نخورد بيتده بو تقد
يرجه خاء مضموم و راء و دال ساكن اوقنور اما
فعل مضارع اعتبار اولنورسه خاء مضمومه و رادن صكره
واودن صكره واو ساكن اوقنور بونى تلفظده
مكث اولماز بسى ياء عربينك فتحيله و ياء اصليه
ساكنه ايله چوق معناسنه در محصول بيت اكر
بر كمسه كندى غضبنى يوتمزسه يا توتمزسه
عاقبت چوق پشيمانلق كورديسى لازمدر
كه كشى خشمنى كندى نفس امارهسنه مغلوب
اتميوب

اتميوب انى كندويه محكم تصرفنده مغلوب ويرنو
ايلمك كركدر يوخسه ضعفاى و دنيه تصرفنده اولنور
غضب و خشمك صوكى پشيمانلقدر اما نفعانك
الحاصل فى الحقيقت بهادر و پهلوان در اول
كشيدر كه غضب وقتنده ضبط نفسه مالك اولور
غضبنى يوتمقه قادر اولور حديث شريفنده دخى وا
رد اولدى ليس الشديد بالصرعة انما الشديد
الذى يملك نفسه عند الغضب بيت هر كه او
افتاده و تن پرور دست نيست ادم كمتر از كا
و خرست بود وصف توكيبى در معناى تن
بسلمى ديمكدر دائما اكل و شرب ايله مقيد او
لدن كمسه يا طلاق اولنور كم كاف عربينك فتحه
و ميمك سكونيله اكسك و از معناسنه در و تو
ادات تفضيلدر تانك فتحيله و كافك ضميله
اوكوز معناسنه در و خر خاء معجمه نك فتحيله اشك
معناسنه در محصول بيت بر كمسه كه تنبل و
تن پرور در يعنى اكل و شرب ايله مقيد اولوب
كاهلدر انسان ديمكدر اما اوكوزدن و
اشكدن ادنى و احقردر افتاده لفظنده

دوشمشی دیمکدر اما بونده کاهل معناسنه در در
بیان چاپچیق بقاندار در محصول ترکیب بو
نصیحتلو بقاسی اولمیان دولت شیئ بیاننده
در بعض نسخه ده صفت ناچیشی واقع اولمشدر
اولکی اولی در بیت چاپچیقای خواجه کم دارد
بقا کوشش دارای مؤمن نیکو لقا بعض نسخه ده
سیمون لقا واقع اولمشدر خواجه خانه نک ضمیله و
واو رسمیله والف ایله عزیز و دانشمند و تعظیمی
واجب اولان کمسنه لره دیرلر و اقتنی موتا
سنه دیو کلور کم کلمه تو کدن عبارتدر کوشش
دار حفظ ایله دیمکدر نیکو بوقاروده مفصل
بیان اولندی و نیکو نک کسریله و کاف عجمینک
ضمیله ایو دیمکدر لقا یوز معناسنه در کم عجم دوی
دیر محصول بیت ای اقتنی دولت سنه بقا طوتمز
ای ایو یوزلی مؤمن حفظ ایله یاخود ای بیاک
یوزلی مؤمن حفظ ایله دیمک اوله زیرا میمون
میمک فتحیله یانک سکونیله و میم ثانینک ضمیله
مبارک معناسنه در بیت عهد سلطانا بقا کمتر
بود یعنی عنایت دوستان خوشتر بود محصول
بیت

بیت پادشاهلک ظلمتک بقاسی ازدق اولور یعنی
اولمان اشرف صکره دوستلوك ازادی و قوسی
خوشلوک اولور ولطیفلرک معلوم اولسنکه پا
دشاهلرک ظلمتک اصلا بقاسی و ثباتی یوقدر
تمامنکم بو پادشاه ظالم اولدی در عقب اکا
جانب خدادن بو آفت ناکهانی ایرشور کم
تخت سلطنتندن نیجه دور و مهجور اولدی
یعنی بیلیور یب خاکیله یکسان اولور و دیو
لوك اداو بر اخبار نصیحت و اثار سعادتدر
و فی الواقع ایکیشی لوده در عقب بنه ما بینی
لونیده صلح و صلاح منعقد در بیت دیکوات
چون که باشد از زمانت بی بقا چون صحبت
ناچیشی دان دیکی بونده دخی معناسنه در و
باتنکیبا ایچونده یکنی و معناسنه دکلدر مهر
میمک کسریله بونده محبت معناسنه در و فیا
تنکیبی ایچوندر محصول بیت دخی او لحبت
که عورتلودن اول بقاسی یر صحبت ناچیشی
یعنی دنیا و بد اصلک صحبتی ثبات بقا اوزره
دکلدر دیو حضرت شیخ عادت قصدی اوزره

مذکوری تفصیللری توضیح ایدوب بیوردی بیت یا
رعیت چون کند سلطان ستم موروا باشد بقا
دره ملك کم ملك دیمکدر ضمیر سلطنت ومملکت
معناسنه در محصول بیت چونکه پادشاه رعایا
یه ظلم ایلیه آنك سلطنتنه بقا وثبات اولمز
زیرا ثبات الملك في العدل دیمشلردر بیت
کو تو از دوستان اید عتاب کم بقا باشد چو
خطه بردوی آب خط خانك فتحیله یونك یازی
معناسنه در محصول بیت اگر سکا دوستلرك اذا
دینك دخی ثبوتی اولمازی کوتی الحقیقه اذا ایدن
لوسوده اولدم یته پشیمان اولوب یادشمه
لوی مقربدر ویاخود یعنی دوستلردن عتاب
واذا اصلا صدور ایتمز دیمك اوله ویاخود
جواب شرط محذوف اوله یعنی دیمك اوله که اگر
سکا دوستلردن عتاب واذا کلسه رنجیده
اولمه زیرا بقا وثباتی اولور صو یوزینه
یازدیغی یو تقدیرجه مصراع ثانی حکم تعلیله
اولور بردویده برا دات ظرف معناسنه در زیرا
بعض نسخه ده واقع اولمشدر بیت چو تو بنا جفا

نشنید

نشنید آدمی کمترك بیند از ایشان همدمی آدمی
ده یا وحدت ایچون اولمق ادای مفاده کبیا ولدی
نی محتاج کتابت دکلدر آدمی بو نوع کشی معناسنه در
کمترك ده کاف عربی ادات تصغیر در همدم بونده
دوست معناسنه در یا مصدریه در محصول بیت
چونکه بر کشی ناجنسلردن دید اصللوله اوتوره
مصاحبت ومجالست ایلیه انلردن از چوقدر
ستلق کورر یعنی هیچ اصلا انلردن دوستلق کورر
مز دیمکدر زیرا انلر یدا اصل وناجنسی دنرد
بسی انلردن دوستلق متصور دکلدر نتکیم
حضرت شیخ تو بیت مذکوری تأکید وتوضیح ایدوب
تشبیه طریقیله بیوردی بیت زاغ چون فارغ
زبوی گل بود نفرتش از صحبت بلبل بود
زاغ قوزغن دیدکلری قوشدر که سیاه اولور لکن
نی بیا قتده کوردکه وجودده آوازده همان
سیاه قوزغه بکزر لکن ذره قدر سیاهی یوقدر
آما نادر در محصول بیت قوزغه چونکه کلدن قو
قوسندن فارغ اوله بلبلك صحبتندن اکه نفرت
اولور یعنی قوزغنك کله میل ورغبتی یوقدر

بلبلله قوتشمدن دخی حظ اتمش یعنی قصه دن
حقه بود که ناجنس ویداص چونکه انسانیتدن
وادی لکدن عیبدر انسان کاملك صحبتندن
محفوظ ومحروم اولمان بیت صحبت ناجنس
جان کاهی بود جمع داریت حال اکاهی بود جان
کاه وصف ترکیبیدر معناسی جان اکسیدیجی د
یکدر و کاهده کاف عربیدر ویا مصدریه در
وجمع دیدیکی جمیع خلقه عبادتدر وادات صر
در اکاهده کاف عجمیدر ویاء مصدریه دربو
کلمه سی بوننه امر غایب معناسنه در محصول بیت
ناجنس ویداصلك صحبتی جانی ضعیف وسیما
اید یجیلك اولور جمیع خلقه بوخالدن خبر دار
لق اولمسون بیت چون ترا تاجنو اید در نظر
ای بسی چون یادکی از وی درکذر نظر بونده
ذکر حال اداده محل قبیلندن در مصراع ثانیده
واقع اولان چون واو اصلیه ساکنه ایله ادات
تشبیه ویا اسم بر معناسنه در و از وی واوك
فتحیله ویانك سکونیله ضمیردر ناجنسه راجعدر
درکذر ده اولان در دالك فتحیله ورانك سکونیله

ادات

ادات تاکید درکذر کاف عجمینك ضمیله وذالك فتحیله
امر حاضردر معناسی کچ دیمکدر محصول بیت چونکه
ناجنسی نظر کاهله وقرشو کله کلدی ای اوغل اندن
یل کیبی کچ یعنی طور دیب انکله مصاحبت ایلمیه در
بیان چارچینی که انچار چینی شد تمام بوتن
کیبانك معناسی ظاهردر بیت چارچیز دیکی
از چارچیزی دیکو شد تمام چون شنیدی یادکی
دارای غلام محصول بیت دورت نسنه غیوری
دورتدن تمام اولدی چونکه اشتدك خاطر
کده طوت ای غلام بیت دانش همی باید از خرد
کیرد کمال از عمل نیست همی باید جمال محصول
بیت کشینك علمی عقلندن کمال طوتر یعنی
عقلیله کامل اولور وعملدن نیت حسن جمال
بولور معلوم اوله که اول دورت شئینك بریسی
علمدر که عقلیله تمام اولور وبری دخی نیتدر
که عملیله تمام اولور بیت دینت از پرهیز کامل
می شود نعمت از شکر شامل می شود پرهیز محرمات
شبهاتدن صقنمغه دیرلر محصول بیت دینك
پرهیزدن کامل اولور ونعمتکی شکر یله شامل اولور

شامل لغتده قیلیجی معناسنه یعنی نعمتك قیلیجی
اولور دیمكدر مراد نعمتك شكر ایله كامل اولور
وشكر ازدیاد نعمته باعث اولور دیمكدر یعنی
بونلردن دخی معلوم اولدیكه اولدوقتنه
نك یری دخی دیمك ایمش كه زهد وتقوی ایله
كمال بولور ویری دخی نعمت ایمش كه شكر ایله تمام
اولمسی ظاهر اولدی بیت هست دانش را كما
لات كما از خرد نیست را عمل كی تنكی د كما
لات كمالات جمعدر وكمال تمام اولمق معناسنه
دونكی نون نافیه نك فتحیله ونون اصلیه نك
سكونیله وكاف عجمینك فتحیله تنكی مفرد عدد
نفی مستقبلدر معناسی یقمز دیمكدر محصول
بیت علمه عقلدن كماللر واردر وعمل كی تنكم
كه تعقل ایلمك هست بوتنه ادات خبر معناسنه
اولمغه حاجت یوقدر زیرا بعضیلر هست بوتنه
است معناسنه دردیدیلر بیت شكر نعمت
را كمالی می دهد غافلترا كوشمالی می دهد
كمالی ده اولدن یا تشكیه در كوشمالیده اولدن
یادخی اتاك كبی در محصول بیت شكر نعمتك كما
ل

كمال ویرور وغافللره تادیب ویرور یعنی اكلمه
كا نه نعمت صاحبندن اكاه وخبردار اولور
بیت شكر ناكردن زوال نعمتست بهی شكر
كمال نعمتست زوال یوتنه نقصان معناسنه
در وزوالدن یو مضاف مقدر در تقدیر كلام
سبب زوال نعمتست دیمكدر محصول بیت
شكر اتمامك نعمتك اكسلمسنه سببدر وشاكر
ك نصیبی كمال وازدیاد نعمتدر نتكم حق تعالی
قرآنده ولئن شكرتم لازیدنكم وارد اولمشدر
یعنی شكردن مراد منعم عفوك نه ایچون خلق
اولندیغنی بیلمكله صرف ایلمكدر بیت علم را
بی عقل نتوان كار بست بیشی بی عقل نمی
باید نشست تتبیع اولنان نسخه معلوم
مصراع اول هیت یوزنه واقع اولدیغی امانیده
موجوددر ایچی لساننده اولقدر سلیم بستی
ایچی مقوله بنشت لدیم كلمه بیولد زیده كه
عقل كلمه سی تلفظ اتدكده قافی تنی كچوب
جزء تانیه اولدن تانك ضمه سی یو مقدار
اشباع اولنه محصول بیت علم عقلك ایشی

بیلمک ممکن دکلدر یعنی ایمان دخی مستفید اولمق
وعقل کتورلر قتنده اوتور حق کوکمی نمی باید جمع
مضارع عدم معناسی کوکمی دیمکدر نخستست نو
نک کسریله وشینک فتحیله وسینک وتانک سکو
نلریله فعل ماضی در معناسی اوتوردی دیمکدر
لکن بونده مصدر معناسنه اولدوغنه سبب مضا
رع مقارنت واقع اولمسیدر دیو قاعده بو
درکه ماضی مضارعدن صکره واقع اولسه مصدر
اولور بیت بی خود دانشی و یا الست ای پسر
علم موغ وعقل یا الست ای پسر خود خاء معجمه نک
کسریله ودانک فتحیله عقل معناسنه در وبال خرد
وزیادت معناسنه در محول بیت ای اوغل
عقل تو علم صوردر زیادت دیو ای اوغل علم قوشدر
وعقل قانددر معلوم اوله که مصراع ثانی حکم
تعلیلده در بیت بس که علمی دادر ونبود براز
از طریق عقل باشد بی کمان علمی ده یا اتنکس
ایچوندر وبو علمی معناسنه وان اسم اشارتدر
علیه داخلدر وکمان کاف عربینک فتحیله بو
نه کمان معناسنه در محول بیت بس که

علم

چونکه کمال بنده وادر دنی
بوده بیشتر زهد وعطاء عشقدر
دی بود

چونکه کمال بنده واد دی بود
بیشتر زهد وطاعتشدر دیه

علم طوتو یعنی علم داروانک اوزرینه اوتور یعنی عمل
ایلمز طریق عقلدن کمال اوزره اولور اول
کسه باشد یک تحتنده اولان فاعل ضمیری حصا
ع اولدیغی کسیه راجعدر عالم بی عمل ارباب
دل قتنده عقلدن دوردر ایدیکی بیاندر
در بیان انکه بعد از رفتن امکان باز
آمدن نیست محصول ترکیب بو نصیحتلر اتلوک
بیاننده درکه کتدن کلدن صکره کرو کلمک ممکن
دکلدر بیت چاچتی انکه بعد از رفتنی
از محال تدست باز اوردنی اوردن الف
ممدوده ایله وراولک فتحیله وضمیله ودالک تحیله
مصدردر کتورمک معناسنه در محول بیت
دوردن سته دراقلکه اناک کتدکدن صکره انی
کیرو کتورمک محالاتدندر بیت چون
حدیثی رفت ناکه بر زبان یا که تیری جست
بیرون از کمان چون حدیث سوز معناسنه در
ویا وحدت ایچوندر ورفت رانک فتحیله قا
وتانک سکونیله فعل ماضی مفرد غائب در لغتده
معنا کتدی دیمکدر اما بونده واقع وصادر اولدی

دیمکدر و تا کم نونک قافیه ایله و کاف عجمینک
فتحیله و هاء و اصلیه نک سکونیله اکثر معناسنه
در و ذیاک زانک فتحیله و ضمیله لغتدر لغتده
دل معناسنه در و یا حرف عاطفه در فارسیده دخی
معناسنی افاده ایدر که چوق بیاندر معنا یوردن
صکره در تقدیر کلام تیرجکه دیمکدر لکن ضرورت
وزن ایچون مقدم واقع اولدی و تیریده یا وحدت
ایچوندر و تنکیر ایچون اولور جیست جیم عربینک
فتحیله و سیق و تانک سکونیله فعل ماضی
در معناسی صیچردی دیمکدر جستند فعل مستقبل
محصول بیت چونکه بو سوز دلدن اوزره واقع
و صادر اولدی یعنی سویلندی دخی بو اوق یایدن
طشره صیچردی بیت ما یار چوق اوده حدیث گفته
داکی نکو داند قضای رفته واقضا بونده حکم
ازلی معناسنه در وا ادات مفعولدر محصول بیت
سویلنمش سوزی یکور بخه کتوردکی دخی واقع
و صادر اولمش حکم ازلی کم دوندرده حق
مصراع ثانیده بو ادات عاطفه ایراد اولنمق لا
زمدر بیت بازکی کو ددیوانه اختی همچنین

عموی

عموی که ضایع سختی محصول بیت چونکه اوق انداک
قبضه‌سندن کیرو دونمز یعنی کیرو دونمز هم بو نجلین دور شول
عمر که ضایع ونلف ایلدک یعنی بونک دخی رجوع
محالدر بیت هرکه بی اندیشه گفتاری کتی بودیش
ندامتهای بسیاری بود محصول بیت هر کیمسه که
اناک سوزی فکرسز اوله اکا چوق ندامتلق و پشیما
نلقلر اولور بیت تا نکفتی می توانی گفتنش
چون بکفتی کی توانی بنهفتنش تا نکفتی تا
سختنی را تقدیری نه در تا توقیت ایچوندر سخن
سینک ضمیله و خانک فتحیله سوز معناسنه در سینک
فتحی و خانک ضمی دخی جائزدر و یا وحدت ایچون
در و را ادات مفعولدر و نکفتی صیغه‌ای معروفه
تاکیدی نفی فعل ماضی مفرد مخاطب در معناسی سویلمدک
دیمکدر بکفتی ده بای مضمومه تاکید ایچوندر و نهفتن
نونک ضمه و فانک سکونیله کیزلمک معناسنه در لکن
بو محلده نون ضرورت وزن ایچون ساکن اوقنور
معلوم اوله که فارسیده مصدره داخل اولدقده
بالوک حرکه سی ما بعدنک حرکه سنه تابعدر
الا فتحه ده دکل فتحه یای ساکن ماقبلی مفتوح

اولسه اول زمان باده خم وکوزه جانی در لکن
بو قاعده ده بالحق تأکید ایچون اولدوغی حا
لده اما مصاحبت والصاق وظرفیه ایچون کیم
اولدقده البته مفتوح اولور کوک مصادرده
اولسون وکوک سائر اسماده اولسون دخی معلوم
اوله که عجمینک نادر کلوری فارسیده پای اصلدن خصوص
او قدیلی مکی اصل کلمه دن اولوب ده اصلنده خصم
اوله محصول بیت هادمکه سوزی سویلمکه قادر
اولورسک چونکه سویلمک آنی کیلمکه قچی قادر
اولورسک یعنی اولمزسک دیمکدر بو نه نه توانی
تقدیرینه در بعض نسخه ده در بیات عمرا میدان
غنیمت دیو بر فصل واقع اولدی بیت عمرا
میدان غنیمت هر نفسی چون دود دیکی نیا
ید بان بس دیکی بونده ینه معناسنده در دخی معنا
سنده کلدر و بس پای عجمینک فتحیله بان تأکید
ایدر محصول بیت عمری هر نفسده غنیمت بیل زیرا
چونکه کیدر دینه کیرو کلمز مصراع ثانی حکم تقلیلده در
بیت هیچ کس از خود قضا را رد نکرد هر که راضی
از قضا شدید نکرد محصول بیت کمسه قضایی

کندوسندن

١١ - کندوسندن رد ایلمدی هرکیم که قضادن راضی
اولدی بره حق ایلمدی بیت هر که میخواهد که
باشد در امان مهر می باید نهادن بر دهان
اقلکه که اسم در کیم معناسنده در شخص ذوی
العقولدن عبارتدر و میخواهد فعل مضار
ع وحد غائب در دیمکدر استر دیمکدر وکه
حرف بیاندر مهر مهرلک ختمیه بوزنک معناسنده در
لکن بونده مراد صمت سکوت در و باید کرکدر و
لازمدر دیمکدر نهادن نونک کسریله مصدردر
معناسی قومقدر و دهان دالک فتحیله اغزدر
بعض نسخه ده زبان واقع اولمشدر محصول بیت
هر کیم استر امان ایله اولا اغزی اوزرینه سکوت
مهرنی قومق کرکدر زیرا سلامت الانسان کو
ت اللسان در بیت کی تو دکو عمر دادی عزیز
چون رود بیش نخواهی دید نیز بیش بای
عجمینک کسریله ارتق دیمکدر شی ضمیر عمره راجعدر
مصراع ثانی حکم تعلیلده در محصول بیت اکر عمری
عزیز ومحترم طوتسک لایقدر زیرا چونکه
کیدر دخی ارتق آنی کورمیسی معلوم اوله که

عمرى عزيز ومغتنم طوتمنك معناسى عمره تعظيم
ورعايت حضرت الله تعالى يه عبادت وطاعت
وكسب علم ومعرفت اغدت حاصل اولور دوبيت
خاموشى وسخاوت بونلك معناسى ظاهردر بيت
حاصل ايد چارچيز از چار چيز ياد دار اى نكته
ازمن اى عزيز محصول بيت دورت نسنه دن
دورت نسنه حاصل اولور خاطرکده طوت يونکته
بندن بيت خاموشى را هركه سازد پيشه کرد
ايمن بنود ش انديشه محصول بيت هركيم كه
سويلمه مكى صنعت وعادت ايليه اول كمسه امين
اولور قورقوسى اولمز بيت كى سلامت بايدت
خاموش باش كشت ايمن هركه نيكى كرد فانى محصول
بيت اكر سكا سلامت كرك ايسه اسم اول سويلمه
امين اولدى هر كمسه كه ايلكى اشكاره ايلارى يعنى بلد
دن خلاص بولدى هر كمسه اشكاره ايلكله مشهور
اولدى بيت از سخاوت مرد يابد كوودى شكى
نعمت را بود افزون تحى سود بوده اولور معناسنه
در يا مصدريه در شكى نعمته مضاف دكلدر محصول
بيت سخاوتلكدن كشى اولوقى بولور شكر نعمت
زياده

زياده دكلك ويرر بيت هركه او شد ساكن و
خاموش كرد از سلامت كسوتى پوشش كرد آولكى
كرد كاف عجمينك فتحيله اولدى ديمكدر ومصراع
ثانيده اولان كرد كاف عربينك فتحيله ايلدى ديمكدر
در محصول بيت هر اول كمسه كه ساكن اولدى و
ايسم اولدى اوم دنه سلامت لباسى ايلدى كسوتى
كافك كسريله وضميله لغتده لباس معناسنه در بيت
كى خواهى كه باشى در امامت دو نكويى كن تو با خلق
جهان محصول بيت اكر استرسك كه امن امانده
اولسن يورى جهان خلقنه ايلك ايله بعضى نسخده
اهل جهان واقع اولدى ينه خلق جهان ديمكدر
بيت هر كرا عادت بود جود كرم در سيان خلق
باشد محترم محصول بيت هر كيمك كه جومردلك و
كرم عادتى اوله خلق ارا كسنده عزيز ومحترم او
لور بو معنى را تخصيص ايچون اولدوغنه كوره در
واكر واصله ايچون اولور سه يوبله اولور هر كمسه كه
جومردلك وكرم عادتى اوله الى آخره وهر كرادن
مضكره يو كه كلمه سى حرف رابطه صفت اولمق ايچون
تقديرى اولنه نتكم تصويره معناده تقديرى اولنور

بیت هر که کار نیک باید میکند آن همی دانکه
یا خود میکند خود خانه هم بو محلده موافقت
قافیه ایچون خانه فتحه ایله تلفظ اولنور لکن
واو رسمیه رعایته فتحه سی روم ضمه ایله اوقنق
کورکدر اما بعض لهجات ضرورت قافیه ایچون
مطلق فتحه ایله اوقنور دیدیلر محصول بیت
هر کمسه که ایو ایشی ویا خود یوه ماز ایشی ایلر اول
کمسه یالکه جمله سنی کندو به ایلر بیت ای برادر
بندهٔ معبود باش تا توانی باصفا و خود باش
محصول بیت ای قرنداش حق سبحانه و تعالی حضر
تلرینك بنده سی اول مادامکه قادرسن سخاو
وجود ایله اول بیت باش از بخل بخیلان بی
حذر تا نسوزی در سقر محصول بیت
بخیللرك بخلندن حذر اوزره اول تا سنی
سقر آتشی یقمیه سقر سینك فتحیله و قافك
فتحیله جهنمك اوچنجی قپوسی اسمیدر
بیان آنکه خواری آرد بیت چار چیزی پرورد
هد از چار چیز نشنود این نکته جز اهل غنی
دهد بو نره حاصل اولور همانند در محصول بیت

دولت

دولت نیمدن دولت غنی حاصل اولور بو نکته یی
اهل ادراکدن غیری کمسه دکلمز یعنی نصیحته
مصراع ثانیده چار چیزدن بر دهد از چار چیز واقع
اولدی تا ی خطاب ایله مناسبی بودر که دولت
تنسنه دولت نسته لکا غنی حاصل وبوت بو وجه
اوزره دهد ده بو محصول تمام مقابلنه اولور کذا فی
الشمعی بیت هر که را صادر شود این چار کار
بیند از چار دیکر بی اختیار محصول بیت هر
کمسه که اندن بو دورت ایشی صادر اوله اختیار
سز اول غیری دوردی کورر بیت هر که در با
یان کاری نتکی عاقبت روزی پشیمانی خورد
محصول بیت هر کمسه که بر ایشك صوکنه نظر
ایلمز عاقبت بر کون پشیمان اولور بیت چون
سؤال او ز خواهی کن مرد ماند تنها هر که
استغنا استخفاف کرد محصول بیت کشی چونکه
سؤال کتورمدی خوار اولور تنها قالور هر کمسه که
بینلك ایلدی سؤال کتورمز مراد دلنمکدر
تنها قالمقدن مراد خلقدن تا چو یا حتی از اتمه
لیدر یعنی چونکه بر کمسه دلنجی اولوب خیر سؤال

ایله بیلمك والحاصل اتمشی اولور یعنی بوکشی اند
احتیاب ایدرب اول کیمسه یالکز قالور بو بیت
مذکور اکثر نسخه‌ده بولنمدی لکن بعض نسخه‌ده
بولنمقله یازدوق بیت یعنی که نکند احتیاط
کار ها بر دلش اخر نشیند یار ها محصول بیت
یعنی که ایشلرنك لدیق وتدبیرلری ایله عاقبت
اتنك کوکلی اوزدیته یوکلو قونور یعنی عظیم الملی
واقع اولور دیمکدر بیت کلوا لستهزه پا سلطان
کند کار خود را سوی ویران کند الستهزه
الغاك کسویه ج وعناد معنارنه دو القی لستیزه
دخی دیولر محصول بیت یعنی که پادشاهلره
ج وعناد ایله کندی ایشنی یالندن بیشه ویران
ایلر بیت یعنی که کشت از خوی بد نا ساز
کار دوستان از وی کند فی شدت فرار
ناساز کار موافق وا یو معنالنه دور
یعنی بوت تافیه داخل اولمیه یو عکسی اولور
محصول بیت یعنی که بره مز خویلی مخالف
دیره مز اولاندی شبهه یوق انلر دوستلری فرار
ایدر یعنی قچی دیمکدر بعض نسخه‌ده کنند یرینه
کنند

کنند واقع اولمشدر یعنی کنند قصر مقارع مفرد
غایب دو معنالی ایلی فورد عکدر بیت یعنی که
پا سلطان دلیری کو مرد دو دهادك مال جاه و خود
تن بسیعه مو دیمك ضمیله اولدی دیمکدر سپرد
سینك ضمید ویای عجمینك ضمیو احمولدی دیمکدر و
تسلیم ایلدی معنالنه دو کلور محصول بیت یعنی
یعنی که پادشاه ایله ج اتمه یی ادولتك ایلدی مال
جان و تن هلاك كللكه اصمولدی بیت یعنی که او
یاغی شود پادشاه روز او جوت تیره شب کرد
سیاه یاغی از غوف معناسنه دو محصول بیت
یعنی کیمسه که پادشاهه یاغی اولور انك کونی قره
کیجه کبی سیاه اولور یعنی راحت وحضور کورد
میوب خوف خطردن خالی اولمز بیت یعنی که او
ازکیو پاشد کو یورك از همه تنها بماند همچو کرك
محصول بیت یعنی اول کیمسه که تکبرلکدن بیوك
یاغی اولور جمیع خلقدن یالکز قالور قورد کبی
که کره اولدن کاف عجمیدر دو بیان ترك تکلف
تکلف زحمت چکمکه دیرلر بعض نسخه‌ده
دو بیان ترك زینت واقع اولدی بیت

سوچه ادایی یدستان ای یسی کم توانی دل بکنتم

ای یسی یدستانده یاسع معناسنه در ودستان صا
دق دیمکدر ویدستده یاضمه معناسنه در ودست
الٔ در واو الف ممدوده ایله ودانک سکونیله امر
حاضردر معناسی کتور دیمکدر محصول بیت ای
ادعا ایلکی صادق ایله نه یوزسک اکر قادر او
لورسک کوکل الهکتور بیت تانکیری ترک عزوحال
جاه از جهان یوسو نیاجی چنکاده محصول بیت
مادمکه عزت ومال ومنصب ترکنی طوتمیهسک
کاده یکی جمیعسندن بکتی اوزده کلمزسن مراد
بوددکه مادامکه ملوای ترک اتمیهسک عالی قدر
عظیم المرتبه اولمزسن وحضرت جناب عزته یول
بولمزسن بیت بیذرت مردی خویشتن از کسی
قصد جان کرد انکه او داکسی بیت نیذرت بر
تن بهتر از تقوی لباس در تکلف مرد را نبود
اساس تقوی حوامدن وشبهه لو شیلردن احتراز
اتمکدر یعنی دیدیلر که حرامدن احتراز اتمک
تقوی وشبهه لو شیلردن احتراز اتمک ورع دیمکدر
تقویدن اخص در اساس لفتحه تمله دیرلر اما

بونده

بونده ثبات معناسنه اولمق روشندر محصول بیت
زینکم تقویدن ایورک لباسی یوقدر تکلف
دنیاده ثبات اولمز یعنی زینت دنیا ایچون ز
حمت ومشقت چکدرکشی یه فائدهسی اولمز بیت
که او در بند آرایش بود در جهان فرو تن
آسایشی بود محصول بیت که اول کمسهکیم زینت
ورک قیدنده اوله جهانده راحت وحضور فرزندی
اولور بیت عاقبت جز نامرادی نبود شی که
از عیش وشادی نبود شی عیش عیشک فتحیله بونده
ذوق وصفا معناسنهدر محصول بیت عاقبت
اکه مراد حصول لق دن غیری اولمز ذوق صفا وشاد
لقدن اکه نصیب اولمامق مراد بودر که طاعت
وعبادتی ترک ایدوب دنیادن قیلم سروراو
لنلر آخرت صفاسندن محروم قالورلر بیت
خودستایی بود شیطان بود انکه خود را کم زند
مردان بود بو دکلملری بو زده فعل مضارع در
یانک ضمیله وواوک فتحیله دالک سکونیله محصول
بیت کندیی اوکیجیلک شیطان صفتی اولور که
کمسه که کندویی ادنا اوور یعنی الچقلی ادا اولور

[illegible]

بیت گفت شیطان من ز آدم بهترم تا قیامت
گشت ملعون لاجرم لاجرم شیطانه والدیه موشابهدر
محصول بیت شیطان بن آدمدن یکم دیدی قیا
مته دك شیطان ملعون اولدی بیت از تواضع
خاك آدم می شود نور تا از سرکشی گم می شود
محصول بیت خاك تواضعدن آدم اولور شعله
نار سرکشلکدن ضایع وضال اولور یعنی ناپدید
و بلورسز اولور بیت دانه شد ابلیس از مستکبری
گشت مقبول آدم از مستغفری دانه شد اسم
مفعولدر مستکبری ده اولدن یا مصدریه در
محصول بیت شیطان تکبر جهلکدن سورولدی
آدم استغفار ایتجکدن مقبول اولدی یعنی
شیطان متکبر اولمغله مردود و ملعون اولدی
آدم مستغفر و متواضع اولمغله مقبول اولدی بیت
شد عزیز آدم ز استغفار کرد خوار شد شیطان
چو استکبار کرد محصول بیت چونکه آدم
استغفار ایلدی عزیز اولدی چونکه شیطان تکبر
لك ایلدی خوار و ذلیل اولدی بیت دانه چون
پست افتد زیر پستی کند خوش چون سر بر
کشد

کشد پستی کند خوشی بشق معناسنه در
محصول بیت دانه ایچق دوشی آنی یوجه واوت
ایدرلو خوشه چونکه بو قوو یاشی چکوانی ایچق
ایدرلو من تواضع رفعه الله ومن تکبر وضعه الله
ثم دنیا ذاتك وباناك فتحه لو یه اورت معنا
سنه درکه عوض فوق دیرلو دست الصغا سنه در
پستی زیر درت وصف ترکیبیدر معناسی الچاو
سنوت والی اوستی دیمکدر لکن بو محلده مطلق
یوجه واوت معناسنه در اولدوغی لا یخفی در
در بیان ابلهان گوید چاه جبی ایدنشا
نی ابلهی یا توکیم تا بیابی آگهی محصول بیت
دولت نسته احمق نشانی کلدی سکه دییم
تا که اکا آگاه بولسن یعنی خبردار اولسن
بیت عیب خود آنکم نبیند در جهان یا
شد اندر جستن عیب کسان جسته جیم
عیبینك ضمیرا ستمه ك واره ممتاز معناسنه در
کسان کسك جمعیدر کمسه لر دیمکدر محصول
بیت او کمسه که جهانده کندی عیبنی گورمیه گوزلك
عیبنی اره مقده واستماك اولور بیت تخم بخل

اندر دل خود کاشتن انکه امید سخاوت کا
داشتن. المجم تا ناك ضمیره بو تسته ناك امیدنه
دیولو که بعد ابتدف حاصل اولور حیوانه
وغیریه استعمال اولنور بحلله اضافتی بیا
نیه در و بحل یا ناك ضمیرله وخاء معجمه نك سکو
نیله مالتی کمسیه جی میوه صاقنفه دیولو
و کاشتن کاف عجمیله زراعت اکمك یعنی
اکین اکمك انکه الف ممدوده ایله و نونك سکونیله
وکاف عجمینك فتحیله معناوی اصلیه ایله امرد
صکره معناسنه در **محصول بیت** تحمینی کندی کو
کلنه اکمك اندن صکره سخاوت امیدن طوتمق کوکلنه
یعنی خلق کندویه سخی دیمك لکن اومق ایله اوله
در بوندن صکره اذ ابلهست کلمه سی تقدیر اولنور
مقدره در **بیت** هر که خلق از خلق او خو
شنود نیست هیچ قدرش بر در میوه نیست
خلق خاء معجمه نك فتحیله مخلوق معناسنه در و خلق
خاء معجمه نك ضمیله خوی معناسنه در مصراع اولده
اولان نیست دکلدر دیمکله تفسیر اولنمق کر
کدر مصراع ثانیده اولان نیست یوقدر

دیمکله

بوقدر دیمکله تفسیر اولنمقده در **محصول بیت**
هر کمسه که خلق انك خویندن خوشنود و راضی د
کلدر هیچ الله عظیم الشان قپوسنده قدری یوقدر
بیت هر که او را پیشه بدخوی بود کار او پیوسته
بد روی بود بدخویه و بد رویه یا مصدریه
در **محصول بیت** هر کمسه که انك صنعتی بدخولق
اوله متصل انك ایشی یوزی قره لك اولور یعنی
یوزی کور مدن محظوظ اولمز **بیت** خوی بد
بر تن یلدی جان بود همدم بدخونه از انسان بود
محصول بیت بد خوی تن اوزره جان بلاسی
اولور بدخوی کشی انساندن اولمز **محصول بیت**
بخل شاخی اند درخت دوزخست وان بخیلان را
سکان مسلحست بخل مبتدا و شاخی خبر یدر و مسلحه
سلحانه معناسنه در **محصول بیت** بخیلك جهنم
اغاجندن بر بوداقدر و اول بخیللرك سلحانه
کوپکلرندن در **بیت** دوری جنت را بجا بینند
بخل بیشه افتاده زیر پای پیل **محصول بیت**
بخیل جنت بوقنی قچن کوردی یعنی کوردی زیرا
کویا فیلك ایاغی التنده دوشمشی بولودی کرکدر

بس فضل ایتی الدنه دوشی کوردی سکاله خلاصی نیجه
ممکن دکل ایسه همچنان بخیله بخیلدن ده بخلدن
خلاصی ممکن اولماز بیت باش از بخل بخیلدن
بوکوان تا ندیانی از شمار ابلهان محصول بیت
بخیللرک بخلندن کنار اوزره اول یعنی حقیقی
بخیل اولمه تا ابلهلر زمره سندن اولمیه سن بیت
در بیان عاقبت گوید بونک معناسی ظاهر
در بیت از تبادرته کردی ای عزیز باز باید ادا
شتن دست از دو جیتی محصول بیت تا کیم بادلو
دن قورتلمش ای عزیز ایکی شیدن الی طوتمق کرکدر
یعنی چکمک کرکدر محصول بیت دوتو دست
از نفس و دنیا باز دار تا باد هانیاشد با تو کار
باز دارک معناسی لغویسی کیری طوت دیمکدر اما
معنایه لازمسی چک دیمکدر محصول بیت یوری
سن نفس و دنیادن ال چک . بادلوک سنکله
ایشی اولمیه یعنی بلادن امین اوله سن دیمک
در بیت و در حرص واز کردی مبتلا با تو دارد
زهر سوی صد بلا از الف محدوده ایله حرص و طمع
معناسنه در محصول بیت اگر حرص و طمعه مبتلا

اولورسک

اولورسک سکا هر یر جانبدن بلا توجه ایدر بیت
انکه بنود جمیع نقدش در میان هر کجا باشد بود
اندر امان شنجلک در میان بیوردیغی اعجامه
کوره درکه اتللو التون واقچه لوین قوشقلو یرنه قلنو
دکمه قوللنوب چوقلق چیب استعمال اتمزلر ایمشی
و میان بوندره ذکر محل واراده حال قبیلندندر محصول
بیت اول کمسه که انک میاننده نقد حاضر اولمیه هر
قنده اولسه امانده اولور بیت نفس و دنیارا
رها کن ای پسر باز رستی از بلا واز خطر باز بوندره
تاکید ایدر و خطر قورقو معناسنه در خوف کبی محصول
بیت ای اوغل نفس دنیایی ترک ایله بلا و خطر
دن قورتلدک بعض نسخه ده باز رستی یرینه
باز کردی واقع اولدی معناسی کیرو اولدک دیمک
در بیت ای بسا کس کز برای نفس زار در بلا
افتاد و کشت از غم نزار ای حرف ندادر منادی اسم
محذوفدر تقدیری ای پسر دیمکدر و بسا باننک
فتحیله نیجه دیمکدر و چوق معناسنه در و نفس لازم
مددکه مضاف اوله زیرا زار بوندره ضعیف و قو
یوق معناسنه در بیت ای اوغل چوق کمسه نفس

باطلدن اوتوری بلایه دوشدی و غمدن ضعیف
و زبون اولدی بیت از برای نقش مرغ نامراد
آمده در دام صیاد او افتاد مرغ قوشی معناسنه
در و نامراد مرادسز دیمکدر مرغک ایسه مرادسزلغی
آجلقدر یعنی آج اولمقدر پس مرغ نامراد آج قو
شی دیمکدر و دام دوزاق معناسنهدر و افتاده
واویله اوفتاده و افتاده واوسز لغتدر معناسی
دوشمش دیمکدر و بونده واویله یازلمق لا
زمدر محصول بیت آج قوشی نقشلدن او
توری کلدی و صیادک دوزغنه دوشدی بیت
تا دلت آرام باید ای پسر بود نابود جهان یکسان
شمر شمر شینک ضمیله و میمک فتحیله امر حاضردر معنا
سی صای دیمکدر و میمک ضمیله ده لغتدر محصول
بیت تا کوکل راحت و حضور بولسون ای اوغل
جهانک واریغی و یوغنی برابر صای یعنی دنیانک
وارندن مسرور و یوغندن مغموم اولمه بلکه
هپ برابر و یکسان عد ایله تا کم کوکلک حضور
و راحت بوله و معلوم اوله که باید فعل مضا
رعدر معناسی بولدی دیمکدر لکن امر غائب
ایچون جعلنمشده

معناسنده اولسه جائزدر زیرا فارسیده امر غائب
ایچون بشقه کلمه تعیین اولنمدی بلکه فعل مضارع
ایله اکتفا اولندی امر غائب محللرنده مستعمل اولنور
بیت از عذاب قهر حق ایمن مباش ای دربی ازادکی
مؤمنی مباش محصول بیت حق تعالی حضرتلرینک عذاب
و قهرندن ایمن اولمه سن مؤمنلك انجمنك سوداسنده
اولمه بیت در باد یاد یاری نخواه از هیچ کس زانکه
نبود جز خدا فریاد رسی یاری یا و اصلیه ایریه
دم معناسنهدر و فریاد رس وصف ترکیبیدر یعنی
تنك مدد دیته ایرشجی یه دینور محصول بیت بلدو
مصیبت وقتنده هیچ کمسهدن یاردم استمه زیرا
خدادن غیری یه فریاد رس اولماز بیت بس
کسا دیخانه و ترا عذرش بخواه تا نباشد خصم تو در
عرصه کاه محصول بیت بس کمی انجتمش ایسک انک عذر
ن دله یعنی یادش حلالاشی کم تا محشرده سنک خصمک
اولمیه بیت کی غنا خواهد کسی او ذو المنن در
قناعت می توانش یافتن اکر بر کمسه منتلو صاحبی
خدادن بایلق استرسه انی قناعتده بولمق ممکن
در و غنا غیرک کسبیله بایلق معناسنهدر در

بیان صفت عاقل یعنی کوا عا قدرت و دانشی
ای عزیز دور باید بود دنشی ازچاه چنین محصول
بیت یعنی کیمکه عقلی و علمی وار در اول کیمسه دوری
شیدن ایاق اولمق کوکدن بقیه معتاده کوا
دفصکوه بوکه زیاده ایدوب یعنی کیمک که دیمکده
قیرمز بیت کار خود با ناکوا نبود وهاموودی
نکند بجای ناکوا نکند وهانک معناسی بونده
حواله ایلمیه دیمکده محصول بیت کندی ایشنی
نااهل و نامعقوله حواله ایلمیه و نالایق و نامعقوله
معقوله حقنده آدملک زیرا نااهل انسانیت
و ایلک بلمز یسی انلی اولدن ایلک ضایع اولور
بجایده اولدن یا ظرفدن و جای یونده حق و
عهده معناسنه در بیت عقل داری چین یکاری
مکن زین جون بکذشتی سبکسار مکن یکسان
یعنی یاشلی دیمکدر سبکسار دن تخفیف اولنور
نعشدن یعنی ذکر محرا اده حال قبیلندندر
یعنی یاشلی یسنی دیمکدر خواه عقلی بسنی دیمک
در عربیده سفیه معناسنه در ویا مضد دیه در
محصول بیت عقلک وار ایسه بد کار اولوق میلنی

ایلمیه

ایلمیه جونکه بوندن کچدک سفیهلک ده ایلمه دیمکدر بیت
تا شوی بیش از همه در دور کار دست بوتان
وغاک یکشاده دار نان اغاک وغاک طوز معناسنه در
محصول بیت تا که زمانه جمیعسندن زیاده
اوله سن الیکی نان وغاک اوزره اجیق طوت مراد خلق
طعاملندر دیمکدر بیشی الکی بای عجمیه اولور الیوم
ومقدم معناسنه در بیت تا شوی باشی در زمانه داد
کی زیر دستانرا نکو دادای یسی داد کی بونده عادل
و حاکم معناسنه در محصول بیت مادامکه سن ز
مانه حاکم و عادل اولورسن الیک التنده قلینی
ایو طوت ای اوغل بیت یعنی که در پند خود امد
استاد بند اودا دیکران بند ندکار استوار
الفک ضمیله محکم معناسنه در محصول بیت یعنی کم
کندی نصیحتنده محکم کلدی یعنی نصیحتیله عامل اولدی
انک نصیحتی غیری یلره عمل ایدرلر بند ندکارک
معنای لغویسی ایشی بغلو دیمکدر لکن بونده عمل
ایدرلو معناسنه اولمیه لدر تعدد بیت یعنی که
کفتار خود باشد ملول قول اورا دیکران نکند
قبول محصول بیت یعنی کم کندی سوزندن

ملول اولیغی خلقه ایدیکی نصیحتلیق بله کندوسی عامل
ملول اولمیغی خلقه اتکدیکی نصیحتلیق بله کندوسی عامل
اولمیه اناك سوزنی غنی یلوك ده قبول ایلمی بیت
هوچه باشد در شریعت ناپسند کو دراو هوکی هکی دای
هوشمند کو دکان عجمیانه کسی بیرچوده واطراف معنالننه
دد هوشمند عقلی وارصی معنالننه دد محصول بیت هر نیکه
شرع شریفده نامعقول اوله هوکی اناك اطرافنه طو
لاغماى عقلی بیت تا صواب کاد بینی سوبسی یوحوا
دی خود مکن کاد ای پسی محصول بیت ماداملکه ایشاك
طوغوسنی وایوسنی کوده اوعن کندو مرادك اوزره
ایشی ایشلمه یعنی هوایشی کم کوددکی ایوددو طو
غوددر شرعده خارج دکلدر انی ایشله کندو مرا
دك اوزره اوحه سی طلب ایلمه دربیان زنده کا
نی بعضی نسخه ده دربیان دستکاری واقع اولمشدر
زنده کانی یا، اصلیه ایله دیرلك ومعیشت معنا سنه
دد و دستکار خلاص او مخی وقورتلمشی دیمکدر ویا
مصدریه در بیت هست بی شك دستکاری دکر
چینن باتوکویم یادکیری شای عزیز محصول بیت قور
تلمشی سکا سنا اوچ شیده وار در دکادیسیم اوچ نسنهٔ خا
طرکده

خاطرکده طوت ای عزیز بیت اتحادنیکی تو سید
نست از ذوالجلال دوم امدجستن قوت حلال
تو سیدن تا ناك فتحیله وراناك سکونیله قورقمق
معناسنه دد و دوم دالك ضمیله واوك ضمیله
اسم عدد در ایکی معنالننه دد بوندن ضرورت
وزن ایچون دالك ضمیله مقدار الکلمك لدر
مدد وجستن جیمك ضمیله وسینك سکو
نیله مصدر در استماك معناسنه دد و ما بعد
مضافدر قوت تانك ضمیله ازق معنالننه دد
محصول بیت اول اوجدن بیری حق تعالی دن
قورقمقدر ایکنجیسی حلال ازق استمکدر کلدی
بیت سیومین وقتی بود براه راست دستکا
ست انکه این حصلت در است وبالکلیه سیومین
اسم عدد در اوچ معناسنه دد بود بوتدن ادات
خبر در محصول بیت اوچنجیسی طراطمستقیمه
کتمکدر قورتلمش اولمه کم بو اوچ خوی اناك
ایچون حاصلدر بیت کو تواضع پیشه کیری ای
جوان دوستدار ندت همه خلق جهان الحلق
الحقلق موتاننه دد محصول بیت ای یکت اکر

تواضع صفت طوعه کی جمیع خلق جهان لرنی دوست
طوتولو یعنی نسخه ده کی تواضع پیشه کوودی وصف
ترکیبی اولور یعنی اکی تواضع صفتلی اولی دیمک
اولور بیت لسو مکی دو بیشی ددو تیا داد
پست وو کتی ی شکه دوو دینت تر دست
محصول بیت مالدار و اغنیا قرننده یاشکی الحق
ایلمه یعنی اتلوه زیاده تواضع ایدوب اوکلرنه
سجده مقادیر یاتکی الکم واکی ایدرسکر دیمک
شکر نو اللکدن کیدر تیوا خدا دقیغیلره سجده
یوقدر اکی یو کمه اتسه کافر اولور بیت مهمتر
ز دستای دنیا دادرا تا چه خواهی کردای مودا
ددا مستای میمای فقیر وستیای سکو نیتمی حاضر
دو معتاسی اوکه دیمکدر محصول بیت الترف
واقعه ایحوت مالدار و اغنیا فی مدح ایلمه دیو
می دادی نه ایلمک استر سکر تا یو نته ادات
تقلیل اولی اولی دو مرداد دت صاد الترف و
واقعه دو بیت مرده کانند اغنیای دوقکار
ای پسر یا مو دکان صحبت مدار محصول بیت ومما
تر غیلوی او همشه داغی اولوله صحبت طوتمه

بیت

بیت مال و زر پیحه بدبخت آورده کمر بعداز آن
مدکور حسرت بوده کی اورده الف ممدوده ایله
وواوك فتحه و ضمیله ده لغتدر وکی کاف عجمینك کسریله
طوت ده دیمکدر امّا بونده قرض و تقدیر ایله دیمک
دن کنایتدر محصول بیت حدکو وحاسو مال
ودوق الله کتور متی قرض ایله اندقصکره قیو حسرت
التمش قرض ایله حاد سیم و زر حال وزر قحمقدن
فائده یوقدر عاقبت حسرت ایله اولمکدر غیری
دبلدره مکو مالدار دشی وصاحب خیمه اوله دیدیبات
صفت ذکر الله و بعض نسخه ده ذکر خدا واقع
اولدی ذکر کور الا الکعة دیولو وضم ذالله کو کلاط کلمه
دیولی یعنی بو نسنه خاطره کتورمکه بیت بالحد دائم
ای پسر با یاد حق کن خبر داری ز عمل و داد حق
محصول بیت ای ادغی دائم ذکر حقیر اول یعنی
دائم اللهم ذکر ایله اللهك عدل و دادندن خبرك
وادایسه حواد یو ددکه انذیکال اعمالك جنتاستی
کوردمك تصدیق واینانمق وادایسه داغا ذکر
حقدن غافل اولمه بیت ز نوه دارا ذکر
صبح مولا دو تغافل مکن دایما مو ز نوه دار

لغتده دیوی طوت دیکدر اما بونده احیاء ایل معناسنه
درمکدر ذات میمک فتحیه و کاف عجمینک ضمه و دال
عجمینک فتحه و اداة تعدیه ایله که الف و نوندر معنا
سی کچورمه دیکدر محصول بیت ذکری حقدن کوندو
زی و کیچه احیا ایله کونکلنی غفلتدن کچورمه بیت
یاد حق آمد غذای روحرا موهم احیای دل مجرو
حرا محصول بیت ذکر الله بوروحه غذا کلدی و بو
دل مجروحه موهم کلدی نتکم الذین یذکرون الله تطمئن
القلوب وارد اولمشدر بیت یاد حق کیمو
نسی جانت بود کی هوای کاخ و ایوانت بود
مونس تراج و حوی اشده حق معناسنه در کاخ کوشکه
و چاردق معناسنه در ایوان عربیده الغاف کسریله
در فتحیله دیمک لغتده عربیده صفه عظیم و کوشکه
معناسنه در قصر کبی دیلمش و لغات فارسیه معتبر
ده چاردق و اولکاوکیناک اوتسی دیلمش
لکن بونده جائزدر که عطف تفسیری
اوله یعنی ذکر الله ایله جهانک کوشک و چار
دقنه محبتی اولماز بیت کیم زمانی غافل از
دحمان شوی اند آن دم همدم شیطان شوی

دحمان

دحمان و سم عثماننده الف نک یا فلمشدر لکن
ساتر کتابلرده الغلله یا فرسه جائزدر محصول بیت
الکی زمان حضرت دحماندن غافل اولورسک
شیطان مصاحبی اولورسک بیت مؤمنا ذکر خدا
بسیار کوی تا بیابی در دو عالم آبروی مؤمنا
ای مؤمن دیکدر ا حرتده کی الف حرف ندادر و آب
روی یوز صوی دیکدر عزت و حرمتدن کنا
یتدر محصول بیت ای مؤمن ذکر اللهی چوق دی
یعنی اللهی چوق توحید ایله تا کیم ایکی عالمده عزت
و حرمت بوله سک بیت ذکرا خلاص می باید نخست
ذکرنی اخلاص کی باشد درست نونک او
خاء عجمیه نک ضمیله اول معناسنه در واخلاص قلبی
صافی اتمک معناسنه در و درست دالک ضمه و رانک
ضمه صحیح و ثبوت معناسنه در محصول بیت ذ
کر اللهه اول اخلاص کرکدر اخلاص سز قچن صحیح
و ثبوت اولور بیت ذکر بی اخلاص باشد بی خلاف
تا بدانی ای سخی داند کزاف تا بونده ادات
تنبیه در و کزاف کاف عجمینک ضمه یله و باطل
معناسنه در محصول بیت ذکر خالق تحاوج

ای مؤمن ذکر الله چوق دی
تا کم ایکی عالمده عزت و
حرمت بولاسن

ویرا اوزره اولورا آگاه اولکم یوسوزی کذا فدق
بلمیه سی بیت عام را بتود بیچون ذکر زبان ذکر
خاصان یا رشد از مدنی کمان یعنی نسخه ده زبان
یرینه لسان واقع اولمشدر ایکیسنده دخی معنا نهدر
نهایت زبان فارسی ولسان عربیدر وخاصان
دن مراد بو محلده اولیای کرامدر وعامدن مراد
انلردن ماعداسیدر کاه تماماکان محمول بیت
عامه نك ذکری دلدن یعنی لسانله در یعنی عوام ذکر
اللهی انجق دل ایله ایدر خاصلرك ذکری اللهی قلب
ده اولور یعنی خاصلر ذکر اللهی قلبده ذکر ایدرلر
بیت ذکر خاص الخاص ایدر ذکر سوی بود بهر که ذاکر
نیست او خاکر بود خاص الخاص دن مراد انبیا
عظامدر صلوات الله علیهم سوسیندکه کوره
یونده خالص معناسنده در خاکر زبانکار معنا
سنه در محمول بیت اخص الخاصلرك ذکری
ذکر خالص اولور بهر کمسه که ذاکر دکلدر او
اوقات ازمنه سی ضایع ایدیجی زیانکار او
لور بیت ذکر تعظیم کفتن بدعت واندر
ان یك شرط دیگر هو مست بدعت یانك کوره

لغتده

لغتده یکی ایش وعمکه پیدا اولنمش نسنه
دیمکدر اما بونده ضلالت معناسنه در تکلم جدیث
شریفده وارد اولدیکی کل بدعة ضلالة ودیر
مست تعظیم معناسنه در محمول بیت ذکر
اللهی تعظیم سز دیمك بدعتدر واول ذکر اللهك
اللهك بو شرط دخی تعظیمدر در بیان ذکر
ظ هفت اعضا بیت هفت هست بهر عضوها
ذکری ذکر هفت اعضا دارت ذکر های بسو
عضو عینك ضمیر کمی بدندن یوجنزدر
وجمیع اعضا کلوردر ادات تخصیصدر وذکر
یده یا وحدت ایجوندر وهفت هانك فتحیله
اسم عدددر یدی معناسنه در واعضا اسم
اصلنده اعضا هست ایدی همزه ونی
ایجون حذف ایصال قلندی وذکریده یا
تنکیر ایجوندر محمول بیت بهر بو عضوك
ذکری وار در معلوم اوله که انسانك یدی
نده بو جزء حضرت الله ذکری ایتمك لدرمدر
یالکز دل ایله ذکر اولماز بیت یاد کی بهر عامی
امد ذکر دست ذکر خویشان زیارت کردن ست

محصول بیت الله ذکری ناچیزه معاونت
ویاردم کلدی ایا غافل ذکری اقربایه فریادت
ایلمکدر بیت ذکر چشم از خوف نکوستن باز
دو ایات او نکوستن یکوستن یای تأکیددر
کاف عجمینک کسریله مصدردر اغلمق معناسنه در
بازیدنه دخی معناسنه در وایات اینک جمعی
در بونده الله اولو نعمتنه وکمال قدرتنه
دال اولان علامت ونشان معناسنه در
نکوستن نونک کسریله وکاف عجمینک فتحیله مصدر
در باقمق معناسنه در محصول بیت کوزلک
ذکری حق تعالی حضرتلرینک خوفندن اغلمقدر
دخی انک ایاتلرینه باقمقدر بیت استماع
قول حق دان ذکر کوش تا نخانی زود ریب
در ذکر کوش مصراع اولده اولان ذکر کوشی
اضافتله در معناسی قولاغک ذکری دیمکدر دیوا
کوشی کاف عجمیله قولاق معناسنه در مصراع
ثانیده اولان ذکر اضافتسز در کوشی کاف
عربیله امر حاضر در کوششدن مشتقدر معنا
سعی ایله دیمکدر محصول بیت قولاغک ذکری

حق

حق سوزینک ذکری ایله مادامکه قادرسک کیجه
وکوندز ذکر اللهه مشغول اول معلوم اوله که
قول حق بیهوده یعنی کذب وغیبتدن ولغو
باطل کلماتدن احترازدر بیت اشتیاق
حق بود ذکر دلت کوش تا ای ذکر کرده حا
صلت اشتیاق ارزو معناسنه در محصول بیت قلب
کلک ذکر الله اوزره اتمامه اولوب چالش تا بو ذکر
الله سنک حاصلک اوله ویاخود ذکر بونده مذ
کور معناسنه اوله یعنی محصول بیت مصراع ثانی چا
لش تا بو ذکر اولنان اشیاسنده حاصلک اوله
بیت انکه از جهل است دائم در کناه کی حلاوت
یابد از ذکر اله حلاوت حاء مهمله نک فتحیله
لذت معناسنه در یعنی طاتلولق محصول بیت اول
کمسنه که جهالتدن دائم کناهده در ذکر اللهدن
نیجه لذت بولور دیک وتا ادات خبر در اصلده
کناهه ملحق در لکن ضرورت وزن ایچون جیمه
الحاق اولندی بیت خواندن قرآن بود ذکر
لسان تو اکر این نیست هست از مفلسان
کو کوا دفتر که بو که تقدیر اولنمق لازمدر

که حرف رابطه صفت اوله هست بونده ادات خبر
حکمنده اولور معنا مفلسانه مقیددر مفلسان
میمک ضمی وفانک سکونیله مفلسک جمعیدر فقیر
معناسنه دربونده حرا رخوت فقیردر محصول بیت
دیلک ذکری قرائت اوقومق اولور کوکلک که
یوذکوری یوقدر راخوت فقیری لوندر بعض
نسخه ده کو ایک هست از مؤمنان واقع اولدی
یعنی کوکلکه یوذکوری واردر مؤمنلردندر
شفاء الجان فی قراءة القرآن بیت شکر نعمتها
عمر میکو مدام تاکند حق بر تو نعمتها تمام
نی بونده ادات تأکید در وکو کاف عجمینک ضمیله
امر حاضردر معناسی دی دیمکدر محصول بیت
دائم حقک نعمتلرینک شکرینی دی تا حق تعالی نعمتلر
ینی سنک اوزرینه تمام وکامل ایلیه بیت حمد
حق را بجوی بسیار دار تا شوی از نار
حرمان رستکار حرمان حانک ضمیله کوریله
محروملق معناسنه در محصول بیت حق تعا
حضرتلرینک حمدینی چلاش اوزره چوق طو
ت تا کیم محروملق آتشندن قورتلمش اوله‌سن

یعنی

یعنی الله چوق حمد ایله رحمتندن محروم اولمیه‌سن
بیت لب مجنبان جز بذکر کردکار فانکه یا
کان را هیچ بودست کار مجنبان میمک فتحیله
وجیم عربینک ضمیله ونونک سکونیله نهی حاضردر
معناسی دپرتمه وقالدرمه دیمکدر جنبانیدندن
مشتقدر وکردکار کاف عربینک
کسریله وفتحیله ورانک سکونیله اسمدر ایشی
معناسنه در وکار کاف عجمیله ادات فاعلدر جی
معناسنی افاده ایدر پس کردکارک معناسی
فعال مطلقدر یعنی خدا ورالک سکونیله وقنق
لادیمکدر وهیچ ادات تأکید ایله اسم اشارت
در موکب بو کلمه دربهم هانک فتحیله ادات تا
کیددر وایی اسم اشارتدر بودست اصلنده
بوده است در ضرورت وزن ایچون حذف
ایصال قلندی وکار کاف عربیله ایش معنا
سنه در محصول بیت ~~صبر ایدیجیلیکه یقین~~
~~اولمقدر وکشینک حرمتی بوینه کتور دیمکدر~~
خدانک ذکریندن غیری یره دوده کی دپرتمه ذیرا
انبیا واولیانک ایشی انجق بو اولمشدر ویا

کلودن مراد اندیا داولیا در در بیان دلنگارک
بو نصیحتلو ایحق ایکی نسنه ده بولندی بیت نه آلمه کی ٥٢١
تیلک یالنشچاد چیق یا تو کویم یاد کیشتای عزیزی
محصول بیت جمع کمسه لرینک اوردینه دورت
شئ ایوا ولور سکادیسیم خاطر کده طوت ای عزیز
بیت اول ان یالنش که یالشی داد کی هم ز عقل خویش
یالشی یاخیی محصول بیت اول اول اولور که عاقل
اولکن دخی کندی عقلکندن خبرلی اوله کن بیت
باز شکیبایی تقرب کو د نیست حرمت مردم بجای
اوردنست شکیبایی شیتاک و کاف عربینک کسریله
لویله شکیبدن صفت مبالغه در صبر معناسنه درو
یاتو ده لفظ در واخوتوع یا ساکنه مصدریه
در محصول بیت صبر ایله یجیلکه یقینی اولمقدر
و کشینک حرمتی یرینه کتورمکدر یقیناً اولدو
درت نسنه نک برینی صیاد اولمق بری دخی هوشی
اولولیوب عزت و حرمت اتمکدر در بیان
عطای حق عطاها عطانک جمعیدر و عطا
بخشش و احسان معناسنه در بیت چار ٦٢١
چیزست از عطاهای کریم با تو یم کویم یاد کیرش
ای

ای سلیم سلیم بونده سالم معناسنه در امیابی و عیبدن
دیمکدر محصول بیت دورت نسنه حضرت
کریمک عطا و احسانلرندندر سکا دیسیم انی
خاطرکده طوت ای عیوب و نقصاندن امین
کشی بیت فرض حق اقل بجای اوردنست
والدین از خویش راضی کردن است فرض لغتده
تقدیر دیمکدر اما شرعده شول شیئه دیرلر که د
لیل قطعی ایله ثابت اوله یعنی کتاب الله و سنت ایله
و اجماع امت ایله اوله بو فرض دخی ایکی در لودر
بو فرض عیندر و بری فرض کفایه در پس فرض
عینی اکا دیرلر که عبادک هر بیرسنک اوزرینه
اوزرلرندن ساقط اداسی وجوباً لازم اولوب
بعضلرک اداسی ایله بعضلرک اوزرلرندن ساقط
اولمیه سنا ایمان کبی و اما فرض و دخی بونلرک امثا
لی کبی و اما فرض کفایه اکا دیرلر که جمیع عبادک
اوزرینه اداسی لازم اوله لکن بعضلرک اداسی
سببیله بعضلرک اوزرلرندن ساقط اوله مثلا
غزایه کتمک و خسته خاطرین صوردق کبی و
دخی بونلرک امثالی کبی حضرت شیخک ذکر

و لیس قطعی
شرعیه
کتابه

اكلاندوكى قرضدن مراد فرض عيندر والدينك
دالاتى فخيمله والدك تنزيه سيدر تغليب طريقيله
انايه و بابايه اطلاق ايدلدى محصول بيت
اول حقدر حق تعالى نيك امرايتدوكى عبادات
وطاعتى يرينه كتورمكدر ودخى بابايه وانايه
كندودن راضى وخوشنود ايتمكدر قوله تعالى ولا
تقل لهما أفّ ولا تنهرهما وقل لهما قولا كريما
ودخى حضرت فخر الانبياء صلى الله تعالى عليه
وسلم بيوردلر الجنة تحت اقدام الامهات
بيت حكم ديكر چيست با نفسك جهاد چاد
متى بيكى بخلق ناهوار حكم بونده امر معناسنه
در نفسكده كاف عربى ادات تصغيردر جهاد
جنك كبيدر دوشمنك وغزا ايتمك معناسنه در
بعض نسخه ده نفسك يرينه شيطان واقع اولدى
محصول بيت بو امر الهى دخى ندر نفسيجكله
دوكشمكدر يعنى جنك ايلمكدر اول دوشمنك
دوشمنليكى مواديده ناشى اولمش خلقه ايلك
ايلمكدر در بيان عمر سيكو بد فزايد تنزايد
تانك فتحيله مصدردر زياده اولمق بيت

مى

مى فزايد عمر مرد از چار چيز اين نصيحت بشنو
اى جان عزيز محصول بيت ادمك عمرى دورت
نسنه دن زياده اولور او تو اى جان عزيز
بو نصيحتى يعنى بر ديمكدر بيت اول آوردن
يكو شنو آواز خوش وانكهى ديدن جمال ماه
وش جمال حسن معناسنه در ماه وش ماه اى وش واوك
فتحيله شينك سكونيله ادات تشبيهدر محصول
بيت عمرى زياده ايدن شيلرك بيرى اولدر
قولاغنه ايو ولطيف آواز كتورمكدر ديكرى
ايو آواز دكلمكدر واندن صكره اى كبى يوزلى
جمال بقمقدر اما حالدن اوله بيت سيوم
امد ايعنى با مال جان مى فزايد عمر مردم ز آن
ان سيوم سين كسريله وواوك ضمّيله اسم عدد
در اوچ معناسنه در محصول بيت اوچنجيسى
مال وجان ايله امينلك كلديكى اندن عمرى ز
ياده اولور بيت انكه كار خير بو عهد دل بود
در بقا افزودنش حاصل بود باى مصدريه
ضرورت وزن ايچون فتحيله اوقنور اما اصلى
سكوندر محصول بيت اول كمسه كم انلرك ايشى

کوکلمرادی اوزره اوله بقاده اکا زیاده
حاصل اولور مراد مذکوردن حیاتی زیاده
وبقاسی امتداد اوزره اولور دیمکدر در
بیاد تناقض عمر میکویند تناقص اکسلمک
اکسلمک معناسنه در بیت عمر مردم وا بکاهد
بنج چیز یاد دارنی چون شنیدی ای عزیز
بکاهد یاء مکسوره تاکید معناسیچون استقبالیه
در کاهد کاف عربیه فعل مضارع غایبدر کاهیدن
دن مشتقدر معناسی اکسلمک دیمکدر محصول
بیت آدمک عمرنی بش نسنه اکسلدر ای عزیز چوق
که اشتدکدن خاطرکده طوت بیت شدیکی
ز انپنج در بیری نیاز پیش غریبی و انکهی
دیگر دراز پیش قوجه و یا مصدریه در نیاز بو
نده فقر واحتیاج معناسنه در و دراز دالک کسریله
اوزون معناسنه در محصول بیت اول بش نسنه نک
بیری قوجلق واحتیاج وفقردر صکره غریبلکدر
صکره اوزون خسته لکدر بیت سهی کم اوی مو
ده انداز د نظر عمر اوبی شک بکاهد ای پسر
انداز دلفتحه آتمق معناسنه در اما بونده ایلمک معناسی

افاده

افاده ایدر محصول بیت سهی اول کمسه که متینه نظر
ایلیه ای اوغل شکسز اناک عمری اکسلور بیت
بنجم امد ترسی و بیم از دشمنان عمر را ایشها
سه دارد زیان ترسی تانک فتحیله بونده قورقو
معناسنه در خوف کبی و بیم دخی قورقو معناسنه در
ترسی عطف تفسیری واقع اولمشدر محصول بیت
عمری اکسلدن شیلرک بشنجیسی دشمنلردن
دائما خوف و قورقو چکمکدر عمره بونلر زیان طو
تتی بیت سهی کم اوله دشمنان ترسان بود
کار او سه لحظه دیکر سان بود محصول بیت سهی
اول کمسه که دشمنلردن قورقوجی اولماینک ایشی
سهو ساعت غیری دوزلوا اولور بیت از خدا
ترسی و مترسی از دشمنان کز همه شر در خدایت
حفظ ار در امان محصول بیت خدادن قورق دشمنلر
دن قورقمه زیرا الله عظیم الشان سنی جمیعسندن
حفظ ایلر امانده طوتر در بیان آب روی تریزد
بو ترکیب بو بیا وتحق اولی و صحیح در بیت
دور شو از بنج خصلت ای پسر تا نریزد آب

دوریت در نظر بعضی نسخه‌ده شو مقامده یا لفظی واقع اولدی
ایکیسه‌بی دور محمول بیت ای اوغل بیتی خوب ایدی
ایراق اول که تا کم‌نانگ نظرنره یوزونگ صوتی دور
کلمیه معلوم اوله که نظمی یومقدور دور که بو مضاف اعتبار
اولنمق لازم دور بیت اوله کم کوری یا مردم دور
غ ذاتکه کوردی از دورغتی فروغ کم کاف عربیدنگ
فتحه و میمنگ سکونیله لغتده اکسانگ و اُز معنالرینه دور
تحی یو قیح معنایه کلور اما بونده کمی توکدرت عبارتدر
وکنایه دور مثلا کم کوری اصلا سویله دیمکدور بو
نی یوکم کلمه‌لرنگ حالتی یوقادورده کحقاتم بیلان
اتمشن دور غفلت اولنمیه ور دوروغ دالانگ ضمیله
یلدف معنالره دور فروغ فانانگ ضمیه وراینانگ ضمیته
لغتده ایدنلق وضیا وزینت معنالره دور اما بونده
عزت واعتبار دون کنایه دور محمول بیت اوله
خلقه یلدف سویلمه زیرا کذیدن بی عزت وبی اعتبار
اولورسن بیت نه کم استیته کند یا مهتاق اب
دوری خود بریزدبی کمان استیزه الفک کوریه و
سینانگ سکونیله وعناد معنالره دور والف کوستیزه
ده دیولوسینانگ کوریه و یا مصاحیت ایچوندر

مهتاق

مهتاقن میمانگ کسریه وهانانگ سکونیله مهترنگ
جمعیدور اصلی مهتر دور میمانگ کسریله وهاتانگ سکونیله
اولو معنالرینه دور اخی نده تی تانانگ فتحیله ودانانگ
سکونیله ادات تفضیل دور یعنی مهترا اولورق
دیمکدور محمول بیت نه کم که اولولرلیج وعنا
ایلو شبیه‌لری کندی یوزی صوتی دورکو بیت بیتی
مردم نه کم تبود ادب کی بی بیند اب روی بتود
عجب محمول بیت خلقانگ قتنده نه کمکای کم
ادبی اولمیا کی یوزی صوتی دورکوره عجب
اولماق بیت ای بیرو با مهتاق کمتر ستیزه ورد
حماقت اب روی خود مزیر محمول بیت ای
اوغل اولولرلیج وعناد ایلمه حماقتندن کندو
یوزلار صوتی دوکمه بیت از بیکاداف
ومیالغی ای نیانگ خوی کو سبکسار بزیرحاب روی
سبکسار معناسی یوقادورده مفصل بیان اولنزی
محمول بیت ای یوخوبلی سفهلی دن اولمه زیرا
سفاهتدن یوز صوتی دوکلور یعنی کیشینگ
عزتی وحرمتی کیدر بیت کی بعالم اب روی
بایدت دائما خلق نکوی بایدت باید تره تاخ

ساكنه خطاب ايچوندر و خلق خاء معجمه نينك ضميله خوى
معناسنه دور و نكوى ده ياء ساكنه تنكيرى ايچوندر محمول
بيت اگر عالمده سكا يوزلك صوفى كوك ايسه دائما
يوخوى نكو كلدر موادين موخوبلى اولدى كيم تيلك عشق
نى و رغبتى اولماى ديگرلر بيت نهو كه اهتدى سكنا
دى كنه از وى اب دوى بيتا دى كنه محمول
بيت نهو كيم كه سفاهت قصديغ ايليه بودى صوفى
اندن نفرت ايلى اهتدى الف ممدوده ايله و مهانك
فتحيه و نونك سكونيله و كاف عجمينك سكونيله قصد
معناسنه دور و بيتا وبره يا مصدريه دور بيت جنى
حديث واست باحو دمكوى تا نكو دواب دو دين
اب جوى حديث بونره سوز معناسنه دور محمول بيت
خلقه دو غوى سوز دن غنيى كويله تا يوزلك صو
فى ادمق صوفى اولغيه يعنى اى حق صوفى كيبى يا عالى
و زوال بيتيا اولغيه بيت از خلاف و ز خيانت
بلنى دورت تا بود پيوسته در روى تو نو محمول
بيت خلاف و خيانت ايراق اولور تاكيم ستك
دائم يوزنگ كه نود اولد بيت كر همى خواهى كه كو
ينده تنكواى يا در هيچ كس وا بده مكوى محمول
بيت

بيت اگر البته استر سانك كه سكا ايودية لواى قوندا
شى كمسيه يوقتى ديمه بيت تا نيابى در جهان اندوه
كين از حسد در دوز كار دى كس مبين تا بونره تنبيه
ايچوندر اندوه الفنك فتحيه و نوننك سكونيله غقه دور
و كين كاف عجمينك كسريله ادات نسبتدور و بونده
ادات صد معناسنه دور محمول بيت غافل اولمه
اگاه اول جهانده غصه لى اولمه يوق كمسه نيك زمان
دولتنه و وقت سعادتنه حسد ايله يغه جهانده
غصه لى اولغيه يوق ديمك اولور بو نصيحت دخى
نسخه ده يو لمندى در بيان علامات ايمان
يعنى نسخه ده بويله دور بيت اصل ايمانست
شش چيز اى وحيد يا تو كويم كر بدل خواهى
شنيد محمول بيت اى وحيد ايماننك اصلى التى
نسنه دور سكا ديديم اگر جان و كونكل الله استيمك
استرسنك بيت نه اداف شش يا يقين خوف
وجا دت پس توكل پس محبت يا حيا ست اول
التيدن اوچى يقين له خوف و رجا دور صكره توكل
صكره حيا ايله محبتدر يقين نهو نسنه نيك علمنده
و تحقيقنده شك سز اولمق دير لر خوف قورقو معناسندر

رجا امید معناسنه در و محکی الحصولدر مستعمل در بیت
هر کرا نور یقین حاصل بود صاحب ایمان روشن
دل بود صاحب ایمانه مضاف در روشن لغتده ایدن
لق معناسنه در اما بونده پاکدن کنایه در محصول
بیت هر کمسه که نور یقین حاصل اوله یعنی علم اللهدن
شبهه سی اولمیه پاک قلبلی ایمان صاحبی اولور یعنی
شنهه ده ایمان ایله روشن اراسته در و او عطف
واقع اولدی معلوم اوله که یقین دن مراد یقین درجه
جائز در که حضرت علی کرم الله وجهه نک کشف
الغطاء ما ازددت یقینا حدیثنه تلمیح اوله یعنی جنتی
و جهنمی شویله بلمشم که حجاب قالدیریلوب
کورنسه لودی یقین جهتندن زیاده او
مورم کاشانه اولدن ذره قدر شبهه یوقدر که
کورمکله زیاده یقین حاصل اوله اما تحقیق
کلام و مراد مشایخ عظام بودر که ایقیندن مراد
بونده ایمان دعاسنه مقید اولدق الّتی سی نک حجم
سنی بلمکده شک و شبهه اتمک در بیت نامه
اعمالکلکل اکر نبود سپید در و بیاض از رحمت حق
نا امید سپید سینک کوبله و پای عجمینک کویلم
بیاضی

بیاضی معناسنه در یای قافیه تبدیل ایدوب تقیید
ده دیولی محصول بیت اکر نامه اعمالک بیاضی
اولمزسه ده یعنی نامه ده کناه کار و عاصی اولور سک
ده یوردی اللهنک رحمتندن نا امید اولمه بیت
هر کرا نبود توکل بر خدای شاید ت بروی بکوی
های های بکوی یا تاکید ایله کاف عجمینک کسریله
و دا نک کسریله فعل مضارع مفرد مخاطب در معناسی
اغلوسی دیمکدر و های بونده بسیار معناسنه در
یعنی چوق دیمکدر و ایکنجی های‌ای تاکیدا بودر
محصول بیت هر کمسه که اللهه توکلی اولمیه شایاندر
یقدر اننک اوزرینه چوق چوق اغلیه سی مراد
اننک کبی شیلو کشینک حالی زیاده حراب ایدیکی
بیاندر بیت انکه حب حق نباشد در دلش از عمر
جز یاد نبود حاصلش محصول بیت اول کمسه که
اننک قلبنده الله محبتی اولمیه عمرندن اننک یلدن غیری
بیت بلکی ای بنده خدا را دوست دار تا دهی تو
از عذابش در کنار دوست دار عشق و محبت
معناسنه در یعنی سویجی دیمکدر محصول بیت
ای عبد مکلف خدای سویجی اول تا که سنی اننک

غدابندن کناده قود تولکی بیت ای برادر
شوم از ایمان بود بی حیا از زمرهٔ شیطان بود
شوم شیناك قبحیدور واتك سکونیده حیا معناسیده دور
یعنی اوتنغق دیمك اولور محصول بیت ای
قونداش حیا ایماندن اولور حیاسز شیطان
بیلوکوندن اولور الحیاء من الایمان در بیان
آنکه با او میفزاید روی بیت میفزاید
اب روی خان پنج چیز یا تو کویم بشنو ای اهل
تمیز محصول بیت بیش نرسه‌دن یوز صوبی
زیاده اولور سکا دییم اشیت اهل تمیز یعنی ای
صاحب ادراك بیت چون بکار خویش حاضر
بوده اید روی خویش را افزوده محصول بیت
چونکی کندو ایشکه حاضر اوله‌سی کندی یوزنك
صوینی زیاده ایلمش یعنی چونکی اوز دیکه اداکی
واجب ولازم اولدن کار وخدمتنی ادا ایلدوکی
عزت وحرمتنی وعرض ورغبتنی زیاده ایلدوکی
بیت از سخاوت اب روی افزون شود
وز بخیلی بی خرد ملعون شود محصول بیت
چون مولکدن عزت ورغبت زیاده اولور
عقل

عقلسز کمسه بخیللکدن ملعون اولور بیت سه
کما بو خلق بخشایش بود اب روی او ودو افزایش
بود بخشایش یا اناك فتحه وخاء معجمه‌نك سکونیله ویانك
کسریله اسم مصدردور ترحم ولطف احسان
معناسنه‌دور بخشاییدن مصدرندن بخشاییدن دخی افزاید
اسم مصدردور زیاده معناسنه‌دور محصول بیت سه
کمك که خلق اوزرینه ترحم ولطف واحسان اوله
انك یوزی صوبی یعنی عزت ورغبتی دائما اولور
بیت باقی سه دم بجد باد وبا وفا تا بود خویش
بینی صد صفا بود باناك ضمه و وانك سکونیله
وبای مجروده ایله محول وصای معناسنه‌دور محصول
بیت سه دم صاحب وفادار اول یا کندیه یوزکده
چوق صفا کوره‌سن معلوم اوله که صد اسماء عدد
دن یوز معناسنه‌دور لکن قاعدهٔ اعجام بوودرکه بو
کلمه وسائر کلمه‌لر مبالغه‌دور کثیر تحت عبارت
ایدرلر پنج وشش قلتدن عبارت ایدرلر کما
یقال فی اولفده بیت تا بماند دامن از دشمنی
نیادتی خود با دوستان کمتر کسان کمترکلی ترك
عبادتدر محصول بیت تا دامنك دوشمندن کنزلوقه

کندی توبکی دوستده ای شمعه بیت تا نکردی بیشی
موددم شی سار انکه خود تنها ده باشی بومدار محصول
بیت الکه اول خلق قتنده خجل اولمیه‌سی اونته‌ده
کندن قومه‌شی‌سی قالدوم بیت ای برادر بوده
موددم مدو تا ندد بوده ات شخصی ذکی ندد فعل
مضارع نفی مستقبل دربشده ضرورت وقت ایچون
در دیدیلی محصول بیت ای قونداشی خلقلک بوده
سنی بوغه تاستان بوده کیده غیری شخصی بوقیه
یعنی‌کی کمسه‌نک شوف فقاتی ایدوب اچمه تا کم سندن
ده کمسه ذیکی کشف ایدوب عیبیکی اظهار ایلمیه بیت
با هوای دل مکن زنهار کار تا نیاوردی پشیمانی
یاد هوا ارزو معناسنده در و یاد بونده حاصل مصدر
در محصول بیت صقین کوکل ارزوسیله ایشی ایلمیه
تا کم اول ایشی صکره پشیمانلق حاصل اولمیه
بیت لا تمدد و شاورهم فی الامر موجبنجه عمل اولنور
البته بو خصوصده مشاوره ایله کو دیمه بیت
قدر مودم دانی اگر ای محترم تا نشانند دیگران
قدر تو هم محصول بیت ای محترم خلقلک قدرینی
اکله تا سنک دخی غیریلر قدرک اکلیه و بیله بیت

تا ذیانت

تا ذیانت باشد ای خواجه وداتی دست کوته دار و بی
جانب ستان محصول بیت ای خواجه مادامکه دلک او
ذوق اوله الکی قصه طوت و بو جانبه سکو غم زیرا
اول خویه الکه بو شی ادشمن بیت بو کوکی قدری نباشد
دو جهان زنده شمار شی که بستا زمو دکان قد
دیده یا تنکی ایچون داوچق اولی در محصول بیت
بو کمکه جهانده قدری و اعتباری اولمیه انلردی
ضایعه زیرا اولا اولودی در در بیان قناعت
یعنی بونده بویله واقع اولدی بیت از قناعت
بو کوا ایبود نشان کی توانکی سازد شی مال جهان
بو کواده دا ادات صله در و تخفیف ایچونده اوراجا
ثودد محصول بیت بو کمسه که قناعتدن نشان
و علامت اولمیه جهانک مال انی قچن بای و غنی ایلیه
بیت بو عدوی خویشتی چون یابی ظفر عفو بیشی
اودر جو پیشی در کذر محصول بیت چونکه کندی
دوشمنک اوزرینه ظفر بولسک عفو اوکه کتودو
صوچندن کچ ان الله عفو یحب العفو بیت یا
تواضع باشی و خوکی ادب صحبت بی بهنی کادان ی
طلب با ادیبه یا ادات صله مفعول اولدن دانک

معناسنی افاده ایدر می طلب ده تأکید ایچوندر
محصول بیت تواضع ایله اول ادبی خوی ایله صا
حبلرك و متقیلرك صحبتنی طلب ایله ادب المرء
خیر من ذهب بیت بو دیار نیجوی وفا دار
یاشی تاکی دور دو رهنی نام توفاشی بو دیار تحمل
معناسنه در ویا مصدریه ایچون وارز الف ممدوده
ده ایله ارزالمق معناسنه در محصول بیت صبر و
تحمل استه دخی بی ارزا اول تاکه رهنمود سنك
نامك مشهور اوله بیت همچو تریاقند دانا
یان زهر قاتلند جمله نادان چون زهر تو
یاق تانك ضمیر و کوبه زهری دفع ایدر مشهور
معجون در دنی یاق دخی دیرلر دالك ضمیر و کوبه
و قافك بوینه کاف تریاك و دریاك دخی لغتدر
اختیاری طائفه دخی طریاك دیمك جائزدر دیمشی
محصول بیت زمانك عالملری تریاك کبیلر در
جمله جاهلی زهر کبی قاتللر در بیت مرده را
تریاق می باید نجات خود کسی از زهر کی یابد
حیات از تریاق دماولدن از بونه باء سببیه
معناسنی افاده ایدر محصول بیت خلق تریاق

سببیه

ما غافلی باشی از خوف تو بسکار
باشی نیستی از رحمتش امیدوار

سببیه نجات و خلاص بولور زهردن خود کمسه
خلاص بولور محصول بیت صبر و حلم و علم تریاق
دلندر حرص و بغض و کینه زهر قاتلدر کینه کین د
یکدر اخر نده ها رسمی تخصیص و نسبته افاده ایدر
محصول صبر و حلم و علم کوکلك تریاقی دیرلر طمع و بغض
و کین زهر قاتلدر بیت فخر جمله کاره انان دا
دنست در بوی دوستان بکنشاد نست مصراع
ثانی مصراع اولی تفسیر و بیان حکمنده در محصول
بیت جمله ایشلرك فخر کوزیده سی اغنك و بیملك در
یعنی دوستلرك یوزینه لطف و احسان قبولی امو
احمقدر و یطعمون الطعام علی حبه مسکینا و یتیما
و اسیرا موادیوردر که اخلاق حمیده نك کوزیده سی
سخاوت و احسان ایدیکی اشعار در بیت
کرچه دانا باشی و اهل هنر خویش را کمتر ز هر
نادان شمار محصول بیت اکرچه عالم و اهل هنر
اولورسکده هر جاهلدن ادنی و احقر در صای
در بیان علامت ابله کوید بیت شود و
حصلت مرد ابله را نشان صحبت صبیان و نخبت
یاوه ناگه محصول بیت احمق دادك ایکی خوی نشانی

بس بونلری تولد ایت وبیس صدق وصلاح سالك
اول تاكم بفضل الله نی جنت اعلا اوله‌ك بیت
مو توا هركسیكه باشد دهنهای شكر او می باید اود
دن بجای محصول بیت هر كمسه كه سكا یول كو
ستدی اوله اناك شكرینی یوبنه كتوره‌ك كركدر
بیت حال خود را از دوكسی پنهان مدار از
طبیب حاذق واز یار غار محصول بیت ایكی كردن
حالكی كزلو طوتمه استاد حكیم دن دخی یار غاردن
یعنی موافق وصادقدن وستردن بیت تا توانی یاری نا
صحبت مجوی واز خود دانی بایشان مكوی
محصول بیت مادامكه قادرسك عودتلو صحبت
استمه دخی انلره شونی سویلمه بیت انچه اندر شرع
باشد ناپسند كج داو هركوتكی دای هوشمند كج
كاف عجمینك كسری اطراف ودائره معناسنه در محصول
بیت اولنسنه كه شرع شریفده نا معقول اوله ای
عاقل اناك اطرافنده هركز طولنمه ایچه‌دن صكره یوكم
مقتددر بیت هرچه را كی دوست حق نیو حرام دور
باش از وی كه یاشی بنیاك تا حم كی دوست اصلنده
كی ده ارت دد حروت ورت ایوق حذف ایصال

اولادی یعنی كوجكلی له مصاحبتدن ویوموق دخی عودلو
تلوه رغبت دن جاتی دن صیلی ت مواد یو محلده سا
ده دوری حود لو در بیت نا خوشی در زنده كانی ای
ولید مو دا از خوی بد كی حد یدید ولید داوك
فتیله یونده مولود معناسنه در اوغی دیمكدر یدید
اصلنده یای عجمینك فتحه‌سیله دراما دوملو یای عربیله
استعمال اتدیلر ظاهر وپیدا معناسنه در یو محلده
اسمی مواددر محصول بیت ای اوغل دولكده نا خو
شلق یوه موز كشیه یاده موز خوی بیدا اولور
بیت انكه بنود می و داخوی تكو موده مید انشی كی
زنده نبود او محصول بیت اول كمسه‌نك ایو خوی
یوقدر انی اولی بل زیرا اول دیری دكلدر بیت
هركه كوید عیب تواند ر خفود می نماید دابت از
ظلمت بنور محصول بیت هر كمسه كه سنك عیبكی حقو
دنوه سویلیه سكا ظلمتدن نوره یول كوستردی سكا
ظلمتدن نوره یول كوستردی دیمك تحقیقی طریق
ضلالتدن سكا طریق مستقیمی قولادر دیمكدر
یعنی سنی اگاه ایدر كه بوسوكه ایدیكك یول جحیم بولیدر
اسدی غافل اولمه یو افعال مناهی كه خدا قتنده عیب

قلندی محصول بیت رهی نه که عقل و علم حقیری
سنك اوزریکه مهما ایلشدر انده ایواق اول که
ایوا اولکی یته بوکه کلمه‌سی مقدر در بیت چونکه
بکشاید در توزی خدای دلکشاده دارو تنکی کم
غمای تنکی دارو یعنی حضور معناسنه در و یا مصدریه
در محصول بیت چونکه الله تعالی ذوق قپوسنی کو
کلکی کشاده و سرور طوت یعنی حضورلق کوستر حزن و
غمناك اولمه نیته الوثوق علی الله سیور مشدر بیت
تازه روی وخوش سخنی باشی ای اخی تا بود نام تو
در عالم سخن تازه روی یوزی کولو معناسنه در
محصول بیت کولو یوزلو و کوزل سوزلی اول
ای قرنداشم تا که سنك نامك عالمده سخا اوله بیت
بر نخورد انده وه موك ای بوالهوس چونکه وقت اید
نکو در یعنی و بسی موك میمك و کاف عجمیه موت
معناسنه در و بوالهوس ادزو بابلی دیمکدر یعنی هوسی
هوسی ایدوب بالتلق کثیره دیو لو جار الله علامه
باشی یللو و یعنی ثبات کمسه یه دیو لو دیمکی یعنی باشی
یللو کمسه که قول و فعلنده ثبات و قراری اولماز
یورینه کوکسین ایدوب نهایت ایلتمی محصول بیت

ای بوالهوس

ای بوالهوس موت غمی چوق یمه زیرا چونکه اجل کلور
اوکنه وار دینه دونمز قولدر فاذا جاء اجلهم لا یستأخرون
ساعة ولا یستقدمون بیت دلا تا غم غمی
همیشه پاك دار تا تواني در درون کینه مدار محصول
بیت کوکلکی حسد و حیانتدن دائما پاك طوت ما
دامکه قادرسن قلبکده کین طوتمه بیت تکیه کم
کن خواجه بر کرم وار خویش دل بنه بر رحمت جبار خوش
یعنی تکیه تانك فتحیله و کاف عجمینك سکونیله اعتماد
معناسنه در و کرم واو کاف عربینك کسریله یونده عمل
معناسنه در و بنه ده یاء مکسوره تاکید افاده ایدر
و بنه نونك کسریه و هاء اصلیه ملفوظه نك سکونیله
امر حاضر در معناسی قوی دیمکدر نهیدن حتی تقدیری
نونك فتحیله و هانك کسریه معلوم اوله که نه و ده
کلمه‌لرینك نون و دالی مصدرلرینه و سائر مشتقا
تلرینه فتحیله شهرت بولوب استعمال اولنمشدر اما امر
حاضرلرینه کسریله در محصول بیت ای خواجه کندی
عملکه اعتماد ایله کندی جبارك رحمتنی اوردیت کو
کل توفیق الله‌ك رحمتنه اعتماد ایله بیت بهتری
چون هاخلق نکو ست خلق خلق نیك داد نیکو تت

یعنی بیانك کویا یکوك معناسنده در تتمهٔ دقایق
الحقایقك بوکونه تفحص اولنوب ایو معناسنه اولدیغنی
بیلکدن فرق ظاهر اولمشدر خلق خاء معجمه نك ضمیله
خوی معناسنه در مصراع ثانینك اولکنده اولان خلق
خاء معجمه نك فتحیله مخلوق معناسنه در مسامحه سنده اولان
خلق بنیکه مضاف دیمی بو خلق خاء معجمه نك ضمیله
خوی معناسنه در محصول بیت دولت طوتولیغی
سودلی دیمکدر بیت ذو فنون شو همیشه ای خلف
کیق یود آدایشی اینمی شوق فروتن قانك ضمیله توا
ضع ایدیجی دیمکدر وخلف خاء معجمه نك ولامك
فتحه لریله کشینك کندی قصکه یرینه کلن اوغلینه
دیرلر اما لامك سکونیله مذکور کمسه نك یرینه کلن
دیرلر محصول بیت ای خلف یوزی تواضع ایدیجی
اول دیو ابو تواضع اهل شوقك زینتندر اهل
شوف دن مراد اللهدر دوستلری در فی التواضع بیت
انکه یالنده درکف شهوات اسیر کمچه آزاده است اودرا
بنده کبی کف آل اینته دیولیا اما بونده مطلق ال
مراددر محصول بیت اولکمسه که شهوات النیده
اسیر اوله اکرچه آزاده ایسه ده و یا خود اکرچه

ازاده در

ازاده در انی بنده بیت کو تو بینی ناکسی را در با
درکاه حاجت خود راز و هرکز مخواه ناکسی دن
مراد بد اصل و ناجنس در و یا تنکی ایچوندر و
بار کاه اجازت بیك دیمکدر زیرا بار بونده اجا
زت معناسنه در و کاف کاف عجمیله ظرف مکاندر
پس بارکاه پادشاهلر قپوسنه اطلاق اولنور
لکن بو محلده کاه منصب معناسنه در اولیسی
بارکاهك معناسی بو محلده اولو منصب و یا
اولو مسند دیمك اوله زیرا کاهك کلمه سی منصب و تا
سز اولدیغی کبی تخت و مسند معناسنده کلور
محصول بیت اکر سن ناجنس و بد اصل اولو منصبده
کوروسن کندی مرادکی اندن طلب ایلمه وحا
جتکی اندن استمه بیت بو در ناکس قدم بهر کنج
منه و دیده بیننی بهم منه کی ازوی خیمی بر بونه جانی در
که صد معناسنه اوله محصول بیت ناجنس قپوسنه
بهر کنج ایاق ایلتمه و اکر کوروسك دخی اندن خیر
صورمه بیت تا توانی کار ابله را ساز کار
فرمایش ولی همت نواز همتکی توکدن عیا
رتدر ونواز نونك ضمیله و فتحیله و نواز یدن

امور حاضرده دشمنلکنی او خشم و کدورت طوتمقدر
محصول بیت مادامکه قادرسک ایلیهک آشتی دو
ذمه ویا عیه اکا ایشی بیود لکن دورت طوتمه
در بیان احتراز دشمنان بیت از دو
کس بپرهیز کن ای هوشیار تا نبینی نکبتی
از دو کار نکبت شدت و مصیبت معناسنه
دردویا تنکیلی ایچوندر محصول بیت ای عاقل
صاحبی ایکی کمسنه دن صقین تاکم زمانه دن
مصیبت و شدت کورمیه سن بیت اول از دو
شمن که او استینه دوست وانکهی از صحبت نادان
دوست دوست کلمسنه واو ساکنه رعایت قا
فیه ایچوندر که دوست موافق اوله محصول بیت
اول شول دشمندن صقین که اول کج وعناد
ایدیجی در و اندن صکره جاهل دوستک مصاحبتدن
یعنی صقین دیمکدر یعنی پرهیز کن مقدردر
عدو عاقل خیر من صدیق جاهل بیت خویشتن
دار تو دور از دشمن دو روی یار نادان طرف
خود مهجور دار محصول بیت کندیکی دشمن
یانندن ایراق طوت وجاهل دوستی کندندن

مهجور

مهجور طوت بیت ای پسر کم کوی با مردم درشت
ور بکوئی باتو کوید پس درشت محصول بیت ای
اوغل خلقه قتی و ایری سویلمه واکر سویلرسک سکا
ادقه لوک کوستررلر یعنی سندن یوز دوندروب
اعراض ایدرلر بیت بهترین خلق میدان میدان
کواست انکه داد انصاف از نفس خواست خلق
خالک خمیره خوی معناسنه در محصول بیت خمیرانک
یکی کمی بیلور میسن کیم مخصوصدر اول کمسنه که مخصوص
در که عدل و داد ویری کندی انصافنی استمکدر یعنی
اوزرنده اولان حقوق عبادی یرینه کتوروب
ادا ایدی اما کندی ایچون اوزرنده اولان حقو
قی عفو ایدی دیمکدر معلوم اوله که انصاف شرده
شیئی ضمیر ان کمده مقدر اولان کمسنه یه راجعدر
بیت چون حدیث خوب کوئی یا فقیر به بود ذا
نش که بوشانی حریر محصول بیت چونکه فقیره کوزل
سوز سویلرسن اندن یک اولور که قوماشی کیدیره
سک یعنی فقیره کوزل سوز سویلمک قماشی کیدیر
مکدن یکدر الکلمة الطیبة صدقة بیت خشم
خود فرو بیشه کن و دولت تلخ باشد از شکر

شیوهٔ تو رست محصول بیت غضبی یوتمق بو اولمه
نك صفتیدر ایچی اولور اما شکو دن طتلو در قدر
بیت هر که با مردم نسازد در جهان زنده کانی
تلخ دارد بی گمان محصول بیت هر کمسه که جهانده خلق
دن قلیله یعنی موافقت و اختلاط ایده میه شبهه سز
ایچی درلك طوتر بیت آنکه شوخ است و تند است و در
شوخ چشم نیست وانکه او نا پاك زادست ای عزیز شوخ
بونده گستاخ و بی ادب معناسنه در و زادست
اصلنده زاده است در محصول بیت اول کمسه که
گستاخ و ادبسز در دخی حیلی یوقدر ای عزیز
بلکه اول کمسه حرام زاده در بیت از ملا
مت تا یابی در امان باش دائم همنشین صالحان
محصول بیت تا که ملامت و تهمتدن حفظ
و امانده قاله سن دائم صلحانك مصاحبی اول
در بیان صفت عزت خود بیت چند خصلت ٣٢٤
اورد خواری بروی با تو گویم کی همی گوید نکوی
بعض نسخه ده بو بیتده هشت واقع اولدی هشت
هانك فتحیله اسم عدد در سکز معناسنه در محصول
بونده تقدیر خوی خوارلق گتورور سکا دیرم بیت
اول ٥/٢

اول آن باشد که مانند سگی ناخوانده شود مهمان
کسی مانند بونده ادات تشبیه در در سگی سیمك
و کاف عجمینك فتحیله سکك معناسنه در و ناخوانده
سكك دعوت اولنمامش دیمکدر و مهمان سیمك کوپیه
قونوق معناسنه در محصول اول خوارلق والحقلق
اولدر که سکك کبی دعوت اولنمامش ایکن بر کمسه نك
قونوقی اوله بیت هر که مهمان کسی ناخوانده شد
تن دمادم خوار و زار و رانده شد محصول هر کمسه که
دعوت اولنمدوغی حالده بر کمسه یه قونوق اولدی
خلق قتنده خوار و زار و سورلمش اولدی بیت
دیگران باشد که نادانی رود کتخدایی خانهٔ
مردی شود محصول دخی خوارلق اولدر که بر
جاهل کیدر بر کشینك خانه سینك کتخداسی
اولور بو که صاحب خانه نك بو خصوصده رضاسی
اوله بیت کار کودن بر حدیث آن در مرد
از سر جهلش همی دور در تیبه سر بیتده بعض نسخه
ده بی واقع اولدی و نیمه دتو نمك و یانك فتحیله
یله چنانك معناسنه در محصول مذکور خصلتك
بری دخی اول ایکی ادکسور برنه عمل ایلمك در ایکی

اردن مراد دعوت اولنمادق مهمانلره کتخدای
ذکر اولندی بیت مهر کو اینشیند بر صدر صدر
دکو رسد خواری بر ویش نیست دور محصول
مهر کمی که اولدار صدرده او تورده اکر اتای یو
زینه خورلق ایریشور بعید دکلدر بیت نیست
جمع را چو بر قول تو کوش صد سخن کو باشدت
یک را مکوش محصول بر جماعتك قولاغی سنك
سوزکه دکلدر اکر یوز سوز که اولورسه بر سنم
سواتمه یعنی بر یرینی سویلکه چالشمه بیت حاجت
خود را مخواه از دوشمنان زین بتر خواری نبا
شد در جهان محصول حاجتکی دوشمنلر استمه
زیرا جهانده بوندن زیاده خوارلق اولماز معوا
ع ثانی حکم تعلیلده در لکن ادات تعلیل ضرور
ی وزن ایچون ترك اولنمشدر بیت از خود
سایه مراد خود مجوی تا نباید مو تو خواری بوری
محصول اصلی اچقدن کندی مرادکی استمه تاکم
سنك یوزیکه خوارلق کلمیه بیت با زن و کودك
مکن بازی هلا تا نکردی خوار و زار و مبتلا
هلا هانك فتحیله الدعمقلقه حرف تنبیه در یعنی
اگاه

اگاه اول دیمك اولور محصول عورت واوغلنه
ایله اوینما اگاه اول تا خوار و زار و مبتلا اولمیسك
در بیان صفت یار موافق بیت از جهان
رشتی چیتی مجاید بکار او ولد باری طعامی خوش کوار
محصول جهانده التی شیء ایش یرار اولد بر کره یعنی
مکری او خیرا یو هضم اوبکی طعام یکمك معلوم
اوله که طعامك مضافی بر خوردن کلمه سی مقدر
در بیت خوش بود یار موافق در جهان یار
مخدومی که باشد مهر یاری مخدوم اکثری یا علماء زاده
لره و بك زاده لره و اکابر زاده لره مستعملدر لکن
بو محلده افندی معناسنه در محصول بیت جهانده یار
موافق لطیف در دخی شول مخدوم که مجتبی و شفقتی
اوله بیت هر سخن کان راست کوبی و درست
یه دو دنیا زانکه در وی نفع نیست محصول بیت
مهر سوز که انی طوغری و صحیح سویلیه سن دنیادن
یکدر زیرا که انده سکا فائده واردر بیت انکه
در ذات نیست در عالم یر علمی عقل کامل ذات ودولت
ذات یاشی بعقوبتسته ده انچه واقع او تحنده محصول
بیت اول کسنه که عالمده انك بر علمی او وجود در

انچه از راز است عالم در بهایش
عقل دان و دل از دوستان بایش
انچه از راز است عالم در بهایش
عقل دان و دل از دوستان بایش

عقل کامل یل وهسوو ودولت دا اول بیت دوشمن
حق وا نشاید داشت دوست یار گشت جمله چون ا
خویدوسی بعض نسخه ده نشاید یوینه نباشد وا
قع اولدی ویار گشت کاف عجمینک فتحیله رجوع معنا
سنه در محصول حقک دوشمنی دوست طوتمه دیو
دکلدر دیو تکم جمله تک دیو معنا اولور الله در
بیت عیب کس یا او نمی باید نمود ز انکه نبود
هیچ کس بی عیب در غیب مجوز یعنی ضمیر غیره تک جمیدر
بو دید کلوی غلیظ شیدر که لحمه اولور محصول
کمسه نک عیبنی کنده یه کورتمه مک کرکدر زیرا که
هیچ بی عیب و دوزات اولماز یعنی عیبسز کشی اولماز
بیت از خدا خواه انچه خواهی ای پسر نیست درکت
خلایق نفع وضر محصول ای اوغل خدا
دن استه زیرا فائده وضرر مخلوقات النده دکلدر
جمیع اشیا الله عظیم الشانک ید قدرتنده در بیت
بنده کان را نیست ناصح جز اله یاری از حق خواه از
غیری مخواه محصول بیت عبادک الله دن غیری
یار دیمیه بو قدر یاری حقدن استه انک غیری
دن استه بیت انکه از قهر خدا ترسد بسی

کمالی

کمالی از وی بترسد هر کسی محصول بیت اول کمسه که
الله عظیم الشانک غضبندن قورقر نیجه سنه اندن
قورقولر بیت از بدی گفتن زبان را هر که
بست کم مد شیطان لعین را زیر دست یار حق
یا مصدریه در دو نون دست لغتده ال التی دیمکدر
دراما بونده زبون ومغلوب وضعیف معناسنه
در محصول هر کمسه که یارین مطلق سویلمدن دلنی بغلدی
شیطان لعینی مغلوب وزبون ایلدی در بیان
پند و ناصح بیت کس نیاید هیچ چیزی از هیچ
کس یاد گیر از ناصح خود ای نفس نفس ز مواد
سوزدر محصول کمسه بشی کمسه دن هیچ نسنه بولماز
کندی ناصحکدن بو سوزی خاطرکده طوت بیت
نیست اول دوستی اندر ملوک این سخن باور کن
از اهل سلوک محصول بیت اولدی پادشاهلردن
دوستلق یوقدر اهل سلوکدن بو سوزی ایشت
اهل سلوک ولی الله دیمکدر دیمه مراد شیخ کندی
لویدر و پادشاهلر ده دوستلق و محبت یوق
دیمه دیملو بیلک وجهی محضا تنبیه ایچوندر یعنی غافل
اولمه پادشاهلر هرنه قدر حلیم و شفیق ایسه ده

انلردن حذر اوزره اولوب حدیکوزدن تجاوز
ایلمك یعنی خلاف شرع وقانونده اولنلره اصلا مرحمت
وشفقت اتمزلر بلکه شرع وقانونه نه اقتضا ایدرسه
انی اجرا ایدرلر الحاصل انلر که بلا تکلیف دوستلق اولمیان
بیت سفله را با مروت منکری هیچ بد خوی
نیاید مهتری محصول بیت ایچق وحقی اصل او
لدن کمسیه مروت امیدیله نظر ایلمه زیرا پاره
مزخولی اولولق بولماق بیت بهر که مال کسان
دارد حسد بوی رحمت بود دماغش کی رسد
محصول بیت بهر کمسه که کمسه لرك مالنه حسد ایلر
یعنی حسد ایلر انك دماغنه رحمت قوقوسی
قچن ایرشور بیت انکه کذا یست میکوید دروغ
وغ نیست اورا در وفاداری فروغ دروغ
دانك ضمیر یالدن معنالرنه در وفادار وصف
ترکیبدر ویا مصدریه در وفروغ فانك ضمیر
ایدنلق معنالرنه در لکن بونده صدق معنالرنه
در محصول بیت اول کمسه که مبالغه ایله یالان
سویلر در دائما یالان سویلی انك وفادارلقده
صدقی یوقدر بیت بهر کی اسکار عادت
یلدزنی

یلدزنی در جهان بخت سعادت یلدزنی مصراع او
لده اولان شینی ضمیری متکلمه در کاره مقیددر
ومصراع ثانیده اولان شینی ضمیری یا بخته ویا
سعادته مقیددر یعنی ایکیسندن بونیه بهر قنقیسنه
قیدنا اولسه جائزدر محصول بیت بهر کمسه که اوج علا
اکا عادت اولیه جهانده اکا بخت وسعادت حاصل او
لور بیت تا توانی خیر بی منت کنی خویش مستو
جب رحمت کنی محصول مادامکه قادرسن منتسز
خیر ایله کندیکی رحمته لایق ایله بیت بهر کرا بینی
براه ناصواب کر براهش نی ارتا یابی ثواب ارالف
ممدوده ایله ودانك سکونیله امر حاضردر معناسی
کتوردیکدر اویدندن مشتقدر محصول بهر کیمی که
نامعقول یولده کوره سن یعنی انی طریق مستقیمه
قولاغوزله تا ثواب بوله سن بیت دائما سکه
کو بیند او عیب کسان در ملامت هیچ نکشاید
زبان محصول الکه اول کمسه که دائما کمسه لرك عیبنی
کورر یعنی کندی عیوبنه مقید اولیوب غیرلرك
عیوبنه ناظر اوله رسوا یلقده او کمسه دله اچمز
یعنی شول قدر رسوای عالم اولور که کندی عیوبنی

کمسیه سوز سویلمز بیت زحمت خود را ز مردم دور
دار یا خود بوکسی مینکی زنهار محمول کندی زحمتنی
خلقدن ایراق طوت صقینیق یوککی کمسه نک اوز
دینه یوکمه در بیان صفت دستکاری بیت
کر همی خواهی که باشی دستکار رخ مکردان ای برادر
از سه کار رخ دارنای ضمیر خای مجمتنک سکوتیرمکلق
معنالنه در اثنا بونده یوز ماددر محمول اکی استی
سکزی دایم قورتلمش اولسی ای قورتارتمی اوج
ایشدن یوز دوتدوسه بیت اول دیدی بود
حکم قضا نی بعد از ان جستن بجان و دل رضانی
قضا شده ورضانه شیخ ضیعلوی خدایه راجعدر
محمول بیت اول الله عظیم الشاننک حکم ازلیسنی
کورمکدر یعنی ادراک ایدوب جمیع احکام وارا
مو خدادن بلمکدر اندن صکره جان کوکلدن خدا
نک رضاسی شویفیق استمکدر بیت چیست سیوم
دور بودن از جفا هر جکه ایق وار دیدبود
اهرصفا محمول اوچنجیسی نزد جفادن ایراق
اولمقدر هر کمسه که بو اوچ عمل طوتی اهر صفا او
لور بیت هر که دارد دانش و عقل تمیز جز براه حق
ببخشد

ببخشد هیچ چیز محمول بیت هر کمسه علم وعقل و
ادراکی وار در حق یولندن غیره نسنه بغشلمز یعنی صدقه
واحسانی دایما الله عظیم الشان ذاتی ایچون اولور بیت
صدقه کالوده کوردد باد یا کی بود ان چیز حقیر و
خدا صدقه بونده ضرورت وزن ایچون ه دالک
سکونیدر او قسمی لازمدر کالوده که الوده دیمک
در ضرورت وزن ایچون حذف ایصال اولنمشدر
محمول صدقه واحسانک ریا قوشلمش اولورسه اول
قبحی مقبول خدا اولور یعنی ریا ایله صدقه وا
حسان الله عظیم الشان ایچون اولمدوغینی بیان
در بیت کر عمل خالص نباشد همچو زر قلب را
ناقد نیارد در نظر قلب بونده کچمز اقچه معناسنه
در محمول اکر عمل التون کبی خالص وریادن اوزاق
مقبول اولماز زیرا قلب اقچه قلاق نظرینه کتورمز
یعنی قبول ایلمز مصراع ثانی مصراع اولک حکم
تمثیلدر بیت تا توانی باشی اندر روزکار
نفس را ازاد ز هوا دور دار محمول اکاه
اول جهانه غنی وپای اولور سکدره نفسکی اردو
لوزدن ایراق طوت در بیان صدق وامانت

وسخاوت بیت چالجیدارت از کرامتهای حق یا
دداده شی جوق ذمتی کبی یبق محصول دورت نزنه
حقدك کرامتلی ندن واحسانلری ندن دربند دبیق
اولورك بیت اولا صدق زبانت دیگری وانکی
حفظ امانت فهم کن محصول اولا لسانك صدقدر
یعنی کرجك سویلیوب یلدن سویلمه اندنصکره حفظ
امانتدر فهم ایلیه بیت پس سخاوت از کرامات
الله فضل حق دان کن نظر داری نکاه محصول بیت
صکره سخاوت دركه اللهڭ کرملرندن اکر نظرڭی
حفظ ایدرسك الله عظیم الشانڭ فضل واحسانی
بل یعنی جوامرتلقدن نظرڭی حفظ قادر ایسك
الله عظیم الشانڭ لطف واحساننه مظهر اولمش او
لورسك بیت ناتوانی دور باش از سود خوار
زانکه هست از دشمنان کردگار محصول بیت
مادامکه قادرسك معامله ربیجی دن ایراق اول
زیرا اللهڭ دشمنلرندر بیت بیدشی همدم
هر که دارد کی بود قاش همدم از ایه باطل میاشی
محصول خلقڭ قتنده هر کیمسه کم اکی قاشی ایلدی
اولا احمق باطلك مصاحبی ودوستی اولمه بیت
هركم

هر که باشد مانع عشر و زکات دانکه غافل وار
بکذار در صلاة زکات وصلاة رسم عثمانیدر
واو دمیله والف ایله کتابت اولنور اما شرع
کتابیلمده کونه الیکن الفید یاز لسه جائزدر واو
اداة تشبیه در و بکذار ذ ایله در ذال الله حکلادر
معناسی ادا ایت دیمکدر کذا دیدن دن مشتقدر.
کاف عجمیڭ ضمیر محصول بیت هر کیم که عشر و
زکاتی مانع اولدی اول کیمسه که غافلی عاقل کبی
ادا ایده یعنی خشوع وخضوع لها تمیه بیت بو حذر
باش از چنان کسی ز نهار تا نسوزد سوی تو را
بسیار تار محصول بیت صقلن بو بخیلیت
کیمسه لوردن حذر اوزره اول سنی اکا اتشی
چوق یقمیه در بیان صفت ترك خشم وقهر
میکوید بیت در کذار از چهار خصلت زینهار
تا نیابی در جهان بسیار زار از چهار ازایی
چار تقدیر تره در محصول بیت صقین بو دورت
خویدن کیم تاکم جهانده زیاده زار ومتألم
اولمیه سن بیت لذت عمر ت اکر باید بده

یاتی دائم پرحذر دار از خشم و قهر محصول بیت انکی قها
نه ده سکا عمرك لذتی کوکلك سر دائم خشم و قهر دن
حذر دار وزده اول یعنی خشمناك اولوب قهرلنمه بیت
خلق را خوی بد نکو در چونکه دارد کی بخوی مردمان
سازی دوارت دارت بونزه موافق و تابع معناسنه
در محصول بیت چونکه خلق سنك خویکه تابع اولمز
انکچون خلقك خوینه تابع اولورسك لایق و معقول
در اما شرع شریفه مخالف اولورسه اکا موافقت
معقول دکلدر بیت انکه حاصل نیست دل خرسند
دار کوشش دل را جانب این پند دار خرسند خاه
محبتك ضیقنده و دانك سکوینه و سیئاته فتحید راضی و
خشنود معناسنه در محصول اول نسنه دنکه حا
صل و متیسر اولمدی دیوانلم چکمه کوکل قولدغنی بو
نصیحت طرفنه طوت یعنی نسنی ده کوشش دل
واو عاطفه ایله واقع اولدی بیت ای برادر تکیه
بر دولت مکن یاد دار از ناصح خود این سخن
محصول بیت ای قرنداشی دولته اعتماد ایلمه
کندی ناصحکدن بو سوزی خاطرکده طوت
بیت

ن
بیت سود نکند کو کوئی از قضا بهر چه می آید بدان
بده رضا محصول بیت اکر قضادن قنجی سك قا
نده ایلمز زیرا خلاص محالدر بس بهر نه کلورسه اکا
رضا ویر بیت بهر که با او دوستان یکدل بود
جمله مقصود دلش حاصل بود محصول بهر اول کمسه که
دوستلری انکله یکدل اوله مقصودی حاصل اولور
در بیان مفتی بیت در جهان دانی که کی بود
مفتی آنکه او را پاك نبود از خطا محصول بیت
بلورسنی جهانده کیم مفتی اولور اول کمسه که اکا خطا
و ضرردن قورقو اولمیه بیت کی رسد با آدمی در
نج و تعب بیشتر طمع اندر باشد سبب محصول
انکی آدمه رنج و زحمت ایرشه اکا زیاده رك طمع
سبب اولور یعنی آدمه رنج و زحمت اکثر طمع سبب
طمعدن ایرشور بس طمعی اولمیان کمسه رنج و زحمتدن
سالم اولور بیت کم کند با کس وفا این دور کار
جور دارد نیست شی با مهر کار محصول بیت
بو جهان و زمانه کمسه یه قلمز جور جفاسی وار
در مهر و وفا ایله ایشی یوقدر بیت آنکه با تو
روز غم کو دست یار روز شادی هم بپرسش ...

محصول بیت کیمسه غم وغصه‌یه کوتنده سکا دوبولدا
شی اولدی یعنی شادلق کوتنده دخی اول کیمسه البته
حسود سؤال ایله یعنی خاموشی ایله دیمکدر بیت
روز محنت کی توپی دادی یکی روز محنت یا
شدت فریاد کی پی دادی پای عجمیده فتحیله
فعل مضارع مفرد مخاطبدر بو محلده معناسی التفات
وانتساب ایلیه‌سک دیمکدر وپی دادیدن‌دن
مشتقدر وفریادرس وصف ترکیبیدر یعنی کیمسه‌نک
مددینه ایرشیجی دیمکدر محصول بیت اکر سن نعمت
ودولت کوتنده کیمسه‌یه التفات وانتساب ایلیه
سک محنت ومصیبت کوتنده سکا فریادرس اولور
یعنی مددینه ایرشیجی اولور بیت چون بیابی
دولتی از دستهات انداز دولت مهر از دو
محصول بیت چونکه الله‌دن دولت وعزت بوله
اول دولت دوستلری خاطردن اتمه یعنی کوکلدن
چیقارمه بیت هر تو را هر کس که یار غم بود چون
دست سختی هم او همدم بود محصول بیت هر
کیمسه که غم دوستی اوله یعنی غمک وقتنده سنک ایی
لیوب معین وخیرخواه اوله چونکه بو شدت

وقتیلق

وقتیلق دخی ایرشه اول سکا مصاحب وهمدم اولور
بعض نسخه‌ده سختی یرینه شادی واقع اولمشدر در
بیان معرفت الله بیت معرفت حاصل کن ای
جان پدر تا بیابی از خدای خود خبر محصول بیت
ای بابانک جانی معرفت حاصل ایله تا کم کندی
خداکدن خبر بوله‌سن بیت هر که او را معرفت
حاصل نشد هیچ با مقصود خود واصل نشد
محصول بیت هر کیمسه که اکا معرفت حاصل ومیسر
اولمدی کندی مقصودینه واصل اولمدی معرفتدن
مراد معرفت الله‌در یعنی او کیمسه که الله‌ی بیلمدی جمع
جنت اعلایه کیمز زیرا الله‌ی بیلمیان کافردر
کافرک یری ایسه ابدی جهنمدر جنت دکلدر
بیت هر که عارف شد خدای خویش را در
فنا بیند بقای خویش را محصول هر کیمسه که
کندی خداسنی بلیجی اولدی کندینک بقاسنی فنا
ده کورر یعنی کندوی فانی بلور فنا فانک فتحیله
زوال معناسنه‌در بیت هر که عارف نباشد
زنده نیست قرب حق را لایق وار زنده نیست
محصول بیت هر اول کیمسه که عارف اولمیه دیری

دکلدر حقه یقین اولمغه لایق وارزنده دکلدر
ارزنده لایق مقالنده در بیت نفس خود را چو تکم
یشناسی هر حق تو را بدانی باعطا محمول کندی
نفسنی چونکه فهم ایده سن آکاه اول حقی بی عطائه
بیلورسن من عرف نفسه فقد عرف ربه دیله بیت عارف
آن باشد که باشد حق شناس بهر که عارف نیست نبود
جنس کاس محمول بیت عارف اول اولور که حق
شناس اوله یعنی حقی بیلیجی اوله بهر کمسه عارف دکلدر
بیت هست عارف دائما بدل مهر و وفا عارفان
شد نه دائم با صفا محمول عارفلرک کوکلنده محبت
وفا واردر بس عارفلر دائم صفا ایله اولور بیت
بهر او را معرفت بخشد خدا غیر حق را در دل او نیست
جای محمول بیت بهر کمسه که الله خدا معرفت احسان
ایده حقدن غیری اول کمسه نک کوکلنده یر طوتمز
بیت نزد عارف نیست دنیا را قدر بلکه بو خود
نیست شیء بهر کز نظر محمول بیت عارف قتنده
دنیانک قدر و شوق یوقدر بلکه عارفلک بهر
کز کندویه نظری یوقدر بیت معرفت فانی
شد ز دوری بود که فانی نیست عارف

کی

کی بود دوری در ره وی تقدیرنده در دوری وا
ورک فتحیله ویای ملفوظه نک سکونیله ضیع عا
ئب در بحسب القرینه خدایه راجعدر محمول
معرفت حق بولنده فانی او تحقق ایله حاصل او
لور بهر کمسه که بو یولده فانی دکلدر حقی عارف
اولور بیت عارف از دنیا و عقبی فارغست
ز آنکه باشد غیر مولی فارغست محمول بیت
عارف بالله دنیا و آخرتدن فارغدر زیرا او
لمولادن غیری نسنه دن فارغ اولبدر بو
معناده مجانبه اذا وارد در الدنیا حرام علی اهل
الآخرة والآخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرام حرامان
علی اهل الله تعالی بیت همت عارف لقای حق بود
زانکه در خود فانی مطلق بود لقا الدمک کریم
یوز معناسنه در اما بونده دیدار کبی یا مراد
در و بعض نسخه ده لقا یرینه بقا واقع اولدی
محمول بیت عارفک قصد و همتی دیدار حق
اولور اول سببدن که عارف کندی سنده فا
نی مطلق اولور در بیان مثال این جهان
بیت یا چه ماند این جهان گویم جواب آنکه

بيتداد مى چينى بخواب محصول جهان نيه بكزر
جواب ايدوب سويليم اول شئ بكزر كه ادم ايوقو
سنده بو شئى كوررمتى دوشتى بيت چون
شود پيدا از خواب اى عزيز حاصل خوابش
نباشد هيچ چيز مصراع ثانيده اولادن خواب
دوشى مقتلانه در محصول بيت اى عزيز چونكه
اول ايو يابان ادم اويوقسنده اويانق اولور
دوشنكه حاصلى هيچ نسنه اولماز بيت همچنين
چون زنده افتاده ومرد هيچ چيزى از جهان
با خود نبرد محصول هم بو ذكر اولنان مثال
كبى چونكه بو درى دوشدى اولدى جهانده
كندى ايله هيچ بو شئى المتعدى بيت هركرا
بودرت عمل كى دار نكو در ره عقبا بود همراه
او محصول هر كمك كه ايو عمل ايلمشدر آخرتده
بولنده اناك بولداشى اولور بيت اى جهانرا
چون زنى دان خوب روى خويش را ايدلندر
بيشى شوى محصول بو جهانى بر خوب وكوزل
يوزلى عورت كبى بل كندو سنى ادم بنادار
كنده زينت ايلى بيت مرد راى بود
اندر

اندر كنار مكرو شيوه مى نمايد بى شمار شيوه بونده حر
كات شنيعه معنالنده در محصول دنيا ادمى قوچغنده
بسلو حد شو وجن نسنه حيله وشيوه كوكى تود بيت
چون بيايد خفته شوهرش از زنان بى كمال زن
جلا كشى ناكهان محصول اول زمانكه چونكه
ادمى ايوشى وغافل بولنه شيهه نواتى اكسوبى
هلاك ايدر بيت بو تو باد اى عزيز پر هنر
كن چنين مكاره باشى بر حذر محصول اى چوق
هنرلو عزيز سنك اوزريكه لازم واجب اولسونى
ياخود سكا بندن نصيحت اولسون كه بوناك كبى
مكاره وحيله كاردن حذر اوزره اول حقيقى
در بيان ورع بيت در ورع ثابت قدم
باش اى پسر كر همى خواهى كه كردى معتبر محصول
ورعده ثابت قدم اولاى اوغل اكرايسترسك
دائما معتبر اوله سن ورع واوكه قحمه وداتك
قحجيه حواصدن وشبهاتدن صقنمغه ديرلر
تقوى كبى اما بعضيلر تقوى ايله ورع فرق ايدى
لر بيت خانه دين كه دو اباد از ورع ليك
مى كرده خرابى از طمع محصول دين اوى وعرت

معمور اولور لکن طمعدن خراب و ویران اولور
بیت هر که از علم و ورع کیرد سبق دور باید بو
دنشی از غیر حق محصول هر کم که علم و ورعدن
سبق طوته اول کمسه الله دن غیریدن ایراق او
لمق کرکدر بیت تو سکا دی از ورع پیدا شود
هر که باشد بی ورع رسوا شود بیت محصول قور
قیجیلق ورعدن پیدا اولور یعنی خدادن قور
قمق حرامدن و شبهاتدن احتراز ایدوب اعما
ل جمیله مداومت اعکله حاصل اولور هر کم که
ورعی اوله رسوا اولور بیت با ورع هر
کسی که خودرا کور دراست جنبشی و آرامش از
مهر خداست بیت محصول هر کم که کندی ورع
سبیله امیق و مستقیم ایلاری یعنی جمیع محرمات و
و شبهاتدن بری اولاری حرکتنه اناک حرکت و سکونی
الله ایچوندر بیت چون ورع شد یار یا علم و
عمل حق اخلاص بیاید بی خلل محصول چونکه
ورع علم و عمل یار اولاری حق اخلاص اناک نفسا
نینی کوک یعنی ورع عمل و علم ایله کمال حق اخلا
ص دخی لازمدر یعنی ثمره خشیت و اخلاص

باید

باید از آن محل واقع اولدی خشیت خالقک فتیجه
قورقمق ممتلنه در بیت تا کهان ای بنده کوی کی
دی کناه توبه کن در حال و عذر آن بخواه محصول
اکر ای عبد مکلف ناکهان کناه ایلدکسه در حال
توبه ایله و لکناهک عذرینی دله بیت کی
آنکه سی چون کناه نقد آید در وجود توبه نیسیه تا
در هیچ سود محصول چونکه حاضر کناه وجوده کله
توبه کلجک توبه هیچ فائده ایلمز یعنی در حال توبه
لازمدر بیت کی انابت کاهلی کی درخطاست
بی امید زنده کی کاذبی وفاست محصول توبه
و رجوع اتمده کاهلک ایلمک خطادر حیات امید
اوزره وفاطوتمه زیرا حیات وفاسی در باقی دکلدر
در بیان صفت مردان بیت ای ناتوانی ای
بی خدمت کونی تا رود راسب مرادت زیر زین
محصول بیت ای اوغل مادامکه قادر سکه خدمت
اختیار ایله تا مرادک آتی الکه التنه کیره یعنی مرا
دنک میسر اوله بیت بنده چون خدمت مردان
کند خدمت او کنید کی حاق کند مردانت
مراد مرد خدادر یعنی اولیاء الله کنید کافی عجبتانک

ضمیر قبیه مقارنته در وکوردات دو بیچی دیمکدر
یعنی کیتید کو دات دنه مراد قلکدر وقلکدن
مراد خلاد نقدر یعنی ذکر محل اراده حال قیلندی
در محمول چونکه عبید مکلف اولیاء الله خدم
تیت ایلیلر جمیع خلایق انك خدمتین ایلر بیت
بهر خدمت بهر که بو بیتدر میان باشد اذا فات
دنیا ودامان محمول بهر کیم که خدمت ایچون
بل یغلادی دنیانك بلالرندن امانده اولور
بیت بهر که بیدشی صاحبان خدمت کند این
دشی یا دولت وخرمت کند محمول بهر کیم که
صاحلر اوکنده خدمت ایده الله تعالی دولتلو
ومرحمتلو ایلر بیت خادمان باشند اخوان را
شفیع جایها رشانوا جنان باشند رفیع خادمان
خادمان جمید خدمتکارلر دیمکدر مراد دنیاده
اهل الله خدمت ایدنلر در محمول اهل الله خد
مت ایدیجیلر مؤمن قرنداشلره شفیع اولورلر دنیا
انلرك مقامی جنات اعلا اولور جنان جمید کوستر
جنتلر جمیدر خادمانرا هست بیت خادمانرا هست
در جنت ثواب روز محشر بی حساب بی عذاب

محمول

150

محمول بیت اولیاء الله خدمتکارلرینه جنتده مرجع
ومقام وار در محشر کوننده حسابسز وعذابسز داخل
اولورلر معلوم اوله که بو محلده خادملردن مراد
اولیاء اللهه خدمت ایدیجیلردر که بانفسهم خدمت
اتسونلر وکرك باموالهم خدمت اتسونلر بیت کرچه
خادم عاصی ومفسد بود بهتر از صد عابد ممسك
بود خادمدن مراد بونده اولیاء اللهه مالیله خدمت
ایدیجیدر یعنی شول کیمسنه در که اموال وارداتنی
دریغ اتمیوب ولیلی دن یولنده صرف ایلی وعابد
ممسکدن مراد شول بخیل عابددر که اولیاء اللهه
نفسیله خدمت ایدر ونه مالیله خدمت ایدر بلکه
مالنی اوغرتیلرك یولنه صرف ایلمه ده بخل عظیم ایدرلر
محمول اولیاء اللهه خدمت ایدیجی سخی اگرچه عاصی و
مفسد اولورسه بو زبخیل عابددن یکرکراك اولور بیت
دید بهر خادمی را مستعان ابجو خود صائمان وقا
ئمان خود جماعت ضمیده وذالك سکو ینه ثواب عتانه
دو صاعات اوج طوتجیلی دیمکدر محمول بیت
حق تعالی بهر بر خادمه اوج طوتنلك وعبادت قیلنلك
ثوابنی واجرنی ویرور بیت ذبهر خدمتا بهر که بو بیتد

دکمه از در رحمت معرفت یابد تمام محصول بو کمه که خد
مت اولیاء ایچون قوشوق بغلیق یعنی حاضر اولدی خدمت
اغاجندن یمش یلور بیت بو که خادم شد چنانشی
میدهند هم ثواب غازیانشی میدهند محصول
بیت بو کمه که اولیاء الله حضرت ایدیجی اولدیکا
جنّت ویرورلر دخی الکا غازیلر ثوابی ویرورلر وید
هندک فاعلی خدا در صیغهٔ جمع تعظیم ایچوندر در
بیان تعظیم مهمان بیت ای برادر دار مهمان
داعزیز تا بیابی رحمت از رحمان تو یقین محصول
ای قرنداش قونوغی عزیز طوت تا رحماندن سن دخی
رحمت بوله سن بیت مؤمنی کو داشت مهمان را
نکو حق کشاید باب رحمت را برو بروا تقدیر
نده در محصول شول مؤمن که قونوغی ایو طوتدی الله
عظیم الشان انک اوزرینه رحمت قپوسنی اچر اکرموا
الضیف ولو کان کافرا بیت بو که باشد طبعش
از مهمان ملول از وی آزار خدا و هم رسول
محصول بو کمه که انک طبعی قونوقدن ملول و بیخور
اوله الله عظیم الشان و دخی رسول انجنور بیت بنده
کو حضرت مهمان کند خویش را شایستهٔ رحمان کند

محصول

محصول بو قول که قونوغک خدمتین ایدیه کندیسی
رحمانک رحمتنه لایق ایلر بیت بو که مهمانی ایرو
ی تازه دید از خدا الطاف بی اندازه دید محصول
بیت بو کمه که قونوغه کولر یوز ایله بقدی خدادن
نهایتسز و غایتسز لطفلر کوردی بیت از تکلف
دور باشی ای میزبان تا کرانی نبود از مهمان میزبان
میمانک کوریه وذانک ضمیری قونوق الیجی معناسنه در
محصول قونوق الیجی تکلفدن ایراق اول یا که
قونوقدن ثقلت حاصل اولمیه مهمان بونده مروت
وزن ایچون یا ایله اوقنق لازمدر بیت هست
مهمان از عطاهای کریم بو که رو پنهان شود باشد
لئیم محصول قونوق الله عظیم الشانک کرملرندن
و احسانلرندندر بو کمه که قونوقدن کزلنور یره
منوالور بیت خیز بر خوان کسی مهمان شو چون
رسد مهمان او رو پنهان منو غیره یونه بد اندیشی
وبجوج معناسنه در و بو محلده منادی واقع اولمشدر
حرف ندا مقدردر محصول ای بجوج بد اندیشی
که نانک سفره سنه قونوق اولمه چونکه قونوق کله
اندن کزلنور اوله یعنی بجوج کزلنور بیت بو که

مهماتی الكوا مى ميكند كوشش در بنيك نامى ميكند
كوامى كاف عجمينك كسريله ويا مصدر ديه ايله تعظيم
معناسنه در محصول بو كمسه كه قونوغه تعظيم وتكريم
ايله اول كمسه ايو نام القاب چاغرلقا ايلى بيت
بو كه مهمانت بود از خاص وعام پيدا شى او مى يا
يد او در طعام خاص وعام مدن مواد بو محلده
اغنيا وفقرادر محصول خاص عامدن بو كمسه كه
سكا قونوق اوله اناك او كنه طعام كتورمك كرك
در بيت انكم داده انداك پيدا شى اى پسر بوديا
يد پيدا شى درويشى اى پسر محصول اى اوغل اول
نسنه دتك سنك وار در از چوق بو نعمتدار ايراقى
اى اوغل قو درويشى او كنه كتورمك كركدر
بيت تا بت يره يا جايعات بو خدا ياد بهشت
دربهشت عدن جاى جايعات ايلو ديمكدر محصول
ايلوه الله عظيم الشان ايچون اتمك ويوكا جنت
عدنده يرويره لو بيت بو تن عريان كه بخشد
جامه حق دهد او از رحمت نامه كه بو تن اكسدر
كه معناسنه محصول كم چپلق بدينه جامه وليكى
احسان ايده الله عظيم الشان اكا رحمتندن
تامه

نامه وير ووجانه دركه تن شخص معناسنه اولنتكم
كلستاننده مواضع متعدده ده واقع اولمشدر پس
بو يرده اولنجه معناده حتى اداايچون بو ياى وحدت
دخى نسبه اسله اولوب محصول بر چپلق شخص ديمك
ده اولور بيت بو كه ثوبى بر تنى عارى دهد
در دو عالم ايزد شى يارى دهد محصول بيت
بو كمسه كه بر چپلق شخصه بر ليكى ويره ايكى عالمده حق
تعالى اكا يارد م ويرور يعنى عنايت ايلى بيت كوير
دى حاجت محتاج را بر سرواقبال يابى تاج را محصول
بيت الكى محتاجك حاجتن حاصل ايليه سن بالنده
اوزده دولتدن تاج بولورسن بيت بو كوايا
شديد دولت بخت يار خيو وزر دود نهان و
اشكار محصول بو كمسه بخت وطالعى دولته
يار اوله اول كمسه كيزلى واشكاره ده خير اوزره
نور وحيو ايسد بيت اى پسر بو كز مخور نان
بخيل كم نشيند درعمر بر خوان بخيل محصول اى
اوغل بو كز بخيل اتمكين يمه عمركده بخيلك سفره سنه
اوتورمه بيت نان ممسك جمله رنجست و
عنا شود نان سخى جمله دوا ممسك يهم اولكه

محصول در معنالنه بخیل بید سکوتانک تا و میم ضمیله
بخیلک جمله درد والم درد جو بودکه انکی جمیع
دوادر طعام البخیل داء وطعام السخی دواء
بیت نانخوار ندت بخوان کس میوه ذی مودار
چوق کوکس مویی پای عجمینک قحیله یونده
ادات تعلیل معنالنه در کوکس یو مشهور وتوشر
ببلک یل بیتی دولو محصول ما دامکه سنی دعوت
اتمیه لو کمسه نانک سفره سنه کتمه کوکسی کبی مودار
لاشی ایچون کتمه بیت چشم نیکی از حسی دوق
مدار سقف ویران را تو با استوات مدار محصول
بیت حسیحی الجقدت ایلاک امیدیی طوتمه ویرانت
سقفی دولک اوزره طوتمه سقف یونده طواد
معنالنه در بیت کو کنی خیری تواب از خود
بیبیقی هو چه بینی نیک بیق وبد بینی محصول
اکر بحیجی اید دسنک سن انی کند تکدت کوچ
صورته کم کوردکت ایو کور دیاده متکوده دوبیا
علامت احمق بیت سه علامت دارد که در
احمق بود اولا غافل ز یاد حق بود دسنک
فتحیر وهای رسمیه اوج معنالنه در اسم عدد در
محصول

محصول بلکه اوچ علامت ونشان احمقده اولور
اولا ذکر اللهدن غافل اولور بیت کفتی بسیار
عادت باشد شی کا هل اندر عبادت باشد نی محصول
بیت چوق سویلمک احمقه عادت اولور وعبادت
اکا کاهلک اولور بیت ای بسی چون احمق جا
هل میباشی یک دم از یاد خدا غافل میباشی محصول
ای اوغل احمق وجاهل کبی اولمه بر ساعت ذکر اللهدن
غافل اولمه بیت سوکا از یاد حق غافل بود آن
حماقت دردو باطل بود محصول بیت هر اول کمسه که
ذکر حقدن غافل اوله احمقلقدن دردو یا
طرطیقده اولور بیت هیچ از فرما دحق کی
دف متاب یعنی مام ازاده را دامی متاب
محصول هیچ اللهک بیوردغندن بویون چویرمه
یودیچ ایچون دروینی وازاده نلک اتکی یکه
یعنی طوتوب حاکمه التمه بیت باطل رای بسی
کی دف متابعت نقد جواب یعنی کور دف متاب محصول
باطله بویون قومه یعنی اطاعت وانقیاد ایدوب
هوا داولی کشینک تقدیسی هر احمقه ویرمه اوراد
اولیاء الله هر کشیه عبادت وبیانات ایلمه دیکدرو

کودن کا قاف فتحیله لغتده حمال یادکیه یته دیرلر
اما بونده احمق معناسنه دوعبیده **بیت** در قضای
اسمانی دم مزن هرکسی را بیشی بیش وکم مزن
محصول قضای اسمانیده نفس اورمه یعنی خدا
نک قضای وقدرندن بحث ایلمه هرکسی نه
یاده وعزتو کوز اکسکده وارنی اورمه یعنی الحق
کورمه **بیت** دست خود را سوی نامحرم میار
جانب مال یتیمان هم میار **محصول** کندی الکی
نامحرم جانبنه کتورمه دخی یتیم مالی جانبنه کتو
رمه **بیت** تا توانی راز همدم مکوی کو توانی
باشی نیز باخود هم مکوی **محصول** مادامکه
قادرسک رازیکی مصاحبکه سویلمه واکر مصا
حبک سن اولورسک دخی کندیکه سویلمه حاصل کلام
ستر ایکی یاک صقله دیمکدر **بیت** تا نشوی از اد
مقبل ای عزیز بی طمع می باش اکر داری تمیز **محصول**
بیت مادامکه قیود دنیادن فارغ وسعادتلی
اولمسن ای عزیز طمعسز اول اکر ادراکک واز
نلک وار ایسه **در بیان صفت فاسق بیت**
هست فاسق را سه خصلت درنهاد باشد اول

دروغش

دروغش حب فساد **محصول** فاسقک طبیعتنده
اوچ خوی وار در اولکی کوکلنده فساد محبتی اولور
بیت حرفتش ازور دن خلق خدا را دور
دارد خویشتن را از راه راست **محصول** فاسقک
صنعتی اللهک مخلوقنی انجتمکدر دخی فاسق کندینی
طریق مستقیمدن ایراق طوتر **در بیان صفت**
شقی هست ظاهر علامت در شقی میخورد
دائم حرام را احمق **محصول** شقیده اوچ نشان
ظاهر دریکی بودرکه دائم احمقلقندن حرام یر
بیت بی طهارت باشد وبی کاه خیزد هم زاهل
علم باشد در کریز **محصول** شقی ناپاک اولور دخی
وقتسز قالقجی اولور مراد صباح نمازنده خواب
غفلتده اولور دیمکدر هم اهل علمدن قچیجی او
لور **بیت** باطهارت باش وپاکی پیشه کن ورز
عذاب کور خود اندیشه کن **محصول** طهارتیله
اول وپاککلی صنعت ایله دخی کندی قبرک عذابی
دن قورق ایله زیرا عذابی اکثریا ناپاکلکدن حا
صل اولور **بیت** ای پسر مکر تا زاهل علوم تا نه
شوند دم تو تا از سموم **محصول** ای اوغل علمادن

قاچمه تا کم سنی اشو اتشی مقیه زیرا علماء دیق اعلا
حق تعالی کو مکدی کتابیدی بیسی علمانی کو متبلوح تنم
ده یری معلوم دور بیت تا توانی هیچ کس را مسکوی
پیش مردم هم زیان خود مکوی محمول منا دایم
که قادر سن هیچ کمسه یه یاره مو کویله دیق خلق
قتیده کندی خصوصکدی کویله منادا کندی کی
مدح اتمه دیاک اولور بیت معرفت خواهی کزه
بی دردی ینه چون رسد مهمان بدو یشی در
میتن کوه کاف عجیبان و دانک کسی لویله دو کم معنا
سنه دور محمول معرفت استر سنک اقچه و التونک
اوذ دیته دو کم بغلم چو تنکی قونوق السی سن حاکه یوش
اناک یوزینه قیوی قیمه بیت بیان بخیل بیت
سه علامت ظاهر اید در بخیل یا تو کویم یاد کیرتی
ای خلیل محمول اوج نشان بخیلدن ظاهر و پیدا
اولدی ای دولت سکا دیسیم انی خاطر که طوت
بیت اولدر سا ملدن تو ساف بود وزیادیی
جوع هم لوزان بود محمول اول بخیل دلنجیلقی
قورقو چی اولور دو تحا چلق یلدرسندن دیتوه یکی
اولور بیت چون رسد درده بدوینی اشنا

بیکدر د

بیکدر دی چون یاد کوید مرحبا اشنا یوتده بیلیشی
معتالنده در محمول چو تکه یولده بخیلک یوزینه
اشنا ایوشه بخیل بر کمی کچی و مرحبا در کانه کندی
دن نشنه استن دیو خوف ایدوب اکلنمی یعنی تنجه
ده مصراع ثانیده اوّل بویله واقع اولور چون کر
بدرده بخویشی اشنا بو تقدیر جه رسد ک فاعل
بخیل اولور بیت ینو داق مالش کسی را فائده
کم رسد یا کسی ز خوانش مائده محمول بیت
بخیلک مالندن کمسه یه فائده اولماز وانک سفره
سندن کمسه فائده نعمت اولماز در بیان حا
جت خواستن بیت حاجت خود را مخواه از
زشت روی انکه دارد روی خوب از وی بجوی
محمول کندی حاجتکی چیرکین یوزلیدن استمه
یعنی عیوبی الوجه اولوب یوزی کولمکمن دن حا
جتکی طلب اتمه اول کمسه کوزل یوزلی یعنی کولر یوزلی
لیدن مرادیکی اندن ایسته اطلبوا الحوائج عند حسان
الوجه بیت مومنی را تو چو بینی افتاده کار تا توا
نی حاجت او روا بیاد محمول مومنک چونکه سن کله
ایشی واقع اولدی ما دامکه قادرسن انک حاجتنی

حاصل ایله بیت حاجت خود مبر احتیاج سلطانهم
مخواه چون بخواهی یافت از در یار مخواه محمود
کندی حاجتکی سلطان غیریسندن استمه چونکه حا
جتکی بولمق استرسک قپوجیدن استمه سلطاندن
مراد الله عظیم الشاندن و در یاردن مراد ایدر.
عاجز در بیت از وفات دوشمنان شادی مکن
از کسی پیش کسی داد مکن محمود دوشمنلر اول
مسندن شادلق ایلمه کمسه نک قتنده داد فریاد
ایلمه یعنی شکایت ایلمه دیکلدی بیت با قناعت
ساز دائم ای پسر کو چه هیچ از فقیر نبود تلخ تر
محمود ای اوغل دائم قناعتله اول کرچه هیچ فقر
واحتیاجدن اجی اولماز بیت هر سحر بر خیز
استغفار کن فرصت اکنون داری کار کن محمود
بیت هر سحر قالق استغفار ایله الآن کم فرصتک
وار در عمل صالح ایله بیت همتی خویش را
غیبت مکن غیر شیطان بر کسی لعنت مکن محمود
کندی همراهیکی غیبت ایلمه شیطاندن غیری لعنت
ایلمه بیت چون درسد در روز در عالم جدید
از کناهان توبه می باید کزید محمود چون که یکی

که

که هر کون عالمده یکی ایوش یعنی هر کونکی حیات
جدید بوله کناهلردن توبه اختیار ایتمککی کرک
بیت هر که او ترسی نباشد از خدا حق بترساند ز
هر چیزی او را محمود هر کمسه نک که خدادن قورق
قوسی اولیه حق انی بر شیدن قورقودر بیت
تا توانی حاجت مسکین برآر تا برآرد حاجت
را کردکار محمود مادامکه قادرسک فقیرک حا
جتنی حاصل ایله تا فعال مطلق سنک حاجتکی حا
صل ایلیه بیت است مالت جمله در کف عاریت
کو بماند از تو باشد زاریت محمود جمله مالک الکده
اکو تیدر اکی سندن قالورسه فریاد و فغانک
اولور یعنی زیاده حسرتکدن اضطراب والم چکرسک
بیت عاریت را باز می باید سپرد هیچ کس دیدی
که زر با خود ببرد محمود بیت اکو تحکیمی تسلیم
ایتدک کورک هیچ کمسه کوردکمی که کندیله التون واقچه
الدیکی بیت حاصل از دنیا چه باشد ای امین نه
کزی کو یاکی ویک پاره زمین کی کافی عمیک
ادشون معتاده در ویا تنکیی اچو نتردر و کو یاکی
یو معتاده در محمود ای امین دنیادن نه حاصل اولور

اولدیغی اثبات ایدر محصول کلامی

طمع واز شوق بخور بو باده بو یعنی دنیادن حظ اولدیغی
بو دردن دیمکدر بیت هر چه دادی در ده حوالت تست
هر چه ماندن یادی جان تست ان الف محدوده ایله
بو محلده لام عهدیک معنالکی افاده ایدر نسخه دکیشه
صاحبی مفصل تحقیق ایلمشدر ومصراع ثانیده
هر نه ویردک سنکدر یعنی ویردک سنک اکا مالک سن
اما هر نه که سندن صکره قالور او سنک جاناک یادکاریدر
بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله واقع اولمشدر انچه ماند
از تو یادی جان تست مانده بونده نون نک و دالک
سکونیله فعل ماضی اولور یعنی اول نسنه که سندن
قالدی سنک جاناک یادکاریدر بیت هر که با اندک
ز حق راضی شود حاجت او را خدا قاضی شود محصول
هر کمسنه که از نسنه ایله حقدن راضی اوله یعنی فقر و
احتیاجی بوله الله عظیم الشانه شاکر اوله الله عظیم الشان
انک حاجتنی قضا وادا ایدیجی اولور بیت هست
دنیا بر مثال قطره زهر کند آز وی که تو داری دو
بهره بعض نسخه ده قطره یرینه جیفه واردر یرینه
خود و بهره یرینه هر دانه واقع اولمشدر اما نسخه صحیح
نسخه ده بونم یازدیغمز اولدیغی اظهر دانسته خوش دکلدر

محصول

محصول دنیا کوپری کبیدر اندن کچ اکر یولی یوقدر
طوتوسک یعنی دنیایی ترک ایله اکر طریق اخرته توجه ایده توجه ایدهک
وار ایسه یعنی اهل اخرت ایسک بیت هر که ساز
دیو کو بر خانه نیست او عاقل بود دیوانه یعنی نسخه
ده او ضمیری عاقلدن صکره واقع اولدی لکن بونده
تکلف واردر محصول هر کیم که کوپری اوزرنده خا
نه یاپه او عاقل دکلدر دیوانه در بیت از خدا
نبود در واجستن غنا هست مؤمن را غنا دیگر
عنا محصول اللهدن استه مک لایق ومعقول
دکلدر مؤمنه غنادن غیری شقتدر بیت فقر و در
ویشی ره شفای مؤمنست زانکه اندر وی صفا
ی باطنست محصول فقیر و درویشلک مؤمنک
شفاسیدر زیرا که فقر و درویشلکده مؤمنه
صفای باطن واردر بیت مال اولادست
بمعنی دو دشمن کو چه نیکو دیدک تو چشم روشنند
محصول بیت مال اولاد سکا معنیده دشمنلر
در اکرچه یا نکده دوشمن کوزلری ایدر یعنی
ایکسیده ظاهرا سبب کور و خاطردر بیت
اکما اولاد دکمه را یاد کنی مال و مالک این جهان

بادکیو محصول انما اولادکم ایتسانک معنانی نی یعنی
خاطرکده طوت یعنی اونتمه یوجهانک مال مونکت
یر طوت یعنی فرض ایله معلوم اولکه یو ایت شو یقم
نک تمامی یودر واعلموا انما اموالکم واولادکم
فتنة وان الله عنده اجر عظیم فتنة امتحان و
تجربه دور یعنی اکه عبادت وطاعتنی انلوک اوزرینه
ترجیح ایدوب مال واولادنی بیرا ازغو سکوزنوک
ایجون تحقیق الله عظیم الشان قتنده ثواب یعنی
جنت واردور بیت مرده ره را بود دینا سود
نیدرست هرکز نی اندیشه از نابود نیست محصول
یولادینه دنیا واردینک فائده سی یوقدر یعنی اهل
اخرت دنیا وارلقی فائده دکلدر هرکیم اهل اخرت
دنیانک یوغندن غصه سی یوقدر بیت هرکه از
صدق دل صافی بود خرقه ولقمه کافی بود محصول
هرکمنک کونکلی صدقدن صافی اولا اکا بر خرقه و بر لقمه کا
فی اولور بیت تا نیاوری درد او هرچه هست انجم
می باید کجا آری بدست محصول سادانکه حق یولنه
هونکه وار ایسه اونینا تمیه سی اول تسنه که سکا کوکدر
قیچ الکتوده سی بیت درسخا کوشای بر اورتا
بیابی

بیابی از بسی شدت دهابنی غوبینک فقیله نیجه یا
نجه دیمکدر وشدت مضافدر ودهادانک فقیله بونده
خلاصی معناسندادر محصول سخایه جالشهای قرنداشی
سخایه جالشی نیجه شدت ومحنتدن خلاصی بوله
سن مصراع اولکی اخرتره تاکید ایجون یینه یکونی کلمه
مقیددر بیت باشی پیوسته جوانی دای اخی زانکه
نبود دوزخی هرکی سخی دوزخ ده یاد نیبیته در
محصول ای قرنداشی دائما جوحمد اول زیرا جوحمدلر
کی جهنمی اولماز بیت دوزخی نیجی نور صفات زانکه
در جنت قربی معطفات محصول سخی کشیناک یو
زنده نور صفا واردر اندن اوتوری جنتده
حضرت محمد صلی الله علیه وسلم حضورلرینه یقندر
بیت حق نوع بر در جنت نوشت انکه جای اسخیا باید
جنت یعنی نسخه دانکه بوینه ایکی که واقع اولدی
لکن انکه ده تعظیم واردر محصول الله عظیم الشان
جنت قپوسی اوزرینه یازدوغی اولشیدکه سخیلی
یری جنت اولور بیت اسخیا نیاجهنم کا دنیست
جای ممسک خو میان نار نیست محصول سخیلرک
جهنمده ایشی یوقدر بخیلک یری جهنم اودته اسنن

غيره عدكادر بيت پيشه اهل بخيل تلبيس دان در
بحيمشي همدم ابليس دان تلبيس ستر اتمك معناسنه
در محصول اهل بخيلك صنعتي حقي ستر اتمكدر يعني حيله
ملك اولسون كه بخيلك صنعتي حقي ستر اتمكدر جهنمده
اهل بخيل ابليس مصاحبي يل بيت هيچ ممسك نكرد
سوي بهشت يكقدم يا او كم رسد بوي بهشت محصول
بخيل جنت جانبنه هيچ اوغرمز يلكه بخيلي جنت قو
قوسي ايرشمز بيت انكه ميخواند مروه در السقواهل
كيرو بخيل را بكشد مقي محصول اول نسنه كه اني سقر او
قودلر يعني سقر ديدكلري جهنم متكبر و بخيل قرار
ايده جك يردر بيت با سخا باش يا باش و تواضع
پيشه كن تا شود روي دولت بر در تيبي محصول بيت
سخا ايدا ول و تواضع صنعت طوت يعني كندكه
عادت ايله تا قليك يوزي دولت ايكيني نورلنخي
اوله بيت اي بسو در مردود مشهور يافتي از بخيل
وز تكبر دور ميباشي محصول اي اوغل ادملكده وا
شانيده مشهور اول بخلدن و متكبردن ايراق
اول در بيان افعال شيطان بيت چار خصلت
فعل شيطاني بود آنداين ها كه رحماني بود محصول
بيت

بيت دو دو دشمني شيطان ايشي اولور بري كه ان رحماني
اوله بو خويلري بلور بيت عطسه و مودم چو بكذشت
از يكي باشد او از فعل شيطان بي شكي محصول ادمك غيري
شبهه سز شيطان فعلندن اولور بيت خوف بدين ني تي
از شيطان بود انكه ظاهر دشمن انسان بود يعني
باتان كسويره وباي اصيله ساكته ايله بو دو معناسنه
در محصول بو دو قاتي فعل شيطاندن اولور
اوبله شيطانكه انسانه دشمني ايدوكه ظاهردر بيت
خاميازه فعل شيطانست و قي اي بيد ايمن مباشي از
مكروي خاميازه اسنمك معناسنه در و قي قاقاز فنجر
قوصمق معناسنه در محصول اسنمك و قوصمق شيطان
فعليدر اي اوغل انلرك مكرندن امين اولمه در
بيان علامت منافق بيت دو دو باشد اي خواجه
از اهل نفاق در جهنم دان منافق را وثاق
واوك فتحه وكسر يله لغتده عوبينه لكن قاديده كتي
يا خانه معناسنه ده استعمال اولنور اما بونده مجازا
مقام و محل معناسنه در محصول بيت اي خواجه اهل نفا
قدن ايراق اول منافقلك مقامي جهنمده يل بيت
سه علامت دو دو منافق ظاهر است ذات كيب مفهوم قهمي

بروجهله كو تعكوره
بروجهله كو تعكوره

قاهرت محمول اوچ علامت منافقدین ظا
هر دراول کیبدین حضرت قاهرنك قهریله مقهوری
در بیت وعدهای او همه باشد خلاف قول او بنود
بیقین از کذب ولدق محمول منافقك وعدلری
جمیعًا خلاف اولور وانك سوزی کذب ولدق غیراو
لور بیت مؤمنا تو اگر رعایت میکند هم امانت
وا خیانت میکند محمول مؤمنلر منافق رعایت ایلمز
امانتە خیانت ایلر بیت نیست در وعد منافق را وفا
زآن نباشد در رخش نور صفا محمول وعدەیە
وفاسی یوقدر اول سببدین انك یوزنده صفا وضیا
اولمز بیت تا ببیند اری منافق وا امین نیست باد
الشوشی از روی زمین امین یوزنده طوغری ومستقیم معنا
در محمول اگاه اول منافقی امین قلی ایلمیەکی انك
شوری یوزنده یوق اولسون بیت از منافق
ای پسر پرهیز کن تیغ را از بهر قتلش تیز کن محمول
ای اوغل منافقدین صقینغیل تیغنی انك قتلندین او
توری کسکین ایله بیت با منافق هر که همدم می شود
منزل او تو تانك چه می شود محمول هر کمکه منافقلە
یولداش اولور انك منزلی تویوتك دینده اولور یعنی

جهنم

جهنم قیوسنك دبنده اولور دیمکدر قوله تعالی ان المنا
فقین فی الدرك الاسفل من النار در بیان علامت
تقوی بیت علامت باشد اندر متقی که بود نیست
تقی را باشتی محمول متقیده اوچ نشان وار در متقینك
شقیده فجی منابتی ومشابهتی اولوردیمی متقینك تقی
یه اصلا مشابهتی یوقدر بیت برحذر باش ای تقی
از بادید تا نیند از دست وادرکار دید محمول ای تقی
یاده می یاردت حذر اوزره اول تاکم سنی یاره من
اینه اتیه بیت کم دروغ کذب و دروغی بوتر
بات از طریق کذب باشد بر کران دروغ کذبه
عطف تفسیر در وشیق ضمیر معتاج تنه نی ترتا
نه مقیدر در محمول متقینك دلنده کذب و
یلاغ واقع اولماز متقی طریق کذبدن کنار اوزره
اولور بیت از حلال پاك کم کیری ترکام تا ننفسد
اهل تقوی در حرام کم از معتلانه اولور تولوکی کاتیدی
عبادت اولمسی جائز در محمول اهل تقوی حلال
پاکدن از حواد طوتی تاکم حرامه دوشمیلر در بیان
سبب فقری بو نصیحتلو فقرلك سببنك بیا
ننده در یعنی نکم دولت ایدق شیلری یلدرد

بیت خواب کم اول دوردای پسر نفسی را خورد دت
میامور دای پسر محصول ای اوغل حیق صباح او یوم
ای اوغل نفسه یکه اوکونه معلوم اوله که صبحی طلوع اتمزدن
اوّل او یومق حماقتدر زیرا وقت تحصیل مقطل اولور و
فی الحقیقه فقر وفاقه دلالت در ونفسی چوق یدی معنا
اغلک ایو دکلدر زیرا چوق یمک نفسک ازغونلوغنه
سیبدر بیت اخور روز هم نکو نبود منام پیشتر از
شام خواب امدحرام محصول بیت دخی کوندز اخونده
اویقو ایو دکلدر کیجه اوکونک اویقو حرام دکلدر زیرا
کوندز اخونده احتشامه یقیقی اویومق قوت صلاته
سیبدر وهم فقر وفاقه دلالت در حق یودر که کو
نلک اوکنده واخرنده اویومقلق ضمننده حماقت وفنا
واردر بیت اهل حکمت دانی اید صواب درمیات
افتاب وسایه خواب محصول اهل حکمت معقول کلنی
کنشده کولکه ادا کنده اویومق بیت ای پسر هر کجا
مرو تنها مرو باشدت دقیق تنها خطر محصول ای
اوغل هر کجا یالکز نقره کتمه یالکز نقره کتمکده سکا
خوف وخطر اولور بیت دست را دور نخ ذر دن
شود دست شوم استماع علم کن زاهل علوم محصول بیت

الحیوزه

الحیوزه اودمق یاره مو دد علم دکلمه علماده بیت شب
درایینه نظر کو دت خطاست دور اکو بیتی بروی
خود رواست محصول ایدنه یه نظر اغاک خطادر اکو کو
نزدکندی یوزیکه یقوسکده لذیق وصعو لادر بیت
خانه کو تنها و تا دیکت یوده مونسی باید که تنو بکیت
بیوت محصول اوک تنها و قرانلق اوله یرمونسی کورک
درکه یا تکده اوله بیت دست را کم زن تو در
زیو زنخ تن دا اهل عقل سودا ید چو نخ محصول الکی
سن چکاک التنه اورمه زیرا اهل عقل قتنده بو خصو
بو زکیمی صور ق کلدی بیت چار پا را چو نکی بینی
در قطار درمیات شد تیای زینهار محصول بیت
چونکی دروت ایقلی حیوانی دزینه کوره کی زینهار
انلوک اراسندت کلمیه کی چار پالوی یو کلی کورد کده
ارالرینه کلمه دیکدر زیرا خوف واردر که فرداصا
بت ایده یوتره چار پا دت مواد ات قطو وخوردر
ورجی یوتلو کبی بوکدی چکی حیوانلاندت بیت تا فزا
ید قدر وجاهت را خدا دور شب محیکی دائم
در دعا محصول تاکم خدا قدر جاهی زیاده ایلیه
کیجه وکوندز دائم دعاده اول بیت تا شود عمر

زیاده در جهان رونق کی نکوئی در نهان محصول
تا کم جهانده عمرك زیاده اوله یوردی ایلك ایله کوکی
لوده بیت تا نکاهد روزیت در روزگار معصیت
کم کنی بعالم زینهار منکا ... نون نافیه تاك فتحه و
کاف عربیه فعل مضارع نفی مستقبل معناسی اکلمزدر
یعنی محصول تا کم رزقك زمانه ده اکسلمیه حقیقت
عالمده کناه ایلمیه کی زیرا کناه و معصیت نقصان
رزقه سبب در بیت هر که ورزد فسق و عصیان کند
ایزد اندر رزق او نقصان کند محصول هر کیم که
یوزنی فسق و عصیان ایلیه یعنی فسق و عصیانه
توجه ایلیه الله عظیم الشان انك رزقنه نقصان
ایلر یعنی رزقنی اکسلدر بیت کم شود روزی
ز گفتار دروغ در سخن کذاب را نبود فروغ [illegible]
سوزده رزق اکسك اولور سوزده کذب ایلك
صدقی اولمازه فروغ فانك ضمیری و رانك ضمیری یوزنه
مجاز صدقی معناسنه در بیت فاقه آرد خواب بسیار
ای پسر خوابی کم کن تا نکردی بینوا ای پسر محصول ای اوغل
چوق اویقو فقیرلك کتوردر ای اوغل آز اویو تا اویانق
اول بیت هر که در شب خواب عریان میکند در نصیب

خویش

خویش نقصان میکند محصول هر کیم که کیجه چپلاق او
یویه کندی نصیبندن نقصان ایلر بیت بول عریان
هم فقیر اور دانه بسیار بی کار اور دانه الفاظ فتحه
و نون تنك سکونیله رانك ضمه یاء اصلیه ایله خصم معناسنه در
اندوه دیولر واویله محصول دخی چپلاق بول ایلمك
فقیرلك کتورر بیت در جنابت بد بود خوردن
طعام نا پسند است این نزد خاص و عام محصول
جنابت طعام یمك یاوزدر بو خاص و عام قتنده نا
معقول و نا معقولدر زیرا علامت فقردر اما
فقها جنب اولنی واغزنی یوب قد مضمضه ایلسه طعام
جائز کوردیلر بیت زینهار تا نوامیفکنی زیر پای
کو همی خواهی تو همت از خدا محصول اتمكی اوفکی ایاغ
التنه بوا قمه اکر سن اللهدن نعمت استرسك بیت
شب مخوف جاروب هو کنی خانه در خاك دریه هم منه
در زیر در خانه در اصلنده در خانه دردر یونده
بای صدر معناسنه در محصول کیجه اوه سپورکه اورمه
یعنی او کیجه ایله سپورمه هم سپورلی طوپراغی قپو
التنه قومه بیت کونجو بانی بایه و بانت را دنام
نعمت حق بونو بیکو در حمام باب پهلوی لغتنده

بو معنالرنده در توکیده مستعملدر اما توکیده اخوته بو
الف الحاق ایچوندر بابا و ددر دخی لغت پهلویده یونده
مادر معنالرنده در توکیده آنا دیدکلری محصول اکر باباکی
ادبله دعوت ایدرسک حقک نعمتی سنک اوزریکه حرام
بیت کو بهر جوبی کی دندان بهانه بی تو اکوددی و
افتی در وبال محصول اکر بهر جو بله که دیشی حلال
لیک فقیر اولور دخی مردوزیان دوشلی بیت
دست دا هو کی بخاک و کلاه شواز بوای دست نشستن
ابجوی محصول الکی هی کی طوبراق و بالجقله یوهم
الدیوم قابجون صو طلب ایلمه ای بیت ای بو بواستان
در دشتی کم شود دوزی ذکی داد چنین مشی بوتنده درنشینی
معنالرنده در اوتودم دیمکدر ظاهر بود کم اندرین مخفف
اونه محصول ای اوغز قبو اشکی اوزره اوتورمه زیرا
بو خجلیق ایشیدن رزق ازا اولور یعنی اکسولور
بیت کو خلد جاک طهارت میکنی وقت خود دادکم
غادت میکنی محصول اکر خلد بونده کم ایدرت الکی
بر کندی وقتکی یغماو تالان ایلرسک یعنی ضایع و
تلف ایلرسک دیمکدر بیت تکیه کم کن نشینی پهلوی
در یاشی دائم از چنین خصلت بید محصول دخی

قبو

قبو یاننه دایمه دائم یوبخلیق خویلودن طشره اول
بیت جامه دا درتی نشاید دوختن بایدازمردان
ادب اموختن محصول جامه بونده ایکی دکمک لایق
دکلدر کیشیلودن ادب اوکرنمک کرکدر بیت کی
بدامن پاک سازی روی خویشی روز بیت کم کردد
ای درویشی بدیشی محصول اکر اتکک ایله یوزیکی
پاک ایدرسک ای درویشی رزقک اکسک اولور
بیت دیو رو باذار و بیرون ای ذود بلکه از
رفتن نیابی هیچ سود دیو دانک کویند کیم معنالرنده در
محصول باذاره دطشره کچ کت و تیز کل یعنی کوج
صق صق کتمه بلکه کتمکدن فائده بولمزسک بیت
نیک نبود کوکشی ازدم چراغ ده مده دود چراغ ا
نزد دماغ چراغ جیم عجمیله کوینده شمعه فتیلنده
یانغن اتش دیرلر و دود دالک ضمیه توتون معناسنه
در محصول اکر چراغی نفسله سوندیررسک ایو دکل
چراغک توتونک دماغه قویومه ده مده یول
ویرمه دیمکدر اما بونده معنای مجازیسی مرادر
بیت کم زن اندیشی شانه مشترک انکه خاصان

حاصل تو باشد خوردن توك اى بونده لازم غلبات معناسنه در
محصول صقلکی طرق اورمه یعنی اخوك طرغیله صقلکی طرمه
امّا اول طرقکه حاجه سنك ملکك اوله ایو دکلدر بیت
از گدایان پادشاهان محو داز انکه در فقیری ای پسر
محصول بوخسوللودن اکهك پادلودن یمه زیرا که ای
اوغل فقیرلك کتوده کدا کاف عجمیله ددلکی دقایق
الحقایق صاحبی اصلنده عربیدر ددی بیت دوت الحقایق
کی از خانه تنگ تاد عنکبوت باشد اندر ماندش نقصان
قوت بونده اوردجك بوده کبی دیمکدر ماندش یای
مصدریه در ضرورت وزن ایچون مفتوح اوقنور
محصول اودن اوردجك بوو یتی ایواق ایله زیرا
انك قابلیتنده نقصان رزق وارقا اولور بیت اندك
دست دری باشد تنگی مکن چونکه دهقان ادی بوده لنگی
مکن دارت دی بونده مجازا قدرت معناسنه در عنادتی
کنایتدر وتنگی فقیرلك دن عبارتدر محصول اغنا
وقدرتك وار ایسه فقیرلك ایله بودرغه واشکلی سی
یعنی دست بودرکی قادرسی بوری اقسقلق ایلمه بیت
حج را بیعوت زاندازه مکن ویشی خشاد خویش دلتازه
مکن

مکن محصول خرجی مقداردن طشره ایله کندی قوری
صقلکی تازه ایلمه یعنی صقلکك قوری ایکی طرمه بلکه بر
مقدار یاشله طره یاخود طرغی یاشلده طره دربیان
٩٢٦ فوائد صبر بیت تا نشوی در دروزگار از صبا بوانف
دومکن از دیدن سختی کوان محصول جهانده صبا
بولوددن بوری بخد ومشقت کورمکدن کناره ایله
ایلمه یعنی قاچمه بیت کی تو غیرتی شاذی تو روا اندر
باد خویشی را از صبا بوانمشعل هلد نوشی تا نانك ضمیر
اکثری معناسنه در دلکی مرفوعدر وزن ایچون راده
مضموم اوقنور وهلدها نانك فتحیله حرف تنبیه در
عربیه الده کبی معناسنه کاما ولد ربعیکرده محصول
اکوسی بلده بوزکی اکثری ده سی اکاه اول کندیکی
صابولودن صاتمه بیت در دیده وقتی که صابونیستی
نخود اهل صدق شاکو نیستی محصول بادده شول
وقت که دکلسی اهل صدق قتنده شاکی دکلسی
بیت بی شکایت صبر تو باشد جمیل یاکسی کم کن شکایت
از خلیل کم بونده توك کلیدر عبادتدر محصول
سنك صبرك شکایتسز اولورسه کوزل اولور و اعیدی حضرت
خلیلدن کمسه شکایت ایلمه خلیلدن مراد الله علیم

در جل جلاله بیت بنده از خدمت نصیبی می برند
لکن از حرمت بمولا می رسند از بو بیتده یای نسبتیه
معنالنمشدر تخمیندر محصول قول خدمت و عبادت
سببیله دولته اخرته ایرشور اما مولایه تعظیم و
حرمت سببیله ایرشور بیت حرمت در خدمت
اداء دولتست هر که خدمت کرد او مقبلست
محصول کشینک تعظیمک عبادتده قرار و سکونی
کلدر هر کمسه که عادت ایلدی دولتلو کشیدر بیت
کر نکو داری بسو کمر خلق اتکای ترید تو ادر
صیلاق محصول ای اوغل اکر خلاف و عناد طرفنه
طولنمیه سن یعنی بونلری ترک ایلیه سن اول وقت
صبرده کمال اوزره بولنور زیرا جمع ایتمشی
اولورسن بیت کر همی داری فرح را انتظار در
یاد نیو دیدی هیچ کار محصول اکر فرح انتظار
ایدرسک یعنی سرور و صبورده انتظارک وار ایسه
یادده صبر ایله اشک اولماق در بیان اهل بهشت
بیت هر که یابد سه خصلت در بهشت یابد آن کسی ٤٠٦
یا شکه اهل بهشت محصول هر کمسه که طبیعتنده
اوچ خوی اوله او کمسه شبهه سز اهل جنت اولور

بیت

بیت شکر در نعما و صبر اندر بلا در بهشت ایرنه دل را
بلا محصول نعمتلره شکر و بلایه صبر و تحمل کوکل
ایرنه سنه جلادر بودر بیت هر که مستغفر کند
اندر گناه حق ز نار دوزخش دارد نگاه محصول
بیت هر کمسه که گناهنده استغفار ایدیجی اوله
الله عظیم الشان جل جلاله جهنم اتشندن انی
حفظ ایلر بیت هر که ترسد از اله خویشتن
خواهد او عذر گناه خویشتن محصول هر کمسه که کندی
خداسندن قورقه اول کندی گناهنک عذرینی
دیلر بیت معصیت را هر که پی در پی کند ایزد
شاذ اهل جنت کی کند بیت محصول هر کمسه که
گناهی پی بی ارد نجه ایلر الله عظیم الشان انی
اهل جنتدن قچن ایلر بیت ای پسر دائم بالاستغفار
باش و زیادت مغفرت یزدا دیکی محصول بیت
ای اوغل دائم استغفار ایله مقید یاده مولودی بیزاد
اول یعنی نفرت ایدوب انلودن محفوظ اولدیغک
دو بیت کر کنی خیری بدست خویش کن خیر خود
را وقف هر درویش کن محصول اکر خیر ایدرسک
کندی الکله ایله و خیرک درویشلره وقف ایله

بیت یک دم کانوا بدرت خود دهند به یود زاد
کفنی اوصند دهند محصول بو دم که کننی الیلاه
ویره لر انداق یکرد که انی قصکوه یوز دم ویره
لو یعنی کشی صاغلقنده کننی الیلاه بو اقچه صدقه
ویو ماک افضلدور موتندن صکره غیری لار انی اوچون
یوز اقچه صدقه اتمه دن بیت کی به بخشی خود یکی
خرمای بهتر از بعد توصد مثقال زر محصول اکی
کنزک بو تازه خرما بغشلیه سن سندن صکره یوز
مثقال التون بغشلمه دن یکدر بیت هو که بخشید
بخشیدی مکن با او دجوع کو زیای افتاده از دست
جوع محصول بو نه که بغشلمشی سنی اکا دجوع اتمه
یعنی بغشلدوغک نسنه دن دنوب الستمه اکو اجلق
الندن عاجز و فرومانده قالور سای دو بیت ابی
بدات ماند که مردی فی کند یا ز میلی خوردن فی
کند محصول بو احساندن دجوع ایدن اکا بکزر
که ادم قوصه کوی اول قوصدوغنی یکه مس ایسه (?)
بیت یا بسو چیز بحک بخشد برو می تو دکو باز
یکمه ز اذ بسی محصول اکو یا با اوغلنه شی (?) کی
بغشلیه یقشو را کو اولا اوغلندن کیرو الموکسه

یعنی

یعنی لا یالی و دنسنه لازم کلمز بیت ای بسی با ما
لو دن شادی مجوی انکه کسی وادا ونی دیکی مکوی
محصول ای اوغل مال و دنیا قه شادلق استمه اول نسنه
که کمسیه ویرمشی سن دخی سویلمه بعضی نسخه ده مصراع
ثانی بو یله واقع اولدی انکه ایی نداده ات شکوی
بکوی یعنی اول نسنه الله عظیم الشان سکا ویرمشدر
شکر دی بیت شادی دنیا سواسر غم بود سوده
اودا دو عقب ماتم بود محصول دنیانک شادلغی
یاشدن باشه غم اولور دنیانک دولتی درعقب
ماتم اولور بیت امولا تفرح زدنیا کوشی دادیای
شادی بدرت دنیا هو شی داد محصول الله عظیم الشان
جل جلاله حضرتلری نیک دنیا ده فرحلنمه بیهوده یغی
امو شویقه قولق طوت دنیا شادلقی بوی دکلدر
اکا اول بیت شادمان اندر دوت مقا ایی
کحق دادم زاوستادان لیق محصول الله عظیم الشان
شادمانلیغ سوزنی بو سوزمی اوستادلر دن دوکی
طوتم قوله تعالی لا تفرح ان الله لا یحب الفرحین
بیت ای بسا اندوه غم داخوی مکن روی دل را
جانب دلجوی کن محصول ای اوغل غم و غصه خوی

ایله کوکل یوزینی جانب دلجویه ایله بیت کو فرح
داری ز فضل حق روا ست لکن از دنیا فرح کوردن
خطاست محمول اکر الله نینک فضل و احسانیغه فرح لو
ایلمک تو سک لایق و معقولدر دنیادن فرح ایلمک
خطادر بیت منون اندوه اکر قوت بیند کان غم
شود یا فرح جو بیند کان محمول غصه قایندر
عبادلک ازنجی غم اولور فرح ایستجیلوک یادی زیرا
سبب کوردور بیت هر که اینو بدل اندیشه عاقبت
بی پای بیند تیشه محمول هر کمک که کوکلینه غم
و غصه اولماق عاقبت اینی اورده تیشه کوردیشه
لغتده کسی و کلانک معناسیده در لکن بو محلده تیشه
ذکر سبب اراده مسبب قبیلندن در یعنی اینی اورده
تیشه کوردیک کندو یه مفوت اصابت اندیکی
مشاهده ایدردیک اولور و پای ذکری دخی ذکر جزء
اراده کل قبیلندن در بیت از جه موجودی بیند کشی
ای بسی هر کسی راد رغم خویشتن ای بسی محمول ای
اوغل فکر ایله ندن موجودی ای اوغل هر کسی کندی
غمی طوتار بیت کودایم دمی تا زیدست هست از
برای انکه باشی حق بوت محمول حق تو سنی یوقدن

وار

وار دایلاسی اندن او تودی که حق بوت اوله یعنی
حقه عبادت و طاعت ایده سن نتکم قرآن عظیمده
وارد اولدی وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون
مفسرین بونی لیعرفون دیو تفسیر ایتمشلر در والله
اعلم بحقیقته بیت تا توانی بنده معبود باش باحیا
وبا سخا وجود باش محمول مادامکه قادر سن معبوده
قول اول یعنی حقه عبادت ایدیجی اول حیا ایله و سخا
ایله جود لکله اول بیت مکذر آن در خواب
خود ایام را زنده دار از ذکر صبح و شام را محمول
کونلری یمه ده و اخشام ده بجهور ده ذکر الله هدن کوند
٩٧٣ زی و کیجه یی احیا ایله در بیان تجرید و تفرید بیت
کو صفای باید ت تجرید شو کو خرد داری ز اهل
دید شو بیت محمول اکر سکا صفا کوک ایسه تجرید اول
اکر عقلک وار ایسه اهل نظردن اول تجرید نه ایدو
یکی بیان ایدوب بیوردر بیت ترک دعوا هست
تجرید ای پسر فهم کن معنی تفرید ای پسر محمول ای
اوغل تجرید دعوایی ترک ایلمکدر ای اوغل تفریدک
معناسنی فهم ایله بیت اصل تجرید ست وداع کنهو نشست
بلکه کلی انقطاع لذتست محمول اصل تجرید کنهو قی

ترك ايلمكدر بلكه جميع لذتدن كسلمكدر بيت
كوردى يك باده شهوتنى طاقدن زمان كوردى
توددن تفريد طاق طاق بوننه تانك معنالرنده در يعنى بى
نظير ديمكدر محصول اكر باده غروردن شهوته طاق
ديوه سن يعنى شهوتنى ترك ايدرسن اول زماننده تفريده
بى نظير اولورسن بيت كى تو بيبرى ز موجودات
اميد انكه از تجريد كردى مستفيد محصول اكرسن مجرد
ذاتدن اميد كه سن اول وقت تفريدن مستفيد و
منتفع اولورسن بيت كوچه بردارى بعيبو اعتماد
انكه از تجريد كردى يا اميد محصول اكرچه الله اعتما
دك وار ايسه اول وقت تجريدن اميدلى و نصيبلى
اولورسن بيت اعتمادت چون همه بر حق بود
از دست تفريد جان مطلق بود محصول چونكه جميعا
اعتمادك الله عظيم الشانه اوله اول زمان مطلق
تفريد جانك اولور يعنى جميع قيود ماسوادن برى اولور
حقله اولور بيت ترك دنيا كن براى اخرت و
بدن بوكشتى لباس فاخرت محصول اخرت ايچون
دنيايى ترك ايدوب تكدرت حرير و فاخر لباسى
بيت كو بيابى از سعادت اين مقام صاحب تجريد
يانى

يانى والسلام محصول اكر سعادتندن بو دكر اولنان
مقامى بولورسن صاحب تجريد اولورسن تم الكلام و
عليكم السلام بيت كى ز دنيا درست شوى يكسر حق
وانكه از تفريد كى برت سبق محصول اكر الله عظيم
الشانه ايچون دنيادن الى يوييه بيلكه تفريددن
سنك درسك طوتولور يعنى تفريدى سندن اوكره
نورلر الخاص تفريده اوستاد اولورسن بيت ز دو
مجرد كرد دائم فرد باشى تا همه فرقى نزهنى كرد
باشى محصول ايكى مجرد اول و دائم فرد اول تا
همه فرقه اوتوه سن غبار اول يعنى كبر و عجب تركك
ايدوب كنديكى غبار كبى قدر و جيز طوت كه
زياده عالى قدر اوله سن ديمكدر فرقى همه سنه
نك ديه سنه ديمكلو بيت همه كو دكورده انكشت
كست جامه از دودى سياه و درشت كشت كوده
كاف عربينك ضمه سيله مطلق اوجاق معناسنه در
انكشت كاف عجمينك كسريله كومور معناسنه در بعضيلر
بو كافى عربيدر ديديلر اما بو قاعده يه مخالف
در زيرا قاعده كليه بودر كه فارسيده نوندن
ساكنه دن صكره واقع اولان كافلر البته عجمى

اولمقدر نتكم درشيشه صاحبى دابن كمال وحليمى و
سودى ساده رحمهم الله بويله تحقيق ايلمشلر محصول
هركمكه كومور اوجاغى اطرافنده دولشدى جامه سى انلر
دن توتندن سياه وچركين اولدى بيت اكر يا
عطار ميكذرى قريب اوهمى بايد زبوى خوش نصيب
محصول اول كمسه كه عطار دكانى يقين اولا اول اليته كوزل
رايحه دن نصيب بولور عطار دكانى بر مقام لطيف و
ددر اولنديه بيت همنشين صالحان باشى اى پسر هم
جدا از فاسقان باشى اى پسر محصول اوى اوغول صالحلره
مصاحب اول دخى فاسقلردن ايراق اول بيت
جانب ظالم مكن ميل اى عزيز وركنى كوردى از آن
خير اى عزيز محصول ظالم جانبنه ميل وصحبت اتمه كه
ايرشدكه اى عزيز اول بلوكدن اولورسك بيت ز
اهل ظلم بكريز اى فقير تا نسوزى ز آتش تيز اى
فقير محصول اى فقير يوردى اهل ظلمدن قاچ تا كه اى
فقير آتشدن يانميه سن بيت صحبت ظالم
بسان آتشت زانكه خلق از او زند وسوخته است محصول
ظالمك صحبتى آتش كبيدر زيرا كه ظالم خلقى انجيدر
جيدر ديا اوزره سفالتدر بيت در حضور صا
لحان

همان صالح شوى ورنشنى با بدان طالح شوى محصول
صالحلر حضورنده اوتورسك صالح اولورسك اكر بدلر
ايله اوتورسك بد اولورسك زيرا تاثير صحبت
مقرردر بيت هركه او با صالحان همدم شود دور از
حريم خاص حق محروم شود محصول هر اول كمسه كه صا
لحلر ايله ايش اوله حقك حرم خاصنه محرم اولورسك
بيت اى پسر مكذار راه شرع را اصل يابى كو بكير
فرع را محصول اى اوغل طريق شرعى ترك ايتمه كه
اصلى بولورسك فرعى طوتورسك يعنى راه شرعى بر
خوش طوتورسك طريقته وحقيقته واصل اولورسك
اصلدن مراد طريقتدر وفرعدن مراد شريعتدر
بيت از شريعت كر نهى بيرون قدم در ضلالت
افتى در دوزخ والم محصول اكر شرع شريفدن
طشره قدم قويه سك يعنى شريعتدن طشره ايش
اشليه سك ضلالت ودوزخ والمه دوشرسك بيت
هركه دوره از ضلالت مى رود از جهالت يا
بطالت مى رود محصول هر كمسه كه ضلالت
يولنه كيدر جاهلكدن يا بطالتندن كيدر يعنى
جهلندن باطل اولور بيت حق طلب وزكار

باطل دور یا خود سخاوه مردی مشهور یعنی محصول
است یعنی خدای طلب ایله و یا طل ایتسه ن ایراق
اول سخاوه ملکده مشهور اول بیت هر که نکو
بیند طراط مستقیم در عذاب اخر ماند مقیم محصول
هر کمسه که دوغری یول اختیار اتمیه آخرت عذابنده
دن مقیم و مخلد قالور ذیرا شرع شریف قیود اتمکله
کافر اولور پس ایمدی چقامق لازم کلور والعیا
ذ بالله تعالی بیت دور شیطان سنه کام ای اخی
تا نکردی خود بدنام ای اخی کام کاف عجمیله ادیم
معکلانه درای فرزانی شیطان یولنه ادیم قومه یعنی
اول طرفه ایق بصمه تا کم ای فرزانی خود بدنام
اولمیه سن بیت هر که در راه حقیقت سالک است
روز و شب خایف قهر مالک است محصول هر کم که
طریق حقیقته سالکدر کیجه و کوندوز خوفنده
مالکنک قهر و غضبندن قورقوجیدر بیت
دیو خادف نفس کی کذ ای کاتب تا نیفتی خوار در
نار سقر محصول ای اوغل نفسانک خادف اوزره
ایشی ایله تا کم خوار و ذلیل جهنمده دوشمیه سن
در بیان التکم دوستی را نشاید بیت هر که
میکوید

میکوید بدیهای تو فلانی دوست شادشی بد و همدم میاشی
محصول هر کیمسه که سنک عیبلرک و قباحتلرک اشکاره
سویلیه انی دوست صانمه و الا اشی اولمه بیت دوست
کو یا نشد زیانکاری پس تو طمع زان دوست بود کی
ای پسر محصول ای اوغل اکر دوست زیانکار اولسه اول
دوستدن ای اوغل طمع قالدر بعض نسخه ده تو بینم دو
واقع اولدی بیت دوستی هر کو نمکی یا باده خوار از
چنان کس خویشتن دور دار محصول هر کو شراب
ایچیجیله دوستلق ایلمه ایچلیلر کمه دن کندوکی ایراق
طوت بیت منعی کو می کند منع زکات دور باز وی باشد
دادی حیات محصول اکر بر غنی منع زکات ایلیه یعنی
زکات ویرمیه اندن ایراق اول مادامکه حیاتک
واده در بیت ای پسر از سود خواران دور باشی خصم
ایشان شد خدای نور باشی محصول ای اوغل ربا خور
لردن ایراق اول ذیرا دنیاده مستور قلبی خدا انلرک
خصمی اولدی بیت دور ذاتکس که خواهد از تو سود
که سو خود بی قدم های تو سود محصول ایراق اول کیم که سنک
کمسندن قائم استی یعنی معامله طلب ایدلی اکی کندی
باشنی ایاقلی یکه سوده سنه اندن دور اول دیمکدر

بيت انكه از مردم كند دنيا دريغ اورا مكوى مرحبا
محصول اول كمسه كه خلقدن متاعنى اولور صقنى اكا مرحبا
ديمه سن يعنى او مقوله كمسه ايله اصلا آشنالق و دوستلق
ايلمه بيت بر سر باليں بيماران كند زانكه هست
از سنت خير البشر محصول خسته بالنى اوجنه اوغره
زيرا كه حضرت خير البشرك سنتندندر يعنى عادتندندر
در بيت كر توانى تشنه را سيراب كن در مجالس خدمت
اصحاب كن محصول مادامكه قادرسن صوسزى
قاندر مجلسلرده اصحاب واحبابك خدمتنى ايله
بيت خاطر ايتام را در باب نيك تا ترا پيوسته دارد
حق عزيز بيت محصول دخى يتيملرك خاطرى اكله يعنى انلرك
لوازمنه بولون تاكه الله عظيم الشان جل جلاله سنى ده
دائم عزيز طوته بيت چون شود كريان يتيمى ناكهان
عرش حق در جنبش آيد آن زمان محصول اكر بر يتيم
اغلسه اول ساعتده عرش الله اول زمانده حركته كلور يعنى ترتر
بيت چون يتيمى را كسى كريان كند مالك اندر
دوزخش بريان كند محصول چونكه بر كمسه بر يتيمى
اغلده زبانى اول كمسه يى جهنمده بريان ايلى بيت
انكه خنداند يتيمى خسته را يابد جنت در بهشت

محصول

محصول بيت اول كمسه كه خسته يتيمى كولدره دكوندره
قپوسى قپانغى جنتى اچق بولور بيت هر كه اسرا
رت كند فاش اى پسر از جنان كى دور ميكردى پسر
محصول اى اوغل هر كمسه كه سرلرى يعنى فاش ايليه اى اوغل
انجليق كمسه دن ايراق اول بيت در جوانى داد
پيرانرا عزيز تا عزيزت ديكران باشى تو نيز محصول
جوانلقده پيرلرى عزيز طوت تاكم سنى دخى عزيز
لرك عزيزى اولهلر بيت بر ضعيفان كن بخشا
يى رواست كين ز سيرتهاى خوب اوليا محصول
اكر ضعيفانه مرحمت و شفقت ايدهسك لايقدر زيرا
بو اوليالرك كوزل خويلرندن و عادتلرندندر
ارحموا من في الارض يرحمكم من في السماء بيت بر سيرى
مخواه هركز طعام تا نيفتى در ديرت دل اى غلام
سربونده تحسين لفظ و تزيين كلام ايچوندر
محصول طوق اولوب اوزره هركز طعام استمه اى غلام
تاكم سنكره كوكلك اوليه بيت علت مردم ز پر
خوارى بود خوردن بر تخم بيمارى بود محصول
خلقك مرضى و علتى چوق يمكدن اولور زيرا
خسته لكك اصلى چوق يمكدر در مصراع ثانيده

بو دکلمه سی ادات خبریه مصطلات ددا و نحو منا کیدد

بیت دو منافق دا تو دو شمن دا دیاکشی ادری واق

فقرا و بینوا دیاکشی دو بو نره ادات صدر دد محصول

سی منافق دو شمن طوت انی وفعلندن بیواد

اول یعنی نفرت او زده اولوب خشنود اولمه بیت

وادتی بنو دحسود شوم دا کاذب بد بخت وا نبود

دقا محصول بوه خوشحود ک وادتی اولماق یادیکی

بد بخت ک وفاسی اولماق بیت توبه بد خویکا محکم

بود دو بجیادن دا موقت کم بود بیت محصول بوه

خو خویلنک توبه سی قنه قوبکا اولور زیوا نجیالیده

موقت اولماق بیت تا شود دین تو صافی جون

ذلال یاکشی دائم طالب قوت حلال محصول تاکه د

ینک طتلو صو کبی صافی وبال اوله دائم حلال

ذوق طلب ایب بچی اول بیت وانکه باشد درپی

قوت حرام درتن اودل همه گیرد ظلام محصول دنی

اول کمه حرام ذوق کیسنده اودانک بدننده کو

کلی یاوزلق طوتو دربیان پوسیت حال خویشاوندلر

بیت دوبوسید فه بو خویشان خویشی تاکه کود د

مدت عمر تو بدیشی محصول هر کیمکه خصملیندین

کندی خصملرید زینه

یوز

قتنده خاطر لیق جو دمفه کیدن تاکه عمرک زمانی تا

یاده اوله بیت هرکه کو ددانند ذخیشاوند داو بیگانه

نقصان پذیرد عمراو محصول هر کیمکه خصملوندن

یوز دوندرده شبهه کا انک عمری نقصان قبول ایدر

بیت کوچه خویشان تو بکشد از بدان بدتر از قطع

رحم کاری مدان محصول اگرچه خصملوک یاده خولو

دن اولور سره قطع رحمدن یاده منی ورق بوشنی یلمه

بیت هرکه با ... تولک اقادب میکند جسم

خود قوت عقارب میکند محصول هر کیمکه خصملرینی

تولک ایلیه کندی جسمنی عقلوه اذق ایدر بیت هر

کم او از خویشی بیگانه کشت نامش از دوی بدی

افسانه کشت محصول هر اول کمه که کندی خصمندن

یاد اولدی انک نامی یاده منلق بوزنده مشهور

اولدی دربیان فتوت فانک وتاناک ضعلریه

دواولک قیحه جومود للک وسخاوکرم معفلته بیت

چیست مردی ای پسر نیکو بدان اولاتو سید از حق

در نهان محصول ای اوغل ادملک نه ایوبن یخشی

بو خوشی معلوم انک اولسون که اولاکنولوده حق

تو حضی تلو ندن قودقد اشکاره دن غیری

یعنی اللهدن کشی اشکارده توقیف دوغندن غیریه
تنهاده قودیغی لا یقهدر بیت عذر خواهد انکه پشیمان شو
از معصیت بگذرد طاعات بیند معصیت محصول
اول کمسه که کناهدن اول عذر ایلیه انك طاعتی کنا
هدن زیاده اولور زیرا کناهکار اولمدن اول
توبه کار اولدی پس ثوابی کناهندن زیاده
اولوب مظهر رحمت رحمان اولور معلوم اوله که
بو بیتك قافیه‌لری تجنیسدن خالی دکلدر فافهم
بیت انکه کار بنك مردان میکند با ضعیفان
لطف واحسان میکند محصول اول کمسه که ایولرك
ایشینی ایلیه ضعفایه لطف واحسان ایلی بیت
هرکه او بگذرد ز مردان خدا بگذرد اندر تنك دستی
در سخا مردان الله اولوری دیمکدر مراد اولیاء الله
در محصول هر اول کمسه که خدا اولورسه اول فقر و
احتیاج وقتنده بیله سخاده اولور بیت ای پسر در
صحبت مردان در ای تا نظر یابی تو از فضل خدای
محصول ای اوغل اولیاء اللهك صحبتنه کل تا که خدانك
فضل ورحمتندن نظر والتفات بوله‌سن بیت
هرکه از مردان حق دارد نشان تکذرد اندر عیب

دوشمن

دوشمن بوقربان محصول هر کمسه که اولیاء اللهدن نشان
طوته دوشمنك عیبنی دلنه کتورمز یعنی ولی الله
اولان کشی ساتر کمسه‌لرك عیبلرین بیله سویلمز دیمك
در بیت چون نخواهد مرد خصمانرا هلاك از غم
مردم شود اندوهناك محصول چونکه ولی الله خصمانی
هلاك کتمیه استمز خلقك غمندن غصه‌لی اولور بیت
می بجوید مرد انصاف از کسی کو رسد ظلم وجفا
یا او کسی بس مرد رب مراد مرد خدادر یعنی ولی
الله محصول ولی الله کمسه‌دن عدل وانصاف استمز
الو فرضا الکا نیجه ظلم وجفا ایرشه می جوید که
اصلی نمی جوید در ضرورت وزن ایچون نردر بیت
هرکه پا اندر ره مردان نهادی رو بهر کوی بدینا
له مراد محصول هر کمسه که اولیا یولنه ایاق قویه
یعنی انلری رفتار قصد ایلدی اول کمسه هر کوی
مراد هادر زوار دنجه کید یعنی ملکوتدن فارغ
اولور بیت ای پسر ترك مراد خویشتن کیر وانکهی
راه سلامت پیش کیر محصول ای اوغل کندی
مرادك ترکینی طوت یعنی مراد وارزوکی ترك ایله
اندنصکره سلامت یولنی اوکوکه طوت در بیان

فقر است بیت فقر دیدانجه پکشد ای بی یاتو
کویم کوندادی ذات خبی محول ای اوغل یلود سی
فقیر نند سکادییم اکی انداندن خیولک یوقدر حقی
اکولی فقر و فاقه نه ایسیکی یلمی سنک سکا یلادی
دیم دیکدی بیت کی چه پکشد بی نوا د زیودلق
خویشی را سیم غاید پیش خلق محول اکوچه جو
قه التینده اولور اما خلق قتنده کندوینی کوستور
اظهار الغنا قوی اتکی بیت کوزنه ز بی محه دم
زند دوستی یا دو شمنان خود کند باشقه محول اکو خند
کو دفقیر اچ اوله طوقلقدن دم او دوریقیی حلق
اظهار ایلمز و کندی دو شمنلو ینه دوستلق ایلو بیت
کوچه لاغر و خود ضعیف و قت طاعت کم بنا یاشد
شدا ذحریف محول مذکور فقیر اکوچه ارق
والچق و ضعیف ایسه ده طاعت و قتنده حریف
قویدن اکسک اولمز بیت چون دل بی داد
دو درست نهی می نماید دو تا او فم بری محول مذ
کو فقیرک چونکه کوکلی غنا ایله طلو والی یوقدر
ینه توا ذو ده سخی لک کوستور بیت ای بی خود
دا بد درویشان سیاد تا نکه داد تو ابو ودکا

محول

محول ای اوغل کندوکی درویشلره تسلیم ایله
تاکیم حضرت رب العالمین سنی حفظ ایلیه بیت
با فقیران هر که همدم میشود در سرای خلد محرم
میشود محول هر کیم که درویشلره ایشی اوله
جنت سراینده محرم اولور معلوم اوله که بوندکی او
لنان فقیر دن مراد دنیا فقیری یوقدر کما کا درویشی
دخی دیولی اما کدا دیمزلو کدا دلنجی یه دیولو در
بیان درویشان از غفلت از خدا خویشتن غا
فل مباش غافلان در ره باطل میباش محول کندی
خدا ندن غافل اولمه یعنی غافل کبی باطل یولده اولمه
بیت جای کوی این جهان در وی محند چشم عبرت
بو کشا و لیب بیند کوی بونده کی یاست تقدیرنده
در محول بو جهان اغلمه یر در انده کولمه عبرت
کوزن اچ دوردغکی یرلر سوز سویلمه بیت هیچ خو
داز غرض هر سوی مرو پند ناصح را بکوش جان شنو
محول دخی طمعدن قویجکی هر جانبه کتمه تا
صحک نصیحتلرین جان قولاغیله ایشت محول بیت
ای بی کوکلک نه بازی مکن کار باشیطان بادنیا
ذی مکن محول ای اوغل کوچک دکلسی اوینمه

شیطانله اود تقلق ایشی ایله بیت نفسهٔ ابد ٢

دادوکنه یادی مده عموی یی باداز توبه کادی مده

محمول یره خو نفسه کتاهده یودم ویوده عمرکی

توبه کادلقدن یله ویوه بیت سهو کجا ترهت

بود انجا موو داه حق را همچو نابدینا حوو محمول

سهوقنده تهمت اوله اول یره کشته حق یوله کودکی

کتمه بیت دوشمنی دادی از وایمن میکنی ت

یی کقف بی ستون سکن دیبکنی محمول دوشمنک

وادایسه اندن امین اولمه دیوک سو توانالتنده

ساکن اولمه بیت درده فتق وسهوا موکب عتاد.

خویشتن دامسمه شیطان مسان محمول فسق

وسهوا یولنده ات چاپمه یعنی سوایلمه کندو کی شیطان

مسخره سی ایلمه بیت چون سفر درپیشی دارک

زادکی عمرخود داسن سی سهم یادکی محمول

چونکی اخرت اوکلده طوتوسی زاد وازقلطون

یعنی لوازمن تدارك سهم کندو عمرکی یکن ت با

شه یدطوت یعنی فرض ایله که عمر بماف یلدو

بیت ای بسی اندیشه از اغادل کی نفسی بید وا

یالکیز یاری مال کی محمول ای اوغل اغادلدن

فکر

فکر ایله یاده خو نفسی بمکه ایله چیته یعنی مغلوب

وز بون ایدوب تادیب ایله بیت از عذاب و

قهر حق اندیشه کن تا نسوزه سان کادی پیش کون

محمول حقلک عذاب و قهرندن فکر ایله تاکم

یانمیه سی خلقله موا فقت و احتیاج صندتالیم

بیت جمله را چون هست از دنیا کند دیجای شادی

نیست یا چند بی خط محمول چونکم جمیع خلقه

دنیادن کجمك مقرردر امدی بوقدر وقود

ایله دنیا شادلق یری دکلدر بیت اتشی

درپیشی داری ای فقیر هیچ خوفت نیست از

نادسعیی محمول ای فقیر جهنم اتشی اوکلده

طوتوسی یعنی عقبات ایدوب کوزکوده جهنمی

اختیار ایدرسی یوخسه جهنمدن هیچ خوف یوقدر

بیت عقبه بی راهت یاد دن پیسی کوان نکرد

د بار دن بسی دیکران عقبه عینك وقافله و

یا ثان فتح لوله بونده یوقوش معکانه درلکی

یوقچلده قافیه ضرورت ایچون ساکن اوقنمق

لازمدر محمول یولکده یوقوشی دار دیوکدر

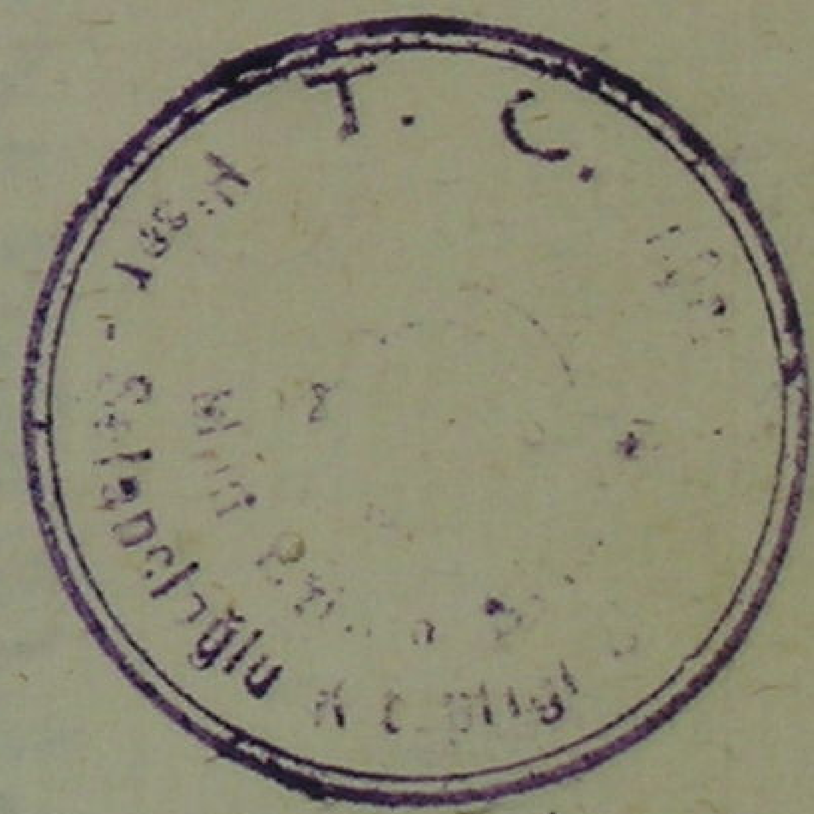
زیاده اغوردر غیریلوك سی ومعاونتیله یوکدر

بگجمن یعنی انده سکا کمه دن قائده یوقدر عقبه دین
مواد صراط کیچ سیدر ویوکدن مواد عمل قیلمیحدر
بیت داری انده پیشی رو و دشتخیز از خدایت
نیست امکانی کویز محوول قیامت اوکلده طو
تولسی وخدادن سکا قاچمق امکان یوقدر کونیچ
کاف عجمیتک کوپره اسم مصدر در یونده مصدر در
بیت ای بسی راه شویوت پلکه پیشی کیچ ده روی
تولک هوای خویشی کیچ محوول ای اوغو شوع شریف
یولنی اوکلکه طوت طریق مستقیم کیچ حاییک
کننی هواکی تولک ایله در بیان خطاب ونتمه
کتاب بیت ای برادر کوشی فی مافی حق تابیا
بی جنت رضوان حق رضوانده ایهام وار در
محوول ای قرنداشی حقک امریله اول تاکم حقک
جنت و رضاسنی بوله سن یاخود حقک جنت و
رضوانینی بوله سن دیمک اوله جنت رضوانه اضا
فتله اولمق جائز در بیت کی دف ازحکم خدای
حق درتابی تا غانی روز محشر در عذاب محوول
حکم خدادن یوزنی چویرمه تا قیامت کونی عذا
بده قالمیه سن بیت تا بیابی در بهشت عدن
جای

جای شفقتی بنمای با خلق خدای محوول تاکم جنت
عدنده یر بوله سن الله عظیم الشاننک مخلوقنه شفقت
و مرحمت کوسترسن بیت تا دهندت جای در دار السلام
یا فقیران روز وشب می ده طعام محوول تاکم
سکا جنتده یر ویرله کیجه کوندز فقیر ایله
طعام ویر بیت [illegible] شاد اکن نما سازی درون
خسته را باز یابی جنت دربسته را محوول اکر
خسته نک قلبنی شاد ایده سن قپوسی قبانوق جنتنی
آچق بوله سن بیت هرکه اردابی وصیت را بجا
ی در دو عالم رحمتش بخشد خدای محوول
هرکمسه کم بو ذکر اولنان وصیتی یرینه کتوره
ایکی عالمده الله عظیم الشان اکا رحمت بغشلر
بعض نسخه ده رحمت یرینه راحت واقع اولدی
بیت ور نیاید این وصیت را بجای دور ماند
بی شکی او از خدای محوول اکر بو وصیتی یرینه
کتورمیه سن الله عظیم الشانک نزدنده ایراق
قالور یعنی رحمت اللهدن بعید اولور بیت
یا الهی رحم کن بر ما همه عفو کن جمله کناه
ما همه محوول یا الله ذو الجلال والاکرام برحم

ایکیوز یتمش یدی

جمیعمزه رحمت ایله بزم جمیعا کناهمزی عفو ایله
بیت عاجزیم وجرمها کرده بسی نیست ما را غیر
تو دیکر کسی کی وه کرد تقدیر تره نفس متکلم
مع الغیر در محوول عاجز و چوق کناهلو ایله
مشی در دخی بزم سندن غیری کیمسه مز یوقدر
بیت کر بخوانی ور برانی بنده ایم هرچه حکم تست
از آن خرسنده ایم محوول هر قنکه دعوات ایده سک
واکر سوره سک بنده لوز مخالفته قادر دکلوز هم
نه که سنک حکمکره الندن راضی
یوز بیت رحمت حق یاد بره
هر کسی کین نصایح را
بخواند او بسی محوول
حضرت الله عظیم الشان
حضرتلری بینک رحمتی
شول کیمسنه نکن روحنه
اولسون نکم بو
نصیحتلری چوق
اوقیه
وقت الکتابت نمودن الملاث الو...

حرف النون

نهاب نیاح ناسو تدرن نطاف نهاد نهاز نخاس

نبست ادیجی ساغولر عالم اجسام قتاف میتلو قیماق فرصت بولمق باقر

نساك نه تشبحاته تعطیاد نشاد نیران نضا شم نودوم نوف

بولد کدنلی نه بکزماره انسو چودمارت اودلو ساخیق نعی نوربابو

نماسفاده نصاص نهاض نظام نام نقاد نزاد نون صاد

باطق تنفت نجهماره کولر باشیجی وزنماره اد نقدادجی نده اوبتابجی عرورانعز حریر

نیاح ناکام نغیر نغم نقم نقم ندمات نتاح

اغلماق ناچار چاغرلو بلی بلی اشکنجیلر پشیمان یافجی

حرف الواو

وجود اعطا وهاب در وصاح وشاح ومتاع وود

وارلق ودر بغشیجی منور قوشاف بیلموجی اسنلیجی

وداع وشاق وفاق وتاج ودها وتلناه توشیالك

استلیجی جوابع یلاریجی محکم عهد یارجی تمام بیان اوتمك

وقطناه وتعضید وفاق وصاف

غایتیجی تقصیر اتمك وفاق موافق وصف ایدیجی

وام وقتاد وداع وراد وله وجه وسط واسح

بوج ادیکو اسنلمك کلاونکلو وسنی یوز اودنه کیالله

حرف الهاء

هیهات هتاف هتاك همام هشام هوا هوام هجران

صوزنلو کوکدن اواز وزنلر قادن وکیجی اولو کسماره خودلق یوکلر ایرلق

هصم هجرات هزاد هما هتاك هول هناله

هنالو یوکن دوه کرطوغنی توز قاسو قانی قوزلر کولر یوزلو

همایون هتبك هرابو هنود

سماهیا وارد ساکو بر قوزنی سوزاشی

حرف الیاء

یوم الوطاس یوم التاق یاکریم النوال یا مستغاث یا غیاث

فرماکونی بولشمق کونی عطاسی کراتلو فریادجی فریاد

یاد یا خلف امام یکتا یهدی لمن شاء الرشاد یوم محود

الکاف اوله اده برقات کدلو طوغری یول کسترجی قیامت کونی

یوم التنادی تعفی بوتداق یادو کی

فغرداجات کونی اوبانق اوقصه یاددم ادیجی

یوم الیوم یوم المحوده فرمان کونی بولشمق یاغلو

طامع یوم التاق یاکریم النوال عطاکی کراتلو

یا مستغاث یاغیاث یاد خلق فریاد ادیجی

فریاد اتمك اولد

354